CARTEA DE VACANTĂ
victor beda/gheorghe ene
SECUnDL.SI UIET
I
Coperta şi desenele : NOBILESCU NICOLAE
victor beda/gheorghe
SECURBL.
SI UIŢI
- & o
editura SPORT- TURISM.
BucureşH!98

5CUVÎNT ÎNAINTE

Dincolo de cărţile de „tehnica" circulaţiei rutiere, de-a lungul anilor s-au născut şi cîteva volume *document,* ecou al experienţelor nemijlocite.

Planul părea încheiat, mişcarea părea oprită în punctul final al ultimei cărţi.

Dar n-a fost decît o impresie. Şi încă una pe care timpul a corectat-o repede şi... firesc.

Comandamente obiective şi subiective s-au ţesut într-o pînză din care n-am putut ieşi. Pe de o parte, mulţimea infinit-diversă şi bogat-semnificativă a faptelor promovate continuu de traficul rutier, mulţime care s-a organizat normal şi „de la sine" în poveşti, iar acestea şi-au cerut „dreptul la cuvînt scris". Pe de altă parte, nevoia intimă de a intra în amplul dialog cultural întru mai frumos şi mai bine.

Pe stradă sau pe şosea, omul apare într-o palidă variantă de ipostaze : pieton, biciclist, şofer, beneficiar al transportului în comun. Femei şi bărbaţi, copii, tineri, oameni maturi şi bătrîni, indiferent de profesie sau grad de cultură, grăbiţi sau placizi, calmi sau nervoşi, îngînduraţi, îngrijoraţi, trişti, copleşiţi de cine ştie ce eveniment grav sau, dimpotrivă, veseli, exuberanţi, vioi şi binedispuşi, bucuroşi, invadaţi de cine ştie ce eveniment fericit, toţi cei care se înscri
uîn „spaţiul" dintre aceşti doi poli se întîlnesc în lumea traficului rutier.

în orice anotimp, la orice oră, cei care merg pe jos, ca şi cei care recurg la marea varietate a mijloacelor de deplasare rutieră, pe două, patru sau cine ştie cîte roţi, îşi intersectează traseele.

De aici, neistovita diversitate a portretelor, de aici nelimitata diversitate a situaţiilor. Şi fiecare portret poate deveni o schiţă, şi fiecare eveniment poate deveni povestire.

Sub semnul unor asemenea dominante se plasează şi acest volum. Iniţial, ne-am propus să înregistrăm doar faptul de viaţă propriu-zis, să jucăm doar rolul de „intermediari" oneşti între *el,* evenimentul consumat, şi *dumneavoastră,* cititorii. Şi astfel, s-au adunat secvenţele. Ulterior, unele s-au suprapus, s-au mai produs interferenţe, „personajele" au „schimbat" locul, şi-au modificat nu numai fizionomia, ci şi psihologia. Ulterior, deşi am făcut eforturi pentru a evita o asemenea capcană, ne-am simţit datori să tragem o concluzie morală sau „tehnică". Ulterior am ajuns să plasăm tot felul de gînduri-conexiuni pe marginea realităţii întîlnite. Ulterior... am „descoperit" că se născuse o carte. O nouă carte, o altă carte înscrisă aceloraşi definitorii obiective ale umanismului societăţii noastre, ale creşterii gradului de civilizaţie, as- pirînd, discret şi modest, la un loc în cetatea literelor.

Micile „piese" ale „jocului" s-au însumat şi s-au dirijat, după asemănare, „simpatii" şi înţeles, după legi ştiute de ele, în capitole distincte. Montajul a angajat, firesc, alte modificări. în felul acesta, de dinlăuntru, s-a realizat construcţia cărţii.

Ne-am gîndit dacă mai este necesar un cuvînt înainte. în fond, deşi cărţile pe care le-am scos pîn
ăacum se deosebesc prin structură, natura fiecărei povestiri şi a îmbinărilor, ele se întîlnesc în planul obiectivului urmărit. Or, această unitate în diversitate, guvernează şi volumul de faţă.

Proiectat prin lectură, filmul cuprins sub titlul *„Secunde şi vieţi"* se adresează tuturor, propunînd nu numai „vizionarea" unor „cazuri" de circulaţie, ci şi înţelegerea a tot ceea ce se situează şi se formează dincolo de suprafaţa lucrurilor, în timp şi în spaţiu, în plan afectiv şi social, atingînd – adeseori modifi- cînd – existenţa unor oameni şi a unor familii, cursul normal al vieţii colectivităţii din care fac parte.

Dacă, totuşi, ne-am încadrat în datele unei consacrate serii, cum este „Cartea de vacanţă", ce apare sub îngrijirea prestigioasei Edituri Sport-Turism, n-am făcut-o licitînd componenta de divertisment (deşi traficul rutier îşi are şi „literatura lui umoristică"), ci

oferind un volum pentru toţi, ce poate fi citit oricînd, în orice moment liber, de vacanţă, de concedii, de repaus şi în orice condiţii.

„Eroii" din povestiri nu trebuie „identificaţi" ca atare, nici nu se poate, locurile sînt şi ele „schimbate", pînă şi faptul-eveniment a suferit substanţiale „corectări". Şi totuşi, tot ce se găseşte în această carte reprezintă un adevăr de viaţă.

Dezvăluirea acestui adevăr, prezentarea lui în contextul faptelor care l-au generat şi al implicaţiilor acestora, este scopul şi mobilul modestei noastre lucrări. în ce măsură am reuşit să atingem ţelurile propuse, rămîne să judece cititorii.

AUTORI

I

DOUĂ ZILE DE COŞMAR

Se iveau de-acum zorile şi cerul, fără nici cea mai mică urmă de nori, prevestea o zi frumoasă, atît de binevenită după o iarnă care li s-a părut tuturor o veşnicie.

De cu seară, de cînd cu nenorocita aceea de întîm- plare, Sorin se afla într-o stare greu de descris. încercase, la început, să citească un roman poliţist pe care, în mod normal, l-ar fi devorat într-o noapte. Gîndurile îi fugeau însă mereu acolo, lîngă tufele de liliac înflorit. Apoi, luînd două somnifere, reuşi să aţipească. Dar au apărut coşmarurile. S-a trezit leoarcă de sudoare, cu inima bătînd să-i spargă pieptul. Trecuseră doar două ore de cînd se băgase în pat. Era unu noaptea. „Oare nu umblă cineva la maşină? Or fi început să-i caute pe cei cu autoturisme din cartier. Oricum, nu intră ei în curte, noaptea, aşa, fără să întrebe pe proprietar". Şi-a luat, totuşi, pardesiul pe umeri şi s-a dus în curtea din spatele casei. Acolo îşi ascunsese maşina cu prelata pe ea, să nu se vadă din stradă. Măsură inutilă. „Parcă ei nu ştiu că am maşină şi cînd or zice : «Dorim s-o vedem», ce fac ?" Sorin pipăi tabla aripii din faţă, exact ca un doctor care palpează corpul în zona dureroasă. „Aici e înfundătura". Dădu prelata la o parte. Ar fi vrut să
privească întinderea şi adîncimea părţii deformate. Zadarnic. Locul e întunecos. „Mi-ar trebui o lumină, dar ar fi o imprudenţă de neiertat să aprind măcar un chibrit. S-ar vedea din stradă". S-a întors în casă. La intrare în birou se împiedică de „basculanta" feciorului mai mic, abandonată probabil în joaca din seara ce trecuse, cînd băiatul „obosise" exact în faţa uşii. Cît p-aci să cadă.

— Ce dracu faci acolo, Sorine, n-ai somn ? Ne- vastă-sa nu prea îl alintă cînd îi strică somnul.

— Nu-i nimic, fii liniştită !

„Cum ies eu din beleaua asta ? Ce-o fi păţit omul acela ? L-oi fi rănit ? L-oi fi... Mi-a ieşit în cale, ca din pămînt. De fapt, a făcut doar un pas spre stînga. în fond, nu ştiu de ce n-am rămas acolo ? Nu eram băut, n-am avut viteză. Poate trebuia să fiu ceva mai atent. Asta mi s-ar putea imputa. Pîn'â la urmă se clarificau lucrurile. Aşa, fugă, laşitate, lăsarea omului fără ajutor şi restul tacîmului de învinuiri, specific unor astfel de cazuri..."

Pleacă de acasă spre serviciu pe la şase, deşi începe programul la opt. Pînă la tufele de liliac nu are nici zece minute de mers pe jos. O ia pe altă stradă, ca să evite locul acela. Nu rezistă însă tentaţiei de a-l vedea. Se opreşte şi se întoarce din drum. Se îndreaptă într-acolo. Curiozitatea a fost mai tare decît frica. Locul e pustiu. Sorin caută să para degajat. Curiozitatea, blestemata de curiozitate, îl face să se aplece, să se uite spre punctul în care omul se răsucise ca un tirbuşon dispărînd apoi din cîmpul vizual al şoferului. Culmea, nu se văd urme de sînge. Nici urme de cauciucuri prin praf nu se disting. „Mare dobitoc sînt. Parcă pînă acum ei n-au „ridicat" urmel
egăsite ? Iar sînge nu-i, probabil din cauza lipsei rănilor deschise".

— Ce-i, mă, Sorine, cu tine, nu mai vezi oamenii ? Parcă pluteşti. Ori, de cînd eşti şef de serviciu, te dai mare ? Mă mir, te şliam băiat modest. Şi ce-i cu faţa asta galbenă a ta ? Eşti cumva bolnav ? Nu prea te plîngeai, tu, de boli.

„Asta cînd începe să turuie, nu se mai opreşte", îşi zice înciudat Sorin.

— M-a cam necăjit stomacul azi noapte. N-am dormit aproape deloc. Nu te-am observat, Maxime, iartă-mă.

— Du-te, mă, la doctor, n-are rost să te chinuieşti.

Întîlnirea cu fostul coleg de liceu l-a trezit pentru moment din gîndurile negre. Ele revin, însă, imediat. „Are totuşi dreptate Maxim. Numai asta nu-mi trebuia mie acum, cînd m-<au promovat. Oricum, omul, în asemenea situaţie, 'trebuie să se afirme. Eu, însă, mă perpelesc pe jar şi măcar dacă s-ar lămuri lucrurile într-o zi, două. Dar cum se vor clarifica ? Adică prins ca un hioţ obişnuit, cercetat, condamnat..."

Colegii îl întîmpină nu ca altă dată, cu obişnuitul : „Bună Sorine", ci cu seriozitatea

cerută de circumstanţă. De... e acum şef de serviciu ! „Să caut să par cît mai natural, să nu. mi se citească frămîntarea pe faţă. «Bună băieţi ! Ce ziceţi de timpul ăsta splendid ?»„ Nu mai aşteaptă răspunsul şi se strecoară repede în birou. „Parcă aş fi un cadavru". O faţă galbenă, ochi cu cearcăne, adînciţi în orbite, care privesc undeva în gol, aceasta e imaginea pe care i-o reflectă oglinda de pe perete. „Am uitat pînă să mă şi bărbieresc"

.— Sanda, vrei să-mi aduci ziarul de azi, cel local ?

Bruneta se ridică repede de pe scaun şi apoi îi surîde, privindu-l drept în ochi, cînd îi înmînează gazeta.

— Poftiţi, tovarăşe şef, îi zice fata cu o undă de uşoară ironie în glas. E ceva care vă interesează.

îi plăcea cîteodată să-i privească corpul înalt, bine făcut al statisticienei, dar acum, mai ales după ce-i spusese fata, gîndul îi zboară în altă parte, acolo, lîngă tufele de liliac. „Nu cumva scrie ceva despre întîm- plare ?" Deschide gazeta şi ochii caută cu înfrigurare rubrica cu pricina. Cinci întîmplări, dar nici una despre ce-l interesează.

— Sanda ! I-a vino-ncoace. Ce spuneai că mă priveşte... în ziar ?

i Fata îi răspunde, oarecum mirată :

•— Ce, nu vă mai interesează ce-au făcut fetele noastre la handbal ?

„Poate o să uit lucrînd". Are de studiat raportul lunar pentru centrală. O mulţime de cifre, date, procente, i se învălmăşesc în minte. Nu înţelege nimic. Reia fraza de introducere pentru a treia oară. Parcă ar fi vorba de un manual de navigaţie aeriană şi nu de lucruri cu care e atît de familiarizat. Oamenii se perindă prin biroul lui, dau bineţe, întreabă, cer lămuriri în legătură cu munca, la care el dă, invariabil, acelaşi răspuns : „Reveniţi puţin mai tîrziu". Pleacă nedumeriţi.

— Nu l-am văzut pe şefu' niciodată aşa. Se uită nu la tine, ci mai bine zis „prin tine". Gălbejit, aşa, peste noapte, neras. O fi fost la vreun chef.

— Nu cred, n-are obiceiul.

— L-o fi extenuat vreo pipiţă.

— Nu-i omul să facă d-astea.

— O fi bolnav, măi, Leonard.

— Să nu fie boala aia care-i apucă pe unii, ştiţi voi. cînd se trezesc brusc şefi, remarcă maliţios altul.

— Nici asta nu i se potriveşte. Sorin a fost, este şi, garantat, va fi – pentru că îl cunosc bine şi de mult – un om modest, pe lîngă multe alte calităţi pe care le are.

Stă în picioare şi se uită la fereastră. Nici soarele vesel de dimineaţă, nici lalelele, lăcrămioarele, săditе armonios în straturile frumoase din dreptul complexului administrativ, nu-l mai încînta ca altădată. Totul îi este indiferent. Doar mai tîrziu telefoanele, convorbirile cu şefii, cu furnizorii, cu beneficiarii, îl mai scot din amorţeală.

— îţi repet pentru a treia oară şi nu înţelegi nimic ! Eşti după vreun şpriţ mai lung, îndrăgostit,

ce dracu-i cu tine, Sorine ?, îl admonestează directorul comercial. Şeful de serviciu se bîlbîie penibil.

— Multe probleme, ştiţi, tovarăşe director...

— Pe naiba ! Parcă eu n-am destule, şi îi trîn- teşte receptorul.

Un om în uniformă, cu caschetă albă, se zăreşte ieşind tocmai din clădirea unde sînt panourile de pontaj şi se face controlul la intrarea şi ieşirea din uzină. Sorin, care îşi reocupase locul lingă fereastră, începe să tremure, simte un gol în stomac. Nu-l mai ţin parcă picioarele şi se reaşază pe scaun. „Asta pe mine mă caută. Acuşi urmează întrebările. îi spun că maşina mea e sub prelată de trei zile. Colegii mei n-au de unde să ştie dacă am venit sau nu cu autoturismul. Ţine cineva seama de asta ? Sînt sute de maşini în parcarea de la poartă. Cît despre înfundătură, o să-i spun că e mai veche. Am lovit maşina de stîlpul de lemn de la intrarea în curte". Se aud paşi apăsaţi pe culoar, începe numărătoarea inversă : 10, 9, 8, 7, 6... Se deschide uşa biroului unde lucrează oamenii din serviciu. „Tovarăşe... (acum o să întrebe de mine) Rusescu, cred că maşina mov, singura de culoarea asta din oraş, de la intrare e a dumneavoastră, nu ? E parcată strîmb. Nu poate vira autotrenul cu piese. în plus, puteţi să vă treziţi cu ea şifonată. Şi-i păcat, că abia aţi ieşit cu ea din garanţie". Sorin răsuflă uşurat. Nu el e cel implicat. îşi aşează capul pe birou. „Ce chin, doamne ! Cînd se va sfîrşi, oare, nenorocita asta de poveste ?"

La terminarea programului îşi adună pe birou un maldăr de dosare. Dacă intră cineva, să vadă că mai are de lucru, motiv să plece mai tîrziu şi să nu se observe că o ia pe jos, spre casă, pe drumul dintre grădini, pe „scurtătură", cum zic colegii.

■— M-a căutat, cumva, cineva, Matilda ?

— Nu, nu te-a căutat. Ea da, uitasem. A venit unul de la atelierul de reparaţii auto.

— Şi ce-a vrut ? Ce-a spus ?, întreabă Sorin gîfîind.

Tînăra femeie, aplecată deasupra aspiratorului, se îndreaptă frecîndu-şi uşor spatele.

— Nu mă iartă deloc discopatia asta. Dar ce te-ai speriat aşa ? Parcă te-ar fi căutat ăla să te împuşte, nu să stea de vorbă cu tine. Ce-i cu tine, Sorine ?

Abia acum, ieşit din penumbră, femeia îşi observă soţul, galben, tras la faţă, nebărbierit, îmbălrînit parcă peste noapte.

— Nimic. N-am nimic. Mi-e...

— Eşti bolnav, Sorine ? Ţi s-a întîmplat ceva la serviciu ? Ce-ai păţit, dragă, parcă ai venit de la spital după mai ştiu eu ce operaţie ?

— Spune, spune o dată, femeie, întreabă soţul repezit, ce zicea omul de la service ?

— Ce să zică, dacă mai vrei să pui alt motor, că ţi-l pune el mai ieftin ca la atelier.

Refuză mîncarea şi se îndreaptă spre uşă.

— O să mă plimb puţin, Matilda. Nu prea mă simt în apele mele. Aerul din parc o să-mi facă bine.

— Nu te las să pleci în halul ăsta. Spală-te, în- tinde-te cîteva minute, schimbă-te. E destulă vreme pînă diseară.

Nu ţine seamă de sfatul nevestei. Parcă e surd. Se mai foieşte puţin prin sufragerie şi în cîteva secunde e deja pe stradă. „Să încerc măcar să aflu ce s-a întîmplat cu omul acela”. Pe trotuar, din faţă, îi vine în întîmpinare directorul spitalului. îşi dau mîna

.— Victore, a fost ceva aseară ? Tu le ştii pe toate, doar la tine vin toate victimele, trebuie să fii la curent. Cică a fost un accident de circulaţie, cu morţi, răniţi. Ştii ceva ? .

— Nu, Sorine, ieri a fost cea mai liniştită zi de la începutul anului. N-a fost nici o urgenţa. Dar de unde ai aflat ?

— A..., vorbeau colegii la birou.

■—• Dar tu ce eşti aşa gălbejit ? Vino să-ţi fac nişte analize.

— A..., nimic, mă cam chinuie o insomnie. Mersi, Victore, la revedere.

— Cum crezi... la revedere.

Şi medicul se depărtează cu un aer nedumerit. „Cu ăsta ceva nu-i în regulă. El, întotdeauna deborda de sănătate...”

Din parc, Sorin porneşte din nou spre locul care îl obsedează, cel de Ungă tufele de liliac. „Nu cumva mortul zace în iarba înaltă, sub tufe, şi n-o fi fost găsit de nimeni ? Dacă-i aici, mă duc şi spun că l-am găsit eu. Că nu mă simţeam bine şi că plecasem să mă plimb. Numai că locul ăsta nu prea e de plimbare. Şi apoi, ăştia care anunţă devin şi ei suspecţi. Mă întreabă de maşină... Nu, planul nu e bun”. Cu cît se apropie de tufe, cu atît îi creşte emoţia. „Nu pot cerceta locul, e prea multă lume. Tocmai au ieşit din schimb, de la şantierul nou". Sorin se încadrează în coloana de oameni cu alura unuia care se plimbă. Nu vrea să bată la ochi. Cînd zona devine iar mai puţin circulată, se repede spre iarba înaltă. Caută cu înfrigurare, degetele scormonesc pămîntul, mîinile scotocesc printre tufe. Nimic, nimic. Deodată, o voce. Sorin înlemneşte. Se opreşte din căutat. Şi nu în-

drăzneşte nici măcar să privească în direcţia de unde se disting, acum, clar cuvintele :

— Ce-i nene, aţi pierdut ceva ?

Un copil de vreo 10 ani, cu ochii negri, sfredelitori, se uită curios la bărbatul care, ca un hoţ prins asupra faptului, priveşte bănuitor spre copil şi ezită să-i dea un răspuns.

— Nu... ba da, am scăpat ceva prin iarbă.

— Nu vreţi să vă ajut ?

— Nu, nu, cred că obiectul e în altă parte. De altfel am şi plecat.

Şi bărbatul porneşte aproape în fugă spre parc, iar puştiul se uită în urma lui pînă îl pierde din vedere. „O fi vreun nebun”.

„Poate e mai bine să scap de ea, de maşină ; s-o arunc undeva într-o prăpastie, ori în lac. Vorba aia, în fundul «Rîpei dracului» n-a călcat pînă acum picior de om şi nici de fundul «Lacului Negru» n-a dat nimeni. După aia însă alte întrebări. Unde a dispărut maşina ? Vecinii, colegii, Matilda ce-or să zică ? Doar nu-i un ac. Spun că m-am răsturnat şi, printr-un noroc ieşit din comun, am scăpat doar cu cîteva zgî- rieturi. Am grijă să mi le provoc, tufe de trandafiri sînt destule în oraşul nostru plin de flori. Ori, mai bine, o bag într-un pom şi spun că am pierdut controlul asupra volanului. înfundătura de pe aripă dispare o dată cu botul maşinii. Am CASCO şi pot să cer chiar o Dacie nouă. Şi aşa are aproape 200 000 de kilometri. Dar... iarăşi apare un dar, prea îs cusute cu aţă albă şi risc să mi se pună din nou întrebări : cînd, cum, unde, în ce împrejurări ? Se poate ajunge din aproape în aproape la obiect”.

Sorin merge ca un robot, nu mai vede pe nimeni, analizează, inventariază noi variante, le opune altora

.E, pe rînd, procuror, avocat şi judecător, anchetator.' Abătut, cu mina unui om adine

preocupat, intră în casă, trecînd pe lingă Matilda, fără s-o bage în seamă.

— Ce-i cu tine, Sorine ? Zău dacă te mai înţeleg. Dacă ai pe suflet ceva, spune-mi, aşa cum ai făcut-o întotdeauna.

— N-am nimic, abia şopteşte, iar privirile lui sînt aidoma unui animal hăituit.

Matilda se apropie de Sorin, îi ia capul între palmele sale catifelate, şi-l sărută tandru pe frunte.

— Spune-i fetiţei tale ce te frămîntă ? Femeia încearcă apoi o altă tactică. Sorine, nu cumva tu eşti îndrăgostit ? Ba nu ! N-ai umbla murdar, mirosind a transpiraţie de la o poştă şi neras. Amantele nu suportă asemenea lucruri. Poate doar cele de proastă calitate.

Femeia se depărtează cu paşi uşori, parcă pentru a nu tulbura meditaţia soţului, şi îşi continuă treburile la bucătărie. „Biata de ea, buna mea Matilda. Ce vină are ? Niciodată, în zece ani, nu am supărat-o. Ne-am mai ciorovăit, noi, aşa, dar ne-a trecut în nici jumătate de ora. îi citesc îngrijorarea pe faţă. Dacă-i spun, o distrug şi pe ea". Se gîndea cu groază la noaptea ce se apropia. A adormit greu.

...Nişte maşini de curse zboară cu viteze ameţitoare pe pistele lor de beton. Apoi un carambolaj groaznic. Bolizii ard, explodînd, formînd un rug imens, care se înalţă sus, tot mai sus. Curios, prăpădul ajunge pînă la tufele de liliac care, culmea, nu iau foc. Din desişul lor apare un craniu, apoi scheletul care scîrţîie în timp ce se îndreaptă cu paşi rari, cu mina şi arătătorul întinse în semn de acuzare, spre Sorin

.Bărbatul ţipă puternic, trezindu-se. Matilda era lingă el şi stătea în genunchi privind îngrozită spre bărbat. „Toată noaptea te-ai zvîrcolit. Ai avut un coşmar, nu-i nimic. Uite, ia pastila asta şi o să te linişteşti, o să dormi „.

A doua zi, dimineaţa, Sorin intră pe poarta spitalului din localitate. Atmosferă calmă, de duminică. Bolnavi care stau pe bănci şi discută cu cei veniţi să-i viziteze.

— Tovarăşe doctor, sînt Dănescu, şef de serviciu la uzină. Aş dori să vă întreb ceva... Nu vă supăraţi. Am o rudă apropiată, care, se pare, că a fost internată aici, la dumneavoastră, în urma unui accident grav de circulaţie. Un bărbat de 40 de ani. îl cheamă... (Sorin se gîndeşte la un nume fictiv).

— îl ştiu, e la reanimare. L-a lovit o autobasculantă acum o oră. Aici, nu departe de spital. Accidentatul Niculescu este într-o situaţie gravă, dar sînt şanse. Facem tot oe e posibil.

— Nu, nu e el, pe vărul meu îl cheamă Vlădoianu şi a fost accidentat alaltăieri seara. Se pare că autorul a dispărut.

— Nu, hotărît nu, alt accidentat n-avem. Poate să fi fost transportat în altă parte, deşi nu văd raţiunea.

Sorin mulţumeşte şi părăseşte, meditînd, clădirea. „Deci nu-i nimic. Mai rămîne morga". Un paznic, deloc receptiv, îl ia pe bărbat la rost, înainte de a-şi termina frazele pregătite în drumul spre trista instituţie.

— Aici nu puteţi intra fără autorizaţia conducerii mele.

— Nici măcar o informaţie ?

:— Nici !

— Hai, fiţi mai amabil, încearcă să-l îmbuneze Sorin cu o voce rugătoare, băgîndu-i o hîrtie de 25 de lei în buzunar. Omul parcă s-a mai muiat, pare dispus să discute. Nici vorbă, însă, să permită intrarea în cea mai lugubră încăpere de pe lume.

— Nu, dragă domnule, vâ dau cuvîntul meu, sînt doar trei cadavre. Unul, mai în vîrstă, adus după un infarct, de la spital ; un băieţaş care a căzut de pe balcon, 5 ani, şi un electrocutat. Asta-i toată „recolta". Nici zilele trecute n-a fost nimeni mort în accident dă maşină. Zic bogdaproste ăia de la circulaţie. Că, de regulă, sîmbăta seara e, cum s-ar zice, „vîrf de producţie[1]*. Atuncea vin mai mulţi. Dacă ţineţi, totuşi, eu vă las şi înăuntru. E păcat să vă stricaţi pofta de mîncare, mai ales că e duminică.

— Nu-i nevoie, am încredere în dumneavoastră.

„Adevărat mister. Şi totuşi l-am lovit. Omul s-a clătinat şi a dispărut". La întoarcere spre casă mai, mai să dea nas în nas cu locotenentul, şeful circulaţiei la miliţia oraşului.

— Ce mai faceţi, tovarăşe Dănescu ? Bună ziua, i-o ia înainte, bine dispus, ofiţerul. Ce ziceţi de timp ? Parcă-i făcut pentru şoferi talentaţi ca dumneavoastră. Cum de nu sînteţi cu maşina ?

Pe Sorin îl trec apele. începe să se bîlbîie, nu ştie ce să răspundă.

— Iertaţi-mă că nu v-am observat. De cînd cu noua funcţie, grijile sînt mai mari. Mă înţelegeţi, cred ? în timp ce merg pe stradă, mă gîndesc cum să mai rezolv din probleme...

— Vă înţeleg perfect şi vă doresc mult succes. La revedere.

'„M-am pierdut ca un copil. Dacă vorbeşte aşa frumos cu mine, înseamnă că încă nu-s printre bă- nuiţi. Ştiu eu, însă, ce-mi rezervă viitorul ? Să găsesc un mijloc de a-mi scoate din minte măcar pentru cîteva ore întîmplarea asta nenorocită. Cum făcea pilotul ăla din film, rătăcit în munţi. Se căţăra pe stîncă, riscînd să se prăbuşească la fiecare pas, şi îşi spunea cu voce tare tot felul de istorii. E şi asta o formă de educare a voinţei. «Ieri, îşi povestea, mi-a telefonat la aeroport un vecin şi mi-a spus : «Vezi că ţi-a murit pisica». Dar nu aşa se dă o veste proastă. Alta e cînd ţi se spune cum pisica ta cea frumoasă s-a căţărat pe acoperişul casei voastre, care e cam înclinat. Că tabla fiind nouă, lucioasă, pisica a alunecat pînă la streaşină. Că a început să miaune în disperare. Nu putea, săraca, nici să se caţere din nou sus, dar nici să sară în curte din cauza înălţimii mari. Pisică, pisică, dar toate în viaţă au o limită. Au fost chemaţi pompierii şi oamenii s-au străduit s-o salveze, dar cînd s-o apuce, siameza îi tot zgîria. Că, pînă la urmă, muşcat puternic de mînă, omul a scăpat-o. Oricum, au făcut tot ce-au putut. E, desigur, cu totul altceva !» Şi pilotul continua, urcînd parcă mai cu spor pantele stîncoase. «I-am reproşat a doua zi vecinului modul brutal în care mi-a adus la cunoştinţă vestea tristă. în ziuă următoare, vecinul îmi telefonează din nou. Calm, l-am întrebat despre ce-i vorba ? Dar el m-a informat scurt : «John ! Vezi că soacră-ta a fost pe acoperiş...»" Sorin se chinuia să rîdă. „Cam negru umorul, dar totuşi e umor", îşi zice Sorin, începînd să-şi mai revină. „Mort – nu, rănit – nu, cercetări – nu. Un veritabil mister".

Speranţele lui Sorin se năruie cînd, la a treia casă, doi oameni în civil, după ce au dat prelata la o parte, examinează cu atenţie Dacia roşie a proprietarului. „Să întreb despre ce-i vorba, nu-i deloc oportun. încep bănuiala, întrebările. Mai bine dau fuga la nea Sava cînd termină ăia cercetarea'*.

— Ce să fie ? Caută o maşină, care a făcut un accident. Mai mult nu mi-au spus. Fii acasă. Le iau pe toate la rînd.

„Cercul se strînge, nu mai rezist. Mă duc şi spun, le spun totul". Gîfîind, Sorin intră în biroul ofiţerului.

— Eu, eu l-am lovit alaltăieri seara, acolo pe strada de lîngă şantierul nou, lîngă tufele de liliac. E neomenos, nelegal ce-am făcut. Omul e mort, rănit, nu ştiu. Sînt pregătit să suport toate consecinţele.

Se aşază apoi pe scaun. Acum e uşurat de groaznica povară. Aşteaptă un verdict. Locotenentul nu se grăbeşte cu răspunsul. Faţa-i exprimă linişte, sobrietate.

— Liniştiţi-vă, tovarăşe Dănescu. Nu-i nimeni mort şi nici rănit, omul a fost şters, cum zicem noi, şi proiectat în nişte boscheţi ornamentali, care au avut un fel de rol de amortizare. Cîteva vînătăi şi un costum de haine prăpădit. în zonă funcţiona radarul, instalat pe un stîlp. Acum nu-i secret, l-am mutat de acolo. Am developat filmul şi verificăm, după numărul de pe fotografie, toate maşinile care au trecut pe acolo. Juridic, fapta dumneavoastră nu-i infracţiune, moral însă e altă poveste. O să mă între-baţi, poate, de ce-l căutăm pe şofer ? Pentru că şi noi şi cel care a trecut pe lîngă moarte vrem să-l cu

-noaştem. Nu cumva altă dată, cînd urmările vor fi, poate, mai grave, va proceda la fel ? E bine că v-aţi prezentat singur. Sînt convins că mustrările dumneavoastră de conştiinţă au fost cea mai cumplită pedeapsă. Şi, apropo, nu uitaţi, îi datoraţi omului un costum de haine şi scuzele de rigoare, dacă o vrea să stea de vorbă cu dumneavoastră.

PERMISUL

Nu se poate să nu vă amintiţi ziua cînd aţi primit permisul de conducere. Ziua cînd aţi devenit, cu adevărat, conducător auto ! Cînd, în sfîrşit, aţi putut porni cu maşina, fără instructor, fără traseu prestabilit, fără examinator. Singur, numai dumneavoastră la volan ! Singur, numai dumneavoastră şi drumul. Şi maşina, bineînţeles.

Statutul de conducător auto v-a oferit şi bucuria de a vă vedea în postura plăcută de erou al familiei. Un erou, ce-i drept, văzut în mod diferit, dar nicidecum cu indiferenţă. în timp ce soţia (mai rar soţul, în cazul femeilor) trăia sincere sentimente de satisfacţie, unii membri ai familiei, mai mult sau mai puţin maliţioşi, emiteau opinii nu chiar măgulitoare la adresa calităţilor dumneavoastră de automobilist. Le-aţi tratat, cum era şi firesc, cu îngăduinţă, chiar cu satisfacţia că tocmai lor le veţi dovedi, în primul rînd, la prima ocazie cînd îi veţi plimba cu maşina, cît de mult s-au înşelat în aprecierile lor subiective, puţin chiar pătimaşe.

De atunci, de la acea zi, a trecut timp. Şi aţi parcurs mulţi kilometri. Privind în urmă, abia acum vă daţi seama cît de departe eraţi de realităţile circulaţiei atunci cînd v-aţi suit pentru prima dată singur

la volan. Abia acum înţelegeţi că şi astăzi, ba chiar şi de-acum încolo, aveţi mereu cîte ceva de învăţat. Că fiecare drum, fiecare deplasare cu autovehiculul oferă ceva nou, neîntîlnit încă. Nu neapărat senzaţional. Dar, oricum, inedit. Cîţi kilometri a trebuit să parcurgeţi pînă aţi ajuns la această constatare ?

Numai dumneavoastră puteţi aprecia. Cîte deplasări aţi trebuit să efectuaţi pînă v-aţi dat seama că, dincolo de orice aparenţe, nu există două curbe identice, fiecare avînd particularităţile sale ? După cum nu există două autoturisme care să se comporte la fel în timpul mersului. Chiar dacă sînt aceeaşi marcă, au acelaşi număr de kilometri rulaţi. Pentru că fiecare răspunde altfel la acceleraţia, la frînare, la viraje. Unul are ambreiajul ,,sus", altul „jos" ; unul „trage" puţin spre dreaptă, altul spre stînga. Şi aşa mai departe.

A trebuit să parcurgeţi distanţe apreciabile pînă să ajungeţi la convingerea, înţeleaptă, că a apăsa cu nesăbuinţă pe pedala de acceleraţie este, de fapt, o bravadă ieftină, chiar ridicolă, ca să nu vorbim despre partea ei periculoasă. Căci un om care nu se uită la vitezometru, gonind cu peste suta la oră – în timp ce partenerii de drum disciplinaţi se înşiruie, ordonat, în coloană – nu este numai un individ lipsit de scrupule, orgolios, care-şi sfidează semenii, un teribilist inconştient, o reală primejdie publică.

Numai timpul petrecut la volan v-a demonstrat nocivitatea beţiei de viteză şi v-a convins că adevărata virtute în conducerea maşinii începe cu stăpî- nirea de sine, învingerea pornirilor agresive, puterea de a rezista tentaţiilor. Tentaţiei de a depăşi cu orice preţ, numai să fi în frunte, tentaţiei de a conduce
pînă te doboară oboseala, tentaţiei de a te urca la volan cu băutura în nas, numai pentru ca prietenii să nu rîdă de tine că ţi-e frică de un pahar, două de vin, tentaţiei de a pleca în deplasare pe viscol şi cîte alte tentaţii.

Cîte zeci şi sute de ore au trebuit să treacă la postul de pilotare a automobilului pînă aţi devenit adeptul principiului „fereşte-te şi pentru alţii 1" ? N-a fost o cale scurtă şi nici uşoară pînă aţi constatat că pentru a aplica acest principiu, trebuie, în prealabil, să recurgeţi la altul, şi anume : „în circulaţie, gîn- deşte-te şi pentru ceilalţi !" Da, trebuie să ne gîndim – şi nu o dată – şi pentru alţii, adică pentru cei care nu anticipează posibilul deznodămînt – de altfel uşor de dedus – al unei anumite împrejurări, ca de pildă riscul depăşirii într-o curbă strînsă, fără vizibilitate. De cîte ori nu aţi gîndit pentru alţii atunci cînd, apropiindu-vă de o intersecţie, nu v-aţi bazat pe prioritatea ce o aveaţi şi, pentru orice eventualitate, aţi devenit mai prudent şi aţi redus viteza ? V-aţi felicitat că aţi fost prudent şi pentru confratele de pe strada laterală, care nu observase semnul ce-i indica pierderea priorităţii, căci tocmai acolo găsise el de cuviinţă să-şi aprindă ţigara !

Multe taine ale conducerii autovehiculului vi le-a destăinuit volanul de-a lungul perioadei îndelungate pe care aţi trăit-o împreună.

Permisul ? Da, a fost o victorie ! Prima. Necesară, dar în nici un caz suficientă.

El, profesor universitar, inginer, ea, soţia, medic ortoped, ambii trecuţi de 50 de ani, oameni serioşi, specialişti apreciaţi în domeniile lor, se urcă în Dacia 1310, aproape nouă, la volanul căreia se află ne-
potul lor, în vîrstă de 22 de ani, student, băiat numai de nota zece din clasa I pînă acum, în anul al II-lea de facultate. Unchiul, profesorul, se minunează, pentru a cita oară, admirîndu-l pe tînăr : „Dragă Diana, nepotul nostru e un adevărat fenomen. Eu, de, profesor, şi tot nu pot să înţeleg cum în atîţia ani de şcoală n-a luat şi el măcar un nouă. La muzică, la educaţie fizică, la o materie oarecare. E pur şi simplu de neconceput". Iar Diana, soţia, îi răspunde, oftînd totodată : „Mă doare, Eugen, că n-am avut şi noi bucuria unui copil. Ce fericire ar fi fost dacă ar fi semănat cu Doru".

Tînărul apasă cu putere pe acceleraţie, cauciucurile pierd o cantitate însemnată de... „carne" şi cursa începe. Da, o cursă autentică, cu viraje pe două roţi, cu frînări care îţi îngheaţă sîngele şi alte demonstraţii de virtuozitate, în domeniul dificilei arte ce se cheamă : conducerea maşinii. Pasagerii sînt în- cîntaţi. Doru şi mai mult.

— Cam cîţi kilometri ai tu, la volan, nepoate ?

— Nu mai mulţi de 1 000, unchiule, dar, după cum vezi, mă descurc.

— Eşti de 10 şi la volan, cum ai fost de cînd te ştiu pe lume. Bravo !

Au omis „bătrînii", amîndoi şoferi, să-l întrebe pe Doru un singur lucru : „Mă, băiete, dar tu ai permis, ori ba ?" Şi tînărul, la acest obiect, singurul de care depindea în acea clipă viaţa ori moartea, nu a mai luat, ca de obicei, 10, ci a rămas corigent. Da, corigent şi cine ştie dacă va mai putea da reexaminarea, fiindcă... La prima curbă în „ac de păr", pe care a încercat să o ia cu 89, a intrat în decor, am spune, şi a nimerit într-un stejar gros şi puternic.

Salvarea i-a dus la spital. Doru în stare gravă şi ceilalţi doi pasageri cu numeroase fracturi şi traumatisme. A fost o greşeală. Unde ? Ce fel de tînăr este Doru ? Oare cei din jur îl cunoşteau bine ? Oare el, la 22 de ani, se cunoştea pe sine ? Unde s-a greşit ?

Unde ?

„Las' că nu mă vede nimeni, drumul e secundar şi, în plus, doar ştiu să conduc, am avut carnet ani de zile". Şi, ca tacîmul să fie complet, respectivul trage şi un chef zdravăn înainte de plecarea în cursă, întovărăşit, în cvasitotalitatea cazurilor, de parte-nerii de petrecere. în asemenea situaţii şoferul, care a pierdut dreptul de a conduce, deseori cu ani de zile în urmă, deci handicapat şi de lipsa antrenamentului, dar şi de scăderea pronunţată a reflexelor în urma consumului de alcool, la care se mai adaugă şi starea de inhibare cu care pilotează, ştiindu-se în culpă, devine o primejdie considerabilă. Vrea să ajungă mai repede la destinaţie, să nu fie prins, să nu i se întîmple ceva. Alege drumurile ocolitoare, mărginaşe, deseori de cîmp, folosite pentru evitarea unui eventual control. Ele nu oferă, însă, condiţii pentru o deplasare normală, în siguranţă. Teorie ?! Posibil. Iată însă o poveste adevărată :

„Să fie clar, fraţilor, eu nu-mi dau fata pe mîna unui pîrlit de inginer. Adică ce-o să zică lumea cînd eu, şef de carmangerie, îmi mărit fata (gestionară la un depozit) cu un coate-goale. Poziţia mea nu-mi permite să fac o asemenea prostie". Şi totuşi, inginerul o „răpeşte" într-o seară.

După o „şedinţă", cînd controlul patern nu a putut fi exercitat cu eficienţă, împreună cu alţi trei colegi, toţi cu permise, o pornesc spre un mote
laflat la vreo 20 de kilometri de capitala judeţului. Ca să te avînţi într-o cursă de noapte, cu viitoarea consoartă Ungă tine şi cu trei colegi în spate, care îţi urmăresc orice mişcare pentru a constata dacă ţi-ai ieşit sau nu din formă în cei trei ani care au trecut de la anularea permisului, trebuie să-ţi faci curaj. Şi curajul se capătă numai după o tărie", aşa a judecat pilotul pe cînd şi-a pregătit maşina în vederea plecării. După ce a sorbit nici mai mult nici mai puţin decît 500 gr vodcă, şoferul s-a urcat la volan, şi-a îmbarcat pasagerii şi a demarat. Nici unul dintre cei trei prieteni nu-i ia volanul, nici unul nu sesizează primejdia. Omul n-avea antrenament, era ameţit de băutură. Pericolul era iminent. Pentru ei şi pentru cei din jur. Zadarnic ! Ocupanţii locurilor din spate se angajează într-o discuţie aprinsă cu logodnica, care se plînge de lipsa de înţelegere a tatălui faţă de viitorul ei. Nu sînt atenţi la şofer. Ulterior, singurul supravieţuitor, şoferul, avea să declare : „La întrebarea mea : Vă place cum conduc ? numai unul dintre colegi mi-a răspuns : «Doar ai carnet de 4 ani, cum să nu pilotezi bine». Nu ştia că din patru ani condusesem doar unul, sau n-a vrut să mă pună într-o lumină proastă faţă de viitoarea nevastă. Nu-mi dau seama. Noaptea, drumul ocolitor pe care nu prea îl ştiam, de fapt un fel de cărare mai lată, mi-au jucat feste. N-am observat parapetul podeţului. L-am lovit în plin, după care am simţit că pierd contactul cu pămîntul. Cînd am ieşit din maşină, mi-am dat seama doar că hainele mi se făcuseră ferfeniţe. M-am uitat în autoturism. Numai Doina, cu capul lăsat într-o parte, nemişcată, era pe locul ei. Murise. Ceilalţi trei dispăruseră. I-am găsit „risipiţi[1]* pe versantul abrupt al pră-
pastiei. Fuseseră proiectaţi din maşină în timpul rostogolirilor.

...Ce m-a determinat să mă urc la volan cînd toţi trei erau şoferi experimentaţi şi nu băuseră nimic, nu-mi explic. Mai tîrziu, însă adaugă. Am vrut să-i arat Doinei încă una din calităţile mele şi că sînt demn de a-i fi bărbat. Fata nu cunoştea nici că ştiu să conduc, nici că am permisul anulat".

Pe logodnică o înţelegem pînă la un punct'. Profană în treburile de conducere auto, putea totuşi să-şi dea seama de un lucru pe care îl ştiu azi pînă şi copiii : cei care au consumat alcool n-au ce căuta la volan ! Că şoferul vorbea incoerent, că la plecare s-a chinuit cîteva minute pînă să nimerească orificiul pentru cheie erau realităţi ce puteau fi uşor observate.

Atitudinea celor trei : doi ingineri auto şi un maistru la un atelier de reparaţii auto, care, senini, s-au urcat în maşină, acordîndu-i şoferului tot atîta credit precum unui pilot de formula unu, constituie ceva greu de înţeles !

Numai într-o lună pasagerii a cinci maşini, conduse de persoane fără permis ori cu permisele anulate au plătit, cu viaţa ori cu sănătatea, inconştienţa de care au dat dovadă. Culmea, toţi, dar absolut toţi, în total 11 persoane, erau şoferi, şoferi cu expe-rienţă !

Şoferii autentici ştiu că în lumea lor, ca şi în toate celelalte domenii ale activităţii
umane, ai mereu de învăţat. Mulţi gînditori au glosat pe această temă, de la antica formulă : „Un lucru ştiu, că nu ştiu nimic". Diversitatea infinită a realităţii, dina
-mica ei oferă continuu aspecte noi, dezvăluie dimensiuni noi, impun studii şi meditaţie. Poţi avea sute de mii de kilometri la volan şi să te mai confrunţi cu o situaţie inedită.

Şi în conducerea auto, drumul spre valoare trece prin acumularea experienţei. Bunii şoferi vor recunoaşte întotdeauna că mai au de învăţat.

Statisticile sînt necruţătoare. Primul loc în ierarhia celor care provoacă accidente îl ocupă cei cu aproximativ doi ani vechime în conducere. Este momentul cînd pilotul nu e încă pilot, dar se crede mare şofer.

Obţinerea permisului este o treaptă din scara :— niciodată terminată – a învăţării

.ŞOFERIŢA

Este un lucru cert că procesul de emancipare a femeii în ţara noastră, ridicarea ei la rolul pe care îl merită pe deplin în societate, punerea în valoare a numeroaselor ei calităţi, talente, cuprind şi un aspect deloc lipsit de importanţă, dar mai puţin cunoscut şi nu întotdeauna remarcat de marele public. Este vorba de femeia în postura de şoferiţă. Anii au trecut şi numărul femeilor şoferiţe a crescut de la cîteva sute, la mai multe sute de mii. Şi ele ne-au convins de marile lor atuuri la volan.

Răbdătoare, în cazul aglomeraţiei excesive, a ambuteiajelor, a deplasării impuse cu viteză de melc, deloc puse pe ceartă, calme în situaţia cînd lipsa de cultură, educaţie şi civilizaţie a unora debordează sub forma bădărăniei, femeile pot servi în multe privinţe ca modele de comportare şi conducere preventivă.

Lipsa lor de dorinţă pentru a participa la fel de fel de întreceri pe şosele, lipsa lor de apetit pentru tot felul de „spectacole" teribiliste în care se întrec bărbaţii, modestia majorităţii femeilor în a-şi etala calităţile de şoferiţe, toate acestea fac din tovarăşele noastre de -viaţă o categorie tot mai numeroasă de
şoferi care concură la securitatea circulaţiei, spre binele nostru, al tuturor.

Să nu fim înţeleşi greşit. În domeniul conducerii auto, femeile şînt şi handicapate la cîteva capitole. Cele mai multe, de exemplu, au puţină aplicaţie pentru tehnica auto, motorul reprezentînd un mister, schimbarea unei roţi căpătînd proporţii de dramă. Pentru ele maşina înseamnă pedale, volan, cheie, semnalizare şi benzină...

Ca să fim sinceri, o femeie, mai ales mai firavă, oricîtă bunăvoinţă ar avea nu are puterea necesară pentru nişte operaţii mai „de forţă", cum ar fi, spre exemplu, înlocuirea unei roţi. Mai serioase sînt tarele femeilor la capitolul stăpînire de sine, rezolvarea cu sînge rece a unor situaţii grele care survin în practica circulaţiei. Emoţiile femeilor în situaţii limită au dus nu o dată la pierderea controlului maşinilor, cu toate consecinţele previzibile.

Conduita femeii în traficul rutier este însă îngreuiată mult şi din cauza unor bărbaţi care, în ignoranţa lor şi în lipsa lor de civilizaţie, apreciază drept glume provocarea deliberată a unor situaţii mai mult decît periculoase. Ce act diabolic este să guşti hazul în nişte situaţii care pot avea consecinţe fatale în orice moment ? Mă gîndesc la cei care frînează puternic în spatele maşinii, unde şoferiţa reuşeşte cu greu să evite o coliziune, pentru a se delecta de efectul produs, ori trecerea instantanee prin, faţa maşinii unei începătoare, mai, mai să-i şteargă farul, aducîndu-şi tovarăşa de circulaţie, cu care are drepturi egale, în pragul şocului.

Dar există şi un alt mod de a împinge inconştient femeia la pericol pentru ea, pentru familia ei şi pentru cei din jur. Este vorba de soţul care are nevoie
de un şofer în calitate de „cărăuş", pentru cazurile cînd el, datorită consumului de alcool, nu mai e capabil să conducă. în acest scop se zbate, face totul ca propria consoartă să devină şoferiţă. Urmează apoi... răsplata. După ce bea doar sifon toată noaptea, ostenită adesea după o zi de muncă, la care se adaugă oboseala după o petrecere care pentru ea parcă nu se mai termină, spre ziuă e pusă să conducă, nu rareori distanţe lungi, pentru a-şi depune soţul viu şi nevătămat în confortabilul pat de acasă. Deseori, pe fotoliul din spate sînt aşezaţi copilaşii, care adorm imediat, mărind şi mai mult apetitul pentru somn al şoferiţei.

Cam asta era situaţia în care s-a pomenit Mi- rela, o femeie de 28 de ani, economista, în acea frumoasă dimineaţă de duminică, cînd s-a aşezat la volan, zîmbind forţat (cît de greu era să facă acest lucru, ştiind ce o aşteaptă) şi mulţumind gazdelor pentru extrem de reuşita petrecere organizată. „Te descurci, tu, Mirela, eşti doar fată isteaţă. Cît despre talent la volan, n-ai probleme. Toată lumea te laudă. O sută cincizeci de kilometri îi parcurgi repede. Drum bun ! Pa !" „Uşor de zis, 150 de kilometri, cînd eu simt că n-o să pot conduce nici 15. Dar ce să-i faci, o îndur şi pe asta, cum am îndurat atîtea în viaţă. Hai, Corneluş, hai, Oana, culcaţi-vă. Mama vă duce în zbor acasă". Copiii, cu ochii roşii de oboseală şi de fumul de ţigară, în care au stat o noapte întreagă, mai jucîndu-se, mai moţăind pe lîngă fusta mamei, adorm repede. Fiecare kilometru înghiţit de maşină e parcă un pas spre salvarea ei. îşi impune să nu oprească pentru a se odihni, pentru simplu
motiv să nu ştie dacă va mai avea puterea să reia călătoria. Cînd a simţit că e la capătul puterilor, a tras totuşi pe dreapta, spre a închide ochii măcar cîteva minute.

Bărbatul bolboroseşte prin somn şi se opune acestei idei. „Hai, termină cu haltele şi apasă mai tare pe acceleraţie. Doar nu vrei să ajungem acasă tocmai diseară. La cinci începe meciul la televizor[1]'. „Să apăs mai tare ? Poate fi şi asta o soluţie. în acest fel calvarul va trece mai repede." Apasă mai cu nădejde pe acceleraţie. „Ştie el ce ştie. Doar are permis de 10 ani". Şuieratul vîntu- lui, răcoarea pădurilor de brad pe care le tranzitează parcă îi dau putere Mirelei.

încearcă să-şi amintească secvenţe de la petrecere. Prea s-au îmbătat unii şi au început să vorbească prostii. N-a reţinut nimic care să-i facă plăcere.

Intrarea într-o comună. Femeia nu reduce viteza, bazîndu-se pe circulaţia rară la ora aceea şi pe şoseaua largă. în faţă rulează un biciclist pe care îl observă tîrziu. Oboseala îşi spune cuvîntul. încearcă o mişcare la stingă ceva cam bruscă şi ma- şma intră într-un fel de balans, apoi se dezechilibrează puţin. Femeia se sperie de comportarea curioasă, neobişnuită a Daciei, de altfel nepericuloasă pentru un şofer experimentat, dar Mirela are la volan doar două mii de kilometri. Trage spre dreapta şi loveşte biciclistul. Nu frînează. Practic, maşina nu mai e condusă. Totul e pierdut ! Biciclistul urcat pe capotă îşi arată pentru o fracţiune de secundă faţa îngrozită spre şoferiţă. Parcă imploră ceva, cere ajutor. Apoi e proiectat undeva pe asfalt. Rămîne în urmă, pe asfalt, cu bicicleta fărîmată lingă el. Piciorul Mirelei parcă e lipit cu un adeziv' puternic pe pedala de acceleraţie. Mai întîi maşina urcă p
etrotuar, apoi merge un timp paralel cu gardul, căl- eînd brutal straturile de ceapă şi cartofi ale gospodarilor. Urmează trecerea rapidă prin faţa scărilor şcolii. Parcă e un rapid mîndru care nu opreşte în orice gară măruntă. Mai parcurge cîţiva zeci de metri şi apoi, obosită, Dacia se opreşte pe un strat de flori, în faţa primăriei. Femeia îngrozită rămîne cîteva clipe blocată în fotoliul ei. Apoi, încet, încet, realizează drama prin care a trecut. în total, 400 de metri parcurşi haotic, de-a lungul cărora putea secera nu o viaţă, ci mai multe. Noroc că toţi au văzut maşina fantomă şi s-au ferit. Cei doi copilaşi din maşină încep să plîngă. Se trezeşte şi bărbatul. „Ce-i Mirela cu zdruncinăturile astea ? Doar n-ai mers pe un drum de cîmp, ci pe asfalt. Dar ce-i cu parbrizul spart, ce s-a întîmplat ?" Parcă s-a mai trezit din beţie, începe s-o certe pe neîndemînatica de nevastă care nu răspunde nimic. Şi-a luat obrazul între palme şi plînge.

Sătenii s-au adunat în jurul maşinii. „Mare noroc avuşi cucoană. Erai să-l omori pe bietul om. De ce te-ai urcat la volan ? Şi bărbatul ăsta, al matale, ce hram poartă ? Să ne plăteşti toate stricăciunile".

Vorbe, vorbe. Oamenii se mai răcoresc. Femeia e în continuare la volan. Plînge !

Plînge ! Plînge

!MONOLOG

„...Dacă stau să mă gîndesc bine, ce mi se în- tîmplă mie e mai mult dccît interesant. Cineva spunea că fiecare om este un unic mic univers. Corect ! Dar eu întîlnesc în fiecare zi 20—30 de oameni. Vorbesc cu ei şi ajung să aflu tot felul de istorii. Eu, spunea taximetristul, bărbat mai tînăr, cu patima cititului, bun observator, spirit mai meditativ, eu, conform unei matematici elementare, ajung să cunosc circa 500 de oameni pe lună. De peste 500 de ori câte un «mic univers unic». Dacă tot voi înmulţi cu lunile de muncă – ajung la... un univers «mare». Cîte nu aud, cîte nu văd. Şi bune şi rele. Şi frumoase şi urîte. Unde n-aş avea eu talent în ale scrisului. Ce mai *Comedie umană* aş putea compune.

Acum cîteva ore, s-au urcat în maşina mea un tînăr înalt, brunet, frumuşel la faţă, şi o fată croită parcă pe măsura lui. Să zici că-i manechin, nu alta. I-am îmbarcat din faţa Stării Civile. Se căsătoriseră. Martorii i-au însoţit pînă la maşină. Le-au tot făcut semne cu mîna. «Succes, noroc, casă de piatră, Ioane !» «Ne întîlnim peste o oră, pentru o gustare, acasă la noi».

Şi am pornit. Pe drum am aflat că el e frezor şi ea sudoriţă. Că lucrează la «23 August». Că au
deocamdată o garsonieră modestă. Că sînt fericiţi şi..'? optimişti. Că vor mai mulţi copii. Mi-au revenit imediat în minte secvenţele cununiei mele civile cu Mioara. Asta s-a întîmplat acum ...dar ce să mai socotim anii ! Eu aveam douăzeci, ea la fel. Atunci mi-am început meseria de taximetrist. Locuiam pe Cuza, într-o cameră în care încăpeau doar un pat mare, cu plasă metalică elastică, un şifonier şi o masă, pe care era instalat un aparat de radio «Pionier» (mîndria noastră), restul suprafeţei servind pentru luarea micului dejun (ceai cu pîine prăjită şi marmeladă), prînzului şi cinei, la fel de «dietetice». Musafirii noştri, după cununie, din care jumătate se întreţineau pe un fel de coridor, intrau pe rînd în cameră pentru a ajunge în faţa platourilor cu gustări, pe care nu mai găseau mare lucru, apetitul primei serii nelăsînd prea multe speranţe celor ce urmau la rînd. Aşa a fost faimoasa noastră nuntă. Nouă, celor ce socoteam un

adevărat deliciu «Ile- nuţa tractorista», «Foaie verde, foaie albastră», «Glasul roţilor de tren», ne era atît de bine acolo, în cămăruţa modestă de pe Cuza, unde aveam acces la baie şi bucătărie.

M-a trezit din reveria mea glasul de bariton al proaspătului soţ. «Cît avem de plată, tovarăşe şofer ?» «Nimic, costul cursei e modestul meu cadou de ziua unirii voastre. Vă doresc mult noroc şi fericire». Le-am urat «casă de piatră» şi am demarat.

Cît de puţin ne trebuia atunci să fim fericiţi. Băiatului meu, recent căsătorit şi el, nu-i ajung două camere, televizor, frigider, congelator, maşină de spălat rufe cu program etc. «Nu uita, tată, că atunci era în...» Are dreptate. Altele îs timpurile acuma. Dar... de unde pînă unde are dreptate ? Nu cumva?...

'..Cînd mă îndreptam spre gară, cît p-aci să intre unu în mine, cu o Dacie albastră. Aveam prioritate, dar am frînat. N-am nici un interes să mi se dea dreptate post-mortem ! Dialogul a fost scurt : -«Vă rog uitaţi-vă la triunghiul cu vîrful în jos şi nu mai ţipaţi la mine !» «Ţine-ţi gura, mă, nătăfleaţă, şi uite-te mai bine ce număr am !» «Da, l-am văzut, e de tablă, pe fond alb şi înscrisul negru. Singura deosebire e că al meu e galben.» «Nu mai fă pe nebunul. Ce, eşti chior, nu vezi ?.» «Şi cum adică, întreb eu, numărul ăsta ţine loc de prioritate ?» «Zev- zecule», m-a făcut el, şi a ţîşnit de lîngă mine, lăsînd urme groase de cauciuc pe asfalt.

i..M-a impresionat puternic ce am văzut mai tîr- ziu. Pe bulevardul Şulea, îmi face semne disperate de oprire o femeie. N-are mai mult de 35 de ani, dar urmele suferinţei au lăsat brazde adînci pe faţa ei. Firele albe au inundat din plin părul negru al femeii. În jurul ei, ţinînd-o de mînă şi de fustă, trei copii, două fetiţe şi un băieţel, toţi îmbrăcaţi curat, chiar cu gust, dar cu feţişoare triste. Se strîng, aşa, într-un instinct de apărare, în jurul mamei. Parcă le-ar fi frică de ceva, de cineva. Am oprit. S-au urcat şi... am aflat o altă poveste. Tristă ! «M-am căsătorit la 20 de ani (iar 20 de ani, la fel ca noi). La început a fost un om minunat. Au venit apoi copiii. Întîi fetiţele, gemene, apoi, după doi ani, băiatul. Eram consideraţi în blocul nostru o familie model. Munca, şi la fabrică şi acasă, greutăţile m-au schimbat. Nu puteam să mai arăt ca puştoaicele din secţia lui, căci devenise între timp maistru. S-a încurcat cu una din ele. De atunci parcă-i turbat. Am îndurat cuvinte urîte şi... dar ce să vă spun,
mi-am zis să mai încerc. în primul rînd, era vorba de copii. Azi dimineaţă ne-a alungat. Ne-a comunicat că trebuie să plecăm, adică să mergem unde vom vedea cu ochii. Ce era să facem ? Că ne-a ţinut, pe mine şi pe copilaşii ăştia, ca vai de capul nostru. Acum ! ? încerc să cer adăpost unei prietene. Măcar pentru cîteva zile. După aceea, dumne-zeu ştie...» Mă uit la mutriţele fetiţelor, amîndouă cu ochii negri, cu priviri serioase, poate prea devreme devenite mature. După corecţia primită acasă mă privesc bănuitoare şi pe mine. îşi ocrotesc frăţiorul, ţinindu-l strîns do mînă, deşi nu sînt decît cu doi anişori mai mari decit el. Ar fi trebuit să plîng. N-am făcut-o. Mă gîndeam la «el» şi clipa de slăbiciune s-a transformat în revoltă. Cum pot să fie unii oameni atît de haini la suflet ? Ajut femeia să-şi ducă bocceluţele, făcute în pripă, pînă în faţa apartamentului cu pricina. Le urez să iasă cu bine din situaţia grea în care se află. Afară mă aştepta taximetrul.

„.în apropierea garajului, pe Colentina, opresc la culoarea roşie a semaforului. Alături de maşina mea, la volanul Daciei sale galbene, Năică, colegul meu. «Bătrîne, vreau să-ţi spun ceva, trage pe dreapta.» Opresc lîngă bordură şi cobor, apropiindu-mă de Năică, care aşteaptă pe trotuar -E cătrănit, se vede de la o poştă. La pielea lui oacneşă din născare, se adaugă negrul supărării. «Ce-i, Năică, ţi s-au înecat corăbiile ?» «N-am chef de glumă, bătrîne. M-a părăsit Vetuţa. Şi-a luat lucrurile. N-am mai găsit-o acasă». «Tartă-mă că ţi-o spun aşa, direct, dar şi tu eşti de vină. Prea ai ţinut-o numai în bătăi.» «Dacă o prind, o omor, şi pe ea şi pe el.» «Dar, i-a stai

un pic, Năică, de unde ştii că există şi un el ?» -«Ştiu, precis, altminteri nu-şi lua toate rujurile, şpreiu- rile, coloniile.» «Judecată de copil, Năică, ce, sîn- tem sălbatici ? Năică, tu eşti bolnav. Te-ai chinuit şi pe tine, ai chinuit-o şi pe ea. Pe naiba, Năică ! Tu eşti băut, Năică ! După ce ţi-ai pierdut nevasta (cel puţin deocamdată), vrei să-ţi pierzi şi slujba, permisul, pîinea ?» îl urc în maşina mea şi-l duc la garaj. Apoi îl anunţ pe şef că lui Năică i s-a făcut rău şi-l rog să trimită un şofer de rezervă pe «Maşina de pîine» unde să găseste Dacia cu pricina. «Cu Vetuţa o să discut eu mîin^, Năică, sper s-o înduplec să te ierte. Promite-mi numai că încetezi cu sminteala care te-a apucat de la o vreme.» «îs gelos, mă, bă- trine. Prea-i frumoasă Vetuţa !» «Şi ăsta-i motiv s-o maltratezi, numai aşa, că-i frumoasă ?» «Asta, ce-i drept, nu 1» «Hai, du-te acasă şi culcă-te, doar stai aci, la doi paşi.» Plec cu sufletul aproape împăcat
.Poate, ştiu eu, reuşesc să-i conving nevasta să revină acasă.

L.Puţini ştiu prea multe despre solidaritatea în bine a taximetriştilor. Nu se înserase încă. De la podul Ciurel se aude un S.O.S. «Am nevoie de ajutor, o femeie e atacată». Cînd ajung la locul cu pricina, acolo sînt deja cinci colegi de-ai mei. I-au imobilizat pe cei doi huligani. Indivizii au ochii tulburi, privesc cu răutate, se vede că-s băuţi. Victima, o femeie în jur de 25 de ani, zgîriată pe faţă, pe mîini, încearcă să-şi acopere goliciunea pieptului şi să-şi prindă cu o agrafă fusta al cărei fermoar fusese smuls. E tare speriată. Nu reuşeşte să spună nimic. Apoi, printre sughiţuri, desluşim cîteva vorbe. «Veneam de la fabrică. De fiecare dată o iau pe scurtătură. Cînd lucrăm în schimbul doi nu mergem niciodată singure. Ne grupăm aşa, cîte două, trei. Avem grijă ca una dintre noi să fie mai vînjoasă. în seara asta am fast singură ; şi Nicoleta şi Marga sînt în concediu medical. Cărarea ne scurtează timpul de deplasare cu 15—20 de minute. Mi-am zis fie ce-o fi şi uite ce-am păţit. Noroc de omul ăsta de suflet, care a sărit la strigătele mele».

'...M-a luat somnul, e o noapte adîncă. Linişte. Nici un apel de la dispecerat. Fot să mă odihnesc şi eu puţin. Trag la o parcare. Privesc, dinspre Academia Militară, Bucureştiul adormit. Un zumzet slab se aude din zona centrală a oraşului. Rar trece cîte o maşină, iar pietonii aproape că nu se mai întîlnesc. Cînd şi cînd se vede cîte un autobuz, troleibuz, tramvai. Circulaţia bucureşteană se apropie de co
-tele ei minime. în momentul în care somnul începuse parcă să mă fure, pleoapele-mi lăsîndu-se obosite, mă trezeşte un zgomot metalic de portbagaj deschis. Mi-a dispărut pe loc chiar şi cea mai mică urmă de oboseală. Urmăresc cu atenţie la cele două siluete care se strecoară cu abilitate, fără zgomot, printre maşinile din parcare. Doi bărbaţi în toată puterea cuvîntului. Unul dintre ei deschide cu dexteritate încuietoarele, iar altul selecţionează, probabil, ce-i mai de preţ şi aruncă prada în sac. Dacă ! ! Nu, nu e bine să acţionez pe faţă. Aştia ar fugi sau, vlăjgani cum sînt, m-ar termina în doi timpi şi trei mişcări. Soluţia e tot apelul radio. Fac legătura. Cuvintele abia le şoptesc, încît dispeceriţa, iritată, mă apostrofează. «Vorbiţi, tovarăşe, mai tare. Ce, vi s-a epuizat energia ?» «Colegii care mă aud, să vină la regie, continui eu să vorbesc la fel de încet, e pericol !» Femeia de la dispecerat a înţeles în sfîrşit. încetează să mă dojenească. Cînd văd farurile maşinilor apropiindu-se ca nişte raze ale unui cerc, hoţii, precum nişte fiare hăituite, caută să scape, fugind, în direcţii diferite. Cercul însă se strînge, tot mai mult. Parcarea fiind amenajată relativ departe de blocuri, celor doi le e dificil să-şi găsească o cale de ieşire din «încercuire». în asemenea condiţii, e greu să te iei la întrecere cu trei maşini care nu dau nici o şansă urmăriţilor. Sînt capturaţi. Colegii mei îi leagă cu o funie de rufe pe cei doi pungaşi. «Mă rugă nevastă mea să-i cumpăr o funie de nailon, cică e mai durabilă. Nici nu visam să-i fac proba astă noapte, şi încă în felul ăsta», zice Marin, venit de mic în Bucureşti, de prin părţile Caracalului. Mă uit în sac : casetofoane, haine de piele, cartuşe de ţigări, serviete. «Băieţii» au lucrat rapid şi «curat».

Dacă nu eram în apropiere, greu de presupus că cineva ar fi pus mina pe ei atît de curînd. Operau cu scule care produc un minimum de zgomot,. «Şcoală înaltă», nu glumă. Dar şi şoferii oferă hoţilor, de multe ori, ca pe tavă-,-şi la vedere, bunuri scumpe, obiecte tentante.

L.Intensa circulaţie bucureşteană a pus stăpînire pe străzi. Mai am puţin şi predau maşina colegului. Un tînăr, aşa, cam de 30 de ani, îmi face semn disperat şi apoi se precipită pe scaunul din dreapta mea. «Ce s-a întîmplat, pierdeţi trenul ?» «Mai rău, răspunde el ; întîrzii la serviciu şi avem un şef nou. Azi e prima zi la noi şi nu vreau să-şi facă impresie proastă despre mine». «Da, într-adevăr, e o problemă serioasă. Fac şi eu ce se poate, dar nu garantez. Mai sînt 15 minute şi avem de mers, nu glumă». «Ştiţi, îmi spune, ca omul fără minte. Am tot schimbat locurile de muncă, dar acum m~am hotărît să mă stabilizez. De aceea nu vreau să-i dezamăgesc tocmai acum pe colegii de secţie. Mai repede, vă rog, plătesc dublu». Eu încerc să-l temperez, povestindu-i despre băiat».'! meu care e şi el inginer, acum a început munca cu dificultăţile inerente acestei etape. El însă o ţine una şi bună : «Vă rog, gră- biţi-vă, vă implor, minaţi mai tare !» Caut să mă strecor printre şirurile de maşini ai căror şoferi se grăbesc cu toţii. De ce n-or pleca oamenii ăştia cu 10—15 minute mai devreme, să nu mai fie nevoiţi să alerge dimineaţa ca la cursele contra-eronome- tru ? Dacă gmcsc aiurea, ce realizez, eu şi clientul ? Eu îmi sifonez maşina, îmi pierd permisul, iar el întîrzie sigur la serviciu. Cu ani în urmă, cursele de genul acesta, cu întîrziaţi, spre gară sau spre ma
iştiu eu unde, erau cele mai grele pentru mine. Să-ţi turuie cineva la cap «mai repede,

mai repede» iar tu să ai în faţă o masă de metal peste care nu poţi trece ca peste un pod, nu-i deloc lucru uşor. Acum m-am învăţat. Fac, bineînţeles, ce pot, să-l duc mai repede, dar nu risc. Mă strădui să-l aduc la realitate. «Decît să ajungem la spital sau... ştiu eu, în altă parte, nu-i mai bine, şi asta în cel mai rău caz, să întîrziem puţin ?» Tînărul plăteşte, apoi o ia la goană spre poarta uzinei. Mai are cinci minute, sper să nu se facă de ruşine în faţa noului şef. Am avut noroc că toate semafoarele erau pe verde...

Nu sînt întîmplări extraordinare, aveţi dreptate, şi astăzi a fost o zi săracă, dar sînt fapte de viaţă. Majoritatea colegilor mei îs oameni cu scaun la cap. Ce-i drept, mai sînt şi unii care iau virajele pe două roţi şi fac tot felul de prostii, dar, mai devreme sau mai tîrziu... Undeva, pe mapamond, cineva, urcat într-un taximetru,*îşi exprimă, admiraţia faţă de virtuozitatea şi talentul celui de la volan, mirîndu-se cum se poate strecura cu atîta dibăcie printre miile de maşini. «Cum se explică asta ?», a întrebat clientul. «Foarte simplu, a răspuns şoferul, pentru că am rămas numai cei mai buni, cei nepricepuţi... s-au terminat». Eh ! Dacă aş avea eu talent! Ce carte aş mai scrie ! !”

.BIETUL IULIAN

Erau împreună de şase ani şi se înţelegeau de minune. El, muncitor constructor, ea, soră medicală. Suportau greutăţile inerente oricărui început şi erau optimişti în privinţa viitorului micii lor familii. Ceea ce întuneca existenţa tinerilor erau relaţiile proaste dintre părinţii fetei şi cei ai băiatului. Cuscrii ajunseseră aproape să se urască. „într-o bună zi, o să vezi, Ileano, cum o să se împace şi bătrînii noştri. Noi o să-i unim, nu altcineva".

Cearta survenise exact în ziua cînd tinerii îşi uniseră destinele. Părinţii băiatului nu o suportau pe fată, iar cei ai fetei pe băiat. De ce ? La această întrebare nu puteau da un răspuns concret. Aşa... pentru că Marcu putea face o partidă mai bună, iar Ileana putea găsi, şi ea, un fecior mai de soi. Aceste justificări, aşa-zise pentru public, aveau însă un substrat, şi anume partea materială a problemei. Tinerii, însă, chibzuiţi, harnici au reuşit să-şi cumpere un apartament, să-l mobileze, dar tot ce între- prindeau era calificat puţin, de proastă calitate, de prost gust în toţi aceşti ani de început cuscrii nu se întîlniseră niciodată în casa tinerilor. Din cînd în cînd mergeau ei, separat, să-şi viziteze părinţii. „Vor cu tot dinadinsul să ne despartă, asta e, Marcule. N uînţeleg cum pot purta în suflet atîta duşmănie ?” „Dacă am înălbit, la numai 27 de ani, e îndeosebi din cauza lor, Ileano. Eu am tot sperat că vor înţelege ceva din dragostea noastră şi nu ne vor mai întuneca viaţa. Zadarnic'[1].

Cînd băiatul, într-un accident de muncă, şi-a pierdut un braţ, anatema a fost aruncată, cum era şi de aşteptat, de părinţii acestuia, împotriva Ilenei. „Numai ea ţi-a adus nenorocirea. Ai fi putut merge la facultate, dacă nu-ţi sucea ea capul. Auzi, să te însori la 21 de ani ?” „Mamă, mie mi-a plăcut meseria asta de copil. Mă simt mîndru cînd văd că de pe urma mîinilor mele a ieşit ceva trainic, durabil, ce va dăinui ani şi ani”. „Poveşti de adormit copii. Nu zidar am vrut noi să te vedem, Marcule 1”

A urmat producerea unei proteze cît mai adecvate. Apoi adaptarea. Un dur şi lung antrenament. I s-a dat o muncă ceva mai uşoară şi a reînceput lucrul. Bineînţeles că în primele luni a fost greu, dar voinţa şi dîrzenia tînărului au învins. Momentul cînd doctorii au declarat că Marcu poate conduce cu proteza lui chiar maşina, pe care o cumpărase de ocazie înainte de accident, a coihcis cu naşterea copilului. Un băiat voinic şi frumos precum părinţii. „Şi viaţa asta, Marcule, tare ciudată e. Cînd te loveşte, cînd îţi dă cele mai mari satisfacţii[1]'. Evenimentele din familia tinerilor n-au muiat deloc sufletele părinţilor. Dimpotrivă, parcă i-a îndîrjit şi mai mult. „Asta le mai trebuia acum, un plod. N-aveau destule belele şi aşa", remarca tatăl fetei, într-o discuţie cu un prieten. „Voi, în loc să le duţi un pic de ajutor, faceţi tocmai pe dos. lartă-mă, nea Mibai, că-ţi spun aşa. Parcă n-ar fi copiii voştri. Iar nepotul, l-am văzut ieri, e tare frumuşel. Să şti
ică-ţi seamănă la ochi". Mihai, bătrînul, ridică, neîncrezător parcă, ochii fixaţi în pămînt spre interlocutor. „Crezi că îmi seamănă ?" ,,Convinge-te personal, ce mai aştepţi ?" Bătrînul se ridică de pe bancă fără să spună un cuvînt şi intră în casă. încep tratativele. Fiecare la părinţii lui. Copilul, micuţul Iulian, a fost puntea de legătură, liantul care a reunit familiile ce se duşmăniseră ani de-a rîndul. S-a fixat şi ziua sărbătoririi evenimentului împăcării, această „plăcere a certurilor", cum o numeşte Musset. Uşor de imaginat în ce stare de spirit se aflau toţi. Cînd s-au revăzut în casa tatălui băiatu-lui, bătrînii nu şi-au spus nimic. S-au îmbrăţişat, în timp ce lacrimile le curgeau şiroaie.

„Ce proşti am fost, singurii noştri copii şi să-i persecutăm atît". Toată seara cît a durat petrecerea bătrînii, spre satisfacţia Ilenei şi a lui Marcu, s-au învîrtit numai în jurul lui Iulian care, parcă realizînd că s-a în- tîmplat ceva deosebit, gîngurea şi îşi manifesta, mai zgomotos ca niciodată, veselia. Pe la unu noaptea toată lumea s-a urcat în maşină. Marcu la volan, Ileana cu copilul în braţe, în dreapta soţului, iar cei patru bătrîni s-au înghesuit în spate. „Feciorul tatii, parcă nu-i bine să mai plecăm de-acasă. Aveţi loc să dormiţi cu toţii la mine. Ai băut şi cam mult... Să nu păţim ceva..." „Mă simt bine, tată, nu-ţi fă griji". „Nu se poate să nu veniţi puţin şi la noi, cus- crule. E doar aci, aproape". Pînă la urmă interveni Ileana. „Hai, Marcule, dă-i drumul, ce mai stai !" Bătrînul a renunţat să intervină. Prea erau toţi pentru plecare. „Să nu creadă cumva că nu vreau să mă duc la ei", gîndea el. Oricum, cu o proteză în loc de braţ la nici patru luni de la obţinerea permisului, după ce ai băut nu mai ştiu cîte pahare de vin, bere
şi alte licori, cu maşina supraîncărcată, nu poţi să te aştepţi la nimic bun, mai ales că Marcu apasă şi zdravăn pe acceleraţie.

După lovirea pomului, autoturismul s-a rupt exact în două. Ocupanţii din faţă, cu jumătatea dinainte, iar cei din spate aruncaţi la 20 de metri împreună cu partea din spate a maşinii. Sînt în viaţă toţi. Sînt internaţi în spital. Doar bietul Iulian, scăpat din braţele mamei, n-a rezistat impactului cu solul pietros şi a murit. El, cel care i-a adus alături după atîţia ani, a dispărut. Ce uşor se pot transforma clipele de fericire într-un dezastru

1CU GÎNDUL LA MĂMICA

Emoţiile au atins cotele cele mai înalte. Mai erau cîteva minute pînâ cind grupa micilor balerine re- prezentînd clasa a treia, urma să intre în scenă. Fiecare repetă încă o dată primii paşi pe care urmau să-i execute. Un gest maşinal, instinctiv, făcut mai mult pentru stăpînirea neliniştei dinaintea momentelor începerii spectacolului. Căci dansul îl stăpîneau la perfecţie. Fiecare gest, fiecare mişcare, fiecare măsură.

Cea mai emoţionată era Gabriela. Ei i se încredinţase rolul de solistă. La numai nouă anişori trebuia să susţină o partitură care cerea, poate mai mult decît multe altele, gingăşie, sensibilitate, expresivitate. Avea să interpreteze un balet pe muzica „Serenadei" de Schubert.

Muncise mult. Repetase de atîtea ori ! Gabriela ştia să-şi stăpînească emoţiile. învăţase de la mămica ei că adevăraţii oameni au tăria de a nu da în vileag cînd îi doare ceva. Iar acum, mai mult ca ori- cînd, ea trebuia să fie aşa cum dorea mămica...

Pe scenă, sub vraja muzicii, Gabriela era la înălţime. Totul îi ieşea perfect. Ţinuta ei de balerină o făcea să se asemene cu tulpina firavă, dar mlădioasă a nufărului ce se îndoaie graţioasă la orice adiere
avîntului pe oglinda lacului. Fiecare gest al Gabrie- lei, subliniat discret de unduirile volanelor, aşezate în straturi pe rochiţa ei diafană, era un mesaj al vieţii, un triumf al tinereţii năvalnice. Cel puţin aşa priveau şi înţelegeau spectatorii, emoţionaţi de muzică şi de dansul fetiţei care vibra prin toată fiinţa ei.

Gabriela era însă departe de toate acestea. Ini- mioara-i bătea cu durere. Tresărea de fiecare dată cînd gîndul îi zbura la mămica ei dragă care, tocmai acum, nu putea fi aici. Să o vadă pe ea cum plutea parcă, înălţîndu-se ori aplecîndu-se duios, pe firul dureros al melodiei schubertiene, cu trupul ei firav, ce tindea tot mai sus, pe măsură ce îşi ridica braţele şi care se pleca atît de elastic, în suavele reverenţe pînă la pămînt. Gabriela dansa parcă fără să audă muzica. Era transpusă cu totul mişcării, paşilor, măsurii. Simţea muzica în fiecare fibră a muşchilor, în inimă şi în gînd. Era atît de sigură pe ea, încît orice greşeală era exclusă.

Spectatorii aflaţi în rîndurile din faţă au putut remarca, la un moment dat, lacrimi în ochii balerinei. „Vai, dragă, exclamă în şoaptă o doamnă, adre- sîndu-se vecinei ei, fetiţa aceasta plînge !"

De unde să cunoască spectatoarea, ca şi instruc- toarea de balet, care nu ştia cum să se felicite pentru inspirata alegere de a o pune pe Gabriela solistă, că întregul număr oferit de micuţa balerină, ca şi stropii de rouă din ochii ei erau, în acea zi de primăvară, pentru mama ei dragă, ţintuită pe patul unui spital din cauza unui stupid accident de circulaţie..

.ABIA IEŞIT DE LA „PENSION"

— Curios, şofer profesionist şi nu ştie să-şi rabateze cabina. Dar ce face ? Uite că vrea s-o mişte din loc împingînd cu umărul.

— Măi, nene, tu poţi să tot tragi de ea mult şi bine, că rămîne mută ca şi pădurea de alături.

Cei doi bărbaţi, care pînă atunci vorbeau despre şansele noastre la Europene,

întrerup discuţia şi privesc atenţi la strădaniile „şoferului" de a pătrunde spre „maţele" motorului care, probabil, se încăpă- ţînează să nu funcţioneze. Microbiştii încep să rîdă.

— Adevărate munci ale lui Sisif, Nelule, uite la el cît zel depune I

— I-a stai puţin 1 Priveşte atent cum se clatină. Asta ori e beat, ori a furai maşina şi nu se pricepe cum să umble cu cabina.

E alertat agentul de circulaţie şi acesta se deplasează imediat la locul cu pricina. Individul continuă să se opintească, ignorînd total miraculosul buton, care, în cîteva secunde, ar aduce cabina la 45 de grade.

— Cum adică, ce fac aici ? Ce, dumneavoastră nu vedeţi ? Am de făcui o depanare. Hîc ! Nu vrea să meargă şi pace ! Cum adică nu mă pricep ? As- ta-i bună. Păi, eu îs şofer vecin... Am 15 ani la ac
-tiv, stagiu nu glumă. Daca am băut ? Hîc ! Pe frigul ăsta se poate altfel ? Cum să reziste omul ? Se mai magnetizează şi el, cum zice Nea lancu. Mai cu seamă că am drum aşa lung de făcut. Ce, Simleul Silvaniei e colea, lingă Paşcani, unde ne aflăm acuma ? Cum, aici nu-i Paşcani ? Doar m-am uitat bine pe clădirea gării cînd am coborît. Scria, cu litere de-o şchioapă, Paşcani. Da' dumneata ce te bagi cînd eu discut cu tovarăşul miliţian ? N-ai asta ?, şi arată cu degetul, care oscilează spre obraz, adică, cum se spune... cherestea. Ce tot vorbeşti de Iaşi, dom'le ? Vă rog să luaţi act, tovarăşe agent, că individul ăsta îşi bate joc de mine. Spune adevărul ?
Mă aflu la Iaşi şi drumul unde sîntem acum, duce la Vaslui ? Maşina de unde am furat-o ? Vai ce expresie urîtă. Cum adică am furat-o ? Hîc ! Eu am intrat în curtea garajului, nu era nimeni acolo, paznicul, l-am zărit, trăgea o duşcă cu omologul lui de la unitatea vecină, m-am urcat în cabină, cheia era în bord, am pornit-o, iar apoi am plecat. De bună seamă, dacă mă oprea cineva, îmi ceream permisiunea. Mai corect, deci, m-am autoservit, n-am furat de la nimeni nimic. Bineînţeles că după ce mi-aş fi terminat treaba, aş fi dus maşina înapoi. Eu îs om cinstit ca toţi din satul meu. Dacă lucrez ? Hîc ! Păi, ce, se poate trăi fără să munceşti ? Unde ? Acuma, ce-i drept fac, aşa, o mică pauză. Cît de mare e întreruperea ? Păi, aşa de vreo trei luni. M-am certat cu şefu'. Un om rău. Ce meserie am ? îs contabil, tovarăşe. Om cult, citit. Asta mi-s. I-am terminat pe toţi clasicii români, dar şi pe cei străini. Se vede după cum vorbesc, nu ? Nu prea după fapte ? Cu de-astea m-aţi dat gata. Se poate să mă calificaţi aşa ? Hîc !Fără să mă cunoaşteţi ? De unde vin ? De la Botoşani.' Am fost să-mi văd fosta nevastă şi copiii. Nu mai scrieţi şi dumneavoastră alt proces-verbal, că mi-a mai făcut unul la socrii, cică am fost în stare de ebrietate şi-am provocat scandal. Am băut eu ceva, dar în nici un caz nu eram beat. Aia de la Botoşani le ţin parte, bineînţeles. Să nu mă vadă în ochi, nu alta. Hîc ! Eu îs om paşnic, dom'le. Se zice că moldovenii sînt oameni de treabă, liniştiţi ca şi noi, ardelenii, dar uite, mai sînt şi excepţii. Cică am bătut-o pe «fosta», că trăieşte cu alţii. în realitate eu am întrebat-o, aşa, ca chestie, ce intenţii are în viitor. Parcă mă interesează pe mine ce face ea. Doar sîntem des- părţiţi legal. După necazul cu socrii, cu procesul-ver- bal, am băut şi eu de supărare ca tot omu'. Dar civilizat ! Se poate să fi văzut eu greşit numele gării sau să fi făcut vreo confuzie, că eram cam somnoros. Oricum, trebuie să mă ajutaţi să ajung la Simleu, doar de asta sînteţi în uniformă ! Dacă am mai fost condamnat ? O dată, ba nu, mint, de două ori. Prima, pentru un aşa-zis furt şi a doua oară, tot pe nedrept, cică pentru că aş fi delapidat 5 000 de lei. Adevărul că eu de bun ce îs, cîteodată devin prost. Am avut încredere în oameni şi ei, ca să-mi facă rău, mi-au furat din gestiune. După aia cine a pătimit ? Tetea, mandea, adică eu ! Vorbesc foarte colorat şi cu dialecte din toate regiunile geografice, cum zice consăteanul dumneavoastră. Poate că are dreptate. Dacă am cutreierat toată ţara ? Ce mă întrebaţi pe mine de diverşi indivizi, cine sînt ? Ce eu ţin evidenţa populaţiei ? Treaba lor pe cine aşteaptă. Cu mine n-au venit, nu ştiu nimic de ei".

Cei doi, care pîndesc la vreo 200 de metri, lîngă nişte boccele şi valize, sesizează că sînt observaţi, s
edebarasează de obiectele voluminoase şi o rup la fugă. Sînt ajunşi şi opriţi. Se controlează conţinutul bagajelor. Casetofoane ultramoderne, bijuterii fine, blănuri strălucitoare şi alte lucruri scumpe.

— Ce, mă, aţi înnebunit? Ce minţiţi că aţi venit cu mine. Habar n-am cine sînteţi. Nu vă cunosc ! Mă surprinde că dumneavoastră credeţi tot ce vă spune fiecare derbedeu.

Calificativul îi contrariază pe cei doi.

— Să-ţi fie ruşine, excrocule. Nu ne-ai adus tu aici ? Nu ne-ai promis încă de la Botoşani, că un raid prin Iaşi ar fi „promiţător, eficient", cum tot le zici tu pe păsărească ta ? N-ai deschis, tu, uşile cu chei din şiragul ăla mare ? Nu ne-ai pus pe noi

la „muncă necalificată", adică să băgăm în valize obiectele pe care le alegeai tu, şi apoi să cărăm bagajele? începu să vocifereze necontrolat imul dintre ei.

Grig, aşa îi place să se alinte lui Grigore P., cu 17 condamnări la activ, abia ieşit de la „pension", face o mutră de prinţ jignit şi le întoarce celor doi spatele, nu înainte de a le replica.

— Aveţi dreptate, sînteţi nişte necalificaţi şi-mi pare rău că v-am luat cu mine. Eu sînt prea mare pentru voi ! Hîc ! Şi sînt un om cinstit ! Nu înţeleg de ce toată lumea se leagă de mine. Nimeni nu mă-nţelege..

.I-A SALVAT CRISTIAN

Acum douăzeci şi ceva de ani, presa a ilustrat cu lux de amănunte isprava unor copii englezi care, căţăraţi pe un deluşor din apropierea unei şosele, se jucau într-un mod extrem de original, notînd date despre automobilele ce treceau în ambele direcţii. Care dintre ei reuşea să reţină cit mai multe detalii despre autovehiculele ce le defilau prin faţa ochilor, cîştiga. Aveau nu un arbitru, ci un adevărat juriu. Acesta aprecia cu note maxime datele cele mai complete. Ele trebuiau să conţină numărul, marca, tipul, culoarea (de preferat cu precizarea nuanţelor) şi chiar anul de fabricaţie al maşinii în cauză.

Viteza mai redusă a autovehiculelor grele favoriza, bineînţeles, reţinerea unui număr mai mare de detalii, după cum goana sprintenelor autoturisme în- greuia considerabil efectuarea operaţiunii. Imagina- ţi-vă ce „mană cerească" a reprezentat pentru poliţie, care căuta asiduu pe autorii „furtului secolului" (cîteva tone de aur în lingouri subtilizate din vagonul unui tren, deviat pe o linie ferată „special amenajată"), găsire^ notiţelor făcute cu atîta migală şi conştiinciozitate de autorii jocului. Maşina, care transportase aurul de la trenul introdus într-

opădure pînă la ascunzătoarea situată într-un garaj izolat, a putut fi relativ uşor identificată şi apoi găsită. Ce-i drept, autorii au fost prinşi ceva mai tîrziu, dar de remarcat e că fără notiţele respective, furtul ar fi fost descoperit mult mai greu sau, poţi să ştii ?, chiar deloc.

în cazul pe care îl prezentăm cititorilor e vorba tot de notarea unui număr de înmatriculare, dar nu în joacă, ci în serios, după cum este vorba tot despre o valoare, însă inestimabilă, şi anume viaţa unui om.

Orfan de ambii părinţi, pe Cristian îl cresc bunicii. în ciuda lipsurilor şi greutăţilor de tot felul, băieţaşul, un puşti de nouă ani, cu părul de culoarea griului şi ochii azurii, a devenit cu timpul un autentic model pentru toată clasa. De hărnicie, de dîrzenie, de modestie şi, mai cu seamă, bunătate. El, cel mai bun la carte, este săritor la toate şi tare inimos. „Cînd l-am adus la noi, ne povesteşte bunicul, era de-o şchioapă, avea doar trei anişori şi uite, acum, ce flăcău mare avem, trece într-a patra. Pe cele două surori ale lui Cristian, Olguţa şi Cristina, le-a luat la oraş o soră de-a Elenei, mama lui Cristian. Cum s-au pierdut părinţii ? E o poveste tare tristă. Veneau din satul învecinat, de la lucru. Mergeau pe cărare, cînd maşina i-a cosit pe la spate. Au murit la spital. în noaptea aceea am înălbit complet. El 30 şi ea 28! Daţi-vă seama ce lovitură am primit. Singura mîn- gîiere e că şi băiatul şi fetiţele sînt copii tare buni".

— Cum s-au întîmplat lucrurile în scara aceea, Cristian ?

Băiatul tresare şi o umbră de tristeţe îi învăluie privirea, faţa.

~ Care întîmplare ?

— Atunci, cînd a fost lovit nea Fănică, de la grajduri, facem precizarea de cuviinţă.

— Aa... tresare băiatul, care devenise gînditor, să vă povestesc. Veneam de la părinţii lui Gicu, ştiţi, noi nu avem încă televizor şi ei mă invită în fiecare sîmbătă să văd programul. Mai aveam puţin pînă la intrarea în curte, cînd am auzit, aşa, o buşitură înfundată. M-am uitat spre şosea. De acolo părea că vine zgomotul. Am văzut o maşină, din alea lungi, lungi de tot. Probabil că lovise ceva. Din cabină au coborît apoi doi oameni, care s-au dus spre şanţ, s-au aplecat, parcă uitîndu-se la ceva. Nu, n-au zăbovit

prea mult. Eram curios să văd ce s-a întîmplat. M-am apropiat de maşină. Atunci am auzit şi gemetele în şanţ. M-am speriat şi n-am ştiut ce să fac mai întîi. Am intrat în casă şi am scris pe coperta unui caiet numărul maşinii. L-am strigat pe bunicu' : „Bunicule, hai afară, cineva zace în şanţ, cred că l-a lovit o maşină". Bunicu-i încă sprinten. Am alergat amîndoi pînă la poarta lui nea Tănase, de la fermă. Acolo, în şanţ, se văita de durere un om. Cînd bunicul s-a apropiat cu felinarul, l-am recunoscut imediat pe nea Fane, după mustăţile lui lungi şi stufoase. Mai departe ştiţi. Au venit cu salvarea, noi am anunţat despre număr şi... făptaşul a fost prins. Nu, n-a durat mult, încă în

noaptea aceea l-au găsit. Tot aşa au murit şi părinţii mei. Pe ei i-au găsit însă oamenii după două ore. Pierduseră mult sînge. Nea Fane e bine. De ieri a reînceput lucrul.

La laudele noastre, Cristian răspunde modest.

— N-am făcut nimic deosebit. Dacă şi părinţii mei ar fi fost găsiţi la timp... Tare erau buni părinţii mei !

Ai dreptate, Cristiane, ai dreptate. Tare buni erau părinţii tăi. Toţi părinţii sînt buni. Toţi. Şi copiii..

.UNDE DAI ŞI UNDE...

Strada liniştită, străjuită de castani în floare, cu asfaltul bine întreţinut, cu căsuţe cochete, inundate de verdele crud al tufelor de liliac, nu lăsa deloc impresia că ar fi putut deveni peste puţin timp teatrul unei întîmplări tragice. Pe această uliţă, nimeni dintre locatari nu-şi aminteşte să se fi auzit vreodată strigăte, sudălmi, gălăgie. „Chiar şi beţivii, care de altfel se abat destul de rar pe strada noastră, devin cuminţi şi se limitează doar să cînte", ne spune un profesor – pensionar. „Este exact efectul psihologic pe care îl au sălile de teatru mari, frumoase, cu arhitectura lor specifică, strălucitoare de curăţenie, asupra spectatorilor, care, din respect pentru atmosfera întîlnită, evită stridenţele şi se străduiesc să se com- norte cît mai civilizat'", a adăugat un alt participant la discuţie.

Actorul principal al întîmplării din ziua aceea este un tînăr. La 30 de ani, arată de 60, slab, gîr- bovit de spate, cu sănătatea zdruncinată de băutură. Părinţii – de altfel oameni onorabili – tatăl economist şi mama contabilă, au murit prematur, cum sc zice de inimă rea. N-au putut suporta să-şi vadă unicul fiu ducînd un mod de viaţă care atrăgea opro-
biul întregului cartier, căci Fane era cunoscut ca un cal breaz. Ruşinea şi tristeţea i-au băgat în pămînt.

A avut peste 30 de locuri de muncă, pe care le-a abandonat unul după altul, după „tentative „ care durau doar cîteva zile. A fost şi este mereu în conflict cu organele de ordine, iar cazierul reprezintă o listă cu nu mai puţin 20 de isprăvi. După ce bea, devine violent, iar cei din jur, care îl ştiu ce-i poate pielea, şi chiar cei care nu-l cunosc, preferă să folosească, în asemenea situaţii, trotuarul opus. Cum a nimerit Fane pe străduţa cu pricina nu se ştie. Probabil că, din cauza stării de ebrietate în care se afla, nu a mai urmat drumul spre cartierul în care locuia. Băuse exact atît cît îi era necesar pentru a deveni agresiv. Era în stadiul în care se lega de toată lumea. Starea lui de iritare excesivă se explica poate şi prin eşecurile tratativelor sale de a căuta cearta cu luminarea. Toţi îl evitau, nu-i răspundeau la provocări, se făceau că nu-l văd.

Cei care l-au observat intrînd pe stradă, doi băieţi, vecini cu el, ne-au descris sentimentul de satisfacţie care s-a aşternut pe faţa lui Fane, cînd şi-a zărit potenţialele victime : un băiat înalt, bine făcut, îmbrăcat într-un costum bej fără cusur, la braţ cu o fată scundă, cu părul şaten. „Ce căutaţi în cartierul meu, mă, nepricopsiţilor?" s-a stropşit Fane la cei doi tineri. Surprinşi, neplăcut, aceştia întorc capul, dar îşi continuă mersul, fără a-i acorda vreo atenţie. Nu i-a ieşit pasienţa, tînărul n-a răspuns la prima provocare. Urmează a doua. Fane iuţeşte pasul şi se apropie de tineri, dînd impresia că vrea să treacă paşnic pe lîngă ei. Cînd ajunge însă în dreptul fetei, o cuprinde brusc de mijloc, trăgînd-o spre el. Fata surprinsă începe să ţipe. Bărbatul nu stă mult p
egînduri. Un pumn aplicat fulgerător, îl expediază pe beţiv la pămînt unde începe să-şi scuture capul, spre a se dezmetici.

„Ce m-a deranjat cel mai mult, mărturisea Fane, era rîsul băieţilor adunaţi în jurul meu. Prestigiul meu era serios şifonat. îmi dădeam seama că nu pot să mai repar nimic. Băiatul era mult mai puternic ca mine. Un atac cin partea mea s-ar fi soldat cu un eşec şi mai mare. Trebuia totuşi să mă răzbun. Fier- beam de mînie. Ce să fac ? Tinerii se depărtaseră. Se aflau la circa 50 de metri. Dacă mai întîrziam puţin îi scăpăm. Am pus mîna pe o piatră de rîu, din acelea care se folosesc la fundaţii şi am aruncat-o în direcţia tinerilor...".

Bineînţeles că proiectilul prezenta pericol nu numai pentru tinerii care erau ţinta atacului iresponsabil, dar şi pentru oricine ar fi trecut pe stradă în clipa aceea, inclusiv pentru geamurile caselor din apropiere. Neşansa a reprezenlat-o apariţia autotu-
rismului, rulînd din sens contrar, exact pe traiectoria pietrei. Proiectilul a străpuns parbrizul, lovindu-l puternic în barbă pe şof<?r, care a pierdut controlul asupra volanului. Maşina necondusă, după un slalom haotic, a pătruns pe trotuar lovind grav o bătrînică, care se ducea tocmai să facă vizita de seară nepoţilor, la distanţă de cîteva case.

,,Eu am vrut să fac o glumă şi uite ce-a ieşit. De altfel era o piatră aşa de mică, încît nu

putea face rău nici măcar unei pisici. Cui să-i dea prin cap că pe strada asta circulă maşini ? Vina-i a lui, pentru că prea cu viteză mare mergea pe o stradă îngustă. Eu nu beau, dom'le, că am ulcer. M-au chemat oamenii la înmormîntarea prietenului meu cel mai bun. La masă, după îngropăciune, arn gustat doa
run păhărel de vin. Mă împac bine cu ei, ce-are a face dacă îs «bruneţi», tot oameni se cheamă că sînt. Singurii care mă mai admit în mijlocul lor. Numai ghinioane am avut în viaţă. Tocmai mă pregăteam să m-angajez... Ajung din nou la zdup şi pentru ce ? Pentru o nenorocită de piatră ! Vinovatul principal e însă golanul ăla. Adică pentru că am glumit cu fata să mă trimită la podea. Nici în box nu se loveşte aşa !2 :

DIRIJORUL

Aşa este omul la ananghie, se agaţă şi de un fir de pai. Cîte leacuri nu încercaseră cei doi soţi pentru vindecarea băiatului de nouă ani, care suferea de un fel de atrofiere a muşchilor, şi a fetiţei de trei ani, care creştea mult mai mult decît normal. Fuseseră la cei mai renumiţi doctori din ţară, ba şi în străinătate, vizitaseră clinicile universitare. în ultimele luni, îndemnaţi de diferiţi cunoscuţi, vizitaseră o sumedenie de vraci, de doftoroi. Degeaba. Infuziile, alifiile, ceaiurile nu dădeau nici un fel de rezultate spre disperarea părinţilor. Dar pentru ei bătălia era departe de a fi pierdută.

Plimbaţi aproape în fiecare săptămînă prin toate acceleratele şi rapidele, deseori la distanţe de sute de kilometri, cei doi copii nu făceau nici un progres sesizabil, iar părinţii erau extenuaţi.

Cumpărarea maşinii, deşi de ocazie, a fost un eveniment de seamă pentru familia lui Alecu C., conducătorul unui ansamblu de artişti amatori, cu mare faimă în judeţ. „Voi avea, în siîrşit, posibilitatea să mă mişc mult mai uşor", îşi spunea Alecu. „Nu mai trebuie să mă rog de nimeni şi nici să tremur noaptea prin gări, împreună cu nevasta şi copiii, aştep- tînd trenurile „. -

5 – Secunde şi vieţ

i7,Fii atent, greiere (aşa îl dezmierdau prietenii pe Alecu), tu n-ai condus de 10 ani, în acest interval nici nu te-ai apropiat de volan. Cu maşina nu-i dc glumă. Ce să mai vorbim, consideră că nici nu ai permis şi ia-o de la început".

„Măi, Sorine, noi artiştii sîntem oameni deosebiţi. Aşa cum nu uităm o partitură, tot aşa nu uităm să conducem. Reflexele noastre sînt bune nu numai cînd punem mîna pe arcuş, ci şi pe volan. Pentru a cînta la vioară, pentru a realiza un dans popular dificil îţi trebuie reflexe, nu glumă, recunoşti? Tot aşa cum în meseria noastră îţi trebuie un cap bun care să coordoneze mişcările mîinilor şi picioarelor, la fel stau lucrurile şi în conducerea auto. Realizezi deci cât de înrudiţi sîntem noi, artiştii, cu piloţii de formula unu". Şeful ansamblului putea să-ţi vorbească ore în şir nu numai despre folclor, literatură, istorie, ci şi despre Steward sau Fitipaldi. „Se vede că ai dat în colţ, pe la Bacchus, Alecule. Eu îţi înţeleg necazurile, nu mici, pe care le ai, dar du-te la culcare. Ia-o uşurel printre blocuri, şi vezi, fii atent, că sînt mulţi copii, şi bagă-ţi maşina în garaj. E mai sănătos". Alecu ar mai fi vrut să-i dea o replică, dar, niţel iritat, a dat doar din cap „parcă am cu cine discuta" şi a pus maşina în mişcare, cu smuci- turile de rigoare, care-i atestau precara-i experienţă la volan.[1]

A doua zi, vineri seara, spectacolul susţinut sub' bagheta lui Alecu a fost un succes deplin. Directorul general l-a felicitat şi l-a îmbrăţişat pe dirijor. „Da, un adevărat triumf pentru Alecu, reflecta cu voce tare Sorin, în ultimul timp amicul nostru se întrece pe sine. Mă bucur sincer pentru el, dar nu-mi plac
prostiile pe care le face cu maşina. în două săptă- mîni a buşit-o de trei ori. Ce-i drept, numai tablă îndoită, dar dacă marţi, pe refugiul de tramvai, erau oameni ?" „Ai dreptate, Sorine. Mă încearcă o presimţire ciudată cu Alecu ăsta al nostru. Prea caută să-şi mascheze disperarea organizînd spectacole feerice şi făcînd viraje pe două roţi, vorba aia, el care n-are nici 1 000 de kilometri la volan !"

între timp, într-adevăr, talentatul dirijor şi-a intrat binişor în mînă. Nici nu ziceai că-i începător. Reîncepuse cursele pe la tot felul de vraci, drumuri pe care înainte le făcea cu trenul. îşi îmbarca întreaga familie şi la drum. Ce-i drept, nu depăşea 50, cel mult 100 de kilometri. „Procedezi înţelept ! Aşa trebuie, mai întîi curse scurte, apoi mijlocii... exact ca în aviaţie". „Credeţi voi că o să mă învîrt mult ca o cloşcă în jurul puilor ? Duminică plec la Apa Neagră". „Unde dracu o mai fi şi asta, artistule ?" „Nu-i mai mult de 500 de kilometri". „Şi vrei să spui că te angajezi să faci 1 000 de kilometri în două zile ? Cred că nu eşti întreg la minte, Alecule. Ca să parcurgi o asemenea distanţă îţi trebuie antrenament. Exact ca la orice sport, alergări, sărituri, tir, şi aici trebuie să-ţi formezi deprinderile, să înveţi să rezişti. în maşină oboseşti fizic, dar mai ales nervos,

mă, Alecule, mai cu seamă ca începător. Ce vrei să faci tu e o sinucidere, ascultă-mă pe mine". „Motorul nu oboseşte niciodată. Eu stau doar în fotoliu şi îl dirijez. Nu-ţi fă griji, ai văzut ce progrese am făcut cu ceaiurile vraciului de la Apa Neagră. Copiii se simt mai bine. Nu pot renunţa la drumul ăsta. Am presimţirea că nu voi face călătoria asta în van...
"

Alecu a plecat sîmbătă după-amiază. A ajuns la destinaţie, tîrziu, noaptea. Avusese dreptate Sorin. Primii 200 de kilometri i-a parcurs uşor. Apoi, însă, după ce s-a înnoptat, fiecare kilometru rulat a devenit un supliciu. Soţia şi cei doi copii adormiseră. Cînd a coborît din maşină, după 500 de kilometri parcurşi, mergea pe două cărări, parcă era beat, îl durea îngrozitor ceafa. Au început să caute o gazdă. Au sculat din somn cîţiva gospodari, dar în zadar. N-aveau unde-i culca. Satul avea posibilităţi modeste de cazare. S-a resemnat, culcîndu-se şi el în maşină. Frigul sporea senzaţia de oboseală. S-a sculat înţepenit şi mai obosit decît se culcase. Pe vraci l-au găsit uşor. O gospodărie prosperă arăta că proprietarului nu-i mergea rău deloc. La cinci dimineaţa, în faţa lor mai aşteptau circa 50 de persoane. Toţi
îl lăudau pe miraculosul vindecător, iar acesta avea un debit verbal nemaiîntîlnit. Alecu se mira cum un om putea vorbi fără să obosească ore întregi. A primit nişte explicaţii sumare şi pungile cu ceai, lă- sînd vraciului o sumă frumuşică. S-au plimbat apoi prin sat, o localitate nu mai mare decît curtea blocului lor. După-amiază s-au odihnit cîteva ore pe nişte paturi tari. Abia aşteptau să ajungă acasă. Alecu se gîndea cu groază la cei 500 de kilometri care îi stăteau în faţă. Pleca însă cu speranţa ceaiurilor miraculoase.

Peste teribila oboseală de sîmbătă noaptea, se adăuga aceea a drumului de întoarcere. N-avea curaj însă să oprească, pentru o oră, două de somn. Avea vedenii. Se făcea că dirija un spectacol. Toţi aplaudau frenetic. Alecu s-a trezit. Maşina era pe sensul opus, iar aplauzele nu erau altceva decît zgomotul roţilor peste criblura împrăştiată pe drum. A scos puţin capul pe fereastră şi au pornit din nou. Acum, prin faţă îi defila imaginea vraciului, auzea comentariile pacienţilor care aşteptau la rînd. „Se vor vindeca, se vor vindeca", auzea el mereu în timpane. Apoi un bubuit groaznic. Alecu a apucat doar să iasă din maşină şi a căzut.

Toţi patru au intrat în spital, norocul lor numin- du-se două maşini care au fost martore la eveniment. Copiii au scăpat mai uşor, cea mai gravă fiind situaţia soţiei. El, Alecu, s-a ales, în afara şocului, numai cu fractura degetelor de la ambele mîini. Parcă este un făcut, o vreme nu va mai putea ţine în mînă fermecatul său arcuş

.VATnĂNIŢA DE OCAZIE

'„Una e să asişti la manevrele vatmanului şi cu totul alta e să te afli la cîrma tramvaiului simţind cum imensul tren, modern, silenţios, se supune, aidoma unui armăsar bine strunit, acţionării cu fineţe a unor comenzi deloc sofisticate. Cum oare, oamenii ăştia, care folosesc zi de zi tramvaiul, îl tratează ca pe un vehicul banal şi nu observă cît e de important şi de interesant ?" reflecta Mioara. „A conduce un tramvai e parcă mai pasionant decît a pilota un autoturism. Senzaţia de dominare a unui colos, care aleargă pe şine rapid şi fără zgomot, e teribilă!" îşi împărtăşea ea, cu emoţie, impresiile.

Mioara este o adolescentă, în vîrstă de aproape 17 ani, iar cel căruia îi vorbea, o iniţia pe ascuns, pe linii periferice şi tîrziu, seara, în tainele conducerii „miraculosului" vehicul.

— Pentru că la lecţia de azi te-ai comportat ca
o veritabilă vătmăniţă, o să-ţi dau o recompensă.

— Ce recompensă, Nea Miron ? mă faci curioasă, şi tînăra întoarce uşor capul spre «instructorul» ei.

— Vei intra în depou, conducînd tu singură tramvaiul ! . -

— Adevărat ? Ai aida încredere în mine ? Vai ce grozav ! Mă vor vedea toţi ce sigură sint pe co-
menzi şi începu să bată din mîini. Apoi se opri. Păcat însă că la ora asta tîrzie, de retragere, în depou nu sînt băieţii pe rare îi cunosc, să-mi admire stilul de «aterizare»[1'].

Adevărul este că tînărului instructor îi făceau plăcere „lecţiile" de conducere. Admira în ascuns profilul frumos al Mioarei, care mai oferea cîte o privire cu ochii negri şi jucăuşi, o vedea cum ţuguie gura, ca un copil care se alintă, atunci cînd se concentrează cu atenţie scrutînd strada. îl tulbura atingerea discretă şi întîmplătoare a şoldurilor fetei, a mîinilor ei, în timp ce-i explica cum trebuie manevrată o pîrghie sau o manetă. Nici Mioara nu era indiferentă la farmecul şi talentele instructorului. Venirea la „lecţie" pe înserat îi provoca fetei o dublă emoţie. îmbujorarea obrajilor Mioarei, cînd

se apropia de vagon, se datora, parcă, mai mult întîlnirii cu Miron, decît descoperirii secretelor comenzii trenului electric. în fond se socotea deja familiarizată cu tramvaiul.

Promisiunea fusese respectată. Mioara se afla în locul vatmanului. Apropiindu-se de depou, ea sconta o primire entuziastă în momentul intrării. Dar... Ori că o confundaseră cu o tînără vătmăniţă, avînd alura Mioarei, ori că prezenţa lui „nea Miron" alături dădea „pilotajului" o notă de siguranţă, cert e că nimeni, nici portarul, nici maistrul, nici manevranta de serviciu, nimeni-nimeni n-a acordat, spre mîh- nirea adolescentei, vreo importanţă celei ce se afla la postul de comandă al tramvaiului.

Şi totuşi, o discuţie se înfiripă. Dai' nu cum şi-o dorea Mioara.

— Bărbat însurat şi se ţine de prostii. Face pe craiul Miron ăsta al nostru, spuse o vătmăniţă mai ageră în priviri.

— Cum adică, soro, despre ce-i vorba ? întrebă

alta care, trebăluind ceva într-o zonă semiobscură, nu observase, precum colega ei, intrarea trenului în depou şi cu atît mai puţin cine se afla la cîrma lui.

— Se tot ţine de-o puştoaică. Asta n-ar fi încă mare lucru, dar văd că o mai şi învaţă să conducă tramvaiul. Şi şefii se fac că plouă. Poate tamponează vreun vagon şi carambolu-i gata. Asta, păcatele mele, cu stîngăcia ei, mai bagă vreunul sub roţi.

— Ai dreptate, Vetuţo, acum o văzui şi eu co- borînd din vagon. O învaţă să conducă tramvaiul, ca şi cum ar fi bicicletă !

— Ce părere ai, să-i zic ceva lui Miron ? Să-i deschid ochii ?

— Vezi-ţi de treabă Eleonoro ! o să zică c-o faci din gelozie, mai ales că înainte de a te mărita, aţi fost un timp împreună.

— Ai dreptate, Vetuţo !

Discuţia femeilor s-a dus mai mult şoptit, cele două trebăluind undeva mai departe de locul în care descind cei doi cu tramvaiul.

Miron îşi reia locul la postul de comandă şî introduce trenul electric pe linia care i se indică. Se angajează apoi cu dispecerul într-o convorbire despre şansele Bacăului de a rămîne în A. Tînărul moldovean suferă pentru formaţia favorită şi simte nevoia unor păreri favorabile echipei aflate pe muchie de cuţit.

Mioara aşteaptă lîngă o garnitură părăsită de vat- maniţă, aflată şi ea la o şuetă. ,,Ce-ar fi să-mi fac şi eu botezul focului ? reflectează fata. Să trec şi eu, cum se spune la şcolile de pilotaj, pe simplă comandă. Ce mai tura-vura, mă urc, şi-am plecat". Mioara nu e numai frumoasă, dar are şi un temperament voluntar. Porneşte tramvaiul şi cu un aer de

-zinvolt părăseşte depoul mărind viteza. Curînd trenul electric se pierde în noapte.

„Unde mi-e garnitura, tovarăşă Miruna ?", întrebă „titulara" pe manevranta de serviciu. „Ţi-o fi garat-o vreun coleg, pînă acum nu a dispărut nici un tramvai din depoul nostru. Ce-i drept, a fost un film „S-a furat un vapor", dar aşa ceva se întîmplă numai în filme". Nici titularei nu-i vine să creadă că i-a dispărut tramvaiul. Se mai duce prin depou, apoi o ia în susul şi în josul străzii, doar-doar va găsi vagonul. Gînd, totuşi, nu-l găseşte pe nici o linie, intră în panică şi cu ea întreg personalul de serviciu.

Abia după o cursă non-stop de două ore, în care a rulat după reguli de conducere şi circulaţie proprii, Mioara e depistată de o echipă de intervenţie.

„...Aveţi dreptate să mă dojeniţi. Plăcerea pe care am încercat-o la pupitrul de comandă merită chiar şi o bătaie", recunoaşte candid, fata. Abia cînd realizează isprava făcută începe să plîngă. „Ce-or să zică ai mei, cînd vor afla de năzbîtia mea care, ci- că-i dublă infracţiune : «conducere fără carnet» şi... «furt de tramvai» ? Parcă eu am voit să-l fur ? Doar să mai exersez !

”FUGA

Străzile se îngustau, văzind cu ochii. Cum intra pe una dintre ele. cum trotuarele începeau să se apropie vertiginos şi, o dată cu ele, casele. îl împresurau ameninţător, ca presele acelea gigantice care, în cîteva secunde, transformă într-un balot metalic maşinile vechi, trimise la retopit. Cu cît mărea viteza maşinii, cu atît mai mult trăia senzaţia că pătrunde într-o pîlnie fără ieşire. Viră brusc, la primul colţ de stradă, dar, ca un făcut, îi apărea obsedant aceeaşi imagine. Nici virajele nu le făcea ca lumea. Se fîstî- cea mai rău ca un începător. 11 incomoda mult transpiraţia abundentă. Trebuia mereu să se şteargă pe frunte. La un moment dat se pomeni pe bulevard. Arteră largă, cu trei benzi pe sens. Nici o maşină, la ora aceea de noapte. Putea rula în voie, nestingherit de nimeni. Nu reuşi însă nici aici să-şi recapete liniştea pe care i-o dădea, de obicei, volanul. Dimpotrivă. Deschiderea îl inhiba parcă şi mai mult. Căută să gonească cît mai tare. Se simţea privit din toate părţile. Ochi îl urmăreau de la fiecare

fereastră şi după fiecare poartă. Rarii trecători doar la el se uitau. Dorea să dispară, să se ascundă, să intre în pămînt. Nu-şi căuta moartea. Nu-i era ruşine de ceva. Dar trebuia să scape. Să găsească un refugiu. Undeva. Un
loc de nepătruns şi de nimeni ştiut. Undeva, unde să-şi tragă sufletul şi să se elibereze de povara răspunderii. Invidia cîrtiţa. „Ce bine de ea, îi trecu fulgerător prin minte. Una-două, dispare. Cînd e în primejdie, dispare !”

O luă către un cartier mărginaş al oraşului. Mai mult din instinct. în speranţa că se va orienta mai repede şi mai bine aici, unde şi-a petrecut copilăria. Deziluzie amarnică. Nu avu curajul nici măcar să pătrundă în cartier. Renunţă de cum îl zări. „Dacă mă recunoaşte cineva ! Pe-aici mă ştiu pînă şi cîinii”. Uitase că de-atunci, de cînd a trăit pe aceste meleaguri, au trecut peste douăzeci de ani.

„Ce-ar fi să ies din oraş ? Pe şosea mi s-ar pierde urma. Dar dacă mă opreşte agentul de la punctul de control ? Sînt sigur că s-a aflat deja şi m-au dat în urmărire. Deşi acolo, unde am lovit femeia, nu era nimeni. Dar dacă, totuşi, am fost văzut ? Mi-au luat numărul şi gata. Poate nişte îndrăgostiţi, că peste ăştia dai pe-unde nici nu te gîndeşti. Sau vreun paznic de noapte. Cine ştie... Bazaconii ! Dacă mă vedea cineva, striga după ajutor. Or, eu n-am auzit nimic. Deşi am oprit puţin, să văd ce s-a întîmplat. Aş fi luat-o să o duc la spital. Da, ce făceam pe-urmă ? Cine mă credea că femeia a sărit de pe trotuar, speriată de un cîine ? Al dracului cîine ! Lătra de după gard şi după accident. Dar ce, puteam să iau ca martor o javră ? Şi apoi ce făceam cu maşina ? Mi-a lăsat-o cineva să-i reglez motorul. Mă pricep, îs doar mecanic auto ! Cîte o lucrare, două, făcută acasă, nu strică. Mi-am amenajat un mic atelier, unde cade mereu cîte ceva de făcut. Acum, înseamnă să se descopere şi asta. Uite aşa, dintr-o belea în alta ! Başca, proprie-
tarul maşinii ! Deşi cu ăsta m-aş descurca eu într-un fel. Că şi el, nu ştiu de ce, clar ocoleşte atelierele oficiale. Mă rog, treaba lui ! Ce fac eu acum ? Cum o scot la capăt cu blestemata asta de situaţie ? Ce-ar fi să trec pe la locul accidentului ? Aşa, ca din întîm- plare. Să văd ce mai e pe-acolo ? Ce idee ! Ce gînd ! Să intru singur în gura lupului ! Acolo se fac acum măsurători, se fotografiază, sînt oprite maşinile, ehehei... Nu ! Cel mai bine e să ies din oraş ! Dar, pe unde ? Pe şoseaua naţională în nici un caz ! Pe la cimitirul vechi, drumul e rău de tot. Pe calea Arţarilor s-ar putea să dau peste miliţia-călare...

Uite, că unu’ mă urmăreşte. Văd în oglindă luminile farurilor cum se ţin după mine. Maşina nu e de la miliţie, că n-are lampa albastră. Dar tot de la ei este. Că altfel mă slăbea. O voi lua brusc la dreapta. Să văd ce face ? Sigur ! A luat-o şi el la dreapta. M-au reperat. E clar ! Nu mai are nici un rost să continui hărţuirea asta. Mă predau şi gata ! Ce-o fi o fi !

Dar ce se întîmplă ? Nu mai văd nici o maşină în spatele meu. Unde a dispărut ăla ? N-am văzut eu bine, oare a luat-o în altă parte ? Nu mă predau, deci. Dispar. Doar nu m-a văzut nimeni. îi păcălesc, eu, pînă la urmă.

Ce mă fac cînd se termină benzina ? Că la staţie o să se vadă înfundătura de pe dreapta maşinii. în canistră nu se dă benzină. Şi chiar dacă s-ar da, de unde să o iau acum ?

Mai bine abandonez maşina. Că nu e pe numele meu. Cînd vor identifica proprietarul, spun că nu ştiu nimic. Declar că nu mi-a lăsat-o pentru reparaţie. Prostii ! Mă poate da de gol nevastă-mea ! Ştie şi ea că rabla a fost adusă la noi. Şi chiar dacă o con-
ving să tacă, tot n-arn făcut nimic. Proprietarul venise cu un vâr, ea sa se poată întoarce cu Trabantul ăluia.

Ia să rulez cu viteză redusă. Să se creadă că sint la plimbare. Aşa, ca să iau aer. să mă recreez. Consum şi benzină mai puţină. Da’ cine se plimbă în toiul nopţii cu maşina ? Cei care mă văd, pot crede ori că am o defecţiune, ori că-s străin de localitate, ori că umblu după fuste. Oricum, atrag atenţia. Of ! Ce mică e lumea asta ! N-ai, tu, unde scăpa cu o maşină în ditamai oraşul ! Cum or fi făcînd hoţii de maşini ?

Uite o idee ! Las pe undeva maşina şi o declar furată. N-au decît să caute hoţul. Da, dar trebuie să spun de unde a fost furată. Şi ce să zic ? Din curte, de la mine, nu merge. Că trebuie forţată poarta. Şi nu e. Iar din altă parte de unde ? Adică unde am dus-o eu ca să fie furată ? Nu ţine...

Iar am ajuns în centru. Nici nu mai ştiu pe ce străzi am umblat. în curînd apar zorile şi eu îs tot pe drum. Parcă au trecut nu ştiu cîte zile. Ce calvar ! Fug, fug întruna, fără rost. Mai bine o iau spre casă. Izbesc poarta cu aripa dr eaptă, dispare astfel înfundă-tura ei, apoi mă duc să declar avarierea maşinii. Ce simplu 1 ,,Cum de nu mi-a venit pînă acum ideea asta excelentă”.

Aşa şi făcu. Succesul părea că-i surîde. Totul se potrivea de minune. Cel puţin

pentru moment şi după optica lui deformată despre adevăr şi dreptate. în scurt timp, însă, lucrurile se limpeziră. I s-a probat vinovăţia pe baza unei mici pelicule de vopsea, găsită la locul accidentului.

KILOMETRUL 95 PLUS 275 METRI

Rapoartele au sosit la scurt interval de timp, în nici 10 minute. În amîndouă se menţiona acelaşi tip de eveniment. Diferită era numai ora cînd s-au petrecut accidentele, mai bine zis minutul. Dar şi culoarea maşinilor.

— Curios, ambele evenimente rutiere au avut loc pe aceeaşi şosea şi exact la aceeaşi poziţie : kilometrul 95 plus 275 metri", remarcă ofiţerul de serviciu.

— Există şi altă legătură între ele, tovarăşe căpitan.

— Care anume ?

— Păi, să vedeţi, şoferul celui de-al doilea ARO, cel gri, a pierdut controlul asupra maşinii exact în aceeaşi curbă...

Căpitanul îl întrerupe pe tînărul locotenent.

:— Astea toate le cunosc.

:— Desigur, dar nu ştiu dacă aţi sesizat că al doilea autoturism, care îl urma pe primul la nu mai mult de cinci kilometri distanţă, după ce a ratat virajul la dreapta, s-a prăbuşit exact peste celălalt, din care tocmai ieşiseră pasagerii, cu excepţia unei fete care, rănită la un picior, n-a mai putut fugi şi abia se tira pe iarba îngheţată...

- Şi?

— Maşina de peste 1 500 kg s-a prăbuşit parţial peste ARO-ul galben, dar şi peste corpul fetei, omo- rînd-o pe loc. Răniţi mai serios nu s-au înregistrat. Doar echimoze, tumefieri şi mici zgîrieturi de la geamurile sparte.

— Nenorocită coincidenţă, într-adevăr.

— Povestea e însă şi mai dramatică decît pare îa prima vedere, tovarăşe căpitan. Cel de-al doilea ARO era condus de un tînăr, iar acesta nu era altul decît logodnicul fetei care a fost omorîtă. Vă daţi seama ce situaţie teribilă. Şi-a ucis, fără să vrea, viitoarea nevastă. Trebuia să se căsătorească peste cîteva zile. Ambele ARO-uri plecaseră odată din Galbenele. în maşini se aflau tatăl fetei şi, respectiv, al băiatului, precum şi nişte rude mai îndepărtate. La magazinul universal au făcut tîrguieli pentru nuntă, rochii, haine, cadouri. S-a găsit şi voalul cu coroniţă al miresei. Pe o rază de 50 de metri în zona locului faptei erau împrăştiate tot felul de obiecte de îmbrăcăminte şi alimente. încă de la plecare, în cele două maşini domnea buna dispoziţie... De, ca în aşteptarea nunţii. Era o fată tare bună, lucra împreună cu băiatul la Fabrica de Şuruburi. Singură la părinţi şi avea doar 20 de ani ! Trebuie s-o cunoaşteţi...

— Da, o ştiu, una micuţă, oacheşă, cu gropiţe în obraji. Mereu veselă, mereu binedispusă...

— Maşina condusă de băiat a mai întîrziat puţin la magazin. Bătrînul, socrul mare, spune că întîr- zierea a fost premeditată. Băiatul nu voia ca fata să vadă cadoul de nuntă pe care el l-a cumpărat. Ce credeţi că-i luase ? O păpuşă enormă, frumoasă, îm-brăcată în mireasă. Avea o întreagă colecţie şi seara, înainte de culcare, cea mai mare bucurie a Olguţei – aşa o chema pe tînără –, era să se joace, precum o fetiţă de 8 ani, cu aceste copile neînsufleţite, în miniatură. Am văzut şi eu păpuşa. Zburase după nişte tufe de măcieş. La început am crezut că este o hîrtie. Cînd m-am apropiat, mi-am dat seama însă despre ce-i vorba. Cutia se desfăcuse şi mica mireasă mă privea cu mutriţa ei avînd parcă o expresie uşor ironică. Sau aşa mi s-a părut mie. Lui nea Barbu, tatăl fetei, om de 40 de ani, căsători
tfoarte tînăr, îi cam plăcea să alerge. îmi spunea că fata era extrem de nerăbdătoare să despacheteze lucrurile şi să le arate maică-şi. «Cit mai avem tată pînă acasă ?», a tot întrebat Olguţa. Pata de gheaţă strălucea de la distanţă. Ştiţi doar, după negura de dimineaţă îşi făcuse apariţia soarele. Frumos, exact ca acuma. Ce mai, vreme de vis. Probabil că şoferul, atent mai mult la discuţii, n-a observat la timp curba cu asfaltul ca sticla. Zic şi eu, probabil. De fapt sigur, pentru că Barbu mi-a confirmat. Viteza n-a fost prea mare. Dacă uita, cum se zice, că are frînă, n-ajungea cu roţile în sus, pe cîmp. Diferenţa de doi metri între şosea şi tarlaua de grîu a făcut ca răsturnarea să fie destul de violentă. Fata s-a lovit cu genunchiul de suportul aparatului de radio. Dacă reuşea să se ridice de jos şi să facă nu mai mult de cinci, şase paşi, ieşind astfel din zona unde s-a prăbuşit al doilea ARO, era acum în viaţă.

— Dar cu băiatul cum s-a întîmplat ?

‘ – Şi aici e o istorie tovarăşe căpitan. Voia să se apropie de prima maşină. Cînd a zărit ARO-ul cu roţile în sus, pe cîmp, a accelerat. Nu-i uşor să te stăpîneşti cînd ştii că în

maşina accidentată se află femeia iubită. A căzut şi el în aceeaşi capcană. Iată ce mi-a spus după ce şi-a revenit, la spital : „Am vrut să opresc în dreptul maşinii răsturnate şi apoi să dau fuga să văd ce s-a întîmplat. Dacă o fi rănită ori chiar... mai rău ?, îmi spuneam. Timpul se scurgea nemaipomenit de încet. Cei doi-trei kilometri care mă despărţeau de locul accidentului mi se păreau sute. În sfîrşit, mai aveam puţin, foarte puţin, nici 50 de metri. Vedeam oamenii cum ies de sub maşină, ca dintr-o capcană, şi apoi o rup la fugă. Eram nelinişţit,
S2
îngrijorat la culme. Nu observam paltonul portocaliu al Olguţei. Ce-o l'i eu ea ? Apoi o văd .şi pe ea cum se tîriie, trăgîndu-şi cu greu un picior. Sărăcuţa fată, e rănită, îmi zic. Eram emoţionat, cu sufletul la gură. Maşina mea rulti eu viteză mică. N-am observat. în situaţia în care eram, gheaţa. Apăsarea pe frină a provocat deraparea. ARO-ul n-a mai urmat traiectoria curbă a şoselei, ci a mers drept înainte. Am încercat să manevrez volanul, dar n-am putut evita răsturnarea maşinii. Mi-am dat seama că o să mă prăbuşesc peste maşina lui nea Barbu. Am auzit doar un ţipăt scurt. Apoi, linişte. Asta-i Olguţa ! Tabloul ce mi s-a înfăţişat apoi în faţa ochilor a fost groaznic. Ştiu doar că am căzut şi apoi m-am trezit aici, la spital. Pentru mine, vă daţi seama, că viaţa de aici înainte nu mai are nici un sens...”
Teribilă poveste. Ce tristă coincidenţă. Acum... Cei doi tăceau. Desigur se gîncleau cum o întîmplare petrecută în nici un minut a putut produce atîta durere, lăsînd urme ce nu se vor putea şterge niciodată

.ŢI-AI PUS ÎNTREBAREA, IOANE ?

Privind fişa de serviciu a vatmanului, personajul principal al întîmplării, ne impresionează urcuşurile şi coborîşurile din viaţa sa profesională. Întîi a fost muncitor necalificat, apoi, după destule încercări, vatman. începe, după o vreme, să lipsească masiv de la serviciu. I se desface contractul de muncă. E reîncadrat şi, la scurt timp, cu prilejul unui test psihologic, ratează şi e trecut pe... linia moartă, adică ajunge din nou muncitor necalificat. Devine apt psihologic şi este iarăşi la cîrma tramvaiului. Nu trece mult şi îl apucă din nou „amocul". Trece încă o dată printr-o criză. Ca urmare a lipsurilor nemotivate de la muncă, este la un pas de a pierde chiar şi locul de muncitor necalificat. După care îşi revine. Se impune şi începe o nouă perioadă de ascensiune, presărată, rar, pe ici pe colo, de mici sîcîieli pe care şi le provoacă singur. Ajunge chiar să-şi privească „de sus” colegii şi iar are la activ cîteva tamponări. în trei ani, şapte autovehicule, care au avut îndrăzneala de a se afla, dintr-un motiv sau altul, pe linia de tramvai, sînt luate cu asalt. „N-au decît să se ferească ; ce, ei nu ştiu că noi, tramvaiele, avem prioritate generală ? se explică el unui coleg. Sincer să fiu, să-ţi mai spun ceva. Simt o plăcere a draculu
ide mare cînd unor maşinuţe curăţele, dichisite, le dau cîte un şut din spate, iar cucoanele de la volan, speriate la culme, mai, mai să iacă infarct”. Cine l-a luat în serios ? Toţi credeau că astea erau glumele lui preferate. Chiar şi el, vorbind astfel, făcea mare haz. Ce-i drept în nici unul din cazuri n-au fost victime. Cînd a tamponat un alt vagon, în depou, iar şeful de tură s-a referit la neatenţie, lipsă de răspundere şi la altele, Ion a ripostat : „Meseria noastră e plină de riscuri, ce faceţi atîta caz pentru nişte geamuri sparte şi tablă îndoită ? Am să suport consecinţele. Mai rău să nu fie. Dacă erau oameni ?” Şeful a rămas pentru o clipă perplex. Tot Ion era cu gura mare. „La dumneata concepţia e greşită, asta-i ! Nu eşti la primul caz, ai aruncat pînă acum de pe linie nu ştiu cîte maşini. Ai plătit din buzunar destui bani, cred că e cazul să te potoleşti'[1]. „Am avut întotdeauna dreptate, n-aveau ce căuta pe linie. Am fost pus să plătesc, pentru că cercetările au fost proaste, părtinitoare. Mă consider unul dintre cei mai buni şi experimentaţi vatmani. Nici dumneavoastră nu sînteţi drept”. „Pînă una, alta, o să plăteşti stricăciunile produse vagonului lovit". Superiorul a făcut un gest cu mîna, a lehamite, şi a plecat la treburile sale. „Lăsaţi-l tovarăşe şef, nu vă puneţi mintea cu încăpăţînatul ăsta. Nu ştiţi vorba românească ■«prostul dacă nu-i fudul, parcă nu e prost destul*, interveni un vatman, care tocmai se pregătea de plecare în cursă.

Bineînţeles că vatmanii care fac alergie cînd văd un autovehicul pe linie în faţa lor, precum taurii care devin furioşi cînd văd pînza roşie agitată de toreador, trebuie înlăturaţi fără menajamente, ei re-
prezentând un real pericol pentru public. Ceea ce de altfel se şi întâmplă în marea majoritate a cazurilor. Ion depăşise în mod evident stadiul de om irascibil. Devenea încet, dar sigur, un caz. Şi oamenii din jur, mai cu „lasă-![1], mai cu „nu te pune cu nebunu'" nu realizau primejdia care exista şi creştea lîngă ei.

în dimineaţa cu pricina – era în zilele premergătoare Anului Nou – se sculase la 3,30. La patru şi ceva punea deja tramvaiul în mişcare. A efectuat cu bine prima cursă. La a doua, începu să resimtă oboseala. Dormise, totuşi, aproape 6 ore, dar ziua trecută fusese foarte agitată : cumpărături, umblătură multă, întîlniri repetate cu prietenii, ţuică fiartă bine condimentată, gustoasă, ce-i drept, dar cam multă. Pe nesimţite, imprimă tramvaiului modern, silenţios, o viteză în vădită neconcordanţă cu aglomeraţia de pe stradă. îi făcea parcă bine, îl reconforta, se simţea puternic. Cel mai puternic. „Iar au rămas ăştia în pană pe linie[11], remarcă vatmanul în gînd, văzînd doi coloşi opriţi în calea lui. Şoferii nu se observau... Te pomeneşti că au abandonat maşinile pe linie şi eu trebuie să stau pînă catadicsesc ei să vină de pe unde umblă aiurea[11]. în realitate, şoferii încercau să remedieze defecţiunea, dar nu puteau fi văzuţi fiind obturaţi de autocamionul defect. „Cred că le-ar prinde bine o mică lecţie „, şi-a spus Ion, care se apropia în plină viteză. în faţa tramvaiului, în imediata apropiere a autovehiculelor rămase în pană, apăru un om. Agita deasupra capului un fular roşu. Semnalul e limpede : vatmanul trebuia să oprească ! Omul sare iute la o parte, cînd sesizează că trenul electric nu are intenţia să micşoreze viteza. Puternica frînare, de ultim moment, a tramvaiului e za
-darnică. Ea nu reuşeşte să ducă la oprirea vehiculului. O bubuitură puternică este expresia sonoră a violenţei coliziunii, care expediază uriaşul camion din spate peste cel ce trebuie să-l remorcheze. Culmea, vatmanul coboară rîzînd şi se îndreaptă spre maşinile lovite. „Asta îmi trebuia mie de sărbători". Aparent face haz de necaz. Dar gîndeşte altfel : „să se înveţe, să nu mai rămînă în pană pe liniile de tramvai. Le-am dat ceva de lucru. Să stea de Anul Nou, să repare la ele”.

Unde erau însă şoferii ? N-a trebuit să se caute mult pentru a fi găsiţi. Unul alături de altul zăceau nemişcaţi, cu ţestele zdrobite. Prin hainele sfîşiate se distingeau numeroase fracturi deschise ale mîini- lor şi picioarelor. Au murit pe loc, prinşi între cele două maşini. La vederea cadavrelor, vatmanul se face ca ceara, buzele îi tremură. îşi duce mîinile la ochi. „Doamne, ce-am putut să fac, ce-o să se aleagă din copilaşii mei ?” Dar cele două văduve, cu cei 6 copilaşi ai şoferilor, unul de 30 şi altul de 33 ani ? Cum se voi' descurca ei, fără taţi şi fără soţi, ţi-ai pus întrebarea, Ioane ?

-NIMIC NU A DESCURAJAT-O ’

Au trecut 15 ani de la evenimentul de răscruce în viaţa Laviniei. Discutăm cu ea în biroul şefului de secţie. Frumoasă fată. întreaga-i înfăţişare exprimă armonie şi decenţă. Şi ceva în plus. O anume severitate. Chiar atunci cînd rîde, Lavinia păstrează pe chip o umbră de tristeţe, iar colţurile gurii uşor lăsate în jos, anormal, poate, pentru o fată care abia a împlinit 25 de ani, amintesc despre o permanentă suferinţă. Poate de aici şi impresia de asprime.

Ne cerem iertare că-i amintim despre un moment teribil, de cumpănă, din viaţa ei, şi o rugăm să ne povestească cum a răzbit de una singură să învingă greutăţile, nu puţine, care i-au stat în cale de la vîrsta de 10 ani.

„Nu mi-a plăcut niciodată, începe Lavinia povestea vieţii sale, să mă laud, dar nici să mă plîng. Am avut o copilărie, mai bine-zis un început de copilărie, frumoasă. Nu-mi lipsea nimic. Tata era inginer şef la o întreprindere de construcţii, iar mama directoare adjunctă la o fabrică. Oameni deosebit de apreciaţi în oraşul nostru. Eram singurul lor copil. Mă iubeau nespus, însă erau foarte pretenţioşi cu mine cînd era vorba de .învăţătură. Poate asta-i cea mai mare dovadă a dragostei ce mi-o purtau. E drept că nici eu nu le dădeam probleme. Totul părea să arate că viitorul îmi era asigurat. Întîmplarea din ziua aceea de mai, care se anunţa de dimineaţă atît de frumoasă, a fost pentru mine ca o lovitură de trăsnet. Plecasem într-o excursie, părinţii şi cu mine, invitaţi de o colegă a mamei, care era la primul drum mai lung, după obţinerea permisului de conducere. Atmosferă euforică, specifică unor asemenea împrejurări. Nu pot s-o uit pe mama. Cît de veselă era, cum îi străluceau ochii ei verzi, deschişi, în soare, iar gropiţele din obraji, cînd rîdea, erau parcă mai adînci ca altădată ! Ea, cu permanenta ei voie bună, cu optimismul ei, însufleţea întregul nostru grup. Presimţea ea, oare ceva ? Cine s-ar fi gîndit că, peste cîteva ore, corpul ei neînsufleţit va sta întins, alături de al tatălui meu, pe masa lugubră a morgii din oraşul vecin ? O dată cu ea, în accident, a murit şi soţul şoferiţei. Fără măcar o zgîrietură, m-au scos din maşina complet zdrobită. Colega mamei, şoferiţa, a rămas în spital vreo două luni, din cauza unor fracturi, lată-mă, deci, singură pe lume, la vîrsta de 10 ani. De ce n-am murit şi eu ? îmi puneam mereu întrebarea în lunile după accident. Ce rost are viaţa pentru mine

fără părinţii mei, pe care îi iubeam atît de mult. Am fost încredinţată spre creştere unui unchi, fratele tatei, om cumsecade, bun, dar atît de străin sufletului meu. N-am vrut să mă mut la ei. „Cum, tu, fetiţă de-abia 10 ani, o să locuieşti singură ? Cine o să-ţi gătească ? Cine o să se îngrijească de tine ? Nu se poate să te lăsăm singură !” Cînd au văzut înverşunarea, ei spuneau încăpăţînarea, mea, s-au lăsat păgubaşi. Am întîlnit tot felul de oameni. Despre unii nici nu vreau să vorbesc. Alţii, însă, mi-au fost punct de sprijin de-a lungul anilor. înţelegerea lor,

bunătatea, generozitatea de care au dat dovadă mi-au luminat copilăria, adolescenţa, tinereţea. Au fost şi dintre aceea care proroceau că din mine nu se va alege altceva, decît o stricată, care nu-mi acordau nici o şansă. S-au înşelat. Am dus o viaţă după UH program riguros stabilit. Eu îmi făceam de mîncare, eu îmi spălam şi tot eu îmi plăteam chiria şi lumina. Mă străduiam, pe cît era posibil, să cer cît mai puţin rudelor mele. De fapt, banii proveniţi din vinderea maşinii noastre şi din pensie au reprezentat resursa principală cu care am trăit pînă la terminarea facultăţii. Mi-a fost tare greu, în special în primii ani. Apoi m-am obişnuit chiar şi cu acele răutăţi ale unor oameni despre care v-am vorbit. Mă durea, mai ales, cînd mamele unor colege nu-şi lăsau fiicele să vină la mine, din cauza reputaţiei proaste a... „casei mele”. Cind, totuşi, primeam vizita unei fete, colega mea de bancă, o fată cu un suflet deosebit, dintr-o familie grea, în care mai erau încă trei fete, şi dansam cu ea după muzica de la radio, a doua zi se discuta printre vecini : „Iar a făcut-o lată, Lavinia. Ştia ea de ce n-a vrut să plece din casă”.

Viaţa mi-a oferit şi alte întîmplări din care am tras învăţăminte. Din fericire, înainte de a fi prea tîrziu. îmi amintesc una dintre ele. într-o zi, de pildă, m-am pomenit că instalatorul de apă, pe care îl chemasem să desfunde ţeava de scurgere de la chiuveta din bucătărie, mă asaltează pur şi simplu. Am reuşit să-l potolesc destul de repede, mai ales că învăţasem cum trebuie să mă apăr într-o asemenea situaţie pentru a dezarma un bărbat. Ceea ce m-a intrigat, a fost faptul că instalatorul era un om cunoscut, care venise nu o dată în casa noastră încă de pe vremea cînd trăiau părinţii mei. Trezit la realitate după accesul erotic, nu a ştiut cum să-şi mai ceară scuze. Nu i-am făcut nici un reproş, dar ieşirea lui necontrolată mi-a lăsat amar în gură.

Am avut parte şi de atîtea alte atitudini din partea unor oameni care mizau pe naivitatea vîrstei ori pe neputinţa mea de a mă apăra.

Aş fi nedreaptă dacă aş povesti doar asemenea scene şi dacă aş vorbi doar despre asemenea oameni. Parcă v-am mai spus. în viaţa mea am întîlnit şi foarte mulţi oameni de treabă – de la colegi şi profesori, la colectivele în care am lucrat, de la unii vecini, la prieteni. Ce m-aş fi făcut fără ei !

Au trecut anii, am terminat liceul, a doua din clasă, şi, fără meditator, am reuşit să intru la facultate, ce-i drept nu cu medie prea mare, dar am intrat. în primul an am luat note mediocre, apoi a mers mai bine şi am terminat anul trecut facultatea, şefă de promoţie. Şi... iată-mă acum, aci, inginer metalurgist. M-am integrat, cum se spune, destul de repede. Oamenii, deşi sînt tînără, fără prea multă experienţă, mă respectă, îmi cer părerea. Au încredere în mine.

— Şi pe cînd măritişul Lavinia ? se aruncă mai în glumă, mai în serios, o întrebare.

— Singurătatea, asprimea vieţii m-au făcut mai circumspectă, chiar suspicioasă, aşa că vreau să mă încredinţez, în măsura în care se poate, desigur, că viaţa noastră în doi nu va fi un eşec.

— Ai mai avut vreun moment deosebit în viaţa ta, nu uşoară, Lavinia ?

— Da, atunci cînd Matilda, colega mamei, cea care comisese accidentul, a vrut să mă înfieze. „Sîn- tem singure amîndouă, Lavinia dragă, eu n-am copii, doar ştii. împreună ne va fi mai uşor să suportăm suferinţele prin care trecem". „Nu, tanti Matilda, i-am zis, nu vă port nici un fel de pică, n-am faţă de dumneavoastră nici un fel de pretenţii, dar nu voi putea trăi alături de dumneavoastră. în fiecare clipă îmi voi aminti de părinţii mei, iar pentru dumneavoastră povara mustrărilor de conştiinţă va fi mai grea, răscolită permanent de prezenţa mea... Dumneavoastră poate vă veţi recăsători, sînteţi tînără, aveţi doar 35 de ani, iar cu voi fi, cu toate asigurările ce mi le daţi acum, o piedică..." Mi-am dat seama, mai tîrziu, că făcuse propunerea de a mă înfia doar raşa, formal, din obligaţie. Matilda m-a vizitat, în primul an după nenorocirea noastră, de două, trei ori, apoi n-am mai auzit de ea decît după ce s-a recăsătorit. Are un copil de 4 ani. E fericită, în măsura în care cineva mai poate fi fericit după cele întîm- plate... Oricum, eu am avut dreptate".

MAMA NU POATE FI ÎNLOCUITĂ

Cele două fetiţe, una de 8 şi cealaltă de 10 ani, erau puternic marcate de moartea mamei lor, Diana, învinsă de cancer la numai 30 de ani. Raluca, fata cea mai mare, se maturizase, parcă, reacţionînd cu mult peste vîrsta ei. Se simţea datoare să aibă grijă de surioara ei. O înconjura cu tandreţe, o mîngîia, o ajuta la lecţii, căutînd să o suplinească pe mama în sufletul celei mici, iar Florina, în momentele de tristeţe ale Ralucăi, o încuraja : „Raluca, nu fi tristă, nu plînge. N-ai spus tu că trebuie să ne ţinem tari ? Ce-ar fi să încep să plîng şi eu *T*'

Tatăl micuţelor, Bogdan, şef de serviciu într-o mare uzină, era un om extrem de ocupat. Cînd venea seara acasă, schimba cu ele cîteva vorbe, le întreba de şcoală, de note, le spunea ce au de făcut a doua zi, după care cele două surioare se culcau. La un moment dat se gîndise să se recăsătorească. Era urmărit şi de ideea să redea copiilor, atît de mici, o mamă. La început totul părea promiţător ca pînă la urmă proiectul să se prăbuşească. Nu se lega nimic. Politicoase, ascultătoare, cuminţi, cele două fetiţe nu voiau să-i dea tatălui prilej dc supărare. Sufletul lor dezvăluia, însă, că tandreţea, mingîierile, cuvintele frumoase ale celei cc trebuia să fie viitoarea lor
mamă nu erau dorite. Femeia, de altfel serioasă. înţeleaptă, bună gospodină, şi-a dat seama, în cele trei luni ce trecuseră de la venirea ci în familia lui Bogdan» că nu se va putea apropia de fetiţe, că răceala pe care o simţea în atitudinea copiilor nu va dispărea niciodată. Şi-apoi, ea nu avea experienţă în creşterea copiilor. „Bogdane, iartă-mă, dar eu nu pot să mai rămîn. Nu mă pricep, nu ştiu cum şi ce să fac pentru a le cîştiga încrederea, dragostea. Sînt cuminţi, învaţă bine, glumim împreună, cîntăm. Aparent, toate sînt în regulă, dar eu simt că totul e artificial. Sînt în continuare o străină. N-are nici un rost să mai încurc lucrurile..."

Bărbatul a rămas consternat. Nu putea înţelege. Doar nu fusese nici o ceartă, nici un conflict. „Ma- rilena, tu ştii că astea sînt lucruri delicate, trebuie să mai treacă timp pînă copiii se vor obişnui cu tine şi tu cu ei..." „Nu, Bogdane, hotărît nu, aşa cum se spune din bătrînii : Ţi-ai găsit femeie, dar nu mamă pentru copii !"

Ce să-i faci, sînt şi experienţe din astea care eşuează. Marilena a plecat a doua zi. Fetiţele nu i-au simţit lipsa, parcă plecase un musafir oarecare.

După o bucată de timp, în viaţa lui Bogdan a intervenit o altă femeie. Aprigă, energică, dar egoistă. Pe de altă parte, sentimentele erau cam unilaterale. „Partitura" preferată a Roxanei era : „Dacă nu mă iei tu, îmi găsesc altul. Am 30 de ani. Doar n-o să rămîn nemăritată. Şi aşa îţi fac o favoare, spune tu, mai găseşti o alta să te ia cu doi copii ?" Nu era urîtă deloc Roxana, se îmbrăca cu gust, ştia să poarte o discuţie şi uneori era deosebit de drăguţă şi amabilă. Uneori ! „Bogdane, nu te supăra, nu-i de tine. Femeia asta toată viaţa a fost alintată. N-a reuşit Marilena

cu micuţele tale, cu atît mai puţin va reuşi Roxana, care ţi-a declarat, de fapt, că detestă tot ce ţine de gospodărie", a remarcat un prieten al lui Bogdan, asumîndu-şi greaua misiune de a discuta cinstit un asemenea capitol.

Roxana avea mania telefoanelor. La orice oră din zi şi din noapte, la serviciu, acasă, femeia îl bombarda, mai ales în ultimul timp, cu fel de fel de avertismente telefonice. Cum ziua dormea pînă mai tîr- ziu (foarte ciudat locul de muncă al Roxanei), noaptea o apuca cheful de vorbă şi, mai ales, dorinţa de a clarifica lucrurile dintre ei, natura relaţiilor lor. „Măi, fetiţo, las' că discutăm mîine, sînt obosit şi mîine am o zi grea".

„Ştiu eu ce înseamnă mîine

.M-am săturat să mă tot duci cu zăhărelul", şi-i trîn- tea receptorul, revenind după cîteva minute. între timp, Bogdan abia reuşea să aţipească.

...În dimineaţa aceea de duminică, Bogdan discuta tocmai cu fetele lui. Erau vesele, bucuroase de buna dispoziţie a tatălui lor. Zbîrnîitul telefonului i-a făcut pe toţi să tresară. Ştiau cine telefonează. Bărbatul a devenit agitat, iar o undă de tristeţe s-a aşternut pe feţele copiilor.

„Vino urgent la mine. îţi dau o oră pentru clarificarea situaţiei. Dacă nu, locul îţi va fi ocupat de un bărbat care suspină de un an după mine. E mai tînăr ca tine, mai drăguţ şi, în plus, fără probleme. Nu uita, ai 60 de minute la dispoziţie !"

Bogdan şi-a făcut repede toaleta, s-a îmbrăcat şi, agitat la culme, s-a urcat în maşină. „Femeia asta e diabolică, dar nu mă pot despărţi de ea. Parcă mi-am pierdut minţile, nu alta'. Bulevardul, gol la ora aceea, favoriza deplasarea cu viteză mare a maşinii. Gîn- durile îi umblau haotic. Roxana, copiii, bărbatul care apăruse, faptul că nu reuşea să-şi echilibreze viaţa. Şi cîte altele ! Era nerăbdător să ajungă la destinaţie, să încerce s-o înduplece, s-o convingă, s-o determine să renunţe la hotărârea ei.

Drumurile goale au capcanele lor. Cînd ai impresia că eşti singur pe stradă, tocmai atunci apare ceva neprevăzut, exact ca ivirea bătrînei care înainta spre traiectoria

urmată de autoturismul lui Bogdan. Acesta a sesizat cu întîrziere că femeia n-a reacţionat la claxonul lui.

Panică. încearcă s-o evite, însă e prea tîrziu. Bă- trîna e luată pe capotă, dusă 50 de metri şi izbită cu capul de caldarîm. Moare pe loc. Apoi bolidul, urmînd aceeaşi traiectorie oblică, intră în plin în-

tr-un trailer staţionat pe dreapta. Bărbatul e prins în interiorul maşinii transformată într-o epavă asemănătoare unei sfere de tablă. Oamenii, care se precipită spre autoturism, îl găsesc mort.

Nimeni nu ştie dacă bărbatul a pierdut controlul asupra maşinii ori s-a hotărît în ultima clipă să se sinucidă.

Cele două orfane au fost luate de părinţii Dianei. „Oare, de ce, Raluca, se întreabă Florina, cu o mină de om adult ? Oare de ce ? Am făcut noi ceva rău ?" Raluca nu răspunde, nu ştie ce să răspundă. Nu ştie

!NU DOAR RAFALELE AU FOST DE VINĂ

Adriana, tehniciană la o mare uzină, în vîrstă de 27 de ani, mamă a două fetiţe extrem de reuşite, Anca, de doi anişori, şi Andreea, de patru era o sufle- tistă în adevăratul înţeles al cuvîntului. Trăia cu intensitate momentele de fericire, de reuşită, dar şi pe cele mai puţin plăcute ale vieţii. Suferea pentru lucruri calificate greşit drept mărunte, pe lîngă care mulţi oameni trec fără să le acorde vreo atenţie. Suferea pentru cei apropiaţi, pentru necazurile rudelor, ale vecinilor, ale colegilor de muncă şi, uneori, chiar ale unor oameni complet străini, de pe stradă.

Pe drumul de întoarcere de la părinţii ei, unde fuseseră cu maşina condusă de soţ, o localitate de munte situată cam la 150 de kilometri de oraşul lor, Adriana n-a putut să nu remarce omul acela înalt şi slab, subţire îmbrăcat pentru vremea rece, apărut instantaneu, în plină primăvară, lîngă care dîrdîia o femeie foarte tînără, cu un copil în braţe. Făcuseră semne insistente de oprire mai multor şoferi de autoturisme care defilau impasibili prin faţa lor.

— Opreşte, Sandule. Oamenii ăştia, dacă mai ră- mîn mult aici, se îmbolnăvesc. Afară e rece şi mai bate şi vîntul

.— Eu n-am nimic consta, dar unde îi punem ? Noi sîntem patru, iar ei trei, plus bagajele noastre, plus jaliza loX Deci în iotal şapte; iat maşina-i de cinci locurL \ A I

— Nu raita q&ltjâi iînt copii/şi încă mici. Uite, fetiţaIWnMmm/m|re decît Ancuţa noastră. Ce-ai 'Spynq aacă cbpîlul tăia ar sta ore întregi în frig, gata oricîîid s^ contractezeVto congestie, şi toţi ar trece pe lingă* el< ca oamenii ăştig fără suflet, cu maşinile goale sau aproape goale, car^ au trecut prin faţa amărîţi- lor kşfia, şi toţi s-ar face că nu-l observă ? Ne înghesuim puţin şi o să încăpem.

Şoferul reduce viteza şi opreşte în afara şoselei, în timp ce bombăne ceva imperceptibil pentru Adriana. Vineţi la faţă, cei trei intră cu greu în maşină. Pe fotoliul din spate se aşază noii veniţi. Bărbatul în extrema stingă şi tînăra lui soţie în partea dreaptă. în mijloc, sînt aşezate cele trei fetiţe. Noua venită, care se dovedeşte a fi Valeria, de numai un

anişor şi jumătate, tremură în continuare şi cu stoicism îşi reţine un plîns care e pe cale să izbucnească.

— Vă mulţumesc din suflet că aţi oprit şi ne-aţi luat, spune mama fetiţei. Altfel nu ştiu ce ne făceam. Am plecat îmbrăcaţi subţire. Ne-a amăgit ziua de ieri, atît de caldă. De unde să ştim că vremea se va schimba, aşa, pe neaşteptate ?

Intervine Adriana cu arta ei de a încuraja, de a ridica moralul, de a face pe oameni să-şi uite pentru moment necazurile. începe să le povestească fel de fel de lucruri din viaţa lor, din cea a copiilor, de la uzina unde lucrează împreună cu soţul, din cea a cartierului. Cei doi soţi se simt în largul lor. Parcă s-ar cunoaşte de cînd lumea cu Adriana. Şi copiii s-au împrietenit repede. Anca şi Andreea au acapa

-rat-o pe cea mică. îi arată păpuşile şi celelate jucării, o piaptănă, îi aranjează fundiţa, îi şterg faţa de praf. Cea mai fericită e însă Adriana, mulţumită la culme că a mai reuşit să-şi reverse bunătatea spre cineva.

— Nu vă faceţi probleme, vă lăsăm în faţa porţii. Pînă în casă vă dau pardesiul meu, iar fetiţei pulovărul de lînă. Sper ca micuţa să nu fi răcit.

Starea de spirit a Adrianei se schimbă cînd începe să povestească despre părinţii pe care i-a vizitat. Ce să-i faci, aşa le e dat sufletiştilor, să nu fie prea mult timp fericiţi.

— închipuiţi-vă, dragii mei, tata şi mama nu mai sînt tineri. Au, în linii mari, tot ce le trebuie, îi mai ajutăm şi noi. Sănătoşi sînt, slavă domnului ! Pentru vîrsta lor se ţin bine. Doar un pic de reumatism. Dar cine n-are reumatism ? Aproape toţi îl avem în oase. Şi totuşi nu se înţeleg. Aproape că se duşmănesc. în loc să se ajute unul pe altul,

să-şi trăiască bătrîneţile în pace, inventează în permanenţă motive de discordie. Iar pe mine asta mă macină, mă distruge... Femeii îi dau lacrimile.

Soţul Adrianei e cu totul alt temperament. La fel de bun şi săritor, e totuşi reţinut, puţin comunicativ.

— Nu vă luaţi după aparenţe. Soţul meu nu-i supărat că v-a luat în maşină. Aşa-i el. Şi acasă răspunde numai dacă îl întrebi. Rar se destăinuie, rar povesteşte ceva. Dar ne înţelegem de minune. Nu-i toată lumea la fel.

— Vorbeşte ea şi pentru mine. Nu-i aşa, Adriana ? Toată lumea rîde cu poftă, inclusiv Sandu, care, în sfîrşit, a intrat în discuţie.

Călătoria avea să mai dureze preţ de un minut : alît cît a parcurs maşina după ce a făcut virajul la
stingă şi a trecut pe drum drept. Aparent fără vreun motiv, autoturismul părăseşte panglica de asfalt şi intră în plin într-un pom, apoi efectuează, aproape identic ca în gimnastică, un triplu salt încheiat cu acea teribilă răsucire în jurul axului, figură de înaltă virtuozitate, care ridică în picioare tribunele. Gimnastul cade însă în picioare, perfect teafăr. După spirala pe verticală, maşina se înfige în al doilea pom, dezmembrîndu-se. Pasagerii, bagajele, literalmente tot ce era în maşină zboară. Totul este proiectat afară. Apoi, linişte. Doar rafalele de vînt iau cu ele hîrtiile şi dezgolesc picioarele păpuşilor.

Mă întorceam tocmai de la o cursă de coastă, relata un pilot sportiv. Totul s-a petrecut în faţa mea. Parcă nici acum nu-mi vine a crede că se poate în- tîmpla aşa ceva.

După o oră, readus în simţiri în urma şocului puternic, cu privirea pierdută, cu o voce care abia se aude, Sandu povesteşte despre tristul sfîrşit al acestei curse. •

— Sînt la al treilea autoturism, nu-s un începător. M-au tulburat mult discuţiile avute aseară cu socrii, plînsul ore în şir al Adrianei, supărarea ei. Deşi am dormit 7 ore, am avut coşmaruri. Conduceam cu greşeli, ştiu. Nu eram în apele mele. Apoi mă deranja maşina, lăsată puternic de spate, rafalele de vînt care mă împingeau cînd într-o parte, cînd în alta, gălăgia din maşină, aerul închis, căci nu puteam deschide geamul din cauza copiilor. Cred că am aţipit pentru cîtcva clipe. Cînd m-am trezit, speriat, autoturismul ieşise de pe asfalt. N-am mai putut să-l redresez

.Vine Salvarea. Cele două femei sînt într-o stare gravă.' Copiii, speriaţi şi plini de zgirieturi. Sandu şi-a revenit după o oră. Celălalt bărbat însă...

O privim pe Andreea. E teafără. Are doar o vînă- taie la genunchi. A fost aruncată pe un muşuroi de pămînt afinat. Ochii mari şi negri au o expresie de mirare, de nedumerire. Se uită ce se uită la tatăl ei, apoi întreabă : „Unde au dus-o pe mama ? E bolnavă ?” Sandu nu răspunde. O ia în braţe şi o strînge la piept pe micuţa Andreea, în timp ce ea, simţindu-i tristeţe?., îl mîngîie uşor pe obrazul plin de zgirieturi

.CEEA CE NU ŞTIA NEVASTA

...„De la bun început, toată lumea fusese convinsă că biciclistul a fost călcat de un autovehicul de mare tonaj. Constatarea se putea deduce uşor, îşi depăna amintirile maiorul Ambruş, corpul victimei fiind strivit şi purtînd urmele vizibil imprimate ale unor roţi duble de maşină grea. Lăţimea urmelor şi desenul suprafeţei de rulare a pneurilor ofereau elementele ce întăreau această convingere. Se credea aproape cu certitudine că peste om au trecut roţile din spate şi nu din faţă. De unde şi presupunerea că biciclistul a fost şters din mers, în timp ce era depăşit, ori s-a dezechilibrat din cauza suflului provocat de gabaritul şi viteza camionului ori basculantei. O explicaţie cu atît mai plauzibilă, cu cît biciclistul a fost beat. Analizele de laborator au evidenţiat în organismul său un grad ridicat de alcoolemie. Aşa cum se prezentau lucrurile în această fază, nu era exclusă nici eventualitatea ca şoferul să nu fi ştiut că a călcat un om, mai cu seamă dacă a tractat o remorcă şi victima a căzut sub roţile acesteia.

Porneam deci cu puţine date pe drumul plin de obstacole şi de necunoscut ce trebuia să mă ducă la descoperirea celui care comisese acest accident. în- tr-un judeţ ca al nostru, cu atîtea şantiere, uzine,
mine de cărbune, concentrând sute de giganţi pe roţi, la care se adăugau alte cîteva sute de autovehicule din alte judeţe ce treceau pe la noi ori efectuau transporturi pentru unităţile noastre economice, mă găseam într-o situaţie deloc de invidiat.

Mă îngrijora şi eventualitatea ca autovehiculul respectiv să nu poarte nici o urmă de accident, mai ales că victima nu a avut leziuni deschise, pe haine nu s-au produs rupturi şi nici bicicleta nu purta vreo urmă de impact.

Cunoaşteţi, continuă maiorul, ce volum de muncă trebuie depus în asemenea cazuri şi cît de repede se impune să acţionezi. Pe cît posibil este necesar să lucrezi fără

întrerupere, căci fiecare minut este în favoarea făptaşului. Cum se întâmplă adeseori în asemenea cazuri, pînă să găseşti ceea ce cauţi, ajungi să descoperi alte lucruri. Am depistat cîteva curse făcute cu maşinile statului în beneficiul exclusiv al şoferilor – adică în interes personal, cum se spune în limbajul nostru profesional –, cîteva autovehicule cu urme de tamponare comise, după cum a reieşit ulterior, în curtea garajelor, despre unele neavînd cunoştinţă nici măcar şefii de garaj.

în a treia zi de căutare neîntreruptă, emoţie : am dat peste cine căutam ! Cel puţin aşa credeam. Pînă la urmă, alarma s-a dovedit falsă. Un tînăr şofer, frumuşel, bruneţel, neînsurat, nu voia să recunoască în ruptul capului că a trecut cu camionul pe şoseaua unde s-a produs accidentul. E drept, pe foaia lui de parcurs apărea un alt traseu la ora respectivă. Eu aveam însă date certe că în ziua şi la ora aceea el a circulat pe-acolo. Faptul că nega acest lucru îmi dădea de bănuit. în final am priceput : n-a vrut să se ştie că a folosit autovehiculul în interes personal şi,
mai ales, că fusese la o prietenă pentru a-şi lua rămas bun de la ea, dacă pot spune aşa, ţinînd seama că urma să aibă nuntă. Cu altcineva ! Şi aceasta nu trebuia să afle despre escapada prenupţială a viitorului soţ.

La o săptămînă după începerea cercetărilor am recunoscut cu amărăciune că mă găseam într-un punct mort. Verificasem toate maşinile din zonă. Stabilisem cursele efectuate de fiecare în ziua şi seara accidentului şi nu am găsit nici unul cu o urmă, cît de mică, de accident.

în bezna ce învăluia acest caz veni ca o rază de lumină, dătătoare de speranţă, comunicarea expertizei criminalistice cum că adîncirea cercetării urmelor imprimate pe victimă de cele două roţi a relevat că lăţimea acestora nu era identică. Una dintre anvelope era mai îngustă decît cealaltă. Eram, deci, în posesia unei informaţii deosebit de preţioase. Aveam un nou punct de pornire !

De aici însă şi pînă la găsirea autovehiculului respectiv şi, mai ales, pînă la identificarea celui care a comis accidentul aveam de străbătut o cale lungă. Ştiam. Am purces, prin urmare, la căutarea autocamionului cu roţi duble, dar de lăţime diferită. Nu am găsit un asemenea autovehicul în nici unul din garajele din zonă. Peste cîmpul cercetărilor mele iar se lăsa ceaţa, obligîndu-mă să bîjbîi după adevăr.

într-una din zile, cu prilejul unui filtru, dau peste un autovehicul ale cărui roţi din spate aveau lăţimi diferite. Şoferul domicilia într-o localitate relativ apropiată, la distanţă de vreo treizeci de kilometri, dar maşina aparţinea unei întreprinderi din judeţul învecinat. Era o autospecială pentru cercetări geolo-
gice, cu care se făceau deplasări în mai multe judeţe' din împrejurimi.

Şoferul, un anume Vasile Voinea, recunoaşte că în seara accidentului – vreau să zic în seara acelei zile, pentru că, deocamdată, nu i-am pomenit de accident – a fost la Măgureni, comuna lîngă care a fost lovit biciclistul. în decursul zilei respective a avut de lucru, transportînd un grup de geologi la nişte locuri de forare, iar seara, deoarece se făcuse tîrziu, n-a plecat acasă, ci s-a oprit la nişte prieteni. Mai precis, la familia Oroianu, cu care se cunoştea mai demult. A acceptat cu plăcere invitaţia de a rămîne peste noapte la alde Oroianu. Avea astfel prilejul să participe la petrecerea organizată în cinstea zilei de naştere a micuţului Adrian, copilul gazdelor. S-a mîncat, s-a băut, s-a dansat, într-un cuvînt lumea s-a simţit bine. Începînd de pe la ora zece, invitaţii au pornit, pe rînd, către case, ultimul plecînd aproape de miezul nopţii. Vasile Voinea a dormit la Oroieni. Fapt confirmat de soţia lui şi de gazde. Pînă la proba contrarie, nu aveam argumente cu care să-i combat. Nici pe şofer, nici pe soţia lui şi nici martorii. Alibiul era beton armat !

Am luat în calcul şi ipoteza că cineva ar fi putut lua maşina cu cine ştie ce „treabă", a comis accidentul şi apoi a adus-o înapoi. Şoferul, aflat la petrecere, putea să nu aibă habar. Gălăgia petrecerii putea acoperi zgomotul autovehiculului. Cu mulţi ani în urmă, am întîlnit un asemenea caz şi nu era exclus ca şi acum să dau peste unul de acelaşi fel. Pista se înfunda. Mai ales că, pînă una-alta, nu aveam nici o certitudine că biciclistul fusese călcat de această maşină.

În cele din urmă, perseverînd, mi-am văzut răsplătite eforturile ! Unul clin paznicii comunali, care în noaptea accidentului fusese de serviciu la magazinul universal din comună, şi-a amintit că, pe la ora 1 noaptea, un autocamion cu nişte instalaţii pe el a trecut cu mare viteză pe şosea, pentru ca, după scurt timp, să se întoarcă tot pe-acolo, gonind şi mai tare. Deşi n-a reţinut culoarea şi nici numărul de înmatriculare a camionului, paznicul susţinea cu convingere că una şi aceeaşi maşină a circulat, la ora respectivă, în sus şi în jos, după cum indica el direcţiile opuse de mers al autovehiculului.

Cele relatate de paznic se legau de ipoteza iniţială, deoarece şi pe camionul lui Voinea era montate tot felul de dispozitive. Dar asta nu însemna, neapărat, că am dat peste cel pe care îl căutam. Era nevoie de un element, un fapt indubitabil cu privire la

autorul accidentului. Am aflat, astfel, că Voinea a propus unui şofer, căruia i s-au dat anvelope noi, să facă un schimb de anvelope, sub pretextul că la maşina lui cele din spate s-au cam deteriorat înainte de vreme, pe cînd şoferul respectiv mai putea folosi cauciucurile pe care le avea. Urma ca Voinea să-i dea cauciucuri noi cînd va avea kilometri rulaţi necesari pentru a primi şi el schimbul oficial. Şoferul nu a acceptat tîrgul. Voinea, firesc, a negat. Confruntat cu şoferul în cauză, a trebuit să recunoască.

De aici şi pînă la povestea accidentului treburile s-au derulat destul de uşor. Mai ales, după ce Voinea a luat cunoştinţă şi despre cele văzute de paznicul de noapte. Ce s-a întîmplat, de fapt, în noaptea aceea ? Lui Voinea i s-a făcut poftă să meargă acasă şi, cu toat
ecă băuse, a pornit-o cu maşina. A comis accidentul şi s-a întors din drum. Incit soţia lui a declarat cinstit, pe bune, că nu a fost acasă. Nu însă şi gazdele, care nu aveau nici o scuză pentru minciună şi tendinţa de inducere în eroare a cercetărilor, pentru tăinuirea adevărului. De parcă adevărul poate fi ascuns la nesfîrşit !”

O ARMĂ NEAŞTEPTATĂ

O dispariţie misterioasă

— Povestea dumneavoastră e pur şi simplu neverosimilă. Cum adică, un om să dispară în asemenea mod ? Cînd s-au întîmplat lucrurile ?

— Acum două ore.

— Nu cumva s-o fi întîlnit cu cineva, vreun cunoscut, prieten, şi a plecat cu persoana respectivă, aşa, pe furiş, de lîngă dumneavoastră ? Din cîte ne-aţi povestit, se vede că îl cam ţineţi din scurt. Nu e posibil?

Interlocutoarea colonelului Bîrsan, o femeie înaltă, uscăţivă, de circa 40—45 ani, cu o faţă osoasă, privirea răutăcioasă şi buze subţiri, vineţii, nu reacţionează imediat. Schiţează un zîmbet dispreţuitor şi abia apoi răspunde.

— Nu-i vorba de ţinut din scurt. Vaier iu e trecut, cum se zice, de a doua tinereţe, ci de faptul că soţul meu, care ţine enorm la mine, nu mi-a ieşit niciodată din cuvînt, n-a făcut niciodată nimic fără să mă întrebe, n-a plecat niciodată nicăieri fără să-mi spună unde se duce şi să-mi lase numărul de telefon. Apoi, mai e ceva, deloc lipsit de importanţă. Cu noi era şi Gipsy, dobermăniţa, care îi însoţeşte soţului orice pas. Nu se putea ca ea să nu sesizeze plecarea lui de lîngă mine

.. Patrupedul, un exemplar splendid, zvelt, bine îngrijit, cu părul negru, scurt, lucind ca o catifea, simte că e vorba de el şi se uită exact în ochii femeii. Apoi, cînd se~ trece la alt subiect, întoarce capul şi oftînd se aşază pe covorul din biroul comandantului, cu botul sprijinit pe labele din faţă şi cu cele din spate îndoite şi aduse sub corp. Abia acum se observă că frumosul animal e neobişnuit de lung. Se uită din cînd în cînd la cei doi bărbaţi, comandantul şi tînă- rul locotenent, care stau de vorbă cu stăpînă-sa. Do- bermăniţa ridică capul, parcă sculptat, ciuleşte urechile scurte, dar îndreptate în sus, şi priveşte la cei doi ofiţeri parcă implorîndu-i să facă ceva pentru găsirea stăpînului său. Observînd că nu se bucură de vreo atenţie din partea cuiva, cîinele se resemnează şi închide ochii. Pare că doarme. Dacă cineva, însă, ar privi-o cu atenţie, ar putea crede că din ochii ei curg lacrimi. Da, se spune că şi cîinii plîng, atunci cînd trec prin supărări, cea mai mare fiind presimţirea unei despărţiri definitive de stăpînii lor, cărora le sînt devotaţi şi pe care îi iubesc întotdeauna, fără excepţie.

— Soţul mi-a fost răpit, nu ştiu încă de către cine şi pentru ce, dar sînt convinsă că e ceva necurat la mijloc. Femeia se agită, dă din mîini, ceea ce provoacă ridicarea în picioare a animalului care, nedumerit, se uită ba la stăpîna lui, ba la cei doi oameni. Vă rog să reţineţi, continuă ea, că fac această plîn- gere oficial şi cer să se ia urgent măsurile corespunzătoare pentru găsirea soţului meu, Dumitru Valeriu, inginer la întreprinderea de Construcţii şi Montaj. Dacă daţi de cea mai mică urmă ori aveţi vreo ştire, vă rog să mă anunţaţi imediat. Iată adresa şi telefonul meu, incheie femeia cu o voce metalică, în- mînînd comandantului o carte de vizită

.Ofiţerii, care n-au avut timp să dea vreo replică, din cauza neobişnuitului debit verbal al femeii, pe nume, după cum rezultă din cartea de vizită, Adriana Dumitru, încearcă să-i explice că vor face totul pentru găsirea dispărutului şi o roagă, la rîndul lor, să fie înştiinţaţi, dacă află ceva despre soţ ori primeşte vreo veste.

Imediat după plecarea femeii, aşa cum se întîm- plă de obicei, cei doi ofiţeri rămaşi în birou schimbă impresii despre acest caz ciudat.

— Tovarăşe colonel, e greu de presupus ca un om să dispară în asemenea condiţii. N-ar fi exclus ca, profitînd de neatenţia ei, tipul s-o fi şters la vreo întîlnire sau la vreun şpriţ cu prietenii. Cînd are lîngă el un asemenea cerber, ce nu face omul să scape cîteva ore de o supraveghere atît de strictă.

— Totuşi, mînzule, argumentul cu cîinele rămîne foarte serios. Eu, de pildă, n-aş putea să scap măcar o fracţiune de secundă din atenţia căţeluşei mele Puma, deşi n-are nici măcar un an. Nu pot să fac un pas fără să nu-mi fie sesizat. Apoi e distanţa extrem de mică la care stăteau unul de altul, deşi, poate mai ştii, pentru cîteva clipe atenţia femeii era îndreptată în altă parte. Aţi găsit ceva martori ?

— N-au fost decît două bătrîne care aşteptau troleibuzul, cam la zece metri de grupul celor doi. Nici vorbă de vreo relaţie. Amîndouă, parcă s-au potrivit, cu vederea şi auzul La pămînt. Aşa că pe ajutorul martorilor... mai puţin putem să ne bazăm, conchide locotenentul făcînd cu mîna un gest care ar putea ţine locul cuvintelor : ,,Asta-i situaţia, din păcate !”

— Nu ne rămîne decît să trecem la treabă. Posturile de control ale circulaţiei, ale transporturilor feroviare, judeţele vecine au fost alertate

?— Toată lumea ştie despre ce-i vorba, tovarăşe comandant. Le vom trimite în cel mai scurt timp şi fotografia. Eu totuşi mai sper că inginerul îşi va face apariţia, spăsit, la „scumpa'[1] lui soţie, încă în această noapte.

Optimismul tînărului locotenent, redutabilul libero al echipei de fotbal a unităţii, a fost însă infirmat de realitate. Valeriu Dumitru n-a apărut nici în seara aceea şi nici măcar a doua zi la prînz. Se contura un caz nu chiar aşa de simplu cum părea la prima vedere.

Genunchiul polizat

Fotografia lui Valeriu înfăţişa un om în jur de 50 de ani, însă cu părul fără nici un fir alb. Aerul său bonom arăta că omul pune prea puţin la suflet vicisitudinea vieţiit Femeia venise cu întreg albumul de familie. Valeriu la cinci ani, apoi premiant cu coroniţă, jucînd volei în echipa liceului etc. în postura de student arăta foarte bine. Un echilibru armonios între forţă şi graţie. Apoi, imaginile mai păleau pre- zentînd un om care ştiuse să guste din plin din latura plăcută a vieţii. Devenit supraponderal, fotografiile îl surprindeau mai cu seamă la mese, la agape, cu paharul umplut în mină, dansînd ori povestind ceva de care ceilalţi rîdeau.

— îi plăcea să spună tot felul de glume lui Valeriu al meu. Nu subaprecia nici fustele. Dar cu mine nu i-a mers, i-am tăiat totdeauna la timp elanul, rosteşte femeia ca pentru sine, surîzind mefistofelic. E un om bun, îmi pune întotdeauna banii număraţi pe masă, după fiecare chenzină. Se mulţumea cu cel mult

6200 de lei, bani de buzunar. Maşină nu, că, vorba lui, e greu de împăcat şpriţul cu volanul, copii nu, că n-a vrut Dumitru, aşa că n-avea probleme. Ce-i drept, cînd îmi cerea, îi mai dădeam cîte-o sută şi pe parcurs.

Se lucra intens pentru găsirea lui Valeriu Dumitru. Orice fapt, orice detaliu legat de viaţa dispărutului care putea da cea mai mică speranţă în rezolvarea cazului era triat şi analizat cu grijă.

Cînd, după 24 de ore de la convorbirea din biroul şefului, a sosit ştirea despre găsirea unui cadavru de bărbat, în jur de 50—55 de ani, avînd semnalmentele asemănătoare în linii mari cu ale celui căutat, colonelul discuta tocmai cu Adriana Dumitru. Şi-a ascuns emoţia şi n-a destăinuit nimic femeii cu buze subţiri. Se limita la cuvinte din care ea nu putea înţelege mare lucru : „da”, „nu”, „mergeţi şi voi acolo”, „ţineţi-mă la curent”. Aştepta stînd ca pe ghimpi plecarea femeii să poată cere detaliii, dar aceasta depăna tocmai o povestire despre încercarea, eşuată însă, a soţului, de a se combina cu o „tehniciană de la betoane". în sfîrşit, observînd parcă nerăbdarea ofiţerului de a încheia convorbirea, femeia se ridică de pe scaun, strunind-o de lesă pe Gipsy care, curioasă foarte din fire, ca toţi dobermanii, ţinea să cerceteze un colţ al încăperii ce nu-i era de ajuns cunoscut. La plecare, căţeaua a ţinut să-i spună colonelului „la revedere" sub forma unui scurt lătrat prietenesc.

...Omul fără viaţă avea hainele pline de praf şi de noroi, prefăcute în zdrenţe, iar pe obraz, numeroase vînătăi şi un ochi închis, tumefiat, arătând că suferise o serioasă vătămare. Mîneca stingă a hainei lipsea,

lăsînd dezgolit un antrebraţ plin de zgîrieturi. Parcă, înfrînt într-o bătaie, cu un inamic superior numeri- ceşte, fusese, în final, tîrît pe drum, înainte de a ajunge în şanţul şoselei. Examinarea atentă a cadavrului a scos în evidenţă o tăietură extrem de adîncă în zona omoplatului stîng. „Poate să fie vorba de un cuţit mare de bucătărie, după cum nu poate fi exclusă nici lovirea bărbatului cu un alt obiect tăios”, explica medicul legist echipei de cercetare. „Cel mai ciudat mi se pare însă genunchiul, relata el în continuare. Parcă a fost strîns într-o menghină şi pilit pînă n-a mai rămas din el decît ceea ce vedeţi, adică o zecime din rotulă, dacă o comparăm cu cealaltă, perfect întactă”. într-adevăr, doar un tendon mai ţinea partea inferioară a piciorului de genunchi. „N-am văzut aşa ceva în cei 30 de ani de meserie, de cînd tot fac cercetări de crime, accidente, sinucideri. Este extrem de greu de spus ce s-a întîmplat în

realitate”, reflectă comandantul. „Avem măcar satisfacţia de a-l fi găsit pe Dumitru, dacă şi asta poate fi «satisfacţie»”, conchise cu o voce scăzută locotenentul. „Cum a ajuns omul ăsta la 25 de kilometri distanţă de locul unde aştepta troleibuzul împreună cu nevastă-sa, e un adevărat mister”, îşi împărtăşi opinia colegul său de promoţie de la judeţul vecin unde fusese găsit cadavrul.

O banală spargere de parbriz

Cînd echipajul a sosit la locul cu pricina, cearta era în toi. Cei doi şoferi mai, mai să se ia la bătaie. După o scurtă trecere în revistă a celor două autovehicule, lucrurile erau clare pentru plutonierul Petrică. O scîndură din încărcătura neglijent fixată a autocamionului lovise parbrizul autocarului şi-l transformase în mii de bucăţele de sticlă de formă mai mult sau mai puţin cubică. Întîmplare neplăcută : şoferul putea pierde controlul asupra volanului şi putea ajunge astfel în fundul prăpastiei unde abia se zărea, ca un firişor argintiu, pîrîul „Văgă- una”. Pasagerii, speriaţi la început, realizînd ce se putea întîmpla, după ce se mai dezmeticiră, ţineau parte şoferului care, dezlănţuit, îl tot trăgea de reverul hainei pe cel vinovat.

— Puteai să ne nenoroceşti, dom’le, uite unde ajungeam – şi şoferul autocarului, un tip mic şi gras, arată cu degetul scurt, ca un cîrnăcior, spre prăpastie –, nu noi, ci doar oasele noastre. Asta-i inconştienţă, iresponsabilitate. îmi tot dai cu asigurarea. Dumneata bagi procesul-verbal în buzunar, plăteşti o amendă nu prea mare şi eu o să-mi pierd cîteva zile cu tot felul de formalităţi. Dar cel mai grav e că nu-mi pot continua cursa cu geamul spart. Şi cu turiştii ce fac ? Poţi să-mi spui ?

Celălalt, şi el vădit marcat de eveniment, se limitează să tot repete :

— Ia dom’le mîna de pe mine. Să fim dom’le civilizaţi.

— Vă rog să vă potoliţi, n-are rost să vă daţi în spectacol. Trageţi mai întîi maşinile în afara şoselei.

Cei doi se îndreaptă spre posturile de pilotaj, fac manevrele cerute şi apoi revin lîngă maşina miliţiei. Şoferul autocarului continuă să agite mîinile, expli- cind miliţianului, pentru a nu ştiu cîta oară, care puteau fi consecinţele spargerii geamului. Apoi, porneşte, legănîndu-se ca o raţă, spre partea laterală a autocamionului, indicînd, cu arătătorul drept, periculoasa încărcătură.

— Uitaţi-vă, tovarăşe miliţian, aproape fiecare scîndură are la un capăt o scoabă. Ăsta, dom’le, rade tot pe drum. Tot, tot. Dacă în locul meu era un om ? Ce se întîmpla, tovarăşe miliţian, spuneţi şi dumneavoastră, că vorba aia, sînteţi de specialitate.

Omul continuă să vorbească tare, să se agite, să explice, dar Petrică nu mai aude nimic. Repeta mereu în minte : „Dar dacă era un om ?” Gîndul omului în uniformă zboară spre cadavrul găsit cu o zi înainte în şanţ. Parcă aude vocea medicului legist : „Putea fi şi alt obiect ascuţit”. „Dar o scoabă nu putea face asemenea ravagii ?”, se întreabă omul.

— Tovarăşe miliţian, vă rog să reţineţi ce vă spun, intervine din nou şoferul autocarului. Vă cer să-l trageţi aspru la răspundere. Să circule cu o asemenea încărcătură e o crimă.

Petrică se uită la şofer ca printr-o sticlă. Nu aude ce spune omul. Doar 5 cuvinte îi biciuiesc mintea. „Dar dacă era un om ?”. „Dar dacă era un om ?” Apoi îşi revine. Dă soluţia.

— O să anunţ imediat coloana de transporturi turistice. De altfel, pînă la municipiu sînt doar cinci kilometri. Oricum, turiştii rămîn peste noapte la hotel. Mergeţi mai încet şi nu va fi curentul prea mare în maşină. Calmaţi pasagerii. în două ore montaţi un parbriz nou. Poftiţi documentele necesare pentru reparaţie, pentru asigurare. Bine că nu-i nimeni rănit. Dumneavoastră rămîneţi aici, se adresează el şoferului de autocamion.

„Dar dacă era un om ?”

Urmează o scurtă informare telefonică.

— Tovarăşe colonel, fac legătura cu cadavrul de ieri. Nu cumva l-o fi «agăţat» cu o scoabă asemănătoare celor din încărcătura care o are şi acum în autocamion ?

— Petrică, aproape m-ai convins cu ipoteza asta. Eu merg mai departe, gîndindu-mă la genunchiul polizat, semn că l-a tîrît. Bravo, adu-l pe şofer aici, cu camion cu tot.

Este cercetată cu atenţie deosebită, minuţios, cu lupa, fiecare scoabă. Nimic suspect.

— Dumneavoastră aţi transportat ieri tot o asemenea încărcătură ? Pe ce traseu ? Şoferul ezită să răspundă. Se schimbă la faţă. Vorbirea lui e tot mai incoerentă. Unde aţi descărcat dulapii de lemn cu scoabe ?

Omul indică locul unui depozit situat la periferia municipiului. Pentru a verifica

încărcătura a zeci de basculante se munceşte ore întregi. E un efort titanic. Sînt vînturate, întoarse pe toate feţele, sute, mii de scînduri şi toate potenţialele arme care se numesc scoabe, o simplă piesă rudimentară de fier în formă de ,,C" de tipar.

Pe una din ele se descoperă sînge uscat. Parcă a fost scufundată într-un borcan cu lichid roşu.

— Cum îţi explici asta, Barbule ?

— Adică ce vreţi să insinuaţi, tovarăşe colonel, că eu am omorît pe cineva ?

— Ţi-am spus eu lucrul ăstă ?

— Nu, dar am aflat că un bărbat a fost găsit mort, în şanţ, lîngă cătunul ,,Cireşoaia". Aici au descărcat materiale zeci de basculante, camioane. Şti
ueu, s-o fi tăiat vreunul la mină în timp ce manipula scîndurile.

— Da, Barbule, e posibil, de ce nu. Calculînd însă timpii de descărcare şi lista celor ce au dat jos ieri materialele din maşini, rezultă că dulapii au fost des- cărcaţi din camionul tău. Maistrul spune că numai scîndurile din maşina ta, provenite din pereţii magaziei demolate, erau văruite.

Şoferul, cu figura cătrănită, tace, trăgînd cu sete din ţigară. Apoi, într-un tîrziu, rosteşte cu voce scăzută.

— Să-mi aduceţi dovezi !

— Bine, Barbule, îţi vom dovedi, îl asigură ofiţerul.

Trec cîteva minute şi şoferul reia discuţia.

— Ce să ne mai pierdem timpul. Ştiţi, sînt în divorţ. Veneam de la şantier. Eram în drum spre coloană. Concubina mea m-a rugat, pe neaşteptate, s-o duc pînă în comună. Ea stă deocamdată cu părinţii. Era noapte, nu puteam s-o refuz. Am oprit pe drum, lîngă nişte tufişuri. înţelegeţi pentru ce. Ea mă aştepta în cabină. Obişnuiesc, la halte din astea, să dau roată maşinii. Mă uit la cauciucuri, la lumini. Cînd am văzut omul, agăţat de scoabă, am rămas înmărmurit. „Margareto, vino iute jos". Fata rămîne fără glas. „Dacă spun, încep să mă întrebe ce-am căutat în comuna aflată la 25 de kilometri, cînd traseul meu ora în oraş." „Barbule, îmi zice Margareta, după ce îşi revine, ca să nu mai complicăm lucrurile, morţii cu morţii, vii cu vii. Doar nu l-ai omorît tu, s-a agăţat el". Scoaba îi intrase adînc în spate, mă iertaţi, parcă era un animal la abator, agăţat în cîrlig. L-am desprins cu greutate. Apoi... Ştiţi povestea.

— Adică, l-aţi aruncat în şanţ

?Barou îşi lasă ochii în pămînt şi tace.

Scindura, cu scoaba la capătul ci, aruncată neglijent, la repezeală, în caroserie, s-a tot rotit datorită hurducăturilor autocamionului, transformîndu-se în- tr-o veritabilă coasă a morţii. S-a înfipt atît de neaşteptat şi de adînc în spatele lui Dumitru, încît acesta n-a mai avut măcar timpul să scoată un vaiet, întunericul şi viteza relativ mare a maşinii, care s-a îndepărtat rapid de locul unde se afla soţia ingine- ruiui, stînd cu spatele spre drum, la care s-a adăugat şi zgomotul marc produs de autovehicul, au împiedicat femeia şi pe Gipsy să sesizeze dispariţia în cîteva secunde a omului, care nici nu visa că în seara aceea firul vieţii sale va ajunge la capăt

.L-A RĂPUS BACCHUS

Competenţa profesională a lui Liviu era general recunoscută. Toată lumea ştia că atunci cînd voia să realizeze ceva, inginerul muncea cu îndîrjire, cu o voinţă nemaiîntîlnită, zi şi noapte. Uita de toate, nu mai schimba o vorbă cu nimeni în afara celor din echipă. Lucra cu ei la aparatul, dispozitivul ori mecanismul ce avea să aducă îmbunătăţirea dorită în producţia sectorului de care răspundea. Erau zile de încordare, dar şi de mari satisfacţii pentru Liviu. Toţi colegii îl elogiau. Ce păcat, însă, că perioadele de acest gen erau scurte. Imediat după aceea, Liviu intra în degringoladă. Urma criza. Nu venea la muncă zile de-a rîndul, se certa cu şefii, nu se ocupa de or- ganizarea activităţii oamenilor din subordine etc. „Brînză bună în burduf de cîine, ăsta e Liviu, tovarăşe director general. îmi pare rău, dar trebuie să vă propun înlocuirea lui. Nu-i putem încredinţa în continuare soarta unui colectiv atît de mare, într-un punct cheie al uzinei", raporta inginerul şef al marii întreprinderi. Punctul de vedere al acestuia a fost acceptat pe drept cuvînt.

Treburile nu mergeau mai bine nici în familie. Liviu nu mai lucra de trei luni. Trăiau numai din banii pe care îi cîştiga soţia, asistentă medicală la
spitalul din localitate. „Eu nu te înţeleg, Liviule. Eşti un specialist cunoscut. Slavă domnului, meserie ştii ' Şi tu tai pur şi simplu frunză la cîini. O duci din beţie în beţie împreună cu neisprăviţii ăştia de Dan şi de Marin, care şi-au abandonat cu toţii familiile. Ce-i cu tine, omule ? Ţi-ai pierdut minţile ? Unde vrei să mergi ? Prefer să n- am bărbat şi să mă ocup singură de copii, decît s-o ţinem numai în certuri şi scan- daluri. S-au săturat pînă şi vecinii de beţiile tale".

Spăsit, cu lacrimi în ochi, Liviu îi cere iertare Ol- guţei, soţia lui. De altfel, întotdeauna după chiolhanurile care durau nu mai puţin de 3—4 zile, inginerul se căia, regreta, făgăduia că va redeveni om cumsecade. „Scumpa mea, iartă-mă încă o dată. Te rog pentru cea din urmă oară. Chiar mîine mă angajez, am şi vorbit, voi fi profesor la liceul de specialitate „. Soţia face un gest a lehamite şi nu mai spune nimic îndreptîndu-se spre bucătărie. De cîte ori nu se „ho- tărîse" Liviu să se angajeze. Culmea, de data aceasta, inginerul s-a ţinut de cuvînt ! Au revenit zilele senine în familia lui Liviu, cînd toţi erau fericiţi. Directorul liceului îl lăuda mereu. „Sîntem cu toţii mai mult decît mulţumiţi de Liviu, şi corpul didactic şi elevii. E o adevărată plăcere să-l auzi pe inginer pre- dînd. Ştie atît de bine să se facă înţeles... Da, venirea lui Liviu la liceul nostru e cea mai bună achiziţie pe care am făcut-o în ultimii ani".

Invitaţiile pe care i le făceau stăruitor cîţiva profesori mai tineri, de a mai schimba... o vorbă, erau sistematic refuzate de Liviu. „Să înlocuiesc o gaşcă cu alta, asta nu ! Cu ăştia e greu pînă începi, că apoi nu mai termini", gîndea bine inginerul.

A trecut timpul. într-o duminică dimineaţa, o invitaţie, nu la băutură, ci la o „pomană a porcului".
făcută de un maistru cu care lucrase cîndva în uzină, îl tentase pe inginer, mai ales că-l ştia pe Andrei om la locul lui. Cînd acasă, la maistru, i-a întîlnit pe cei doi dascăli, mari amatori de chefuri cu palincă, tocmai cei care îl tot invitau de o lună de zile, inginerului parcă i s-a făcut negru dinaintea ochilor, dar nu mai avu ce face. După cîteva pahare, însoţite de bucatele proaspete şi gustoase, inginerului i-a revenit buna dispoziţie. în cîteva rînduri a vrut să se retragă, dar colegii îi ţineau calea. „Să abandonăm, aici, asemenea festin, se poate ? Mai stai cu noi, cu Olguţa eşti doar toată ziua". ,,Da, dar i-am promis că azi, fiind duminică, vom lua masa împreună. în celelalte zile ne vedem doar seara..." „Las' că Olguţa e fată bună, nu se supără".
Pe la patru după-amiază, musafirii s-au ridicat de la masă, luîndu-şi rămas bun de la gazde. „Tovarăşe profesor, vă rog să fiţi de acord să conducă băiatul meu ăl mare. El... ştiţi doar, e profesionist şi nici n-a băut nimic". Cei doi colegi ai lui Liviu, mai re- zistenţi la băutură decît inginerul, care se turtise rău de tot, au insistat şi ei. „Pentru băiat garantăm noi, Liviule. E unul din cei mai buni şoferi din judeţ". „Nu ştiu să fi avut loc vreun concurs de acest fel, în ultimii ani, aşa că vorbiţi aiurea". Inginerul n-a vrut nici în ruptul capului să-l lase pe tînăr la volan. „Nu vă uitaţi la mine că merg pe două cărări. La volan redevin, ca prin farmec, normal. O să vedeţi !" Tînă- rul, vădit nemulţumit de neîncrederea care este tratat, se întoarse în camera lui, iar grupul se îndreptă spre maşină. încercarea lui Liviu de a porni autoturismul nu reuşi la început. „Ştiam eu că bateria e pe ducă, aşa că o să vă rog să mă împingeţi. Va porni repede, mai ales că panta e abruptă". Nimeni n-a observat c
ă
şoferul a scos cheile din contact şi le-a băgat în buzunar. Ambii profesori, împreună cu gazda, reprezentau o forţă, nu glumă
.Maşina, cu maneta la punctul mort, împinsă puternic, a prins viteză din ce în ce mai mare. Cei trei nu au sesizat că motorul n-a pornit. De fapt, distanţa dintre ei şi maşină devenea tot mai mare şi îi împiedica să realizeze acest lucru.

După ce a rulat în linie dreaptă cîteva sute de metri, Dacia şi-a schimbat brusc direcţia şi a intrat în plin într-un stejar gros, aflat la cîţiva metri de marginea şoselei.

Pomul a despicat în două motorul şi a transformat într-o veritabilă armonică partea din faţă a maşinii. Puternica coliziune ce s-a produs într-un mod atît de neaşteptat i-a trezit parcă din beţie pe cei trei care se sfătuiau tocmai ce tactică să adopte în maşină, faţă de Liviu. „Important e să fim lîngă el, pentru a nu-l lăsa să adoarmă[1]", tocmai zicea unul din dascăli. Au luat-o cu toţii la fugă spre maşină. Abia aici au constatat că cheile nu sînt în contact, iar volanul blocat a imprimat autoturismului direcţia spre copac. Cu volanul înfipt în piept, cu capul într-o parte, Liviu murise pe loc.

Un apus de soare trist marca, parcă, un sfîrşit de viaţă la fel de trist.
Nu departe, se întindea valea copilăriei inginerului. Nu departe, Olguţa aştepta. Nu departe..

.„ROŞIOARA"

— Bună ziua, sînt de la ADAS. Vrem să vă reamintim de asigurare... Ştiţi... am intrat în '85, cea veche a expirat.

— Mai mult decît amabil din partea dumneavoastră, dar, din păcate, sau mai ştiu eu... poate din fericire, nu mai am maşină !

— Nu vă supăraţi că v-am deranjat, dar la noi figuraţi ca posesor de autoturism.

— O fi, vă cred, dar eu „am măritat"-o pe „Roşi- oara" de aproape jumătate de an.

— Văd că vă arde de glume, pe cine spuneţi că aţi măritat ?

La celălalt capăt al firului, fostul proprietar al „Roşioarei” îşi pierde răbdarea şi, nepoliticos, închide telefonul. Interlocutorul său stă cîteva clipe la îndoială : Mai e sau nu cazul să-l sune din nou ? Pînă la urmă renunţă. „Asta-i om neserios. Dacă dorea cu adevărat un CASCO, o spunea de la început".

Spre seară, telefonul sună din nou.

— Nu vă supăraţi, dumneavoastră sînteţi proprietarul unui autoturism roşu aprins, cu numărul 5-B-...?

— înainte de a vă răspunde, vă rog să-mi spuneţi cine sînteţi dumneavoastră şi pe ce chestie îmi puneţi această întrebare ?

— Numele nu vi-l spun, deşi aş putea să vă dau cu uşurinţă unul fictiv...

— Atunci n-avem ce discuta

şi fostul proprietar al maşinii roşii dă să pună receptorul în furcă. Interlocutorul intuieşte intenţia celuilalt. ’

— Vă rog să mă înţelegeţi, e o problemă tare delicată şi, în acelaşi timp, de mare importanţă pentru viaţa mea. Ştiţi, eu îmi iubesc foarte mult nevasta şi vreau să clarific lucrurile...

— Mă mir şi eu ce răbdare am să continui discuţia cu dumneavoastră. Nu înţeleg ce legătură are Dacia mea, care de fapt nu mai e a mea, cu soţia dumneavoastră, care...

— O să vedeţi că are şi vă rog nu încercaţi să mă duceţi de nas, cum că maşina nu mai e a dumneavoastră. Vă pun în vedere, şi omul ridică tonul, că toată povestea va ajunge la cunoştinţa soţiei dumitale.

— După cum vorbiţi s-ar părea că nu sînteţi beat. Rămîne să cred că la mijloc e vorba de o gravă eroare, încearcă omul să-l tempereze pe celălalt, care devine tot mai nervos. Nu înţeleg nimic din ce spuneţi.

— O să încerc să fiu mai explicit, se mai potoleşte întrucîtva necunoscutul. Soţia mea a fost văzută în maşina dumitale, în mai multe rînduri, şi vreau să avem o explicaţie.

— Şi cînd, mă rog, a fost doamna văzută în maşina mea ?

— Ultima dată chiar la începutul acestei săp- tămîni.

— Uite, domnule, ca să fii liniştit, eu nu mai am maşina de aproape şase luni. Deci am ieşit din cauză, nu ? !

Se simte că interlocutorul e descumpănit ; nu ştie ce să răspundă. Totuşi, după o ezitare care durează 5—6 secunde, se aude vocea resemnată a celui de la capătul firului.

— Vă implor să-mi spuneţi cui aţi vîndut-o. Aju- taţi-mă să lămuresc povestea asta care mă roade.

— Eu vă înţeleg perfect, dar n-am cum să vă ajut, pentru simplul motiv că acela căruia i-am vîn- dut-o pe „Roşioara” a dat-o, după numai o lună, altcuiva, din provincie, şi habar n-am cum îl cheamă pe ăsta şi unde locuieşte. De fapt, nici primul cum- părătoi’ nu mai răspunde la numărul pe care-l ştiam.

— Vă mulţumesc, răspunde cu un glas sfîrşit, soţul ,,cu probleme[11].

Cu asta, discuţia a luat sfîrşit şi se părea că istoria a fost uitată.

După o săptămînă „liniştită[11], pe parcursul căreia fostul proprietar al Daciei, alarmat de ultimele evenimente, caută să dea de urma cumpărătorului maşinii, întrebînd vecinii casei demolate, interesîndu-se zadarnic de noul număr de telefon al celui despre care ştia doar că se numeşte Ştefan Alexandru, omul începe să intre în panică.

Foştii vecini o ţin întruna : Nu ştim unde s-a mutat. Doar atît ne-a spus că apartamentul e frumos, luminos. Dar unde-i situat ? Nici el nu ne-a spus, nici noi nu l-am întrebat. Ştiţi, nu eram în relaţii atît de apropiate aşa că... Cu alte cuvinte, ,,la Bucureşti, pe dreapta[11].

La Telefoane s-a lămurit mai repede. Postul telefonic e desfiinţat şi nu e înregistrată nici o cerere cu numele lui. Iar în „carte[11], cu numele Ştefan Alexandru sînt zeci

.'- Ai umblat trei după-amieze la rînd. Ce-ai aflat în aceste zile ?, îl ia la zor soţia. Nu mai ai casă şi belelele curg.

— Dacă îţi închipui că pentru mine, căutarea faimosului Ştefan Alexandru e doar un motiv pentru o distracţie, te invit să orbecăieşti mîine alături de mine, pentru a da de cel care nu mai are nici un interes să încheie vreun act cu noi, după ce a înstrăinat, la rîndul lui, autoturismul.

Femeia pare că începe să înţeleagă încurcătura în care s-au vîrît şi intră în bucătărie, rostind cu voce scăzută mai mult pentru ea : „Să mai ai încredere în oameni !”

N-au trecut decît cîteva zile de la discuţia relatată şi se profilează la orizont o nouă creştere a tensiunii.

— Uite bărbate „recolta”, studiază-le cu atenţie. O să te bucure.

Omului nu-i vine să creadă. Ţine în mînă cîteva comunicări oficiale de la Miliţie. Le

parcurgea îngrozit.

— Proces-verbal pentru că a circulat cu 110 kilometri pe oră. Auzi ! Pe şoseaua Bucureşti—Urziceni, în Coşereni, am depăşit cu 50 km pe oră viteza legală ! Şi încă o precizare : cică viteza a fost înregistrată cu aparatul Radar !

— Culmea, noi în ziua aia eram la maică-ta la masă, bărbate.

— Scumpa mea nevastă. Nu înţelegi, oare, că maşina figurează pe numele meu, la adresa unde ne aflăm şi că eu, şi nimeni altul, sînt bun de plată pentru toate. Da, nu te uita la mine aşa mirată, bun de plată pentru impozit, pentru ADAS, pentru cele încă patru amenzi materializate în somaţiile de colo, de pe masă : „Staţionare în loc nepermis”, „Circulaţie pe sens interzis „ şi, în sfîrşit, ce laş ! Auzi, tampo-
g – Secunde şl vieţ
inează o Dacie la parcare şi apoi o la la fugă ! Atîtea năzdrăvănii n-am făcut eu într-o întreagă carieră de automobilist. Cred că ăstora le provoacă o plăcere sadică să facă contravenţii în contul meu.

— Factorul poştal mi-a zis azi : „11 ştiam pe soţul dumneavoastră un om sobru, la locul lui. în ultimul timp văd că nu e zi să nu-i aduc cîte o veste proastă. De, e păcat cînd se schimbă oamenii, mai ales la bătrîneţe, a continuat el. Să intru-n pămînt nu alta. Auzi, ce părere îşi fac oamenii despre noi ? Şi numai din cauza blestematei ăleia de maşini care ne-a adus doar ghinion.

— O judeci nedrept nevastă. „Roşioara" a fost o maşină bună, cuminte, nu ne-a dat nici un fel de probleme timp de doi ani. Noi ne-am debarasat de ea nu prea onorabil şi, mai ales, nu prea legaL Soluţia e să rugăm circulaţia să ne găsească pe noul, mai corect, pe ultimul proprietar l
Se stabileşte că „Roşioara", ajunsă într-o stare jalnică, trecuse prin nu mai puţin de cinci mîini, iar proprietarului iniţial au mai continuat să-i curgă reclamaţi!, taxe neachitate, amenzi, în număr de 15. Da ! cincisprezece. Ultima se referea la străpungerea gardului unui gospodar şi omorîrea unor orătăniL Credulitatea se plăteşte

!DURA LEX SED LEX

Conducerea automobilului oferă multe plăceri, mai cu seamă pe o vreme frumoasă, cînd traseul străbate regiuni pitoreşti, motorul funcţionează perfect, iar în maşină domneşte buna dispoziţie.

Pilotarea maşinii constituie adeseori o necesitate. Cînd se efectuează deplasări în interes de serviciu ori pentru cine ştie ce motive ce nu suferă amînare.

Indiferent de cauza ce stă la baza unei asemenea activităţi, cert este că nimeni nu a fost şi nu este obligat să se urce la volan. Altfel spus, îndeletnicirea de conducător auto, profesionist sau amator, ţine de opţiunea fiecăruia. Vrei să devii conducător auto, devii ! Nu vrei, nu devii !

Ceea ce nu întotdeauna şi nu de către toţi se ia în seamă este faptul că, o dată ce a obţinut calitatea de conducător auto şi, mai ales, din moment ce s-a suit la volan (după ce, bineînţeles, a dobîndit permisul de conducere), el, omul, şi-a asumat – liber consimţit – o serie de obligaţii faţă de lege. De asemenea (de ce să nu spunem deschis ?), un şir de privaţiuni. Nu numai să nu consume băuturi alcoolice, veche şi întemeiată poveste, ci şi multe altele.

Nu l-a constrîns nimeni. Şi le-a acceptat singur. Nu numai pentru o zi sau două, pentru o săptămîn
ăsau o lună. Ci ori de cîte ori îşi exercită îndeletnicirea de şofer. În aceste privinţe nu trebuie admise concesii, nici toleranţe. Nu există aici răspunderi temporare, şoferi „cu program redus”, Responsabilităţile, direct proporţionale cu plăcerile şi utilităţile, sînt integrale şi general valabile.

Marea majoritate a posesorilor de permis de conducere înţeleg şi respectă aceste comandamente. Unii însă...

Partea proastă este că sînt dintre acei „unii” care, cînd calcă pe-alături pentru prima dată şi nu sînt descoperiţi, îşi zic : „bine că am scăpat !” A doua oară cînd greşesc, prind curaj : „ai văzut că merge l” Pînă cînd... şi atunci hu ei sînt de vină, ci legea, că e prea aspră. „Cum adică, dom’le ! Pentru o depăşire să mi se dea şi amendă şi suspendarea permisului ?” Sau... „De ce nuprai pe mine m-a văzut că am circulat cu viteză peste limita legală ?” Sau... Alte şi alte variaţiuni pe aceeaşi temă. Ceea ce îi doare pe cei care se lamentează în acest fel nu este faptul că sînt în culpă, ci necazul că au fost prinşi în această postură. Că, în felul acesta, au fost protejaţi, ei şi partenerii lor de drum, de pericolul potenţial de a fi accidentaţi sau de a produce vreun accident, asta nu realizează. Dovadă, cei ale căror permise sînt „tatuate" cu două-trei-patru ştampile radar, sau cu două-trei suspendări temporare de a conduce autovehicule.

Evident, sînt greşeli şi greşeli. De pildă, este posibil să nu poţi opri autovehiculul cînd semaforul trece de pe culoarea verde pe galben şi, în consecinţă, să treci prin

intersecţie ! Periculos ! Consecinţele pot fi grave. Dar... Cum este posibil însă ca unii să „greşească” făcînd o depăşire într-o curbă lipsită de vi
-zibilitate sau să se urce la volan după ce au consumai băuturi alcoolice ?

Unii semnalizează dreapta şi o iau la stingă. Alţii parchează unde n-au voie sau opresc unde e interzis. Unii depăşesc limitele de viteză, alţii fac depăşiri deşi semnul interzicerii lor e mare şi clar. Unii încalcă linia continuă, alţii merg cu maşini neverificate. Abateri şi abateri. Sancţiuni şi sancţiuni.

Nu este greu de anticipat urmările nefaste pe care le poate genera conducerea autovehiculului de către un adolescent. Fără permis, evident. Şi, totuşi, au fost destule cazuri cînd băieţi, cărora abia începuse să le mijească primele firişoare de barbă, au ajuns să conducă maşina. întâi prin curte sau pe un teren viran. Sub privirea, îndrumarea şi satisfacţia lui tăticu care nu mai putea de bucurie că odrasla lui, în sfârşit, a reuşit să pornească maşina. Iată însă că mai mult decît nepriceputul şofer, în timp ce iese cu autoturismul pe şosea, calcă un om, lăsînd patru copii fără tată, Familia rămîne consternată nu pentru isprava novicelui conducător auto şi pentru răspunderea morală pe care o poartă cel ce l-a învăţat să pornească maşina şi să se ţină de volan şi i-a permis să pornească „în circulaţie", ci pentru „ce se va întâmpla acum cu sărăcuţul de el ! Cum să-l scăpăm de lege ?”

Sînt mulţi oameni care, cunoscîndu-şi firea şi fiind conştienţi de slăbiciunile lor incompatibile cu responsabilităţile conducerii autovehiculului, nu doresc să devină şoferi. Nu numai profesionişti, ci nici măcar amatori. Ca şi cei care, ajungînd la o anumită vîrstă sau suferind de o anumită maladie, renunţă să con-
ducă autovehicule, deşi au permis şi au la activ nu sute de mii, ci peste un milion de kilometri.

Aceştia sînt conştienţi că nu pot răspunde corect cerinţelor clare ale legii. E un act de responsabilitate civică.

La urma urmei, legea este dură doar cu cel care nu o respectă !

SPECTATORI ÎN PROPRIA NOASTRĂ PIESĂ

Omul epocii noastre este cel puţin două ore pe zi, în medie, participant la trafic. Ceea ce, traduse în expresii mai puţin tehnice, înseamnă pieton, pasager (în mijloacele de transport în comun) sau conducător auto. Eventual biciclist. Aşadar, un anume rol într-o piesă ce se numeşte „circulaţia rutieră".

Ca orice piesă ce se respectă, şi aceasta îşi are eroii săi, pozitivi şi negativi, şi un anume mecanism con- flictual. Paradoxal, dar în cazul acestei piese recunoaştem, mai degrabă, actorii care joacă roluri negative. Adică pe aceia care se pun, de cele mai multe ori nedeliberat, deşi aceasta, nu scade primejdia, în postura d- a contraveni normelor (scrise şi nescrise) ale deplasării pe străzi şi şosele.

Din păcate, mai rar descoperim ori reţinem eroii pozitivi ai circulaţiei. Cu toate că aceştia există din belşug.

în timpul nopţii, un om de prin părţile Clujului n-a pregetat să transporte pe şaua bicicletei sale, împingînd-o cale de cîţiva kilometri pînă la spital, un pieton lovit de o maşină şi părăsit în şanţ de un automobilist laş. c

Aproape de Focşani, doi automobilişti, întîlnind pe şosea o porţiune acoperită cu ulei scăpat din cine ştie ce motor, au marcat limitele locului alunecos cu
crengi, iar apoi, unul într-o parte, altul în cealaltă, au semnalizat cu lanterne pe şoferi asupra pericolului.

Sînt cazuri ieşite din comun, vor spune, poate, unii dintre dumneavoastră. Cel care emite o astfel de opinie, trebuie să admită că el nu ar proceda aşa într-o astfel de împrejurare. Adevărul este că de multe ori nu avem curajul să credem că sîntem capabili de fapte asemănătoare. Pînă cînd ajungem într-o circumstanţă care ne obligă, moralmente, să acţionăm...

Rolul pozitiv pe care îl interpretăm cu toţii, cotidian, presupune conduita civilizată, ca pietoni sau şoferi, dar şi numeroasele fapte de solidaritate rutieră, precum gestul conducătorului auto care înţelege să oprească lingă noi, rămaşi neputincioşi în mijlocul cîmpului, pe ploaie, în pană, ca să ne remedieze defecţiunea, oferindu-ne, altruist, şi piesa de schimb necesară.

Astfel de scene se petrec frecvent. Atitudinea – corectă, generoasă, civilizată – reprezintă nor- malitatea şi ne-am învăţat să trecem pe lîngă asemenea gesturi fără a le reţine în mod special. Piesa pe care am numit-o „circulaţia rutieră", şi în care fiecare dintre noi jucăm un rol anume, îşi desfăşoară continuu infinita ei diversitate de situaţii.

Ideea solidarităţii umane, a comunicării fireşti, generoase, pline de solicitudine şi, nu o dată, cuprin- zînd gesturi de devotament, această nobilă şi normal- curentă atitudine ne-a fost dezvăluită şi de „spectacolul" circulaţiei rutiere.

Pe această temă am discutat cîndva, în Deltă... Socoteam, atunci, demult, că în nici un loc din lume o
fluturare cu braţul în semn de salut nu are o valoare mai umană, mai dătătoare de optimism în comuniunea ce leagă pe om de om, decît în acest univers „nepereche". Nu ştii cine este cel pe care îl vezi de departe pe mal. Nici el nu te ştie pe tine, cel aflat într-o ambarcaţiune, care îl saluţi cu braţul. Nici măcar feţele nu vi le puteţi desluşi unul altuia.

Şi, totuşi, parcă nicăieri ca acolo, în Deltă, nu am simţit mai aproape prezenţa semenului nostru, omul. Nicăieri nu am trăit mai deplin sentimentul că un simplu gest ne-a legat pentru o secundă destinele într-o solidaritate de care numai fiinţa omenească este capabilă.

Eram pentru prima oară în Deltă. Străbateam, ca într-un vis, drumurile de apă neştiind la ce să privim mai întîi. Căci totul era nou, uimitor, ca într-o lume de basm, pentru care nu găseşti nici măcar termene de comparaţie.

Apoi am simţit nevoia să facem o anume corectură. Nu pentru a nega semnificaţia pe care am acordat-o gestului, ci pentru a lărgi tabloul, nesfîrşit de altfel, al gesturilor de întrajutorare dintre oameni, expresie a respectului şi solidarităţii noastre. Nu numai în Deltă pot fi întîlnite astfel de semne, ci în orice loc unde se întretaie căile oamenilor. Deci şi pe şosele şi străzi.

Emoţionant este semnul şoferului care opreşte maşina la o trecere pentru pietoni şi invită pe cei aflaţi la marginea trotuarului să pornească în traversare. Nimic mai firesc, mai expresiv, mai demn de admirat în faţa acestui gest, decît răspunsul de salut al pietonului, pornit din acelaşi sentiment de cordialitate ca al şoferului. Şi, la fel ca în Deltă, nici aici
.cei care fac acest schimb de mesaje nu se cunosc şi n-au timp să reţină cum arată fiecare. Rămîne însă gestul de bună-cuviinţă, de politeţe şi civilizaţie. Precum semnul făcut din viteza maşinii de un conducător auto pentru a comunica confratelui său că un cauciuc este moale sau că portiera nu este bine închisă.

Căldura plăcută a recunoştinţei te învăluie şi atunci cînd, la volanul maşinii tale, ajungînd un camion încărcat ochi şi care abia se tîrăşte pe urcuşul şerpuitor, este atenţionat cu braţul de şoferul dinaintea ta, comunicîndu-ţi că-l poţi depăşi fără pericol, îi eşti cu atît mai îndatorat necunoscutului partener de trafic, cu rit semnul lui apare exact atunci cînd te resemnaseşi cu gîndul că trebuie să parcurgi în ritm de melc o bună bucată de drum, înghiţind noxele emanate cu dărnicie şi din belşug de motorul solicitat la maximum al gigantului pe roţi, ce suie solitar muntele.

Omagiem cu respect atitudinea acelui şofer anonim care, într-o noapte cu ceaţă, cînd nu vedeam efectiv nici pînă la 20 de metri, observînd că sînt în spatele lui cu autoturismul şi nu-l depăşeam, n-a pregetat să ruleze, cale de cincizeci de kilometri, cu viteza potrivită firavei mele experienţe de începător, numai ca să-mi asigure ajungerea cu bine la destinaţie.

Nici măcar numărul de înmatriculare al acelei maşini nu l-am reţinut din cauza încordării cu care am condus, cu toate că, aproape două ore, privirea mi-a fost aţintită pe placa de tablă iluminată ce purta numărul respectiv. Ştii sigur însă că la volanul ei se afla un om, un tovarăş de drum, un prieten

.AVEA OPT ANI...

Aveau de mers pînă la şcoală cinci kilometri. în fiecare zi să faci 10 kilometri pe ger, pe viscol, nu-i simplu nici pentru un adult, darmite pentru nişte copii de 8 ani. Adelinei îi era dragă cartea. Noile obiecte ale clasei a II-a o fascinau. Cînd nu se descurca la vreun exerciţiu, persevera pînă cînd rezolva totul. Şi tocmai de aceea gerul şi viscolul din ultimele zile n-au împiedicat-o să se ducă la şcoală. O lua de acasă şi pe Liliana, colega ei de clasă, slăbuţă, pirpirie, deşi părinţii acesteia mai protestau. „Lasă, tanti Mărioară, că mă descurc eu. La nevoie o iau în braţe şi tot răzbim". Pe parcurs, unde erau troienele mai mari şi Liliana dădea semne că nu mai poate înainta, Adelina o lua într-adevăr în cîrcă pînă unde drumul era mai uşor. Cînd rafalele de vînt îngheţat deveneau mai puternice, încît erau în stare să doboare un om, Adelina trecea în faţă. „Lili, tu treci în spate şi ţine-te bine de paltonul meu". „La 8 ani, fetiţa asta parcă avea şapte inimi. N-am avut în douăzeci de ani, de cînd predau, un copil cu o asemenea voinţă. Inteligentă, săritoare, generoasă, cu o forţă fizică inepuizabilă, parcă toate calităţile ome-
neşti s-au concentrat în ea", se destăinuia diriginta, directoarei şcolii.

Se întorceau seara de la şcoală. Vremea era tot mai rea.

«Adelina îmi explica ceva la geografie. Cînd a văzut farurile îndreptîndu-se spre noi,

colega mea m-a împins spre şanţ. Ea nu s-a putut retrage atît de repede. în acea clipă s-a gîndit, probabil, că mama i-a spus să aibă grijă de mine. Am ieşit cu greu din troiene. Am văzut-o căzută jos. Nu mişca şi era plină de sînge. Nu ştiam ce să fac, îmi era frică, frig. Am început să plîng, să ţip. Ştiam din filme că în asemenea situaţii e bine să strigi după ajutor. Dar cine să mă vadă în pustiul ăsta ? Cînd am zărit maşina mică oprindu-se, m-am mai liniştit. Ea e salvarea noastră, mi-am zis. Oamenii s-au dat jos şi au venit spre mine. „Şi cum te cheamă pe tine, prichindelule, de unde eşti ?", m-au întrebat. „Eu sînt Liliana Ion şi-s din Balta Mare". „Aa, deci eşti fetiţă, nu băieţel cum credeam noi. Hai în maşină, la căldură, pînă nu îngheţi de tot". Le-am arătat-o pe Adelina. Cei doi, coborîţi din Dacia galbenă, s-au îndreptat spre ea. „E rece, Ioane, şi nu mai respiră. Nu mai are nici puls. S-o ducem, totuşi, la spital". Şi au luat-o în braţe şi au urcat-o în maşină. „I-a spune, tu, Liliana, încotro mergea maşina care a lovit-o pe colega ta ?" La început n-am ştiut bine să explic. Am arătat cu mina : „încolo, nene, spre Poiana cu plopi". „Precis, fetiţo, mi-au zis ei, nu te înşeli ?" „Nu, nene, maşina venea din direcţia unde vă îndreptaţi dumneavoastră". „întoarce Iliuţă şi dă-i bice !", a spus cel cu părul alb».

Aşa şi-a amintit Lilianâ discuţia cu cei doi oameni buni. În maşină, pe Liliana a podidit-o plînsul. Mîn- gîia mereu obrazul rece al Adelinei... Ion, unul dintre cei doi, cel mai vîrstnic, cu părul alb, a încercat să-i distragă atenţia : „la spune, tu, fetiţă mică, cum e la voi la şcoală ? Ştii că şi eu am un băieţel de vîrsta ta ?" Liliana şi-a îndreptat privirea spre cel care-i vorbea şi cu perspicacitatea caracteristică odraslelor din zilele noastre, i-a spus între două sughiţuri : „Păi... dumneavoastră, aşa mare, să aveţi copii aşa de mici ?" „lartă-mă, Liliana, am uitat să-ţi explic că-i vorba de nepotul meu". „Aşa mai merge", răspunde fetiţa încercînd un zîmbet.

Apoi s-a lăsat tăcere. O clipă poate. Deodată, la orizont s-a văzut ceva. Un punct mic, negru, se desluşea treptat. Era un autovehicul care rula în faţa Daciei. „Dacă noi avem 70, el are cel puţin 90, căci nu reuşim să ne apropiem deloc de el, dimpotrivă, se vede clar că distanţa dintre noi creşte". „Nu putem nici risca, asfaltul e acoperit pe-alocuri de petice de gheaţă". „Ai dreptate, Iliuţă, dar unde e asfaltul curat apasă şi tu mai tare !". Distanţa dintre cele două autovehicule s-a redus vizibil. Cel din faţă a stins luminile. „Cred că ăsta e omul pe care-l căutăm. De fapt singura maşină pe care am întîlnit-o. Şi-apoi, un om cinstit n-are motive să stingă luminile". „Aşa-i, Ioane". Cel din faţă măreşte viteza, căutînd să scape de urmărire. Dacia galbenă, parcă într-un ultim efort, depăşeşte autoduba. Ion coboară geamul şi cu paleta de inspector de la I.T.A. face semnal de oprire. Agresiv, pilotul autovehiculului greu face un viraj uşor la stingă cu intenţia vădită de a arunca de pe şosea autoturismul. Acesta accelerează şi trece înainte. Văzînd că n-are şanse de scăpare, şoferul autodubei opreşte. Coboară de la volan un tip negricios, nebărbierit, cu o mustaţă stufoasă. „Ce, mă, aţi înnebunit ? Ce vreţi de la mine ?" „Uşurel, nene, să stăm puţin de vorbă". „Acum v-aţi găsit să discutăm, pe viscolul ăsta, pe o şosea plină de gheaţă ?" „Cînd e vorba de moartea unui om, stăm de vorbă pe orice timp". „Ce moarte ! Nu ştiu nimic ! Sînteţi nebuni de-a binelea !" între timp, cei doi inspectori de la I.T.A. găsesc suficiente urme de coliziune pe autodubă. Farul crăpat, o înfundătură în aripa stingă, altele în mască... „Cum îţi explici urmele de accident ?" „Prostii ! M-a lovit unul la parcare, lăsaţi-mă să plec !" Bineînţeles că n-a fost lăsat să plece. Pînă la urmă, lucrurile s-au lămurit. Neatent, şoferul a lovit-o pe Adelina. A coborît, a văzut că-i moartă şi şi-a văzut de drum.

Doi oameni de suflet, care se întorceau de pe un şantier şi nu-şi văzuseră familiile de trei luni, a
urenunţat să-şi continue drumul spre casă, pentru a contribui la realizarea unui act de dreptate.

în urmă lăsaseră însă o lacrimă pentru viaţa Adelinei.

Şi n-avea decît opt ani. Şi era cea mai bună elevă pe care a avut-o profesoara în douăzeci de ani de activitate didactică

.JOCUL NEBUN AL FULGILOR DE ZĂPADĂ

Drumul greu, foarte greu. Prin zăpada groasă, purtată haotic de un vînt extrem de puternic, maşina de salvare, o Dacie Break, se putea asemui unei bărci uşoare fără cîrmaci, pierdută pe coamele valurilor unui ocean bîntuit de un uragan furios.

Şoferul începu să fie cuprins de nelinişte. Speranţele că va ajunge la destinaţie se diminuară/Omă- tul forma pe şosea obstacole tot mai înalte, ca dunele unui veritabil pustiu, iar străpungerea lor era din ce în ce mai anevoioasă. Trebuia să recurgă tot mai des la manevra înainte – înapoi, pentru a cîştiga doar cîţiva metri. Şoseaua pustie sporea frămîntarea şoferului. „în caz de nevoie, cine mă ajută ? Pînă la cea mai

apropiată comună mai am zece kilometri, iar pe targa din spate e un copil pe moarte, a cărui mamă mă imploră să ajung mai repede ! Dar cum să ajung? într-o oră am făcut doar cincisprezece kilometri, iar pînă la spital mai am douăzeci. Douăzeci !” Sora medicală, o tînără şatenă, mică de statură, cu o faţă de copil, aşezată în dreapta şoferului, făcea tot ce depindea de ea pentru a menţine copilul în viaţă. Administrase băieţelului injecţia recomandată în asemenea cazuri, iar acum încerca s-o liniştească pe tînără mamă, agitată, plînsă, îngrijorată. Starea mi-
ţiţeiului, un băieţaş de cinci ani, cu părul blond deschis şi cu obrajii congestionaţi, ce se zvîrcolea şi tindea să tragă de pe el cele două pături cu care era învelit, era gravă. Foarte gravă. „Doamne, ce ne facem dacă rămînem înzăpeziţi, aici, în plin cîmp ? Frigul ăsta îmi omoară copilul. Şi aşa, aici, în spate, nu-i prea cald”. „Să fim optimişti, să avem încredere. Nu vedeţi că totuşi înaintăm ?” Anca, sora medicală, continua cu încurajările imediat ce înceta şoferul. „Fiţi liniştită, doctorul e anunţat, ne aşteaptă, totul e pregătit pentru operaţie. îl vom salva pe Dănuţ, sînt sigură”. Femeia se linişti preţ doar de cîteva minute, apoi începu iar să plîngă uşor. „Cînd îl văd cum se topeşte parcă sub ochii mei şi eu nu pot să-l ajut cu nimic, îmi ies din minţi. Tovarăşe şofer, nu puteţi încerca să mergeţi mai repede ?” „Ce răspuns sa-i dau ? gîndi acesta. Spunîndu-i că în curînd ne vom înpotmoli, că troienele vor acoperi maşina, că de jumătate de oră nu mai disting drumul şi orbe- căiesc în neştire, că doar cîte un indicator răsărit din zăpadă îmi mai arată că mă aflu pe drum ? Ce rezolv ?” Şi totuşi încearcă s-o încurajeze. „Vă rog să aveţi încredere în mine. Fac totul să ajungem cu bine la spital. Dumneavoastră împreună cu Anca ocu- paţi-vă de Dănuţ. Anca, încearcă să-l faci să bea puţin ceai din termos. Copilul are nevoie de lichide". „Bine, nea lancule, avem deplină încredere în arta dumitale, am fost noi în situaţii şi mai grele decît asta”. Fata îşi termină vorba exact în momentul cînd breakul lunecă uşor, cu roţile din spate, în şanţul destul de adînc al şoselei. Maşina încetă să înainteze. La fel de lin şi partea din faţă a autostaţionului e trasă parcă de nişte forţe nevăzute în adîncul şanţu-
lui. Zadarnice sînt eforturile şoferului de a ieşi din capcana perfidă. Accelerările nu fac decît să împingă, cu totul, maşina, pe fundul „tranşeii". Convins că singur nu va putea să ajungă din nou pe şosea, încearcă să părăsească maşina. înoată prin zăpada care îi trece de genunchi pînă ajunge la taluzul abrupt... Se caţără greu. Adîncimea şanţului trece de doi metri. Cînd nu mai avu decît puţin pînă la borna kilometrică de care voia să se agaţe, şoferul se duse ca sania pînă în dreptul maşinii scufundată în omăt. Auzi plînsetele maniei şi vocea Ancăi. „Fiţi liniştită, mă urc la şosea să opresc o maşină. E ora cînd circulaţia se mai înviorează". Ajunse pe platforma drumului şi începu să facă semnale disperat cu lanterna. Secunde. Minute. Timpul se scurge greu, nepăsător. Lui i se par ore. Ore nesfirşite. „Cît a trecut ? Un sfert de oră ? O jumătate de oră ? Oare mai trăieşte bietul copil ? Şi dacă trăieşte, cît timp mai poate supravieţui în situaţia disperată în care se află ?” Se văd două faruri în depărtare. Lumina lor creşte cîte puţin, dar sigur. „Asta-i salvarea noastră. Farurile sînt ori de tractor ori de ARO”. De la volan coboară repede un om de statură mijlocie, îmbrăcat cu o scurtă îmblănită, pantaloni groşi, pîslari şi un fular care-i acoperă aproape toată faţa. Numai ochii i se mai văd. Cînd începu să vorbească, nea lancu, şoferul, păli. în faţa lui era o fată. Şi el... „Ce-i omule, ce s-a întîmplat ? Trebuie să fie ceva grav dacă tot agiţi lanterna aia". Omul explică în cîteva cuvinte, fetei, despre ce-i vorba. „Şi unde-i maşina ?” „Colo, în şanţ !” „Care şanţ, că eu nu văd nimic ? Să nu cumva să-ţi treacă altceva prin cap, să ştii că nu-s dusă de multe ori la biserică". Omul se uită mustrător la tînăra şoferiţă, şi-i zise :

„Merg eu înainte, dumneata coboai’ă cînd ajung în dreptul uşii”. Portiera îngheţată opune rezistentă. Copilul este înfăşurat în pleduri, luat în braţele vîn- joasei şoferiţe şi aşezat cu grijă pe bancheta din spate. „Şoferule ! îţi trimit un tractor să te remorcheze". Mama continuă să plîngă, ferindu-l pe copil, cum poate, de zdruncinăturile ARO-ului care, precum un car blindat, tăie fără prea mari eforturi nămeţii de aproape un metru, ce s-au adunat pe şosea în mai puţin de două ore.
„Nu plîngeţi, doamnă, în jumătate de oră sîntem la spital. Am transportat concentrate la fermă. Trebuia să duc maşina la sediul gospodăriei, dar mergem la oraş. Nimeni nu mă va condamna că am salvat un sufleţel de la moarte". ARO-ul virează la dreapta spre oraş. Şofe^riţa, care şi-a scos căciula, arată ca o fetişcană de 18 ani. Cu bujori în obraji, cu părul blond ondulat şi cu un zîmbet care-i luminează faţa, n
upare deloc impresionată de vicisitudinile vremii. Mama se mai linişteşte, copilul la fel. Se pare că injecţia începe să-şi facă efectul. „Cîţi ani aveţi, domnişoară ? Cred că nu mai mult de 19—20”. ,,Ba am chiar 25! Şi-s fată... cu două fete. Una de 6 şi alta de 3.

Soţul e şi el şofer. Ştiţi dumneavoastră proverbul : „Vrabia îi pui, dar naiba ştie de cînd îi”.
A stat pe bancă, alături de mamă, pînă cînd medicul, terminînd operaţia, a anunţat bucuros : „Totul e în regulă, băiatul e salvat, dar, apropo, cum vă numiţi, domnişoară care, de fapt, sînteţi adevărata salvatoare a copilului ?”. „Spuneţi-ne unde vă găsim, cum vă numiţi ? Nu voi uita niciodată că mi-aţi salvat copilul de la moarte”. Mama, cu ochii în lacrimi, se repede la tînăra blondă şi o sărută pe amîndoi obrajii. „Numele meu n-are nici o importanţă. Am procedat aşa ca orice femeie, mamă, care ştie ce înseamnă să iubeşti copiii şi să porţi răspunderea creşterii lor. Şi n-am fost singură. L-aţi uitat pe şoferul de pe salvare, ca şi pe sora Anca. Să nu mai vorbesc de mama însăşi. Eu, ce-am făcut ? Nimica toată. Şi acum vă îmbrăţişez şi vă urez sănătate la toţi”. Silueta şoferiţei dispare curînd, acoperită de jocul nebun al fulgilor de zăpadă

.DACĂ AŞ FI ŞTIUT ?...

Fără să fie stînjenit de cineva, pe o şosea aproape necirculată, o Dacie 1310, condusă de un şofer profesionist experimentat, îşi schimbă uşor direcţia spre stingă şi se îndreaptă spre un pîlc de salcîmi, aflat la mică apropiere de panglica asfaltată. În drumul lui spre pomii care îl atrag ca un magnet, autoturismul rade totul în cale. Mai întîi un biciclist care, nemai- putînd face nimic pentru a evita coliziunea, primeşte o izbitură puternică în roata din faţă şi zboară, apoi, precum un cascador. După mai multe rotaţii în aer, asemănătoare sportivilor care sar de la trambulina înaltă, aterizează pe nişte boscheţi ornamentali. Apoi, maşina „şterge" două femei, cărora nici prin cap nu le trece că peste cîteva secunde vor face cunoştinţă cu apa rece a unei bălţi destul de mari, la nici cinci metri de şanţul şoselei. La cîteva secunde după această secvenţă, se aude un bubuit puternic, ca explozia unei grenade, care marchează momentul luării în „braţe" a pomului de către maşină. Biciclistul, Barbu, zootehnist la ferma din comună, călare pe tufe, nu realizează ce i s-a întîmplat. Se uită buimăcit de jur-împrejur, fără a identifica, la început, mormanul de metal aflat la circa 100 de metri, în care s-a transformat, doar în cîteva clipe, autoturismul galben .începe treptat, metodic, să-şi examineze trupul. Ma întîi capul, apoi pieptul, picioarele şi, în final, mîinile de care uitase, cu toate că se slujise de ele pentru E stabili dacă e întreg, ori ba. Apoi, mirat parcă dt performanţa realizată, îşi aminteşte că are şi glas „Care mă loviriţi, mă, unde vă ascundeţi ?” DupE ce-şi mai revine din şocul suferit, îşi dă seama că nu a ieşit din nedorita întîmplare chiar aşa perfect Observă că pantalonii s-au prefăcut'Intr-un fel de franjuri, iar hainei de doc îi lipseşte o mînecă. Ceva mai tîrziu reuşeşte să identifice „agresorul" şi se îndreaptă în fugă spre pilcul de pomi. Şoferul, cu capul aşezat pe volanul care a căpătat forma unui opt, parcă doarme. Zootehnistul îşi lipeşte mîna de obrazul şoferului şi începe să vorbească singur : „E rece şi nici nu mai suflă. S-a zis cu el 1 Dar ia stai puţin, ăsta-i Năiţă de la cooperativă. Mă, Năiţă, răspunde, mă ! S-a zis cu tine. La nici 40 de ani. Ţi-au rămas patru copii, Năiţă, săracu’ de tine”.

Femeia care ocupa fotoliul din spate începe să geamă. Se plînge că o doare groaznic capul. Abia atunci Barbu observă că în maşină mai e cineva. „Ce păţiraţi, cum s-a întîmplat ?”, întreabă zootehnistul. „Nu ştiu, n-am fost atentă, sînt bolnavă, mergeam la Bucureşti, la spital".

Nu trec nici două minute şi de maşină se apropie femeile scăpate ca prin minune de coasa bine ascuţită a „doamnei în negru". Rochiile lor de culoare deschisă au devenit verzi, după baia nedorită în balta acoperită cu „mătasea broaştei". Deşi locuiesc la doi paşi şi clănţănesc din dinţi, încît abia pot vorbi, n-au rezistat curiozităţii de a vedea epava maşinii. „De ce nu eşti atent, bre, omule 1 Era să ne omori! Umblaţ ipe drumuri ca turbaţii !”, strigă una din ele spre şofer. Intervine bărbatul : „Sînteţi ca nişte cate, tot daţi din gură fără nici un rost. Nu vedeţi că n-are cine să vă răspundă, omul e mort”. „Doamne iartă-ne, făcurăm păcat. Aşa cum stă, parcă se uită undeva în jos. De unde să ştim noi, că e mort ?” Cînd aud şi ele gemetele, ciulesc urchile şi desluşesc trupul femeii întinsă pe bancheta din spate. „Floareo, tu eşti? Păi, asta-i nevasta şefului de brigadă de la grădina cooperativei. Răspunde femeie, ce-i cu tine ?” „Ce tot o întrebi, nu vezi că e rănită ? Hai mai bine s-o aju- tăm”, se arată mai întreprinzătoare cealaltă femeie, „costumată" tot în verde.

Au noroc de o ambulanţă care tocmai trece pe-a- colo. Cu ajutorul sorei medicale, femeia e urcată în Salvare, care demarează spre oraş.

Cînd brigadierului îi soseşte ştirea despre rănirea soţiei şi despre moartea lui Năiţă, rămîne cîteva clipe cu ochii privind în gol, nefiind în stare să pronunţe nici un cuvînt. „Vino-ţi în fire, Zahario, nu se ştie cît de grav e", caută să-l liniştească zootehnistul. „Plecăm împreună la spital. Găsim noi o maşină". Zaharia se ridică în picioare, dar nu reuşeşte să se menţină decît cîteva momente. Intîmplarea face ca Barbu să fie un om vînjos, bine clădit. Reuşeşte să-l ţină în braţe şi apoi, cu ajutorul feciorului mai mare al zootehnistului, abia întors din armată, să-l ducă la spital. Medicii stabilesc pe loc diagnosticul lui Zaharia : infarct. „Tovarăşe doctor, omul a suferit mult în viaţă. L-a lovit cel mai tare pierderea fiului de 15 ani. S-a în- tîmplat anul trecut. Singurul copil şi, culmea, tot într-un accident de circulaţie. Un nechibzuit de trac
-torist i-a dat volanul pe mînă, iar el a plecat la băutură. Copilului îi plăcea să conducă, experienţă însă ioc. L-a ameţit viteza. Mai repede, mai repede şi la o curbă a răsturnat tractorul, care l-a prins pe băiat dedesubt. S-a chinuit cîteva zile la spital şi a murit. Vă daţi seama acum, cînd a auzit şi de nevastă..."

S-a clarificat mai pe urmă şi motivul morţii lui Năiţă. Suferea de diabet, într-o formă gravă. A făcut o criză, şi-a pierdut cunoştinţa, iar apoi ştiţi ce s-a întîmplat.

îl rugase Zaharia s-o ducă pe nevastă-sa, care nu se simţea bine, la un control medical.

A doua zi, Barbu i-a adus ştiri bune şefului de brigadă. Soţia sa nu păţise nimic grav. Un traumatism uşor la cap şi o sperietură zdravănă. Un zîmbet i-a luminat faţa lui Zaharia. ,,Un lucru mă roade, Barbule. Ce vor zice femeia şi cei patru copii ai lui Năiţă, cel mai bun prieten al meu ? Că din cauza mea a murit soţul şi părintele lor. Dacă aş fi ştiut cît de gravă e boala lui, îl duceam eu la doctor, nu-l rugam să facă cursa asta nenorocită. Dacă aş fi ştiut !

”LACRIMILE OMENIEI...

Medicul de gardă, un om cu figură atletică, cam de 40 de ani, încărunţit parcă prematur, albul din păr predominînd, examinează atent copilul, un puşti de vreo 5—6 ani, îmbrăcat sumar pentru puţinele grade de afară. Un tricou alb-albastru cu mîneci scurte, nişte pantalonaşi bej, iar în picioare săndă- luţe albe. Copilul, întins pe masă, îşi revine şi începe să scîncească, iar apoi să plîngă de-a binelea, arătînd cu mîna spre piciorul drept.

Se face cuvenita radiografie şi doctorul pronunţă primele cuvinte : „Mda, fisură de femur. Se pare că doar atît, nimic intern. E copilul dumneavoastră ?” întrebarea omului în alb, care parcă acum ridică pentru prima dată capul, era adresată celor doi, bărbat şi femeie, ce au rămas în apropierea uşii, urmărind de acolo mişcările sigure ale doctorului. L-au aşteptat în tăcere, nedorind să-l stingherească cumva în timpul examinării băieţaşului. „Atunci al cui este ?” „Nici noi nu ştim. Mergeam cu maşina şi...”, începu femeia să povestească.

E o brunetă zveltă, cu părul tuns scurt şi o alură de sportivă. Bărbatul, un tip înalt, subţire, cu ochelari, pare mai puţin decis să vorbească. Se uită ba la femeia de lîngă el, ba la doctor. Din cînd în cînd, îşi
aruncă privirea şi spre băiatul care plînge, făcîndu-i discret, cu mina, un semn de încurajare. „Probabil c; l-aţi lovit pe stradă”... „Nu, nu-i vorba de aşa ceva. Puştiul a căzut de sus...”

Medicul, în timp ce vorbea, începuse, cu calm, operaţiile de punere a piciorului în ghips. Cel mic, sub efectul injecţiei, s-a mai potolit.

Scîncea uşor. Era limpede că nu-l durea, dar era încă speriat. „Cum adică a căzut ?”, întrebă doctorul, ridicînd capul spre tînăra femeie. Făcîndu-şi parcă curaj, începu să vorbească bărbatul. „Mergeam cu maşina pe strada Cetăţii, ştiţi, acolo unde s-au terminat nu de mult blocurile. Nu ne grăbeam, spectacolul începea la 7,30 şi nu era nici măcar şapte. Am auzit un ţipăt scurt de copil şi apoi, aşa, o buşitură. Zgomotul a fost asemănător unui sac aruncat pe ceva.! N-am avut intenţia să opresc. Mă gîndeam că cineva o fi aruncat un obiect de la etaj. I-am împărtăşit părerea Sorinei, soţiei mele. «Dar ţipătul cum ţi-l explici, Dane ? Hai mai bine să vedem despre ce-i vorba. Locul trebuie să fie pe-aproape». Nu ne-a trebuit mult pînă să-l găsim pe băieţaş, care zăcea pe tufele ornamentale. Parcă dormea, cu mînuţa lui stingă ţinută sub cap. Cîteva firişoare de sînge îi curgeau de pe braţul drept. Era zgîriat uşor şi pe obraz. Să vă spun sincer, eu m-am speriat mai tare ca Sorina. N-am fost pus niciodată în situaţia să şcord vreun prim ajutor. Mi-a venit în minte, nu ştiu prin ce asociaţie de idei, secvenţele din filmul «O fereastră spre cer», unde campioana de schi cade în prăpastie şi echipa de salvare o duce cu mii de precauţii spre ambulanţă. I-am spus soţiei. Să-l luăm uşor, cît mai uşor ! Fără zguduituri. Culmea ! O învăţam eu

pe nevastă-mea ! Copilul era uşor ca fulgul. Nu era greu ţsă-l transportăm. Respira încă. L-am dus pe braţe, cu multă atenţie, pînă la maşină. Sorina l-a aşezat cu căpşorul pe poşeta moale. Zicea că întotdeauna, în asemenea situaţii, capul trebuie să stea mai sus decît corpul. Nici ea nu ştia însă de ce. Şi-a făcut loc lingă băieţel, ţinîndu-l cu amîndouă mîinile de trupul său firav, pentru a nu cădea. «Dacă moare
pînă la spital, Dane, ce ne facem ?» Cum ne-o fi norocul ! am zis. Spitalul, care se află la doi paşi, e o şansă de partea noastră. Cam asta-i povestea, tovarăşe doctor. Cred că a căzut de la vreun balcon şi tufele au amortizat şocul. Ce ziceţi, tovarăşe doctor ?" „Tot ce este posibil. Cred că tufele alea i-au fost salvarea. Tufele şi... intervenţia voastră" a răspuns medicul zîmbind. „Şi... scapă, ce ziceţi ?, întrebă iar lunganul. Tare ne-ar pare rău să-l pierdem". „După cîteva zile de observaţie o să ştim precis. S-ar părea că nu sînt motive de îngrijorare. Cred că totul va fi bine. Puteţi pleca liniştiţi." „Să mergem, Dane, trebuie căutaţi părinţii. Nu se poate să nu-i găsim. La urma urmei, luăm toate apartamentele la rînd, blocul doar îl ştim".
N-a mai fost nevoie de această deplasare. în camera de gardă dă buzna o femeie, a cărei stare de disperare se remarcă uşor, după păru-i despletit şi după lacrimile care-i inundau faţa. Dă să-l îmbrăţişeze pe băieţaş care, recunoscîndu-şi mama, începe să plîngă. Doctorul o reţine, însă, cu o mişcare uşoară a mîinii. „Nu e bine să-l tulburaţi acum". Apoi, printre hohotele de plîns, femeia începu să povestească: „Am ieşit doar cîteva minute, pînă la o vecină. Cînd m-am întors în cameră, Daniel nu-i. Noi stăm la etajul patru. Uşa de la balcon deschisă mi-a dat să înţeleg ce s-a întîmplat. Am alergat în curtea interioară a blocului. Nu l-am găsit. Apoi am fugit pînă aici. Nici nu mai ştiam ce-i cu mine. Scăpaţi-l, doctore, vă implor !" „O porţie zdravănă de noroc, îndemîna-rea şi sîngele rece al acestor tineri v-au salvat băiatul". începu să plîngă şi Sorina, în timp ce mama lui Daniel o strîngea în braţe şi-i săruta obrajii. „Da
rdumneavoastră de ce plîngeţi, doamnă ?" întrebă doctorul. „Aştept şi eu un copil, poate o fi băiat, tovarăşe doctor !"

...Tinerii au uitat că-i aşteaptă prietenii în faţa cinematografului, au uitat de spectacol. Se întreţin cu mama lui Daniel, care ţine să-i descrie cu lux de amănunte şi pe ceilalţi patru fii, toţi şcolari. „Băieţii sînt mîndria noastră. „ Femeia şi-a mai revenit, e liniştită acum. Tresare, însă, deodată. „V-aţi pătat rochia doamnă. Eu sînt de vină. Vă despăgubesc[11]. „Ce mai contează", pare a spune gestul cu mîna făcut de Sorina. Mama copilului priveşte cu recunoştinţă spre medic, apoi spre tinerii soţi, şi-şi şterge lacrimile.
Imaculate, pure, admirabile sînt florile omeniei. Da, omenia e inima omului

.LUMINA SPERANŢEI

E un lucru atît de nefiresc, de crud chiar, cînd liniştea, pacea naturii, frumuseţea ei sînt anulate de moarte. Ea a apărut hidoasă în după-amiaza aceea de vară pe drumul care străbate imensa livadă de cireşi, cu fructe de un roşu aprins. S-a auzit mai întîi un scrîşnet puternic, metalic, strident, chinuitor, un zgomot care îţi îngheţa sîngele, specific coloanei sonore a filmelor lui Hitchcock. Bărbatul, un tînăr înalt, brunet, cu pielea măslinie, cu ochii pe jumătate închişi şi capul aşezat pe tetieră, părea un şofer care, obosit, trăsese pe dreapta pentru a aţipi preţ de cîteva minute. Nu a mai putut face nimic să-şi salveze viaţa. S-a pomenit cu camionul ieşit parcă din pămînt în faţa lui. Se putea deduce cu precizie. Autoturismul, care circula pe culoarul al doilea al sensului opus maşinii grele, nu avusese timp să-şi schimbe eîtuşi de puţin direcţia. Consternat, livid la faţă, şoferul autocamionului, un om trecut de 50 de ani, privea tăcut, cu gîndul aiurea, la teribilul spectacol, impasibil la cuvintele grele ce i le aruncau oamenii adunaţi, ca de obicei, în asemenea situaţii. „Criminal", „Tîlhar la drumul mare", „Nişte inconştienţi, te omoară şi nici nu le pasă". „Uite la el cum priveşte, parcă n-ar fi omorît un om"...

Cît de tulburător-paralizant poate fi câteodată realul învăluit de aparenţe, cît de departe e adevărul faţă de ceea ce se dezvăluie la prima vedere. La ce distanţă enormă se află prima de ultima secvenţă a unui film care nu durează nici măcar un minut. Nici prin minte nu i-ar fi trecut bărbatului, cu cute adînci care-i brăzdau fruntea, de la volanul autocamionului, tată a şase copii, că în după-amiaza aceea minunată de vară va răpi viaţa unui tînăr inginer aflat la început de drum, al cărui destin şi-l unise cu femeia îndrăgită, colegă de facultate timp de patru ani.

Au tot amînat căsătoria. „Las' să terminăm mai întîi, să ne repartizeze". Se ducea cu maşina la părinţii fetei, la ea, să-i anunţe că fuseseră repartizaţi amîndoi la aceeaşi uzină, în acelaşi oraş. Frumoasă veste.

„Am coborît din cabină, fugind către maşina pe care o lovisem. Şocul produs o azvîrlise la vreo zece metri. Pe faţă n-avea sînge, se vede şi acum, uitaţi-vă. Tabla smulsă îi sfîrtecase însă corpul. Mi-am lipit palma de fruntea lui. Am simţit rece. Era mort. Nu-i vorba de neatenţie, de viteză. E vorba de altceva, dar cine să mă creadă ? Tabloul e cu totul altul acum faţă de cel de la începutul acestei întîmplări nenorocite. Nimic nu mai seamănă. Dar cine să mă creadă ? Cu ce pot dovedi că e aşa cum spun eu ?" „Spune omule, spune, îl încurajează tînărul locotenent, vădit impresionat şi el de spectacolul primului accident mortal nevoit să-l cerceteze după absolvirea şcolii. „Curios, îşi zice în sine ofiţerul privind actele victimei, sîntem născuţi în acelaşi an şi-n aceeaşi lună, iulie 1959"

.Trec cîteva clipe, apoi omul prinde puţin curaj şi reîncepe. „Pe banda din dreapta staţiona o ^Rabă». Am trecut pe stînga s-o depăşesc. Cînd am ajuns la nivelul basculantei, prin faţa ei a ţîşnit tînărul în cămaşă vişinie. M-a văzut, în mod sigur. l-am văzut şi eu timp de o clipă faţa speriată. Am ales singura soluţie să-l salvez. Bună, proastă, veţi decide dumneavoastră. N-aveam altceva de făcut. Am virat la stînga intrînd în plin în autoturismul care venea din sens contrar. L-am salvat pe tînăr, e adevărat, dar cu ce preţ !

Cînd m-am întors de la Skodiţă şi am privit în jur, mi-am dat seama că-s singur. Cel oprit pe dreapta,

XJ – Secunde ,<: vieţi

cu «Raba», dispăruse, iar pe tînăr l-am mai zărit cîteva secunde fugind printre casele de acolo". Omul arată cu mîna către nişte gospodării, inundate de verdele crud al pomilor din grădină. „Nu, mint, nu eram chiar singur. De mine se apropiase pe nesimţite un om în ipiforrnă de ceferist. Aşa, cam de 40 de ani. «Am văzut tot, a zis el, dacă nu făceai la stînga, îl luai sub roţi. Mare noroc a avut băiatul». «Dar pe cel cu Raba l-aţi văzut ?» «Cum să nu, meşterea ceva la o roată». «Atunci vă implor, declaraţi astea la miliţie. îmi uşuraţi mult situaţia !», zic eu. Omul se uită ce se uită la mine, parcă făcîndu-şi o socoteală. «Nu, zice el, n-am poftă de complicaţii, de pierdut timp prin tribunale. N-am eu vreme de aşa ceva...». «Adică, mă lăsaţi chiar aşa, fără nici un ajutor ? Barem, spuneţi-mi dacă-l ştiţi pe băiat ori pe şoferul Rabei ?» «Cu plăcere, dacă i-aş cunoaşte. Nu uita că la o aruncătură de băţ e un cartier de 200 000 locuitori, iar ăsta e un drum de tranzit. îmi pare rău, sincer îţi spun. Descurcă-te cum poţi! «Aşa am pierdut şi ultima speranţă. Omul a plecat pe drumul spre moara părăsită. Dacă aş putea să-l descriu? Cum să nu ; e un tip înalt, puţin adus de spate, cu faţa galbenă, de om bolnav".

„Să nu ne pierdem chiar aşa repede cu firea. Va fi ceva de muncă, dar îi găsim noi". O luminiţă abia perceptibilă apare în ochii şoferului. E lumina speranţei. Poate, totuşi...

'NEA MARCU

Sînt 15 ani de cînd Marcu parcurge cu autobuzul lui exact acelaşi traseu. Cunoaşte fiecare metru de drum, fiecare indicator, fiecare curbă, fiecare intersecţie, ştie unde încep şi unde se sfîrşesc pantele, serpentinele, unde vînturile aspre ale iernii formează pe şosea o crustă de gheaţă, unde apare pe neaşteptate poleiul, locurile în care rafalele neprietenoase ale curenţilor pot lovi ca o palmă puternică în latul maşinilor, trimiţîndu-le pe traiectorii nedorite. Dar nu numai atît. Marcu ştie orice casă de pe itinerarul pe care îl parcurge de atîta vreme, starea civilă a celor care locuiesc în ea, cunoaşte chiar şi bucuriile şi necazurile fiecărui locatar. Ca să nu mai vorbesc de navetiştii care călătoresc zilnic cu autobuzul Ii cunoaşte nu numai după nume, prenume, profesie, număr de copii, dar ştie şi cum le învaţă odraslele, precum şi ce talente au, ce proiecte au fiecare dintre ei. „Pe unii dintre pasagerii mei îi ştiu de cînd umblau la şcoală. Acum, uite-i, au o droaie de copii, iar în păr li s-a aşternut neaua". Cînd Marcu nu-şi mai face apariţia la volan, şi motive pot fi destule : o criză de sciatică, o recuperare, un scurt concediu ori cine ştie ce, toată lumea intră în panică. Pasagerii simt lipsa chipului său blajin, au nevoie de graiu

lsău domol şi colorat, aşteaptă felul său mucalit de a se purta şi, de ce nu, cuvintele de încurajare, de îmbărbătare, spuse la timpul potrivit celor care îl înconjură.

Mare suflet nea Marcu ! într-o zi de vară, către asfinţit, se apropia de satul cap de linie. în autobuz rămăseseră doar cîţiva călători. La penultima staţie coboară o femeie. Asistentă medicală din sat. Nea Marcu o cunoştea de cînd era de-o şchioapă. A crescut,

efectiv, sub ochii lui. El ştia primul ce note lua Ani- şoara ori ce alte lucruri s-au petrecut la şcoală, căci fata făcea zilnic naveta la liceul sanitar din oraş. Mai- că-sa a fost moaşă. Ziceam a fost, căci nu de mult s-a prăpădit, la o vîrstă destul de tînără, din cauza bolii aceleia nemiloase care nu iartă.

Ajuns la punctul final al traseului, şoferul îşi parcă autobuzul pe terenul din spatele cooperativei şi se apucă să mătură, apoi să şteargă praful de peste tot. Nu pleca niciodată pînă nu făcea lună de la un capăt la altul, pe dinăuntru şi pe dinafară. „Maşina e cartea de vizită a şoferului", obişnuia să spună nea Marcu mai tinerilor lui colegi, în special cînd vedea
prin garaj cile un autobuz murdar, neîntreţinut. Pe cînd mătura în ziua de care vă pomeneam, Marcu găsi printre bănci un lanţ, de aur, cu un medalion în formă de inimă. Aproape că se sperie. „Oare al cui o fi ? Cine oare plînge după aşa frumuseţe de lanţ ? Firesc, a împodobit gîtul vreuneia dintre călătoare. N-a simţit cînd s-a desfăcut şi acesta a alunecat. A, uite, scrie ceva pe medalion : «Margaretei, cu drag, la nunta de argint». Margareta, Margareta, medita îndelung nea Marcu, continuînd să facă curăţenie. E clar, se înveseli deodată. Cum de nu mi-am adus aminte mai repede. Margareta a fost mama Anişoa- rei. Sigur că da ! Anişoara a stat pe locul acesta. îmi aduc aminte bine. Ar trebui să fie mai atentă. O să-i restitui lanţul peste cîteva zile. Pînă atunci o las să se frămînte puţin".

Dar inima lui nea Marcu n-a rezistat. I s-a făcut repede milă, văzînd-o cît era de abătută. Nu trebuie să vă spun cât a fost ea de bucuroasă. „E amintirea cea mai dragă". Lanţul îl avea de la mama ei, iar medalionul i l-a oferit tatăl, cînd au aniversat 25 de ani de căsătorie. „Erau tare fericiţi, căci s-au iubit mult de tot. Nici nu i-am spus tatii că am pierdut lanţul. L-aş fi mîhnit mult. Aşa, încît, mulţumirea mea e dublă şi, zău nu ştiu, nea Marcule, cum să-ţi răsplătesc bunătatea". „Să fii sănătoasă, fetiţo. Mă bucur că am putut face un bine. Iar pe viitor, dacă-mi dai voie să-ţi dau un sfat, mai multă atenţie nu strică..."

Cînd, într-o zi, în locul lui Marcu a apărut un tip încruntat, îmbufnat, care se uita chiorîş la oameni şi, pe parcursul celor 30 de kilometri pînă la destinaţie, n-a scos un cuvînt, pasagerii, obişnuiţi cu felul de a fi al lui Marcu, au coborît consternaţi, abătuţi.

>,Ce păţiraţi, fraţilor, îi întreabă maistrul, pe cei doi băieţi, muncitori la secţia de montaj, că arătaţi de parcă v-a ciomăgit cineva pe drum ?". „Mai rău, nea Fănică, l-au înlocuit pe Marcu cu unu care se uită cu răutate şi nu vorbeşte nimic tot drumul" „Şi pentru asta arătaţi voi aşa, de parcă sînteţi la înmormîntare?" „Ehe, meştere, dacă l-ai cunoaşte mata pe nea Marcu, ţi-ai da seama de ce veneam mai bine dispuşi ia serviciu, abia aşteptînd apoi o nouă întîlnire cu hîtrul nostru amic" „Mă faceţi curios, măi mînjilor, să-l cunosc şi eu pe faimosul vostru şofer de autobuz !"

„Rulînd cu viteză redusă pe şoseaua îngustă care străbate satul Apele, voi ştiţi cum sînt locurile pe acolo, dacă faci un pas mai mare de pe prispa casei, poţi ajunge direct pe scara autobuzului, văd, în locul unde începe imaşul, un autoturism lăsat într-o parte şi cu amîndouă uşile deschise. Curios, pe la noi oamenii ţin la lucrurile lor pentru care au trudit din greu. Nu prea au obiceiul să-şi lepede maşinile ca pe nişte zdrenţe. Aici nu-i lucru curat, îmi zic. Opresc apoi, să văd maşina mai deaproape. Dacă-i cineva lovit în ea ori pe lîngă maşină ? Nu, nu era nimeni ! Doar o buşitură puternică, care despicase în două partea din faţă a Daciei, arăta că autoturismul intrase în pomul din apropiere, pe care vopseaua roşie se vedea clar, iar varul de pe pom se scuturase printre zbîrciturile tablei. Pot să jur, îmi ziceam, că maşina îi furată şi părăsită. Derbedeii ăştia aşa fac, după ce-i şterpelesc omului autoturismul, şi-l ţin în supărare şi emoţii zile întregi, au ambiţia să-şi lase neapărat şi cartea de vizită, prăpădindu-le maşinile". Şi sfătosul Marcu îşi continuă povestea ascultată cu sufle-
tul la gură de tinerii săi admiratori. „M-am gîndit că făptaşii nu pot fi departe. Motorul era încă fierbinte, iar roţile la fel. Frînaseră pe drum nu glumă. **De,** doar nu conduceau maşina lor. Am întors autobuzul, luînd-o pe drumul către municipiu. N-a trebuit să merg mult pînă a început să mi se confirme presupunerea. Doi tineri, unul roşcat, cam de 20 de ani, înalt, numai în cămaşă, iar al doilea scund, negricios, cu o geacă vişinie, mergeau grăbiţi, în aceeaşi direcţie cu mine, vorbind agitat. Ăştia trebuie prinşi, însă cu cap, Mirciulică, îi spun eu singurului călător, care şi-a dat seama despre ce-i vorba, fără prea multe explicaţii. Nu scoţi un cuvînt despre maşina părăsită, m-ai înţeles ? La nevoie mă ajuţi, dar numai cînd îţi spun eu ! Vorba aia, statura ta de atlet şi mîinile tale de forjor n-au nevoie de reclamă ! «Te ajut, nea Mar- cule, mai e vorbă». Haideţi sus băieţi, autobuzu-i gol le zic eu celor doi. E păcat să vă stricaţi pingelele. Şi aşa văd că pantofii voştri au cam mulţi kilometri rulaţi, glumesc. Cei doi zîmbesc şi urcă sprinteni în autobuz, mulţumiţi că-i mai scutesc de efortul mersului pe jos. Apoi am început să discut cu Mirciulică despre vreme, despre recoltă, despre echipa noastră din

C, mă rog, în aşa fel, încît băieţii să creadă că am uitat de ei de cum s-au urcat în maşină. Cei 10 kilometri, pînă la biroul de miliţie, au însemnat pentru mine cît o mie. Aşa teatru nu jucasem niciodată. Rupeam un pic în germană, Mirciulică ştia limba de acasă. Taică-său era român, iar maică-sa săsoaică. Ii zic pe şoptite, aplecîndu-mă spre pedale ca şi cum aş căuta ceva. Spune-i ofiţerului de serviciu despre cei doi, spune-i ce gîndesc eu. Repede însă, că nu-i timp de pierdut. Apoi vorbesc tare : „Mirciulică, cred că am făcut **o** pană. Tot la cauciucul ăsta beteag din
faţă. I-a vezi tu despre ce-i vorba". Opresc şi Mir- ciulică se îndreaptă spre roata din faţă, strigîndu-mi «Nu-i nimic, nea Marcule«. Vezi-le şi pe cele din spate, îi răspund eu. Pasagerii mei îşi continuă discuţia cu voci joase. Nu li s-a părut suspectă oprirea noastră. N-au observat nici că furişîndu-se prin spatele autobuzului, Mirciulică a intrat în localul miliţiei. Somaţia locotenentului i-a surprins de-a bine- lea. «Noi... sîntem în concediu. Ne plac călătoriile. Cu ce mergem ? Cu ce putem, uite acum, de exemplu, a oprit omul ăsta de suflet şi ne-a luat în autobuz. Dorinţa de a schimba mereu decorul ne poartă pe drumuri. Exact ca în balada lui Topîrceanu. Aia cu chi- riaşu' grăbit». Ha, ha ! se chinuiesc să rîdă cîineşte cei doi «turişti». Se opresc cînd văd că veselia nu-i generală. Apoi, puşi în faţa faptelor, îşi deapănă «romanul». Tot răul vine de la maşini. Tare le plac automobilele. Slăbiciunea lor, ce să-i faci. Toată lumea are cîte un hobby, ei de ce n-ar avea ?

«De unde venim ? Tocmai de la Piatra Neamţ. Am fost nevoiţi să tot schimbăm maşinile. Dacă li se termina benzina ? Cîte am lăsat pe drum ? Să tot fie vreo cinci. De fapt noi nu le furăm, ci le folosim cît putem, apoi le lăsăm proprietarilor. Nu le luăm cum se spune, de tot. în ce stare le lăsăm pe drum ? Asta da, recunoaştem, e o prostie cînd le buşim de stîlpi. ori de pomi, mai ales că putem să păţim şi noi ceva, să ne rupem vreo mînă. ori vreun picior. Cînd le izbim, ce-i drept, ne punem întotdeauna centuri de siguranţă. Ne-am convins că într-adevăr sînt bune. Pînă la urmă, dacă te gîndeşti, nu păgubim pe nimeni. Maşinile doar îs asigurate. Ne distrăm şi noi puţin. Ce-i mai important, c că vedem mereu altă lume»

.Brunetul ar mai fi turuit mult şi bine, dar locotenentul i-a tăiat-o scurt. Avea treabă, nu chef să-i audă palavrele, mai ales că timp de discuţii vor avea destul, iar eu trebuia să mă întorc la capul de linie", termină povestirea Marcu.

...Unde o fi nea Marcu, că tare mult le este dor oamenilor de poveştile lui

.E OARE POSIBIL ?

Raluca îşi dădea seama de starea în care se află soţul ei încă din faza cînd acesta se apropia de uşa apartamentului.

Cînd era „parfumat", călca apăsat şi tuşea scurt parcă mîrîind. Totul îi era clar. Ştia ce urmează. Faţa congestionată, privirea tulbure şi rea, fruntea încruntată, bărbia uşor tremurîndă. Nu, nu se clătina niciodată şi vorbirea îi era coerentă. Rostea însă cuvintele sacadat, răstit şi gesturile îi erau repezite. Scenele se repetau ca trase la indigo.

— Iar ai fost văzută cu ăla ; de la el ai, probabil, coloniile astea străine.

— Cine m-a văzut, Bazil, cînd, unde ?

în timp ce replica, femeia caută să se plaseze într-o poziţie care să-i ofere, la nevoie, posibilitatea unei retrageri, înainte ca pumnii şi picioarele bărbatului să intre în funcţiune. Acuzaţiile de infidelitate continuau.

De data aceasta a crezut chiar că va putea evita continuarea.

Bazil vorbea stînd cu spatele la „învinuită". Fuma şi se uita pe stradă. Femeia, ca de obicei, tăcea. Dacă respingea acuzaţiile era mai rău, dacă începea şi ea să-l învinuiască pentru toate câte le face era iarăşi
rău. Tăcerea i se părea cea mai bună soluţie. Dar...

Omul se ambala din ce în ce mai mult.

— Aha, taci, înseamnă că e aşa cum spun eu. Şi tăcerea-i un răspuns.

Se întoarce apoi fulgerător spre soţie. Raluca, luată prin surprindere, încasează o ploaie de palme şi pumni. Işi apără capul cu mîinile şi se repliază repede spre uşa întredeschisă. Din camera alăturată se aud ţipetele mezinei, în vîrstă de doar patru ani, care se îndreaptă spre uşa camerei tocmai cînd maică-sa îi vine în întîmpinare pentru a o scoate din apartament. Aceasta ia copilul în braţe şi îl ocroteşte, ţinîndu-l strîns şi protejîndu-i capul cu mîinile. Spatele nu are cum să şi-l apere. Pînă la apartamentul alăturat mai sînt încă 5—6 metri, pe parcursul cărora va fi nevoită să îndure loviturile de fiară dezlănţuită ale bărbatului. Sună scurt la uşa vecinei care deschide imediat ,,Am auzit ţipete şi te aşteptam cu uşa descuiată".

Curios, bărbatul nu continuă urmărirea ca altă dată, cînd pătrundea în locurile unde se refugia soţia hăituită. După cîteva minute de linişte, în care Raluca îşi oblojeşte rănile cu ajutorul vecinei, conti- nuînd să plîngă cu sughiţuri, încep să se audă zgomote

puternice din apartamentul în care Bazil a rămas singur.
Se „răzbună" întîi pe obiectele din baie, sfărî- mînd inventarul cosmetic. Apoi, cu un scaun de bucătărie, sparge sistematic toate oglinzile : cea din baie, de pe hol şi pe cea din sufragerie. După care ia la rînd vesela. Fiecare farfurie, platou, ceaşcă. Totul e distrus metodic cu un ciocan, care e întrebuinţat, în continuare, la dislocarea uşilor mobilierului şi la spargerea faianţei de pe pereţi. Atunci cînd vreu
nobiect mai solid îi opune rezistenţă, Bazil scoate nişte ţipete lungi, asemănătoare cu cele ale lui Tarzun cînd pornea la atac.

După ce în linii mari a distrus tot ce nu reclama ustensile speciale, vădit marcat de faptul că o parte din mobilă nu a putut fi transformată în fărîme, bărbatul adună deasupra maşinii de gătit tot ce crede el că poate lua foc cu uşurinţă : rochii, lenjerie, perdele, hîrtii, file rupte din cărţi. Apoi, cu un chibrit, le aprinde. Nu trece mult şi limbile flăcărilor ajung pînă în tavan, în timp ce un fum înecăcios inundă apartamentul şi îşi caută drum spre exterior, prin ferestrele deschise.

Atunci intervin vecinii. „Doar n-o să stăm cu mîinile în sîn lăsînd nebunul să incendieze întregul bloc", spune cineva. în cîteva minute uşa este spartă şi vecinii, pătrunzînd în apartament, se împart în două grupe. Una acţionează cu tot ce are la înde- mînă pentru stingerea incendiului, care riscă să capete proporţii, iar a doua grupă imobilizează piromanul, care continua să întreţină incendiul cu tot ce-i cădea în mînă. Bărbatul, plin de zgîrieturile căpătate în lupta cu mobilierul şi în rezistenţa contra celor care, pînă la urmă, sînt nevoiţi să-l lege fedeleş cu frînghia de întins rufele, nu se potoleşte. Continuă să lovească pe cei din jur cu picioarele şi să amenințe, strigînd că acei care au intervenit vor da socoteală pentru violare de domiciliu.

Cititorul va rămîne mai mult decât mirat cînd va afla că Bazil nu e pacient scăpat din vreun spital de nebuni, ci şofer, şi încă de taximetru. Cum adică, în- tr-o profesie unde se cer echilibru, calm, stăpînire de sine, sînge rece şi, mai cu seamă, responsabilitate ,să nimerească un individ caracterizat de şefi şi de colegi ca irascibil, grosolan, impulsiv şi violent ? Cum se poate ?

Două exemple din viaţa lui Bazil, în afară de spectacolul descris, sînt suficiente ca să-l zugrăvească bine.

Imaginaţi-vă o intersecţie unde în faţa luminii roşii a semaforului aşteaptă o coloană de maşini. Bazil ocupă locul al doilea. în faţa sa, la volanul unei Skodiţe galbene, se află un bărbat în vîrstă, privind atent în direcţia lentilelor semaforului. în secunda următoare, după apariţia galbenului, aude un zgomot puternic de sirenă, vede în oglindă faruri *şi proiectoare aprinse şi recepţionează concomitent o izbitură în bara din spate a maşinii care îl expediază cîţiva metri înainte. Apoi cineva deschide portiera, îşi propteşte piciorul înăuntru pentru a împiedica închiderea uşii şi începe să-l insulte. Luat prin surprindere, bătrînelul nu realizează mobilul agresiunii. Ceva mai tîrziu reuşeşte să descifreze cîteva cuvinte care se tot repetă : indolent, căscat, molîu şi cîte altele. Apoi realizează legătura între epitete şi culorile semaforului, esenţa fiind „de ce nu pleci cînd a apărut galbenul ?" Abia cînd corul claxoanelor indică enervarea şi nerăbdarea celorlalţi şoferi, bruta se urcă la volan lansînd un ultim snop de înjurături la adresa celui care şi-a „permis" să nu plece pe galben.

Altă dată, un controlor, care a încercat să-i verifice activitatea, încasările, kilometrii parcurşi etc., a fost la fel împroşcat cu sudălmi. Bazil a trîntit uşa, a virat spre omul în uniformă împingîndu-l cu botul maşinii spre un perete. „Dacă nu pleci urgent, sugativă te fac". Omul s-a retras repede, renunţînd l
aorice control, în timp ce taximetristul a demarat rî- zînd diabolic.

Ciudat, în pofida avertismentelor, sancţiunilor cu reţinere din retribuţie, a frecventelor lipsuri nemotivate de la serviciu, agresivul, deţinător al unui palmares nemaiîntîlnit de isprăvi înscrise în fişa personală, este menţinut ca taximetrist (unde trebuie să-şi găsească locul doar „crema" şoferilor profesionişti !). Bazil are însă o „calitate" : el ştie să fie atent cu cel de care-i depinde soarta.

Şi totuşi... cum se poate ? Ultimele evenimente au forţat mîna şefului, „preabunului şi preablîndului" şef. Dînd din umeri a neputinţă şi regret i s-a adresat „bietului" om : „Ce păcat că nu te mai pot ţine, Bazile. Nu ştii ? Băieţii buni n-au noroc. Toţi urlă contra ta. Să mai treacă urgia asta. Fac eu tot ce se poate !"

Şi oare se poate ? Se mai poate

?LA CE VĂ FOLOSESC CAIEŢELELE ?

'...„De data asta chiar că nu ştiu de unde s-o apuc, medită înciudat maiorul. Nu ţin minte, în cei doisprezece ani de cînd lucrez în circulaţie, ca un accident sa rămînă, ca acum, fără nici un fel de urme. Şi încă un eveniment petrecut pe o şosea atît de circulată ca asta ! Auzi, dom'le, să nu fi văzut nimeni cum s-au întîmplat lucrurile ! Să

nu găseşti la locul faptei nimic, nimic ! Ceva, cît de puţin, de la care să poţi porni. Am mai întîlnit eu, în cariera mea, cazuri grele. Mai devreme sau mai tîrziu însă tot am găsit urme ! Mi-aduc aminte de biciclistul care zăcea în şanţ. Ce-am mai umblat după autor ! L-am dat de gol eu două fire de păr provenite de la victimă, ce s-a agăţat într-o crăpătură din marginea unei scînduri a oblonului camionului. Am avut de-a face şi cu şofer care nu s-a dat înlături să pună cadavrul în cabină, să-l transporte cale de treizeci de kilometri pe un alt drum, ca să-l arunce într-o văgăună. Ehei –, oftă el, cîte nu mi-au fost date să întîlnesc.

Iarna, acum doi ani, toată lumea era convinsă că Fasole Petre este autorul accidentului de la Răchi- toasa. Toate indicile, toate urmele pledau în acest sens : a venit cu camionul pe şest ; motorul mai era cald, cînd am început cercetările, ceea c earăta că s-a umblat cu maşina după ce şoferul venise acasă ; pe aripa dreaptă, în colţ, o îndoitură proaspătă se potrivea perfect cu înălţimea şoldului victimei, locul impactului. Fasole nu recunoştea în ruptul capului. «Nu ştiu nimic, nu ştiu nimic, nu sînt vinovat... 1», altceva nimic. Ce bine mi-a părut, îşi depăna amintirile maiorul, că am reuşit să găsesc pe adevăratul autor şi să dovedesc astfel nevinovăţia lui Fasole. Un puşti, culmea !, ucenic la garajul unde lucra Fasole, aflat şi el în sat în seara aceea, văzînd camionul în faţa casei şoferului, s-a suit la volan, a pornit motorul, făcînd contact direct, şi a plecat la plimbare. O plimbare scurtă, de nici un kilometru. Pe prima uliţă a călcat omul, după care a adus maşina înapoi şi a şters-o ! Nimeni nu-l văzuse pe puşti, Fasole nu l-a auzit, aşa îneît era greu de acceptat ideea că altcineva decît el putea să comită accidentul ! Salvarea a fost deducţia, logica, înlănţuirea faptelor. Admiţînd ipoteza că nu el este autorul accidentului, ne-am pus întrebarea cine putea să fie ? Şi ne-am zis că, probabil, unul de prin părţile locului. Aşa am ajuns la Sile, ucenicul. A recunoscut totul, prins de încrucişarea unor întrebări...

Acum, însă, în acest caz, beznă totală ! Doar ceea ce «spune» mortul. Că mortul vorbeşte. Pentru cine ştie să-i desluşească semnele. Natura leziunilor arată că a fost călcat de un autoturism sau de o dubită, în nici un caz de un vehicul greu. Deci persoana aflată la volan era imposibil să nu fi ştiut că a lovit pe cineva. Se pare că a fost surprinsă, din moment ce nici o urmă de frînare şi nici de ocolire a victimei. A trecut peste victimă cu două roţi – faţă, spate – din dreapta sau din stînga. Probabil că din dreapta

,ţinînd seama de distanţa mică dintre cadavru şi marginea şoselei.

Accidentul s-a produs în afara localităţii, într-o zonă deschisă, pe o porţiune dreaptă de drum. Intrigă faptul că nimeni nu a văzut nimic. E adevărat că se lăsase amurgul, dar nu era încă noapte şi circulaţiei fusese destul de intensă. «Pe cine să întrebi? Şoseaua este o arteră de legătură cu litoralul. Trec tot felul de vehicule».

...S-a deplasat din nou în comună. Nici el nu ştia a cita oară ! Doar, doar o găsi pe cineva cu ajutorul căruia să iasă din impas. Să dea de un capăt de fir care să deşire ghemul. Nu-şi pierduse nădejdea. Trebuia să găsească ideea. „Nu se poate să nu-l descopăr, se încuraja mereu, chiar dacă n-am aflat nimic de la cei cu care am discutat pînă acum. Trebuie sa stau de vorbă cu toţi localnicii care, la ora aceea, au circulat pe şosea, cu vreun vehicul sau pe jos”.

Porni, iarăşi, către locul unde fusese găsit cadavrul. îl atrăgea locul acela, dîndu-i sentimentul că totuşi acolo va deslega misterul. Se plimbă în sus şi în jos pe distanţă de cîţiva metri, pe marginea şoselei. Nu departe de el două vaci păşteau liniştite pe fîşia de pămînt ce desparte ogorul de şanţul drumului. Copiii cave păzeau vacile, ţinîndu-le de funie, şedeau pe malul şanţului şi discutau.

— Nene, i se adresă unul dintre ei, nu ştiţi cît e ceasul ?

— Ba da, răspunse ofiţerul bucuros că are cu cine scoate o vorbă. Şase şi jumătate.

— Mulţumim, răspunse copilul, un băieţaş cam de zece—unsprezece ani.

— Pînă la cît staţi aici ? căută să lege discuţia ofiţerul

.— Pînă aproape se întunecă. Că stăm aproape şi ajungem repede acasă. Vacile, cu cît pasc mai mult, cu atît dau mai mult lapte, se simţi dator să explice.

— Da’ voi ce faceţi în timpul ăsta ? Cu ce omorîţi vremea ?

— Ei !... facem şi noi ce putem... Mai vorbim, mai citim, mai privim la maşini. Mai prost e cînd plouă. Zilele astea a fost însă frumos.

— Şi cum vă jucaţi ? Că trebuie să păziţi şi vacile !

— Păi, găsim şi noi jocuri potrivite. Alaltăieri ne-am apucat să notăm numerele maşinilor care treceau spre mare. Că era o circulaţie !... Ne-am luat la întrecere care din noi scrie mai multe numere.

— Eraţi tot aici, unde sînteţi acum ?

— Nuu. Era înnorat şi rămăsesem la marginea satului ca să avem unde să ne

adăpostim dacă plouă.

— Şi unde aţi notat numerele, întrebă ofiţerul, puţin încrezător că le-au păstrat copiii.

— în caietele astea, arătară copiii, scoţîndu-le din buzunar.

— Pot să le văd şi eu ?

— Poftiţi. Uitaţi, aici e lista, explică unul din ei. Eu am notat optzeci şi şase de maşini, Costel optzeci şi două. Am stat mai departe unul de altul ca să nu ne observăm cînd notăm numărul maşinilor. Cine avea mai multe, câştiga !

— îmi împrumutaţi caieţelele astea pentru cîteva zile ?

— Sigur că da. Dacă vă folosesc la ceva...

— Mai încape îndoială, se bucură în sine maiorul. Adevărată comoară caieţelele astea. Cine ştie ? Poate că autorul accidentului este printre cei care a
ucondus aceste autovehicule. Sau, măcar, vreunul care ştie ceva despre caz.

„...De unde, acum cinci zile nu găseam autorul, acum, poftim, avem doi, reflectă ofiţerul. Şi culmea ! Fiecare se consideră singurul vinovat... Cei doi cum- naţi rulau unul după altul. Se înserase. Deodată, primului i se păru că cineva, un om, s-a şters de maşină. Totul n-a durat nici două secunde. La rîndul lui, cumnatul, care venea din urmă, se pomeni cu cineva căzut în faţa maşinii. îl zări aşa de aproape că nu avu timp nici să frîneze. Cu atît mai puţin să-l ferească. Dacă au oprit ? Da, au oprit. La oarecare distanţă, ce-i drept. Dar văzînd că omul s-a ridicat şi mergea, au zis că nu-i nimic grav şi şi-au văzut de drum. Acum e prea tîrziu pentru regrete"

.UN FINAL ABSURD

Era greu, extrem de greu de prevăzut ce năzbîtii va face Naica a doua zi. Odată, s-a urcat în vîrful unui brad, să „studieze" un cuib de păsări. Cloşca s-a zburlit rău şi doar prezenţa de spirit a băiatului de 12 ani l-a ajutat să scape teafăr. N-a ştiut cum să coboare mai repede de la cei 10 metri, căci pasărea- mamă plana ameninţător în imediata sa apropiere. Altă dată s-a căţărat în vîrful giganticei instalaţii de iluminare a stadionului „pentru a-şi da seama mai bine de topografia oraşului şi dispunerea reţelei rutiere majore" (expresia de specialitate îi aparţine).

Minte brici, inteligenţă sclipitoare, îşi uimea profesorii cu observaţiile proprii, culese de prin tot felul de cărţi. Dar îi şi deruta prin inconsecvenţa la învăţătură. Căşunînd pe un subiect, pe o temă, la o materie îndrăgită, Năică uita de toate celelalte. Generos, bun la suflet, băiatul era străin de egoismul pe care îl manifestă, mai mult sau mai puţin, fiecare copil. Apărătorul din oficiu al oricărui copil mai mic, mai slab, devenit ţintă a ironiilor, persiflărilor ori chiar a unor acte de „agresiune" din partea altora, Năică nu dădea înapoi nici în faţa unor băieţi din clasele mai mari. Curajul, cutezanţa, spiritul său de dreptate învingeau cel mai adesea

.Hobby-ul principal al lui Naica era dragostea pentru animale. Aducea cu regularitate acasă fel de fel de vietăţi în suferinţă. În timpul iernii, maică-sa s-a po-menit cu un porumbel avînd un picioruş degerat. Puii de pisică şi de cîine abandonaţi găseau în Năică un prieten devotat, dar şi un priceput veterinar, care le îngrijea nu empiric, ci după indicaţiile din bogata colecţie de lucrări de specialitate pe care le poseda. Părinţii erau, literalmente, exasperaţi, dar băiatul ştia atît de bine să-şi susţină acţiunile cu argumente ţinînd de caritate, încît îi convingea de fiecare dată să fie de acord, „pentru ultima oară", cu adoptarea vietăţii aflată în suferinţă. Dintre animale cel mai mult iubea cîinii. îi cunoştea după rase, talii, ţări de origine, particularităţi de comportare, era la curent cu tot felul de lucrări consacrate acestor nobile şi devotate patrupede. „Dacă eu îi iubesc atît de mult, nu se poate să nu-mi întoarcă şi ei dragostea", zicea el uneori, lucru confirmat, în marea majoritate a cazurilor, în practică. Instinctul dezvoltat al inteligenţilor şi credincioşilor prieteni ai oamenilor distinge cu uşurinţă pe cei care-i iubesc, aşa ca toţi cîinii se simţeau în largul lor şi-şi manifestau dragostea faţă de Năică, spre marea lui satisfacţie. Ce-i drept, mai erau unii care, deşi îl priveau cu interes şi simpatie, se arătau mai reţinuţi, mai sobrii în relaţiile cu băiatul. De, aşa le şade bine unor anume specii canine.

Era ora prînzului. Terminaseră cursurile şi se îndreptau, ca de obicei, spre casă. Năică şi grupul de băieţi care îl însoţea de regulă, întrucît locuiau pe aceeaşi stradă, comentau cu voce tare „expunerea" despre aştrii făcuta de Năică spre sfîrşitul orei de fizică, răspuns care îl captivase pînă şi pe profesor. .Acum, băiatul continua să le dezvăluie lucruri tulbu
-rătoare despre lumea misterioasă a stelelor, iar grupul îl asculta cu gura căscată.

Apariţia celor două căţeluşe, secondate de admiratorii lor patrupezi, care le înconjurau cu grijă, a făcut ca o parte din băieţi să se depărteze de povestitor şi să-şi îndrepte atenţia spre alaiul canin. Cîinii n-ar fi devenit agresivi dacă unii dintre colegii lui Năică nu i-ar fi stîrnit. Unul dintre ei şi-a improvizat la repezeală un băţ, începînd să-i asmuta. Altul îi lovea cu servieta. Băieţii se bazau pe superioritatea lor numerică, de care n-au fost dispuşi să ţină seama, însă, şi patrupezii. Repezindu-se spre băieţi în semn de ripostă la agresiunea lor, cîinii se apropiau, lătrînd furioşi, de picioarele copiilor, care continuau să agite imprudent spre ei servietele şi beţele. Dacă s-ar fi oprit pe loc şi ar fi încetat cu mişcările care incitau cîinii din ce în ce mai tare, poate că lucrurile s-ar fi terminat cu bine. Băieţii au acţionat însă în modul cel mai contraindicat. Au luat-o la fugă. Se ştie cum reacţionează cîinii în asemenea situaţii. Lătrînd furioşi, ei s-au repezit pe urma copiilor. Unul dintre copii a lunecat şi a căzut pe gheaţă, iar cînd patrupedul s-a apropiat de el, a început să ţipe ducîndu-şi mîinile la cap. Atunci abia a observat Năică ce se petrece. Ori- cîtă simpatie manifestau cîinii în condiţii normale pentru băiat, acum parcă uitaseră totul. Tactica elevului era simplă şi bine gîndită, deşi îl expunea la risc. El s-a interpus între grupul de băieţi care fugeau şi urmăritorii lor scontînd să acopere retragerea colegilor, lucru care i-a reuşit. Băieţii s-au îndepărtat de pericol şi s-au liniştit. Năică a rămas însă în faţa haitei de cîini deslănţuiţi. Roşu la faţă, copilul îşi apăra cu ajutorul ghiozdanului mîinile şi picioarele. Azoreii şi Griveii, atît de simpatici în condiţii obişnuite, con
-tinuau însă să atace la fel de furioşi. Pentru a se desprinde de haită, copilul a făcut cîţiva paşi înapoi şi a escaladat, cu o săritură de mare maestru, taluzul de zăpadă îngheţată, aflat la marginea străzii. Se credea salvat, când cel mai solid dintre patrupezi, un dulău roşcat, a sărit şi el obstacolul în urmărirea lui Naică. Atunci, băiatul a intrat cu adevărat în panică. Agitînd ghiozdanul în direcţia cîinelui spre a se salva de muşcătură, copilul s-a dezechilibrat exact în momentul cînd autocisterna se afla în dreptul său, intrînd cu capul în caroseria de oţel a autovehiculului. Şoferul a încercat o fandare la stînga, dar fără folos. Băiatul...

O întîmplare stupidă şi o accidentare gravă, la fel de stupidă, a unui copil valoros

.LA CÎŢIVA METRI DE ŞOSEA...

...„îmi aduc aminte fiecare detaliu al captivităţii noastre. Cred că nu voi uita toată viaţa acele ore teribile, care mi s-au părut ani. Plecasem pe la 6 seara, pentru o intervenţie la reţea. Cablul rupt ameninţa funcţionarea cîtorva unităţi. Chiar din start, drumul se anunţa greu. ARO-ul nostru, însă, înainta ca un veritabil tanc. Trecea peste sulurile de zăpadă cu o uşurinţă de necrezut. Făcusem circa şapte kilometri ; eram sigur că în stînga se conturau acareturile fermei doi. Luminile geamurilor clădirilor străbăteau cu greu perdeaua densă, de un alb orbitor, a fulgilor de zăpadă, care parcă înnebuniseră. La un moment dat, ne-am trezit că înaintăm fără a deosebi limitele drumului. Nu mai eram convinşi dacă înaintam sau nu pe şosea. în faţă nu se mai vedea mare lucru. Din cînd în cînd, cîte o rafală lovea, extrem de puternic maşina dinspre stînga.

-«Dacă nu ne răstoarnă vreo *palmă* de asta, e mare lucru», a rostit Ţepeş, cu voce scăzută. «Aveţi încredere în ARO-ul meu. O să vă daţi seama mai tîrziu ce forţe nebănuite se ascund în el», ne-a asigurat inimosul Brad, şoferul maşinii. Şi intr-adevăr, ne-am convins... cînd autoturismul a ajuns în şanţ. «Nu vă speriaţi, orice rău are partea lui bună. Măcar- acum
ştim că n-am pierdut drumul». Două opinteli, atît i-au trebuit maşinii pentru a ieşi din nou pe platforma drumului. Faptul că mergeam pe un teren fără denivelări ne făcea să credem că sub roţi se află, totuşi, asfaltul şoselei. Am continuat să rulăm într-o tăcere plină de tensiune. Trăiam doar în plină aventură. Cădea parcă mai puţină zăpadă, dar vîntul se dezlănţuise mai furios, spulberînd în toate direcţiile neaua uşoară, abia depusă. -«Mai avem cam jumătate de drum, ne-a precizat şoferul. De-abia acum începe, însă, greul, la urcarea Dealului Bobocului. Naiba ştie unde or fi serpentinele, că nu văd nici o urmă. Totul e uniform. Nu-mi e că nu urcă taurul ăsta de şaptezeci de cai putere. V-aţi convins adineauri de ce-i capabil ? Dar ce ne facem dacă nimerim în vreo rîpă ? Vă amintiţi, doar, cum arăta traseul ? Ţineţi minte ce-am păţit pe ploaia aia torenţială, cînd eram cît p-aci să ne răsturnăm după ce am încasat rafala de vînt lateral ?» «De cît să riscăm atîta, n-ar fi mai bine să ne întoarcem ?», propune cu timiditate Tepeş. în primul rînd, am depăşit jumătate de drum, zic eu. Apoi, avem oare siguranţa că vom putea răzbate înapoi, pînă acasă, pe urgia asta dezlănţuită ? Cel mai important e că oamenii aşteaptă cu sufletul la gură intervenţia noastră. Contează

enorm fiecare minut, în vîrful dealului, intensitatea viscolului a depăşit orice închipuire. Am ajuns acolo unde cablul cedase în două puncte. Cînd, după un efort supraomenesc, am reuşit să ne terminăm munca, viscolul clădise în faţa maşinii un baraj care depăşea doi metri. «Ăsta-i dezavantajul opririi pe viscol. Zidul e de netrecut, înapoi ! Uşor de spus greu de făcut. Cu rîpele ce facem ? îs mai puţin periculoase la coborîre?» a spus unul dintre noi, nu mai ştiu care. «Nu fii aşa prăpăstios ! Ai văzut doar ce poate ARO-ul nostru 1», încerc eu să mai ridic moralul celor de lingă mine. Brad conducea magistral. Ce forţă la băiatul ăsta pirpiriu, de 30 de ani, care nu cîntăreşte nici 60 de kilograme ! Nu pot pricepe cum intuieşte panglica şoselei pe albul ăsta nemărginit. Nu-mi termin vorba şi o rafală de o forţă extraordinară apleacă maşina pe o parte. Simţim apoi cum ea alunecă tot mai mult şi se răstoarnă pe o suprafaţă dură, probabil o stîncă dezgolită de viscol. Tabla se deformează puternic şi, în final, maşina cade pe roţi, într-un troian de zăpadă. Ne revenim repede din buimăceală. Nimeni nu e rănit. Doar Brad sîngerează deasupra ochiului. Şi-a spart arcada exact ca un boxer. Işi tamponează rana cu batista. Reuşeşte să aprindă lampa interioară. «Bradule, dacă izbuteşti să porneşti şi motorul, eşti cineva^ Am avea şi lumină şi căldură» a intervenit Tepeş.

Motorul s-a încăpăţînat, însă, să nu pornească. «Măcar dacă am şti unde am căzut. Dacă nu era stratul ăsta gros de zăpadă care a amortizat prăbuşirea, eram terminaţi», ţinu să precizeze cu voce tare Brad.

încercarea şoferului de a deschide uşile a eşuat şi ea. Din cauza deformaţiilor, acestea s-au blocat. «Parbrizul degeaba îl spargem, ne-a spus şoferul, că tot n-avem cum ieşi. Pe el apasă tone de zăpadă». Sîntem captivi, undeva, la 15—20 de metri de şosea, căzuţi într-o rîpă, în apropiere de vîrful Dealului Bobocului. Aici în prăpastie, aproape că nu bate vîntul. Singura soluţie de supravieţuire e să nu adormim, să luptăm cu somnul, să vorbim, să ne mişcăm, cît pu-

tem, în strimta noastră închisoare. Speram cu toţii că spre dimineaţă ne vor găsi utilajele de deszăpezire.

Frigul începuse să ne încolţească puţin cîte puţin. Şubele noastre parcă se subţiau, deveneau simple cămăşi. Ana discutat vreo două ore. Pleoapele căpătau greutatea plumbului. Era nevoie de eforturi supraomeneşti ca să nu le închidem. Cînd eram mai sigur că nu adorm, tocmai atunci mă scutura Tepeş. La un moment dat trăgeam eu de el, ca să-l menţin treaz, dar nu am fost în stare. Pe faţă i se aşternu un zîmbet inocent Probabil visa ceva frumos. Cu această expresie a chipului său mi-a rămas în amintire.

Pîn

ăla urmă, mă fură şi pe mine somnul. Se făcea că zburam într-un avion mare, în interiorul căruia mă aflam într-un imens salon. De undeva se auzea, în surdină, o muzică plăcută. Era o melodie ce mi se părea cunoscută, dar nu reuşeam să o identific. O stewardesă blondă, drăguţă foc, dar care, parcă plutea, se apropia şi se îndepărta de mine, purtînd o tavă cu pahare de diferite mărimi şi forme. Simţeam nevoia să mă aşez, dar nu aveam pe ce. în salon nu se găsea nimic. Doar pereţii erau drapaţi cu lambriuri. Mă frapa lumina foarte puternică şi nu ştiam de unde vine. La un moment dat a intrat în salon bunicul. Nu m-a mirat că-l văd, deşi murise de mulţi ani, ci faptul că era îmbrăcat în uniformă de aviator. Mi-a spus ceva şi eu nu eram în stare să înţeleg. Aveam senzaţia pe care o încerci în timpul proiectării unui film cînd se defectează sonorul şi vezi numai cum actorul articulează cuvintele, iar tu nu pricepi nimic. M-am pomenit apoi pe un cîmp întins, de un roşu aprins din cauza florilor de mac ce formau un covor fără de sfîrşit. Ciudat. Muzica din avion mă însoţea şi aici. Am vrut să sti'îng un buchet, dar nu puteam smulge nici un fir. Erau din sîrmă de oţel. M-am tăiat în palmă. Dar nu curgea sînge, deşi era rană deschisă, şi nici durere nu simţeam. Deodată se făcu întuneric. Doar soarele ardea, pe undeva, la orizont, ca o torţă. Iar eu mă simţeam foarte obosit. Foarte obosit şi nu mă puteam culca nicăieri.

Ne controlam unul pe altul să nu aţipim. Somnul fatal ne dădea însă tîrcoale. Eu,

Decebal, cel ce vă povesteşte, m-am trezit la spital a doua zi seara. Doctorii au muncit mult să mă readucă la viaţă. M-a ajutat şi robusteţea mea. M-am ales doar cu nişte pu

-ternice degeraturi. Pe ei, mi-au spus buldozeriştii de la drumuri, i-au găsit stînd faţă în faţă, parcă discu- tînd, cu ochii închişi şi avînd pe chipuri o expresie liniştită, indiferentă. Dîra de sînge de la sprinceana lui Brad, ajunsă la mijlocul obrazului, îngheţase o dată cu cele două trupuri. -

Şi totul la cîţiva metri de şosea. La cîţiva metri...

”LUATE PRIN SURPRINDERE

În sfîrşit primăvară. Atmosferă specifică revenirii naturii la viaţă, după o iarnă cu totul ieşită din comun prin felul în care a pus la încercare răbdarea şi rezistenţa oamenilor, dar, mai cu seamă, prin necazurile pe care le-a provocat tuturor. De la copii şi pînă la oamenii împovăraţi de ani, toţi contribuie cu cîte ceva la treburile specifice comunei, începutului de primăvară, care a apărut deodată, caldă şi luminoasă, parcă ruşinîndu-se că a întîrziat atît de mult. Se ară, se seamănă, se sapă în grădini, se cară gunoiul de grajd pe cîmp, se spoiesc pomii şi gardurile, al căror alb contrastează puternic cu negrul pămîntului proaspăt grăpat

La ora aceea de prînz a sporit mult animaţia pe drumul important care desparte comuna în două semicercuri perfect egale. La volanul Trabantului său, de culoare verde, Ieronim se îndrepta spre sediul coloanei auto, unde treburile s-au încurcat tocmai acum, and volumul de lucru a crescut. „Parcă îl văd pe Vasile al nostru cum începe să se tînguiască şi sa se plîngă de tot şi de toate. Că piesele i-au ajuns tîrziu, că oamenii nu-l ascultă, că-s fără experienţă şi calificare etc. întotdeauna, cînd şefii mă trimit să-l aduc pe linia de plutire, caută să mă provoace. Doar

,doar, mi-oi ieşi din pepeni ca să aibă ce reclama în plus. Numai că eu nu mă las angrenat în jocul lui ; nu, eu îl demontez fain, frumos, piesă cu piesă. O să asişti imediat la aplicarea tacticii mele îi spune lero- nim interlocutorului, ocupant al locului din dreapta. Nu mai avem decît vreo 5 kilometri. Cert e că nu ştie lucra cu oamenii, că-i încurcă cu dispoziţiile lui contradictorii. Şoferii din echipa lui, care sînt oameni faini, de ispravă au transformat coloana într-un cuib de viespi şi asta numai din cauza lui, care, după ce că e un încurcă lume, e şi un intrigant de primă mînă”.

Atenţia celui de alături, şi el şofer, e concentrata parcă mai mult la ce se întîmplă pe panglica de asfalt şi nu la năzbîtiile şefului de coloană. „Eu, lero- nime, ăstuia i-aş da un claxon" „Care mă” ? Tractoristului oprit în mijlocul drumului care semnalizează stînga". „No, că dară nu-i bolund ori chior, să nu mă vadă”.

într-adevăr, era greu de presupus că, aşteptând pe banda sa, tractorul v-a vira la stînga tăind calea celor ce veneau din sens contrar. De cîte ori, însă, viaţa nu contrazice cea mai elementară logică ; de câte ori ceea ce e firesc şi limpede pentru 999 de oameni, nu e exact pe dos pentru al 1 000-lea ? Aşa s-au întîmplat lucrurile şi cu Palade, care a rotit brusc volanul spre stînga, tocmai cînd Trabantul se afla la câţiva metri de tractor. „S-a zis cu noi”, doar atâta a mai avut timp să rostească Ieronim, întocmai ca pilotul din „Zbor periculos", când acesta îşi dădu seama că enormul D.C.10 nu mai poate evita lovirea obstacolului din beton, atunci când încercase disperata soluţie a unei aterizări forţate pe plaja oceanului Coliziunea dintre robustul tractor şi fragilul auto

-turism a fost, de asemenea, năprasnică. La fel precum taurul înfuriat speculează imprudenţa toreadorului şi-l ia în coarne, aruncîndu-l cît colo, ca pe un obiect neînsemnat, tot aşa şi autoturismul, descompus în părţile lui componente, a fost proiectat în şanţul şoselei, nu înainte de a cosi în traiectora sa haotică cele trei femei care aşteptau, discutînd cu spatele la şosea, în staţia de autobuz.

Felicia, învăţătoarea, cea mai tînără dintre ele, a declarat apoi : „Nu prea eram atentă la discuţia femeilor care degenerase în bîrfă. Mă gîndeam la cele două gemene ale mele, singure acasă, căci soacră-mea plecase dis-de-dimineaţă la tîrg. Auzind bubuitura am întors repede capul în direcţia respectivă. Asta m-a salvat să nu fiu lovită în plin de bucăţile de maşină ce zburau spre mine. Porţiunea ruptă din uşă m-a zgîriat doar, ce-i drept destul de adînc, la mîna dreaptă[11].

Celelalte două femei, luate prin surprindere, au fost izbite în plin şi aruncate în şanţul şoselei împreună cu resturile caroseriei. „Materialul relativ uşor din care e construit acest tip de maşină a făcut, spunea un expert, ca lovirea femeilor să nu fie mortală, deşi amîndouă se află încă în stare deosebit de critică”.

„Băiatul e cel mai bun tractorist de brazdă, nu pot pricepe ce s-a întîmplat cu el ?” relatează şeful secţiei. Neposesor al permisului de conducere, „băiatul”, obişnuit cu cîmpul, nu cu şoseaua, avînd chipul răvăşit de teribila întîmplare, rosteşte cu o voce în-spăimîntată : „eu am primit ordin să plec, am fost trimis, nu am plecat de capul meu. Adevărat, pe şosea, mă simt stingher, nesigur. Aci, pe drum, un metr

umai la stingă contează, nu-i ca pe cîmp. N-am observat Trabantul, asta-i.”

Şefii unităţii vinovate bat în retragere, tendinţa de a da vina pe acarul Păun conturîndu-se tot mai mult. „E adevărat, recunosc ei spăsiţi, nu ne-am organizat prea grozav munca trimiţînd cele două tractoare, conduse de oameni fără permise, la atîta

distanţă, dar el, cel de la volan, e totuşi în ultima instanţă răspunzător pentru manevra sa imprudentă. Doar nu putem şti ce-i în capul zecilor de tractorişti pe care-i avem în subordine. Noi le-am dat indicaţii, i-am instruit, dar...".

A pune oameni fără calificare şi cunoştinţele necesare să facă o treabă care poate deveni extrem de periculoasă, nu numai pentru cei de la volan, dar şi pentru cei din jur, dacă nu e realizată precis şi cu iscusinţă, este exact ca şi cum un comandant ar trimite în focul luptei nişte recruţi care n-au pus niciodată mîna pe armă.

Un om cu picioarele şi coastele rupte, cel de alături cu fracturi la mînă, două femei care încă nu se ştie dacă vor supravieţui, iată preţul unei isprăvi care putea fi prevenită printr-un lucru simplu, dar extrem de important : răspundere.

13 – Secunde şi vieţ

iPRIMUL AJUTOR

O componentă deloc lipsită de importanţă a civilizaţiei umane, a educaţiei omului erei noastre este, fără îndoială, cea referitoare la cunoştinţele elementare sanitare şi de igienă. Mijloacele de informare în masă prezintă sistematic, chiar cu o notă de perseverenţă, informaţii, sfaturi, date etc. inspirate din rezultatele unor cercetări ştiinţifice din domeniul medical.

Totul este expus într-un limbaj accesibil, încît se pare că e imposibil ca cineva să nu înţeleagă ce e bine şi ce e vătămător pentru sănătatea lui. în plus, există o întreagă literatură medicală destinată nu numai specialiştilor, dar şi omului de rînd, mai puţin avizat în asemenea probleme.

Fiind zilnic în contact cu strada, cu viaţa ei, cu bucuriile şi necazurile ei, cu eroii drumului, dar şi cu personajele lui negative, rămînem deseori emoţionaţi de rapiditatea, competenţa, dar, mai ales, de înaltul umanism, de nobleţea sufletească a unor oameni care pun mai presus de orice ajutorarea semenilor lor, aflaţi în dificultate, în suferinţă ori chiar în pericol.

Ne stăruie în minte exemplul unui tînăr muncitor forestier care, în plină iarnă, şi-a lepădat hain
aîmblănită şi s-a aruncat în apa repede şi îngheţată de munte pentru a salva viaţa ocupanţilor unui autoturism care se prăbuşise în rîu, după ce a rupt para- peţii. Nu s-a lăsat pînă ce nu a adus la mal femeia, copilul de 7 ani şi şoferul, care suferiseră răni grave în urma izbirii maşinii de pietrele mari existente în apă. I-a pansat cum s-a priceput, reuşind să le oprească hemoragiile, şi i-a dus apoi la spitalul din apropiere, cu ajutorul unui alt inimos, un şofer amator, în trecere pe la locul cu pricina. Toţi cei trei accidentaţi sînt acum în afară de pericol. Tînărul Vlad se află sub supraveghere medicală de circa 30 de zile şi va mai sta un timp în spital pentru a fi vindecat de congestia pulmonară, în formă gravă, contractată în împrejurările descrise.

Cît de departe de gestul plin de suflet al acestui tînăr este indolenţa acelor ospătari care nu pregetă să servească cu băutură pe individul ce abia se mai ţine pe picioare, după cîte pahare a dat peste cap. Importantă pentru aceşti ospătari este consumaţia cît mai mare. Nici unul din ei nu se gîndeşte la efectele nocive exercitate asupra organismului de tăriile ingerate şi nici la faptul ca omul, nemaiştiind pe ce lume se află, va merge spre casă fără să-şi dea seama pe unde calcă şi la ce pericole se expune, mai ales cînd, părăsindu-l de tot puterile, ajunge să se culce pe şosea, exact în calea maşinilor. Chiar dacă asemenea cazuri sînt raritătţi, nu putem să ne facem că nu le vedem, ferindu-ne privirea dintr-o falsă discreţie.

Ignoranţa unor oameni, tratarea cu condamnabilă uşurinţă a unor fapte doar în aparenţă mărunte, lipsa de interes pentru a-şi însuşi cele mai elementar
elucruri în domeniul primului ajutor medical capătă uneori proporţii greu de imaginat...

Ne găsim în curtea unei şcoli. Un grup de elevi joacă „bîza". Un jucător aflat în mijlocul grupului, acoperindu-şi faţa cu palma dreaptă pentru a nu-i vedea pe cei din jur, dar cu palma stingă deschisă în dreptul jucătorilor, primeşte cîte o lovitură şi apoi trebuie să ghicească pe autorul ei. Dacă reuşeşte acest lucru, vine rîndul pentru nenorocosul jucător să
treacă la mijloc. Veselie, haz pe seama celor care ghicesc abia după 3—4 lovituri încasate pe autorul lor. În apropierea grupului angajat în joc, un elev dintr-o clasă mai mică priveşte cu interes tehnica loviturilor şi mimica celor care, după ce atacă, afişează brusc o mască inocentă de natură a deruta pe cel aflat „la mijloc". îşi aminteşte subit de lecţia care urmează, de notiţele pe care trebuie să le ia şi creionul neascuţit. Scoate din buzunar briceagul şi începe să taie felii fine din lemnul creionului, concentrîn- du-şi atenţia la operaţia ce o execută. După o lovitură puternică, un elev participant la joc face un pas mare înapoi, încercînd să se ascundă în spatele unui coleg înalt, cu umeri lăţi. Manevra e clară : vrea să nu fie observat de cel aflat „la bătaie". în procesul acestui recul, nimereşte cu subsuoara exact în vîrful briceagului

ascuţit. Simte la început doar aşa, ca o înţepătură de ţînţar. Jocul continuă pînă cînd unul din copii sesizează o pată mare de sînge pe mîneca cămăşii celui înţepat. „Tudore, Tudore, pe cămaşa ta e sînge, şi încă mult". Tînărul întoarce capul spre colegul său, impacientat parcă, că a fost întrerupt din joc. „Hai, mă, lasă-te de bancuri". în acest scurt interval de res- piro simte umezeala mînecii, leoarcă de sînge. Intervine profesorul de educaţie fizică, aflat în apropiere. Nu realizează pentru moment ce s-a întîmplat. „Nu cumva v-aţi luat la bătaie ?" „Nu, tovarăşe profesor", răspunde un puşti. „Atunci, de unde atîta sînge pe Tudor ?" între timp, Tudor dă semne de moleşeală şi devine tot mai palid. Doi elevi îl apucă de braţe, îndreptîndu-se, la indicaţia tînărului profesor, spre furgoneta care rulează spre poarta şcolii pentru a ieşi din curte. Tudor e urcat în autovehicul şi aşezat pe banchetă. în stânga şi în dreapta lui iau loc cei doi
colegi, iar profesorul se. aşază pe scaunul de lingă şofer. Pe stradă, aglomeraţie specifică orelor de prînz. Maşina înaintează încet. Abia după circa 20 de minute grupul ajunge la spital. Rănitul merge din ce în ce mai greu, picioarele se împleticesc, iar apoi se lasă greoi în braţele colegilor. E limpede că şi-a pierdut cunoştinţa. încă puţini paşi şi băieţii se află în faţa medicului de gardă. „Ce s-a întîmplat copii ? De unde atîta sînge ?" Tudor e aşezat pe pat, al cărui aşternut devine în cîteva clipe purpuriu. Medicul depistează în curînd rana, dar constată cu surprindere că nu mai are cui acorda ajutor. Tînărul decedează în braţele medicului. „Cum adică, tovarăşe doctor, întreabă profesorul dintr-atîta să moară ?" „Din păcate, da. Dacă i se aplica un garou, un pansament măcar, dacă cineva apăsa cu mîna puternic pe rană, pentru a opri he- moragia, tînărul ar fi fost salvat".

Doar un singur exemplu care demonstrează convingător necesitatea de a face mai mult noi toţi, şcoala, părinţii, organele medicale, Crucea Roşie etc. pentru a completa educaţia noastră, într-un domeniu de care depinde tot ce avem mai de preţ : VIAŢA.

CUM AM PUTUT ?

Omul fusese lovit din faţă. Era clar. O arătau leziunile : echimozele de pe frunte, nasul aproape zdrobit, buzele tumefiate, ochiul sting puternic învineţit. Medicul legist a găsit apoi, la o primă examinare sumară, şi alte vătămări pe corp, mai cu seamă în zona pieptului. Totul conducea spre aceeaşi concluzie. S-au declanşat rapid măsurile specifice cazurilor în care autorii părăsesc locul accidentului. în ciuda celor 20 de grade minus, autovehiculele, ce-i drept nu prea multe, care străbateau drumurile judeţului la ora aceea tîrzie, de noapte, erau verificate extrem de minuţios. Farurile, barele de protecţie, parbrizele etc. erau supuse examinării milimetru cu milimetru. „Nimic demn de semnalat, tovarăşe căpitan. Şi timpul trece în zbor, dar nu în favoarea noastră. Poate echipele de la garaje să aibă mai multe şanse". Căpitanul Creţu, cu mustăţi şi sprîncene albe de promo- roacă ce îi dădeau, în ciuda celor 30 de ani, aerul unui bătrîn care se ţine însă, zdravăn, nu i-a răspuns imediat locotenentului, un tînăr înalt, cu alură de baschetbalist, trăind din plin emoţiile primului caz de acest gen, pe care îl cerceta. Absolvise şcoala de cîteva luni. Apoi, după ce îşi aprinse o ţigară, îi vorbi : „Vezi tu, mînzule, accidentele astea sînt la început
ca o sfoară înnodată în acelaşi loc de zeci de ori. Dacă te pripeşti, rişti să complici lucrurile şi mai tare, adică în loc să deznozi, să înnozi mai rău. Sînt însă situaţii şi situaţii. Una e cînd şoferul, să zicem al unui autocamion, derapează, loveşte pe cineva, dar apoi opreşte, ia victima, o duce la spital şi se îngrijeşte de ea. Mă rog, omul regretă, trage ponoasele pentru lipsa sa de prevedere, dar rămîne totuşi om. Ce să-i faci, aşa cum spune un proverb indian : «Omul e fiul greşelii». Şi alta e povestea în cazul pe care-l cercetăm, în care lucrurile stau cu totul altfel. După o zi grea de muncă, în care s-a îngrijit ca animalele de la stînă să nu sufere de frig, de foame, de sete, omul merge spre casă, corect, după cum arată cercetările, cu faţa spre circulaţie ; şi vine un zevzec oarecare, îl omoară, lăsîndu-l în mijlocul drumului, ca pe un cîine. Ne-au sosit şi datele de la post. Păstorul, în vîrstă de 53 ani, are trei feciori mari, toţi la casele lor, şi alte trei fete la liceu. Realizează, tu, mînzule, ce a făcut omul ăsta, un biet cioban, pentru copii, pentru societate. Unul dintre băieţi e inginer, altul medic (a terminat anul ăsta), iar al treilea, economist, lucrează aici, nu departe, la sediul I.A.S.-ului. Fetele sînt toate premiante. îmi povestea Alecu, şeful postului, despre o convorbire cu mezina. «Noi nu aveam de ales, nea Alecule, trebuia să învăţăm. Nouă nu ne caută nimeni în coarne». Şi uite, omul ăsta, în faţa căruia mulţi ar trebui să-şi ridice pălăria, s-a prăpă- dit în cel mai stupid mod. Dacă l-ar fi dus imediat la spital, poate îl salvau. Mă rog, doctorii vor stabili cu precizie acest lucru. Acum, Virgile, la treabă, fiecare minut e preţios". „Vă ascult, tovarăşe căpitan. Ştiţi, pentru mine vorbele astea, ale dumneavoastră,
sînt foarte preţioase şi ca profesionist, dar înainte de toate ca lecţii de viaţă". „Hai, nu mai exagera, mîn- zule. Nu-mi plac vorbele mari".

La garaj, totul era în regulă. Maşinile se găseau la locul lor, curate, aliniate ca la parada, cheile de contact şi actele fiecăreia se aflau la căsuţa lor, în panoul din cabina maistrului de serviciu. Cei doi ofiţeri pierduseră aproape orice speranţă că strădania lor de cinci ore se va materializa în ceva concret. Mai aveau de verificat o singură maşină, un autocamion, şi el la fel de pus la punct ca şi celelalte. Tînărul locotenent era cătrănit. începuse cercetarea plin de optimism. Acum... „îs însurat abia de cinci luni. O ştii, Tudore, pe Dana, nevastă-mea, frumuseţe de fată, ai văzut-o la nuntă. Cînd sună telefonul în creierul nopţii, ea se lipeşte de mine şi mai strîns. îşi dă seama că trebuie să plec imediat şi gestul ei tandru îmi spune parcă : mai rămîi cu mine, doar un pic. Mă îmbrac iute şi plec, bîndu-mi cafeaua, făcută de Dana, din mers. Virgile, îmi zic în gînd, măcar de-ai avea baftă. Şi acum mi-am urat singur «noroc», dar degeaba. Cred, Tudore, că e în zadar". Tudor îl ascultase, dar ochii i-au fugit spre autocamion. Ceva îl atrăgea ca un magnet. După cîteva clipe de tăcere, îi spuse, ca şi cum ar fi dezvăluit o taină. „Uite ce înseamnă, colega, să fim perseverenţi. Priveşte la piuliţa şurubului din stînga. Nu observi nişte fire ca de lină ?" Tudor, criminalistul, apropie şi mai mult lumina puternică a lămpii sale portative spre locul indicat. „Da, se pare că e vorba de aşa ceva. îmi amintesc de cojocul ciobanului, rupt în dreptul umărului". Virgil răsuflă uşurat şi se îndreaptă spre uşa garajului. „Totul e mai mult decît limpede. El e autorul, nu mai am nici o îndoială. Hai după şofer". „Te
atrage locul călduţ de lingă Dana, vad eu, clar nu-i cazul să te grăbeşti, Virgilc, autocamionul putea foarte bine să fi omorît o oaie, nu un om !" „Aşa sînteţi voi, ăştia de la criminalistic. Faceţi toată ziua teoria firului de păr tăiat în patru". „Nu uita, simpaticul meu coleg, că firul de păr a «descoperit» multe crime, dar să lăsăm rezolvarea părţii teoretice a problemei pentru mai tîrziu".

...„Nu ştiu, n-am văzut, nici p-acolo n-am trecut", cam asta spunea şoferul autocamionului. Şi o tot ţine. „Am martori, doi, vă rog să-i ascultaţi !" „Eu n-am văzut nimic. Cum adică dacă şoferul lovea pe cineva, eu, maistrul, şeful lui, nu vă sesizam imediat ? Nu-l lăsam să plece de acolo în ruptul capului ! Am descărcat piesele aduse de la Bucureşti, apoi am pornit spre casă toţi trei, şeful, eu şi Sanda, economista. întrebaţi-o şi pe ea". Femeia, mai emotivă, se făcu întîi albă la faţă, apoi galbenă, pentru ca în final obrajii să i se coloreze într-un roşu aprins. „Eu, eu n-am văzut nimic, eu... dormeam." în acel moment Virgil simţi ca trebuie să intervină. „Aveţi şi dumneavoastră un tată de vîrsta celui omorît pe drum. Asemenea lui, v-a crescut cu greu, cu sacrificii mari, pînă aţi ajuns economistă. Ce-ar fi dacă şi altul ar fi procedat cu părintele dumneavoastră cum a făcut Fănică, şoferul ?" Femeia izbucni în plins. Nu ştia să mintă. Nu putea. „Au vrut să mă silească să nu spun nimic, să neg totul, dar imaginea omului care, în clipa dinaintea accidentului, a ridicat mîinile în sus, parcă im- plorînd ajutor, nu-mi iese din minte şi nu-mi va ieşi niciodată. Da, şoferul nostru l-a lovit. Discutam în maşină şi nea Fănică, neatent, l-a văzut prea tîrziu !"

...„Cînd l-am zărit în calea mea, apărut pe neaşteptate, nu mai puteam face nimic. Am căutat să-l în
-cadrez între roţi. Eram sigur că l-am salvat, pentru ca n-am trecut peste el. D-aia nici n-am mai mers la omul căzut. Mi-am zis : se ridică, îşi scutură zăpada de pe el şi apoi merge acasă. Ce altă treabă are ?" Raţionamentul şoferului era brutal şi de neconceput. Dincolo de lege şi de omenie. Virgil se adresă celorlalţi. „Dar dumneavoastră, însoţitorii şoferului, n-aţi fost curioşi să vedeţi ce s-a petrecut ?"

Maistrul, om uns cu toate alifiile, căuta să găsească o ieşire. „Eu i-am zis lui Fănică : «Dacă tu, Fănică, zici că-i în regulă, aşa să fie, doar tu eşti şofer, tu răspunzi !»„.

Sănduţa plînge înăbuşit. îşi freacă mereu ochii cu batista. „Eietul tata, doar şi el vine de la fermă noaptea, tîrziu. Cum am putut să fiu atît de laşă ?

"UN ŞOFER ŞI ŞASE PASAGERI

Curios, cită imaginaţie, cită fantezie au unii şoferi a căror deviză ar putea fi formulată carn în felul următor : „Cît timp are roţi (nu neapărat patru), motor şi există loc pentru îmbarcarea măcar a unui pasager, în afară de şofer, vechiculul respectiv e apt pentru deplasări particulare". De la maşina de tăiat lemne şi pînă la basculanta ale cărei roţi depăşesc înălţimea unui om de talie înaltă, totul e propriu pentru a satisface apetitul de drumeţie al pilotului.

Problema consumului e minoră, atît timp cît motorina e plătită de stat, care, vorba lui Nea Ian cu, „să plătească, că d-aia e stat". Nici chiar cînd autocisterna e lungă de cîteva zeci de metri, ori automacaraua e înaltă cît un coş de fabrică, nu se pun probleme. „Ce, intru cu ea în casă ? Doar merg pe străzi, şosele, care, şi ele, sînt ale statului". O sin- ţură „trebuşoară" este ceva mai spinoasă: întîlnirea cu vreun control. Dacă este al unităţii, mai merge. Rufele se spală, pînă la urmă, în familie. Dacă însă

apar cei în uniformă !? Ghinion ! Mare ghinion ! De aceea sînt recomandate căile mai pustii, mai izolate, chiar dacă nu sînt aşa de confortabile şi d
econforme cu teoria după care „cel mai scurt drum între două puncte este linia dreaptă".

Spectacolul din apropierea unor stadioane, unde se dispută meciuri cu miză (nu neapărat la nivelul Steaua – A.S. Roma, ori Internazionale – Sportul Studenţesc), e de-a dreptul impresionant. Se adună atîtea excavatoare, macarale-turn, buldozere, autocisterne, incit zici că piloţii acestora sînt hotărîţi să construiască un stadion în cîteva zile.

Şefii lui Pista, mînuitorul unei automacarale gigant, i-au spus, nu o dată : „Ascultă, băiete ! Crezul tău să fie îndeplinirea ireproşabilă a sarcinilor de serviciu (bine pînă aici). Cînd, cum le realizezi, unde te duci şi ce faci cu măgăoaia asta (după ce-ţi termini treburile), te priveşte. Te-au prins, te-ai ras ! Noi nu ştim nimic, n-am auzit nimic". Cu băieţii avea alt dialog. „Bine, mă, Pişta, dar cum te descurci tu cu motorina, mă ? Că mastodontul ăsta consumă nu cu litrul, ci cu butoiul". „Noi avem, mă, la foraje, combustibil, nu sîntem nişte pîrliţi, ca voi, iar la confirmări e o muiere căreia îi stă capul numai la bărbaţi. Toată ziua se sulemeneşte. Cred că dacă într-o zi îi scriu că am înconjurat planeta, ea semnează cu ochii închişi".

Precum foloseşte cineva Dacia personală, aşa utiliza Pişta autocisterna de 16 tone. La poarta gospodăriei lui se adunau dimineaţa, pe la şase, şi după-amiază, pe la patru, clienţii. „Pişta, mă duci la sor-mea, peste deal ? Nu-s decît zece kilometri". „Hai, dragă Pişta, să-mi aduc făina de la soacră-mea. Te-oi omeni, nu vreau gratis". „Pişta, tu eşti om de ispravă, du-mă pînă la oraş, plătesc bine".

Pişta analizează cu grijă orice propunere, distanţa, starea drumului, mărimea riscurilor, meritele celui care făcea solicitarea etc. Tarifele sînt riguros fixate şi ţin seama de toţi factorii. „Mă loază, mă, se lăuda el faţă de un coleg, căpăţîna asta a me, de ziceţi voi că-i proastă, e mai grozavă ca un calculator electronic, mă. Eu îmi calculez veniturile mai bine ca tătă contabilitatea unităţii'[1]. îşi făcuse şoferul chiar şi un mic depozit de carburanţi acasă. „Parcă poţi trăi fără rezerve ?", cugeta cu glas tare Pişta-baci.

...„Azi, nu ! Nu duc pc nimeni nicăieri. Păi ce, eu îs robot ? Am şi eu problemele mele personale. Şi, auzi ce-mi cere ? Să-l duc pînă la municipiu pentru două sutare. Să-mi pun eu pielea la saramură. Nu ţine ! De altfel, plec chiar acuma cu nevasta, cu copiii, cu soacra, cu cele două nepoate, la părinţii mei, la Poiana fagilor". Omul bolboroseşte ceva nemulţumit, îşi ia rămas bun şi îi spune că va reveni a doua zi. „Poţi să vii tu mîine, dar nu-ţi promit nimic. Numai carburanţii costă 200 de lei. Unde mai pui uzura maşinii şi cîte altele. Apoi e şi riscul ! Ce, asta-i joacă ?" „Calculează de parcă ar fi proprietar de autobază", îşi zice solicitantul în barbă.

Cabina încăpătoare a gigantului, asemănătoare unui vagon de expres, e lună de curăţenie. în straie de sărbătoare, urcă, pe rînd, şoferul şi cei şase pasageri. Vădit satisfăcut, şoferul demarează spre comuna vecină. în spatele maşinii, din cauza vitezei mari, puternicele roţi ale automacaralei proiectează puzderie de pietricele şi stîrnesc un imens nor de praf.

„A rulat în faţa mea circa zece minute. N-am putut să-l depăşesc. Avea viteză mare, în ciuda drumului neasfaltat. în plus, praful era atît de des, în
-cît nu vedeam dacă vreo maşină ar fi venit din sens opus. Am renunţat. Da, am văzut şi secvenţa apropierii de calea ferată. Era o trecere nepăzită. Nu mi-ar fi dat prin minte că nu va opri. Doar locomotiva rapidului fluiera a treia oară. Şoferul a redus viteza puţin, după care şi-a continuat mersul ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic. Mi-am dat seama că se va întîmpla o catastrofă. Au mai trecut cîteva secunde şi coliziunea s-a produs. Imensul autovehicul a fost spulberat de pe linie, ca o cutie de chibrituri".

Părţi componente ale automacaralei s-au împrăştiat şi la 300 de metri de locul impactului. Găsit la 50 de metri de pasai, şoferul a mai trăit doar două ore. Ceilalţi pasageri muriseră pe loc.

Imensa şi puternica locomotivă a fost, şi ea, serios mutilatii. Pagubă de peste un milion, circulaţia întreruptă ore întregi, plus daunele care nu se pot calcula în bani, iată preţul nesăbuinţei şoferului.

Oare cei care-l cunoşteau au mai putut spune : „noi nu ştim nimic, n-am auzit nimic"...

?TREI FAMILII DISTRUSE

Dezagreabile, înfricoşătoare, tulburătoare chiar şi nu rareori bizare sînt imaginile celor cîţiva zeci de metri pătraţi, pe care se consumă ultimele secvenţe ale accidentelor de circulaţie.

Imagina ţi-vă acest tablou : un autoturism Dacia 1300 puternic înfipt sub partea din faţă a unui autobuz. Autovehiculul uşor arată jalnic. Parcă un nimicitor taifun i-a smuls

uşile, aripile, capota şi chiar motorul, aruncîndu-le cît colo. O roată şi un fragment din caroserie zac undeva sub enormul autotren pe care Dacia 1300 a încercat, se pare, să-l depăşească. Motorul, aidoma unui proiectil neexplodat, a ajuns şi el sub puternicile roţi ale autovehiculului greu, ca o buturugă, gata să răstoarne uriaşul car. Şoferul autotrenului spunea chiar : „Am simţit, la un moment dat, că mă balansez, de parcă m-aş fi găsit în vîrful unei prăjini[11]. Curios, nici una dintre cele cinci victime n-a rămas în maşină. Cei doi copii, unul de 3 şi altul de 5 ani, au fost proiectaţi pe asfaltul şoselei, la cinci, şase metri de autoturism. Sînt îmbrăcaţi doar în nişte treninguri subţiri. Probabil că li s-au scos paltonaşele, în maşină fiind cald. Ciudat, amîndoi ţin mîinile îndoite de parcă, în ultimele clipe ale vieţii lor, ar fi vrut să
siringă pe cineva în braţe. Şi-au îndreptat, oare, gîn- dul, ei, amîndoi frăţiorii, către mămica lor care îi aştepta nerăbdătoare acasă ? Cei trei bărbaţi au fost şi ei proiectaţi afară, dar, altă ciudăţenie, doi au rămas agăţaţi cu cîte un picior de tabla sfîrtecată a uşilor, iar al treilea, de unul din praguri. Scurtele îmblănite s-au strîns spre partea cea mai de sus a corpului. Dau impresia unor oameni care şi-au adunat veşmintele sub cap şi se pregătesc de culcare. Nu mai au nevoie de nici un ajutor. Tablele ascuţite ale epavei le-au sfîrtecat trupurile. Peste tot tăieturi adinei, echimoze, fracturi deschise. Pe jos sîngele s-a amestecat cu uleiul scurs din motorul crăpat şi formează un lichid vişiniu închis, care se scurge uşor pe părţile laterale, mai joase, ale şoselei, spre zăpada imaculată a şanţului. Şi cînd te gîn- deşti că aceste teribile transformări s-au petrecut în cîteva secunde.

Pasagerii autobuzului au reacţionat fiecare în felul lui. Coborînd, femeile şi-au acoperit ochii, altele au început să plîngă. Bărbaţii, mai tari, s-au mai apropiat de cadavre dar apoi unii dintre ei s-au întors cu feţele împietrite spre autobuz. Alţii au în-ceput să comenteze : „ce prăpăd, adevărat măcel[11]. „Cred că şoferul de pe autoturism e vinovat. Să te bagi orbeşte şi încă cu viteza asta în depăşire, fără să mai vezi nimic în faţă, este o sinucidere curată[11]. „Da şi ăsta cu autobuzul putea şi el să se ferească, să-i dea ăluia o şansă[11]. „Unde să se ferească ? Erai doar în autobuz, Tudore ! Dacă şoferul nostru trăgea mai pe dreapta, rupea parapetul pe care de altfel l-au crăpat, că se şi vede, şi ne trezeam toţi pe fundul văii. Care ne mai trezeam, vorba aia !” Am stat de vorbă cu ăl de pe şosea. „Eu, zice el, am auzit
doar o bubuitură. Eram atent la drum. În faţă nu se vedea decît la 10—15 metri. Mi-era frică să nu intru în ceva, să nu lovesc pe careva. Mergeam încet. Asta-i drum de nici 30 la oră”. Tot discutînd, comen- tînd oamenii, conştienţi că prea curînd nu-şi vor putea relua călătoria pe roţi, au luat-o răbdător pe jos, chit că pînă la oraş mai erau 20 de kilometri.

Ceaţa s-a mai risipit. Pe măsură ce oamenii se îndepărtau de locul tragediei, peisajul părea desprins dintr-o poveste de iarnă. Promoroaca, care aşternuse peste pădure un văl alb, zăpada, ce începuse să strălucească sub razele unui soare încă timid conturau o lume ireală, de basm. Treptat, treptat, chipul oamenilor din coloana în şir indian, ce se îndepărta, se mai destindea.

Şoferul maşinii „vinovate” era un adevărat artist în meseria sa, un om care punea cîte un pic din sufletul său generos, în tot ceea ce făcea. „Un adevărat model pentru fabrica noastră. Nu ştiu cum şi cu cine îl vom înlocui pe Adrian. Mare pierdere pentru colectivul nostru. Dacă îmi cerea cîteva ore să-şi rezolve problemele, parcă îl refuzam ? A trebuit să fugă din program, în timp ce noi eram în şedinţă ? Cîte nopţi n-a stat el în fabrică ? Nu se lăsa pînă ce nu dădea o formă perfectă modelului solicitat”, ne-a zis directorul unităţii.

Graba de a se reîntoarce cu maşina, încît să nu i se observe lipsa, temperamentul impulsiv, care îl făcea uneori să-şi mai piardă controlul, l-au determinat pe Adrian să nu mai vadă nici acul vitezometrului, nici ceaţa densă, nici asfaltul lunecos, Şi accidentul care, se zice, plutea în aer, a devenit fapt împlinit

.Ne povestea şi maistrul : „Paradoxal, acest om dotat cu un talent neobişnuit, care nu cunoştea ce-i odihna atunci cînd trebuia realizat un nou model ori o altă lucrare importantă, devenea de nerecunoscut atunci cînd bea ceva mai mult. Lovea, făcea scandal, distrugea. Ce mai, cînd era furios, în jurul lui făcea prăpăd. Mai folosea cuiva că după fiecare „reprezentaţie" îşi cerea singur iertare ? Să ajungă el, creatorul numărul unu al fabricii, condamnat la locul de muncă ? Cine ar fi crezut ? Ce mai, păcat că s-a prăpădit şi, o dată cu el, a tras în mormînt încă doi buni muncitori de-ai fabricii. Ca să nu mai vorbim despre copilaşii lui Vlad : Ce mîndreţe de flăcăi ar fi crescut din ei !” Trei familii distruse şi asta numai într-un singur accident.

UN SLALOM CURMAT LA TIMP

La ora aceea tîrzie de seară geroasă, circulaţia se subţiase considerabil. Rar, cîte un autobuz ori vreun autoturism întîrziat măturau cu farurile asfaltul şoselei.

Şoferul Daciei 1310 roşii se apropie de o maşină de aceeaşi marcă, care rula în faţa sa. Curioasă era traiectoria urmată de aceasta dinainte. Maşina, tot Dacie, de culoare galben-pai, circulă exact cum merge pe drum un om aflat în stare de ebrietate avansată. La mersul ei sinuos, care stîrnea praful cărărilor, ba pe o parte, ba pe cealaltă a şoselei, se adăugau un fel de opinteli pe care maşina le făcea, cînd pilotul nu reuşea, probabil, să schimbe la timp maneta, în raport cu viteza autoturismului. Rarii pietoni se fereau în ultima clipă să nu fie cosiţi de bolidul buclucaş. O bătrînică se opri nevenindu-i să creadă că s-a ales doar cu paltonul şters de portierele Daciei. Noroiul de pe maşină a rămas pe îmbrăcămintea femeii şi ea încerca zadarnic să-l cureţe asistată de un tînăr, care fusese martor la scena respectivă. „Doamne, mulţi nebuni mai întîlneşti pe drumurile astea. Dacă nu mă feream, eram la spital ori... chiar mai rău”, se lamenta bătrînică, examinîndu-şi cu o pri-
virc supărată pata de noroi care începuse să se usuce sub palele reci ale vîntului.

Pilotul Daciei roşii era vădit indignat de ceea ce vedea în faţa sa. „Mă, Mir cea, nu credeam că-mi va fi dat să asist la o asemenea scenă. Pînă acum, dacă oamenii nu se fereau, erau la pămînt cel puţin patru, cinci. Plus vreo trei biciclişti, care au intrat în şanţ pentru a evita să fie doborîţi ca nişte popice. Asta ori e nebun, scăpat de la balamuc, ori e beat mort. Normal nu poate fi ! Un om în toate minţile nu poate face aşa ceva. Trebuie însă oprit, pînă nu omoară pe cineva. Dar cum să-l depăşesc ? Risc să fiu eu lovit în orice moment”.

„Dacă nu-l dublăm, e în stare să ne ţină zeci de kilometri în spatele lui, zise prietenul de lîngă el. încearcă, totuşi, să-l depăşeşti. Dar fi foarte prudent. E nebun !” „Cum să-l dublez, cînd nebunul e ba pe stînga, ba pe dreapta ?” „Dacă-l observi cu atenţie, sînt momente cînd zăboveşte mai mult pe dreapta. Atunci să ţîşneşti, tu, depăşindu-l”. „Bine, încerc”. Discuţia a durat cîteva fracţiuni de secundă. Acţiunea însă... n-a fost deloc simplă.

Pilotul era întocmai ca un schior care îşi pregăteşte saltul de la trambulină. Concentrat la maximum, uşor încordat aştepta momentul prielnic dublării. Şoferul din faţă parcă intuia încercarea Daciei roşii. Cînd autoturismele au ocupat o poziţie paralelă şi cel care rula puţin mai în spate mai avea doar doi metri pînă a se salva de pericol, Dacia galbenă a virat brusc la stînga. Au putut observa figura pilotului agresor. O faţă lată, cu nişte ochi tulburi, rînjind ameninţător. Dacia roşie bătu în retragere şi se feri în ultima clipă de lovitura pe care i-o putea administra maşina galbenă. Aceasta a ajuns pînă pe
acostamentul din stînga şoselei. „Dacă nu mă re- pliam, nebunul mă lovea în plin”. După mersul maşinii agresoare, se vedea că nebunul sau beatul trecea uşor printr-o fază de declin, cînd forţa începe să scadă şi apar primele semne de oboseală. „Da, dacă e beat, acum pleoapele îi devin grele, ca plumbul, se lasă peste ochi ca o cortină la sfîrşit de spectacol”. Sesizînd că Dacia galbenă a micşorat vizibil buclele slalomului, pilotul din spate reuşeşte, după un demaraj puternic, să o depăşească. A mai rulat apoi vreo 400—500 de metri în linie dreaptă, după care a aşezat maşina de-a curmezişul şoselei. Pilotul şi însoţitorul au părăsit în grabă maşina. „Cu atîta alcool în cap, ăsta e în stare să intre chiar intenţionat în noi”. Cei doi s-au îndepărtat în fugă de locul posibilului impact. „Galbenul” frînează, totuşi, şi reuşeşte, la mică distanţă de maşina roşie care blocase şoseaua, să oprească. Coborînd de la volan, el era cel cu gura mare. „Cine ţi-a pus volanul în mînă, mă, deşteptule ? Ar trebui să dai şcolii de şoferi banii înapoi, iar cel ce te-a examinat să-şi ceară demisia”. Cei doi au acceptat aşa-zisul dialog. „Eu nu mă supăr că mă insultaţi. Doresc, însă, în primul rînd, să vă spun «bună seara». V-am blocat intenţionat. Observ că sînteţi bine dispus, se mai întîmplă, oricine mai are o aniversare, participă la cîte o petrecere, îi naşte nevasta, serbează un succes în muncă, dar cîte nu se întîmplă în viaţă ! Important e să nu amesteci volanul... cu spriţul. Nu vă supăraţi, dar eu mă ofer să vă duc acasă, indiferent la ce distanţă locuiţi”. Beţivul, conform schemei clasice de mers în asemenea situaţii, face, ame-
ninţător, doi paşi înainte spre interlocutor, clătinîn- du-se, apoi, parcă renunţînd, bate în retragere.

Aruncă o privire plină de răutate spre pilotul Daciei roşii, se clatină din nou. între timp, din maşina galbenă a mai coborît un bărbat care s-a apropiat de locul discuţiei. însoţitorul, ceva mai puţin beat decît pilotul, îl sprijină şi beţivul are parcă un moment de luciditate. „Cu ce drept îmi dai, tu, mie sfaturi şi insinuezi că-s beat, mă, pîrlitule ? Poate nu ştii că am 500 000 km la volan şi sînt maistru la uzina de cazane ? Auzi, el mă invită să cobor de la volan şi să mâ ducă acasă. Un asemenea afront n-am primit în viaţa mea. Ei las’, că-ţi plătesc eu pentru asemenea insultă". Beat, beat, dar namila

avea peste doi metri înălţime şi însoţitorul lui era aproape la fel de bine clădit. Beţia, într-o anumită fază, dă puteri nebănuite. în cîteva secunde, pilotul şi pasagerul Daciei roşii fac cunoştinţă cu pămîntul. Agre
-sorii îi lovesc cu pumnii şi picioarele, îi ridică de jos şi lovesc în ei ca în nişte saci.

La locul incidentului soseşte, între timp, o maşină încărcată cu muncitorii de la sonde care, la sfîrşit de săptămînă, se îndreptau spre casă. Realizează imediat despre ce-i vorba şi intră în acţiune. Douăzeci de muncitori, între douăzeci şi cinci şi treizeci de ani, reprezintă o forţă, nu glumă. De altfel nici nu era nevoie de atîta. În scurt timp agresorii sînt legaţi cu funii şi făcuţi inofensivi. „Noi, cei de la schele, nu putem suferi beţivanii ca pietoni, darmite la volan". „Barbule, dar îi cunoaştem pe dînşii. El, Gogea Mitu, e responsabilul de cabană la «Cascadă», iar dumnealui e şeful cantinei forestiere de la «Plaiul Foii». Starea lor normală e... beţia, aşa că nu mă miră ! Probabil că o duc prea bine".

Peste cîteva minute, echipajul miliţiei, alarmat de cetăţeni, a sosit la locul faptei. A mulţumit celor doi oameni de bine şi sondorilor pentru isprava lor. Cei doi vlăjgani s-au transformat în nişte veritabili mieluşei. Intră, fără a fi invitaţi, în maşina alb-al- bastră

.DE CE?

Exact în momentul cînd Matei îşi ia rămas bun de la portar, consătean şi bun prieten, şoferul aude strigătul unui mecanic. „Ce s-a întîmplat, Ioane, care-i baiul ?" „Te cheamă tovarăşul Pripon, la el în birou".

Matei se întoarce din drum, urcă scările în clădirea autobazei, îşi scoate căciula de pe cap şi dă să intre în cameră, dar se opreşte în picioare lîngă uşă şi aşteaptă ca şeful să termine convorbirea telefonică. Este puţin îngrijorat, presimţind parcă primirea unei veşti nu prea bune. „îmi pare rău, Mateia- şule, dar ce să-i faci, trebuie să curăţăm de pămînt terenul de lîngă hala 4, mîine începe săparea fundaţiei. întotdeauna ai fost săritor, fii şi de data asta. Nu-ţi dau ordin, te rog să mai lucrezi pînă la cinci. Două ore, nu-i chiar aşa mult !" „Şi dumneavoastră, tovarăşe şef, pentru mine două ore îs foarte mult. Parcă nu ştiţi că am patru copii, că nevasta lucrează în schimb de noapte ? Pînă ajung acasă, ăi mici ii fac capul calendar şi ea pleacă obosită la muncă..." „Te înţeleg bine, Matei, dar...".

Cătrănit, şoferul se întoarce cu spatele şi, după un „binee" plin de năduf, se îndreaptă spre enorma autobasculantă care, curăţată frumos, era rînduită alături de celelalte surate ale ei. Se urcă apoi în ca-
bina cocoţată la cîţiva metri de sol şi demarează, precum un autoturism, spre locul de unde trebuie să încarce pămînt. în faţa gigantului, cît vezi cu ochii, nici o maşină. Doar un autobuz, care circulă în acelaşi sens, se zăreşte la doi-trei kilometri. în curînd, basculanta e în spatele autovehiculului de călători. „Cu ăsta trebuia să plec eu acasă. Acum, aşteaptă Matei pînă diseară. Fir-ar să fie de treabă..." Congestionat la faţă, furios la culme, caută parcă un motiv să se descarce. Claxonează prelung şi puternic cerînd şoferului de autobuz să se „lase" depăşit. Acesta, ca şi cum n-ar auzi nimic, îşi continuă impasibil mersul. „Vasăzică faci pe nebunul. Las' că-ţi arăt eu ţie !" Şi, nici mai mult, nici mai puţin, Matei se lipeşte cu bara de protecţie din faţă de partea stîngă-spate a colosului dinaintea sa. Ca să fim sinceri şi realişti asemenea scene sînt în exclusivitate de domeniul cascadoriei şi se văd doar în filme. Viteza autobasculantei creşte, împingînd literalmente autobuzul spre şanţ, pentru a-şi face loc de depăşire. La început, şoferul autobuzului nu realizează despre ce-i vorba. „Am avut senzaţia, declară el după accident, că am o defecţiune gravă la direcţie, ori că frîna nu mă ascultă, pentru că apăsam pe pedală şi... nimic ! Eu trăgeam de volan spre stînga, să mă menţin pe asfalt, şi autobuzul, culmea, se îndrepta spre dreapta. Instinctiv, m-am uitat înapoi. Pasagerii nu simţiseră încă nimic. Asta m-a mai liniştit. Am observat, însă, imediat, autobasculanta la mică distanţă, în spatele meu. Am zărit, pentru o fracţiune de secundă, ochii răi, de fiară, ai şoferului care, era clar, voia să mă dea cu forţa la o parte. Nu puteam să-i fac loc. N-aveam cum. La 40—50 de metri în faţa mea şoseaua se îngusta din cauza unui
podeţ. Dacă viram la dreapta, intram exact în marginea de beton a podeţului. Totul a durat cîteva secunde. Simţeam că se apropie prăbuşirea şi nu eram deloc sigur că voi supravieţui. A urmat apoi zgomotul teribil provocat de răsturnarea autobuzului în rîpa din dreapta drumului. Luaţi prin surprindere, pasagerii, mai ales femeile, au început să ţipe. Strigau după ajutor, dar în van ! Mi-am dat seama că totul e pierdut. Instinctiv am dus mîinile la cap, mi-am acoperit obrajii. Aveam în faţă imaginea unui coleg de-al meu, care a rămas fără vedere datorită cioburilor ce i-au intrat în ochi din cauza unui parbriz spart. N-am păţit nimic. Doar cîteva zgîrieturi. Sînt teafăr, după cum mă vedeţi.

Acoperişul autobuzului se înfundase puternic în partea din stînga. Am numărat şapte morţi. Răducanu, om de nici 40 de ani, zăcea lîngă scaun, pe podeaua autobuzului, cu capul zdrobit. Lîngă el, nevastă-sa, ţinîn- du-l strîns de braţ, avea o tăietură puternică, adîncă, la beregată. Probabil o fîşie de tablă, smulsă din partea laterală a autobuzului... Băieţelul soţilor Răducanu plîngea înnăbuşit şi mîngîia uşor părul lung al mamei sale. Bietul de el, nu realiza grozăvia în- tîmplării. „Mama doarme, doarme", repeta el me- reu, uitîndu-se nedumerit la mine. Am recunoscut-o apoi pe Mădălina. Femeie frumoasă, mamă a doi copii. însărcinată în luna a 6-a. Ieşise din schimb, se ducea spre casă. Palidă, cu chipul indiferent al morţilor, privea spre plafonul năruit. I-am tras pleoapele peste ochii ei negri, ca de cărbune. De ce a trebuit eu să fiu la volan, în această cursă a morţii ? Parcă oamenii din orăşel, din comune, familiile celor morţi şi răniţi vor şti că eu n-am avut nici o vină în acest accident, că am fost aruncat pu rşi simplu în rîpă, de pe şosea ? Buimăcit, am cobo- rît din maşină, mai bine zis m-am strecurat printre resturile autobuzului, forţînd cu putere uşa care se blocase. Nu departe, se oprise basculanta, cauza nenorocirii noastre. Mă cuprinsese o furie groaznică împotriva criminalului care ne aruncase în rîpă. Cînd am dat ochii cu Matei, nu mi-a venit a crede că el condusese maşina. „Cum, Matei, tu ? Erai la volan, ori pasager ?" „Eu am conduş, eu, Matei, care niciodată n-am călcat vreo regulă. Da, din nenorocire. Mi-e groază să mă uit în epava autobuzului. Au murit mulţi ?" „Nu i-am răspuns, mi-era că face vreo prostie. Am lăsat capul în jos, evitînd să mă uit în ochii lui." Matei, trebuia să fii şi tu în autobuz, doar termini la trei. Ce s-a întîmplat ? „Omul mi-a povestit apoi pricina pentru care se afla la volanul autobasculantei în loc să fie în drum spre casă."

Singur, cu o căciulă mare pe cap, ca omuleţul din „Iarna pe uliţă" a lui Coşbuc, cu paltonul descusut la mîneci, Sorinei, fiul cel mai mare al soţilor Ră- ducanu, „nădejdea noastră", cum îl numeau ei, în ciuda celor 6 ani ai piciului, se îndreaptă spre cei doi bărbaţi care discutau lîngă basculantă. Ştia el, oare, că de azi înainte va fi pentru cele două surioare, de 5 şi 4 ani, şi pentru Ionică, de doi ani, cu adevărat „nădejdea lor" ? Se îndreaptă spre Matei, şoferul autobasculantei, vecinul familiei Rădu- canu. „Nene Matei, de ce nu se trezesc mama şi tata, de ce dorm aşa mult ?

"„NENE, DĂ-TE JOS DIN CORCODUŞ !"

Un grup de săteni, ia care se adaugă automobi- li.ştii, sosiţi, unul cîte unul, la locul faptei, privesc, nevenindu-le să creadă, „minunea[11] : un Wartburg vechi, căţărat literalmente într-un pom uriaş, plin de pere văratice. Maşina, cu toate roţile strîngînd parcă pomul în braţe, seamănă cu o panteră în urmărirea prăzii. A capotat, precum un avion de şcoală cînd rămîne cu botul înfipt în pămînt, după o aterizare stîngace pe un teren moale. De fapt, este agăţat de crengi şi atîrnă într-un echilibru precar. Nu se ştie cît va mai rezista în poziţia asta caraghioasă. Şoferul se uită ba în sus la maşină, ba la curioşi. Are doar cîteva zgîrieturi pe faţă şi se pare că şi-a mai revenit din teribila spaimă. Vorbeşte. Vorbeşte şi nimic nu-l poate opri : „Cum am reuşit performanţa asta ? Mă luaţi şi dumneavoastră în băşcălie. Nu prea îmi dau seama exact cum. L-am ferit pe unul care mi-a tăiat calea, am intrat pe acostamentul ud, am frînat, m-a întors, am dat apoi peste parapetul de lemn şi m-am pomenit cu maşina lipită de pom, parcă cu clei, la un metru de la pămînt. Mi-am zis repede : jos, pînă nu cade autoturismul peste tine. Copiii strigau : «Dă-te, nene, jos din corcoduş». Acu văzui abia că, de fapt, e păr

;Cert e că maşina asta nu m-a ascultat niciodată, a făcut ce-a vrut ea : derapaje, ieşiri de pe asfalt, mai ales iarna. Dar m-a şi salvat de cîteva ori. Uite, d-aia n-am vîndut-o pînă acum. De data asta, însă, m-a pus într-o situaţie de-a dreptul penibilă, ca să nu mai vorbesc de pericol. N-are stabilitate. Cum dă de ud începe să danseze". „Dar dumneavoastră n-o struniţi ?" „Păi, mai poţi să faci ceva, domnule, cînd maşina e de-o încăpăţînare fantastică. Las-că te cobor eu d-acolo, omul îi fade un semn de ame- ninţare cu degetul, şi în două-trei zile te vînd cu oricît, nu ţin la preţ. O rablă îndărătnică, ca tine, nu merită altă soartă." ■

ÎNTR-O NOAPTE DE MARTIE

Chiar şi intr-un sat unde casele sînt relativ depărtate una de alta, în miez de noapte, zgomotul se propagă uşor, mai ales cînd e vorba nu de o singură vioară, ci de o întreagă orchestră, care împrăştie în eter sute de decibeli.

Treziţi din somn în plină noapte, oamenii deschid ferestrele încercînd să identifice mai întîi direcţia şi apoi, pe cît posibil, casa de unde, cu atîta patos, vioara, ţambalul şi acordeonul au trecut tocmai acum la „Lume, lume !”

Cu scurtele îmblănite pe umeri, căci noaptea de martie nu prea-i răsfaţă pe locuitorii satului de deal, cei doi vecini, ieşiţi la porţile caselor, se întreabă care o fi sursa acestui exces de veselie la acea oră tîrzie de noapte.

— După cîte ştiu, Petrică, nu e vorba de nici o nuntă în sat şi mai ales că azi e joi.

— Aha, acum îmi dau seama de unde se aude muzica. Uite, măi Ştefane, e de la casa de pe deal, de lîngă cramă, de fapt singura cu lumini aprinse la ora asta, cînd toată lumea doarme.

— Păi, acolo e gospodăria văduvei lui Buzdugan. Doar n-a căpiat să-şi aducă lăutari la miez de noapte. Ea şi feciorii ei sînt oameni liniştiţi, serioşi. Nu pre
aîi văd eu pe cei doi tineri, care pleacă la uzină cu noaptea-n cap, să facă petrecere la ora asta, în timpul săptămînii. Afară doar dacă n-au vreo vizită, ceva. L-am văzut acasă, prin comună, pe feciorul cel mare al văduvei, inginerul. Era tare bine dispus. Luase ceva mai mult la bord, cum se zice.

— Care fecior ? Ăla care a fost şef, a făcut afaceri şi a stat cinci ani la... ?

— Da, el. De fapt a ajuns acolo plecînd tot de la chefuri cu lăutari, care ţineau cîte trei zile. Din beţie în beţie pînă cînd, la urmă, l-au îmbrobodit şnapanii. Şi ce băiat cuminte era cînd a venit de la facultate. A ajuns director, prin munca lui, în nici patru ani. Cică de fiecare dată, după ce încheiau cîte o afacere murdară, o făceau latră. El, probabil, conduce „ostilităţile” şi acum. De, cum îţi aşterni, aşa dormi.

Arestarea feciorului cel mai iubit dintre copii, mîndria ei şi a întregii familii, a fost pentru văduvă ca o lovitură de trăsnet. Nici prin cap nu i-ar fi trecut ca el să facă aşa ceva, să se coboare atît de jos. Cei cinci ani au trecut greu pentru ea. I se uscaseră lacrimile, înălbise complet. Se părea că inginerul a învăţat ceva din degringolada prin care trecuse. Lucra acum într-un judeţ vecin şi, din cîte se auzeau, îşi vedea de treabă. Din cînd în cînd însă scăpa frînele şi iar auzeai de chefuri interminabile însoţite de lăutari.

Pentru văduvă, venirea fiului cel mare, o dată la două săptămîni, era o adevărată sărbătoare. Ochii, scufundaţi în orbite de supărările adunate în ultimii ani, deveneau trişti atunci cînd inginerul, în stare

iavansată de beţie, trimitea după lăutari şi începea să mărească numărul invitaţilor cu oameni care parcă atîta aşteptau, semnalul lui Mircea. în acele momente nimeni nu-l putea opri. Nici maică-sa, nici amintirile.

„Decît să nu-l văd deloc, cu anii, mai bine aşa. Măcar e lîngă mine”, gîndea bătrîna. Ceilalţi doi băieţi care beau de obicei puţin au stat ce au stat, apoi s-au retras în camera vecină să se culce. „Pe noi să ne ierţi, dimineaţă la şase trebuie să fim la cursă”. Mircea săruta lăutarii drept recompensă pentru calitatea execuţiei şi le făcea un semn cu mîna celor doi zicîndu-le : „Liber, puştimea la culcare !” Deşi „puştii” aveau, unul 25 şi altul 27 de ani. Băieţii, frînţi de oboseală, au adormit pe loc, în ciuda zgomotului infernal. Şi povestea se repeta fără mari modificări.

...Pe la cinci dimineaţa, după cheful din noaptea cu pricina, neobosit, inginerului îi vine deodată poftă de melodii de dor, de jale. Potrivit fazelor clasice ale beţiei, după excesul de veselie, urma acum plînsul. Printre sughiţuri, Mircea începe să evoce tristele episoade din ultimii ani. „Cine am fost şi cine sînt acum, un zero !” „Bine că eşti sănătos, asta-i important, dragul mamei !” „Ai dreptate, mamă, ia ziceţi, greierilor, ceva mai vesel !”

La acea oră, cînd din casa bătrînei încă se mai aud cîntece de pahar, Mircea, acompaniind, ca un veritabil solist, lăutarii pe jumătate adormiţi, primele grupuri de săteni se'îndreaptă grăbiţi către gară ori spre unităţile agricole unde lucrează.

„Acum, gata, hai la treabă”, zice Mircea, sculîn- du-se în picioare. Bătrîna, trezindu-se din picoteală, se uită zăpăcită de nesomn în jurul ei, nerealizînd la început despre ce-i vorba. „Da, mamă, plec. L
aşapte trebuie să fiu la slujbă, n-am lipsit niciodată de la program". „Cum adică, băiatul mamei, în halul ăsta ?” „Dau pe faţă cu apă rece şi îs bun de muncă. Ştii că eu rezist la băutură". „Ştiu, mamă, ştiu". Bătrîna, împreună cu ceilalţi doi feciori, pregătiţi de plecare, se străduiesc să-l reţină. „Hai, mă, Mircea, culcă-te cîteva ore şi pe urmă pleci. Da’ cu trenul, nu cu maşina". Mircea se smulge din braţele firave ale bătrînei şi o ia spre poartă. Intervin cei doi fraţi, însă fără nici un succes. Beţivii, ca şi nebunii, au uneori o forţă *de nebănuit. Pînă şi lăutarii, slabi şi negri la faţă, care, după o noapte albă, par nişte jalnice arătări, îşi dau seama de pericol. „Nu plecaţi, domn’ inginer. Staţi

şi vă odihniţi un pic, că n-o fi moarte de om".

Mircea nu mai poate fi împiedicat să se urce la volan. Nimereşte cu greu orificiul cheii de contact. Apoi porneşte, în timp ce unul din fraţi, ţinînd uşa deschisă, încearcă încă să-l convingă să coboare din maşină. Inginerul, vînjos, îi aplică o lovitură de karate peste braţ, reuşind să se debaraseze şi de acest ultim obstacol. După 200—300 de metri de mers drept, şoferul imprimă autoturismului un traseu sinuos. Oamenii se feresc sărind de pe poteci în şanţurile şoselei. „Asta ori e nebun, ori e beat", se aude vocea unui tînăr. .

Capul îi cade din cînd în cînd pe volan. Apoi, după ce realizează că e pe cale să intre în vreun obstacol, copac, parapet de pod, şanţ, Mircea îşi revine din moţăială.

„Cînd am lovit biciclistul, parcă m-am mai trezit din beţie. M-am uitat împrejur, să-mi dau seama dacă m-a văzut cineva. Nu era nimeni. Omul horcăia în şanţ. îl cunoşteam, era din sat de la noi. Tată a cinci copii. Muncitor la sere. N-am avut putere să rămîn acolo. Mă gîndeam că mă aşteaptă alţi ani de detenţie, după ce abia ieşisem din închisoare.

Un viciu, de care nu m-am putut dezbăra, m-a dus la pierzanie. Săraca, bătrîna, nu mai rezistă, probabil, de data asta.

"EXPLICAŢIA ERA PLAUZIBILA...

„Ce simplu pare totul, după ce lucrurile s-au terminat cu bine ! Adeseori nu-ţi vine a crede nici măcar ţie, deşi te-ai ocupat direct de caz, că deznodămîntul era atît de aproape. Aşa ajungi, din nou, pentru a nu ştiu cita oară, la concluzia că în munca aceasta nimic nu trebuie neglijat, nici un amănunt nu trebuie scăpat din vedere pentru că, vorba aceea, niciodată nu ştii de unde sare iepurele..."

Sînt cuvintele cu care începe să-şi depene amintirile agentul de circulaţie dintr-un orăşel situat la una din marginile ţării. Un orăşel curat, cu străzi aliniate paralel, pe direcţia nord-sud, intersectînd deoparte şi de alta drumul naţional, „strada principală", ce străbate localitatea aproape în linie dreaptă.

„Sînt singurul agent de circulaţie, îşi continuă subofiţerul firul povestirii, şi de aceea nu prea mă ţin de program. Vreau să spun că lucrez şi dimineaţa şi după-amiaza şi seara. Altfel nu poţi să cunoşti ce se întîmplă în traficul rutier, nu poţi interveni la timp. Ceea ce este foarte important. De pildă, obser- vînd în faţa bufetului o motoretă, care ştiu că e a unui tînăr tractorist din satul vecin, mă conving dacă a intrat să cumpere ţigări sau să bea ceva. Acest ceva poate fi o băutură răcoritoare, şi atunci n-avem pro-blemc, ori poate ii alcoolică, şi atunci se schimbă treaba. Fac în aşa fel, îneît să nu plece cu motoreta. Ca să previn pericolul. Căci asta este important ! Să nu ajungă în primejdie nici el şi nici alţii.

într-o seară, isprăvind patrularea, mă retrăgeam spre sediu. Pe drum, am mai aruncat o privire la cele cîteva maşini ce staţionau în faţa Fabricii de Confecţii. Nu era nimic deosebit în asta, mai ales că schimbul doi nu ieşise încă. Am remarcat prezenţa unui turism cu număr de înmatriculare din judeţul vecin. Întîmplător, ştiam a cui e maşina, pentru că deţinătorul ei, un burlac cam tomnatic, venea din cînd în cînd să viziteze pe un mecanic. Nu ca să-i repare maşina. Era în vorbă cu fiica sa. Că lucra şi ea în fabrică, de cînd o lăsase soţul. Prezenţa autoturismului o reţinusem fără să-i acord vreo semnificaţie deosebită. O făcusem, ca să spun aşa, din instinct profesional.

Pe la miezul nopţii am fost anunţat acasă despre un accident de circulaţie cu fugă de la locul faptei. Cu puţine asemenea evenimente am avut de-a face în viaţa mea, dar, de fiecare dată, cînd m-am confruntat cu ele, mă cuprindea sila. Ştiţi, sînt multe cauze care pot duce omul să comită un accident. Din vina lui, din vina victimei, din vina amîndurora. Mă rog, cazuri şi cazuri. Oricum, una e să stai la pîndă şi să-i dai cuiva în cap, adică să acţionezi premeditat, şi alta, să-l loveşti cu maşina. Nici măcar cel care se urcă la volan după ce a dat pe gît cîteva pahare nu are de gînd să comită vreun accident. Ba, aş putea spune, abia atunci nu doreşte acest lucru. Şi legea tratează în mod diferit aceste două fapte. Adică fapta celui care îţi dă în cap şi fapta celui care te izbeşt
ecu maşina. Dar nu despre asta vreau să vă spun. Ci despre cel care, după ce comite un accident, este în stare să-şi părăsească victima şi să fugă. Să zicem că mîrşăvia sa ar rămîne nedescoperită. Ce viaţă poate fi aceea ? Să fii torturat mereu nu numai de gîndul că ai ucis un om, ci şi de ideea că dacă îl duceai la spital, îi puteai salva viaţa ! Să trăieşti aşa, sub apăsarea cruntă a acestor două poveri, e, poate, cea mai cruntă pedeapsă... •

Dar să revin la cazul despre care vă vorbe,am. M-am deplasat de urgenţă. Accidentul s-a produs pe şosea, la vreo doi kilometri de oraş. Victima, un muncitor

sezonier la un şantier de amenajări funciare din apropiere, zăcea în şanţ, într-o poziţie ce arăta că-l aruncase acolo forţa izbiturii maşinii. Dar care maşină ? Ce fel de maşină ? Că urme pe şosea, nimic. Martori, nici atît.

Am început de îndată cercetările. Ca de obicei, prin împrejurimi, dar şi în zonele mai îndepărtate. Cu forţele noastre şi, în scurt timp, şi cu cele de la judeţ. Către dimineaţă, în curtea unui S.M.A. găsim o autodubă T.V., care avea o înfundătură serioasă pe partea dreaptă. După cum arăta, putea fi urma lăsată de lovirea unui om. Discutăm cu şoferul. Nimic ! Şi, culmea, nici măcar înfundătura nu recunoaşte că a făcut-o el ! Susţine morţiş că, aseară, el a adus maşina în bună stare şi de-atunci nu mai ştie nimic. Recunoaşte că a venit pe şoseaua pe care s-a comis accidentul – aşa scria şi pe foaia de parcurs – dar atît ! E adevărat, a venit mai tîrziu decît a scris pe foaia de parcurs – a trecut întîi pe-acasă, să lase nişte cumpărături făcute în oraş şi să mănînce. De aici, însă, şi pînă să producă el nu accident, «vai d
emine !» Cu toate acestea, erau destule elemente ce-l învinovăţeau. A trecut pe şoseaua cu pricina aproximativ la ora accidentului ; înfundătura de pe maşină se potrivea destul de bine cu locul vătămărilor suferite de victimă. Şi, pe deasupra, aflarăm că pe drum s-a oprit la bufetul de la marginea oraşului nostru, unde a băut două sticle cu bere. Fapt, pe care, de asemenea, l-a recunoscut cînd a văzut că n-are încotro, dovedindu-i-se cu martori. Nu şi comiterea accidentului.

Ce puteam să facem ? Trebuia să căutăm în continuare. Nu numai pe autorul accidentului, ci şi cauza înfundăturii. Că, după cum vă spuneam, şoferul nu recunoştea nici măcar faptul că el a produs-o. Cum s-ar spune, {n loc să ajungem la lumină, ne afundam şi mai mult în întuneric.

O primă clarificare am obţinut-o cînd am reuşit, după trei zile, să descoperim cui se datora înfundătura de pe autodubă. Ce se întîmplase ? Autoatelierul S.M.A.-ului venise cam tîrziu de pe cîmp. A durat mai mult timp repararea unui tractor, rămas în pană pe arătură. La sosire, şoferul coborîse la poartă, lăsînd pe seama ajutorului de mecanic să gareze autoatelierul. Omul avea ceva cunoştinţă de conducere auto, dar, aşa, după ureche. N-avea permis. Şoferul nu-şi făcuse însă probleme, căci curtea era mare. Şi, totuşi, în această curte mare, manevrînd înapoi autoatelierul ca să îl parcheze «la linie», a lovit cu spatele laterala autodubei. Ca să nu se facă de ruşine, n-a spus la nimeni despre isprava sa. Mai ales că şoferul titular trebuia să plece a doua zi la o nuntă.

Dădusem, aşadar, de capătul firului cu înfundătura de pe dubiţă, şoferul acesteia ieşise din cauză
,dar bateam pasul pe loc în problema cea mai arzătoare : găsirea autorului accidentului. Tot gîndin- du-mă cine putea trece pe şosea, la ora accidentului, mi-a venit în minte, deodată, autoturismul pe care-l văzusem în faţa Fabricii de Confecţii. Nu cumva... Ştiam că traseul lui spre casă includea şi şoseaua unde s-a produs accidentul.

Nu a vrut să recunoască fapta, deşi pe colţul ari* pii din dreapta a maşinii sale era uşor **de** observat vopseaua proaspătă. Susţinea că intr-o seară, venind puţin cherchelit acasă, s-a lovit de stîlpul porţii. Ne arătă şi urmele izbiturii pe stilpul porţii. Explicaţia era plauzibilă, dar pe mine ceva nu m-a mulţumit. Am reexaminat maşina cu lupa deasupra şi sub aripă. În fine, între masca radiatorului şi rama farului din dreapta am descoperit un firicel de lînă. L-am luat cu penseta şi, pe cînd îl puneam într-un plic, tipul, care stătea lîngă mine, îmi spuse cu o voce resemnată. «Nu vă mai osteniţi. Recunosc că eu am fost... Băusem ceva, înainte de a porni spre casă. Nu l-am observat din cauză că mă orbiseră luminile unei maşini. Abia după aceea mi-am dat seama că lovisem un om. Nu am avut curajul să rămîn pe loc din cauză că băusem. Ziceam că scap, pentru că pe şosea nu era nimeni ca să mă vadă... Reparasem totul la maşină, iar urma de pe stîlpul porţii, lăsată mai de mult de camionul care-mi adusese lemnele, eram sigur că va acoperi totul. Numai la firul ăsta blestemat nu m-am gîndit !»

Ceea ce nu ştia şi nici nu i-ăm spus individului era faptul că fusese reperat, ca să zic aşa, încă din momentul în care venise în oraşul nostru

.O ,.ZESTRE" DE NICI 500 KILOMETRI ŞI DREPTUL LA DUBLARE

Evadat din oraş, şoferul autoturismului suferă un proces de eliberare. Nu tu opriri, nu tu frînări, nu tu deplasări cu viteze sub cea a pasului, nu tu sîcîie- lile şi enervările din cauza comportării agresive a unor parteneri de drum. Acum se simte deodată în altă lume. Oraşul este lăsat în urmă, plămînii îi sînt invadaţi de aerul pur, iar ochii reţin copleşiţi verdele crud al ierbii, al griului şi tonurile pastelate ale altor plante şi culturi. Furat de peisajul fermecător, el, orăşeanul, pentru care griul blocurilor şi asfaltului a

devenit culoarea predominantă, se trezeşte, nevenindu-i să creadă, din sublima reverie abia cînd se uită la vitezometrul care-i indică viteze neobişnuite pentru traficul citadin : 80, 100 km/h. Reacţia în acel moment depinde de experienţă, de temperament, de dispoziţie. Unii se sperie, alţii rămîn surprinşi plăcut de performanţa atinsă, ingerînd mai departe acest teribil drog care se numeşte beţia vitezei... Odată căzuţi victime acestei patimi, nu mai există obstacole, nu mai există prudenţă, nu mai există răbdare şi... nici frînă. Depăşim. Dublăm şi depăşim. Cu voie sau fără voie. Dublăm !

Pe asemenea drumuri, cu circulaţie puţin intensă, bucureşteanul, clujeanul, timişoreanul, obiş-nuit cu aglomeraţie, ambuteiaje se simte stîngaci, (mai ales cînd are o zestre precară de kilometri la volan) îndeosebi la un capitol deloc lipsit de importanţă, cel al dublărilor, al depăşirilor ! După conducerea sub influenţa alcoolului, această cauză de accidente este cea mai prezentă cu consecinţele cele mai grave. Rar, o dublare făcută iresponsabil se sfîr- şeşte fără morţi şi gravi răniţi. Neobişnuiţi cu vitezele mari, apreciind inexact distanţele, minimali- zînd această manevră care te poate atrage ca un vîrtej viclean de apă în adîncuri, unde chiar şi înotătorul redutabil dă greş, şoferii amatori, în special începătorii, din marile oraşe se află pe primul loc printre cei care oferă jertfe zeului automobil.

Cînd pilotul cu portocala pe geam pleacă la drum supărat, inhibat ori certat cu femeia lui, numită atît de generos de indieni „rădăcina cerului[11], primejdia e şi mai mare, aşa cum o dovedesc două grave evenimente rutiere.

La plecare, soţia se îndreaptă spre postul de pilotaj (aşa cum se spune în aviaţie). Se bazează ea pe ceva cînd face acest lucru. Pe experienţa de aproape zece ani la volan, pe modul calm, echilibrat cum conduce şi chiar pe talentul recunoscut de prieteni, în mînuirea volanului. El îşi aminteşte brusc de „rolul lui de cocoş[11], de „stăpîn al casei[11] şi reacţionează ca atare. „Azi conduc eu !” „Dar, Tudore, parcă ne-am înţeles altfel. Tu m-ai rugat să conduc. E aglomeraţie mare, multe maşini grele, se merge în coloană[11]. „Nimic ! Eu conduc şi cu asta am terminat !” Femeia rămîne o clipă descumpănită, nu ştie ce să mai creadă, El, atît de realist, de chibzuit în tot ce face... „Bine, condu tu, nu mă supăr. Aşa se capătă experienţă". Tudor demarează în trombă şi în curînd, potolit, se încadrează cuminte în coloana de metal fără de sfîrşit. „Cred că avem 20 de kilometri de cînd ne tîrîm în spatele „balenei"[1] ăsteia (aşa numesc unii ardeleni autotrenurile)". ,,Ce să-i faci, dacă în circulaţie n-ai răbdare, eşti pierdut", îi răspunde Sofia. Tudor dă dovadă că nu-i lipseşte această mare virtute şi rulează în continuare în spatele gigantului. „Ce fac, Sofico, mă angajez ?” „Eu zic să nu depă-şeşti ; balena e lungă şi merge destul de repede". Bărbatul intră totuşi în depăşire. Din faţă, Dacia 1410, roşie, clipeşte cu luminile şi, prudentă, reduce viteza, repliindu-se pe drepata. Tudor dublează autotrenul, dar nu trece într-o treaptă inferioară şi nu apasă pe pedală. Greşeli elementare adăugate la prima. Cele două autovehicule, precum Patt şi Pa- tachon din filmele mute de odinioară, rulează paralel. Tocmai atunci, prudenta Dacie e depăşită de o altă surată a ei, tot fără a se asigura, precum a făcut Tudor. Impactul e îngrozitor. Pier în accident Tudor, înţeleaptă sa Sofica, cei doi copii gemeni, în vîrstă de trei ani. Doar cu cîteva zgîrieturi scapă un văr al femeii, care ne-a povestit tragica întîmplare. Interesant, dacă maşina care clipea în semn de primejdie nu era depăşită, cădea ea victimă. Aşa, în teribilul impact a fost implicat Virgil A., cel care, precum Tudor, a „sperat" că poate dubla fără pericol. Toţi ocupanţii Daciei verzi, trei persoane, şi-au pierdut viaţa. Deci. în loc de principiul : „Fii prudent şi pentru alţii", iresponsabilul: „Las’ că mă fereşte celălalt". Consecinţele...

La 500 de kilometri distanţă, în alt colţ al ţării, Ileana B. are o discuţie aprinsă cu soţul. Terna : „De ce rudele taie vin în corpore şi fără să mă anunţe?" Femeia are dreptare, vizitele nu sînt numai plăcere. Dai' nici bărbatul nu e vinovat. Oricum, îşi iubeşte soţia, „egala noastră în fapt, tovarăşă, prietenul şi sprijinul nostru^, cum spusese Emil Zola, şi nu voia s-o supere. „Ileana mea scumpă, nu mi-au spus nimic, nu m-au anunţat. Ce să fac acum ? Pot să le întorc spatele ? Doar li mai vizităm şi noi cite-odată. Ştii doar cît de mult se bucură copiii în livada lor !” „Da, dar noi îi anunţăm din vreme şi, în plus, ajungem acolo cu portbagajul plin de se rup arcurile ! Eu plec cu copiii, descurcă-te singur cu faimoasele tale rude !”

Ileana, cu zestrea sa precară de nici 500 de kilometri la volan, apasă puternic pe acceleraţie punînd „cap compas”, cum se spune în aviaţie, şi maşina porneşte spre... nicăieri. „Nu ştiu unde mergem, o să mă gîndesc pe drum'[1]. „Deci pornim şi noi aşa, pe capul cuiva, precum cumnatele tale la noi. Sau, altfel spus, precum soţul sau soţia care găsesc cea mai bună motivaţie a întîrzierii acasă abia în lift”. „Da, aşa, ca să mă

răzbun şi eu”. Cele două surori ale Ilenei parcă ar vrea să riposteze, dar pînă la urmă se resemnează. „Să n-o enervăm şi mai rău”, îi şopteşte una din ele, celeilalte. „Ce-aţi tăcut aşa, deodată, vorbăreţelor ?” Surorile schimbă diplomatic vorba, încep să discute despre starea timpului, a cîmpului, a sănătăţii rudelor etc. „Mă, hoaţe mai sînteţi ! Hai că rn-am calmat !” Culmea ! Şi Ileana, precum Tudor din episodul precedent, rulează în spatele unui Tir. Şi ea, la fel ca Tudor, se satură de mers în tande
mşi, deodată, se angajează într-o depăşire în „brb”. Şoferul care circulă din sens opus e luat, cum se zice, ,,ca din oală”. Nu mai poate întreprinde nimic. O izbitură frontală formidabilă şi ambele maşini i-au foc instantaneu. Nimic nu se mai poate salva. Doar una dintre surorile Ilenei, aruncată din maşină de forţa impactului, scapă cu viaţă. Toţi ceilalţi oameni din cele două maşini se transformă în torţe.
Două istorii, două drame situate la distanţă de sute de kilometri, dar care au, în esenţă, aceeaşi cauză

.PIROMANUL

Interlocutorul nostru e un povestitor plin de farmec. Ultima din istorisirile sale le-a întrecut însă pe toate. Dar mai bine să spună el.

...„Privindu-l cum rîdea, contemplîndu-şi o clipă maşina sa nou-nouţă, transformată în torţă, parcă îl vedeam pe Nero compunîndu-şi «baladele» în faţa cumplitului spectacol al Romei în flăcări. Mersesem în spatele lui cam 10—15 kilometri. Traiectoria pe care o urma semăna aidoma cu cea a unui schior de performanţă, la slalom uriaş. Cînd era la limita dreaptă, cînd la cea stingă a şoselei. Să mă fi angajat în depăşire ar fi însemnat un mare pericol. Curată nebunie. De aceea am mers cuminte, răbdător, în spatele lui, cu speranţa că pînă la urmă voi găsi o posibilitate să-l dublez. Devenisem curios să văd cît va dura slalomul partenerului meu de drum. Ăsta numai beat poate să fie, gîndeam, căci un om normal nu-şi permite să rişte la fiecare pas o coliziune. Să fie unul dintre cei care fac glume de prost gust, împiedicîndu-te să-l depăşeşti, nu credeam. Manevrele de şicanare a acestora se întind, hai să zicem, pe un kilometru, doi, dai’ nu pe cincisprezece. Noroc că şoseaua era goală, că altfel intra sigur în vreo maşină. Pînă la urmă s-a întîmplat, totuşi, ceva, dar lip
-sit de importanţă. S-a angajat în dublarea unui autotren şi, cînd să reintre pe partea dreaptă, a agăţat cu bara de protecţie din spate caroseria autovehiculului greu. Pagube minime : o uşoară îndoire a părţii din cauciuc a barei şi o fisură a carcasei stopului din dreapta. Autoturismul a oprit la vreo 50 de metri de autotren, pilotul a coborît şi s-a îndreptat încet către spatele Daciei 1310, spre a examina avariile. Calm, a făcut un semn cu mîna spre şoferul autotrenului, coborît şi el din cabină, semn care ar fi putut însemna : «Nu-i nimic, un fleac, eu sînt de vină». Incidentul părea încheiat. Dar nu, şoferul autoturismului, care se îndrepta iniţial spre postul de p lotaj, s-a întors din drum şi s-a oprit în dreptul portbagajului,
pe care l-a deschis tacticos. Să vezi şi să nu crezi ! Co- trobăie cîteva minute printre obiectele aflate acolo şi scoate o canistră. îi desface capacul şi începe să arunce lichidul pe toată suprafaţa autovehiculului ca un şofer conştiincios care îşi pregăteşte pentru spălat autoturismul. Adevărat, maşina-i cam murdară, dar să-i facă toaleta aici, pe şosea, unde poate fi lovit în orice moment, a^ta nu-i treabă de om sănătos, şi-a spus şoferul autotrenului. Cînd a băgat mîna în buzunar şi a scos bricheta, am crezut că vrea să fumeze şi el o ţigară înainte de a se apuca de treabă. Dar n-a fost vorba de fumat, ci de altceva, de un lucru greu de imaginat. Omul a apropiat bricheta de maşină şi, într-o clipă, autoturismul, care ia foc din toate părţile, se transformă într-un rug. Apoi piromanul a privit o secundă, a rîs şi a luat-o la fugă. Ce prostie, să cred că în canistră e apă pregătită pentru spălatul maşinii! Dar nici să-mi închipui că cineva poate să-şi dea foc propriei maşini. Dacă e însă la mijloc vreo afacere necurată, vreun individ care vrea să înlăture nişte urme sau mai ştiu eu ce ? Oare nu pentru asta a luat-o la fugă ? mi las cojocul în maşină şi o iau în goană în urmărirea şoferului de pe turism. în satul meu de munte am fugit mult. Am alergat şi după aceea, la tot felul de concursuri. Dar, de cînd m-am însurat, nu mai am timp de sport. El, orăşean, deşi cam de aceeaşi vîrstă cu mine, a început să dea semne de oboseală. Distanţa dintre noi s-a tot micşorat. îl ajung apucîndu-l de mîneca paltonului, care se descoase. «De ce-ai dat foc, mă, nenorocitule, maşinii ? Spune, că de nu te-ating imediat». Eram nervos. «Stai domnule, zice el, calmează-te ! Am fugit că mi-era frică de explozia rezervorului. Iar cu incendierea maşinii e o treabă personală». «Cum adică, personală ?» zic.
«E maşina mea, fac ce vreau cu ea». Am rămas cîteva momente mut. între timp, din maşină nu a mai rămas decît un schelet metalic calcinat. Au ars pînă şi cauciucurile.

Doi ciobani, care la început au privit de La stîna din apropiere spectacolul, se apropiară de şosea. «Măi, Ioane, ăsta-i bolund, mă. Să ai aşa motor fain şi să-i dai foc ? Asta n-o pricep, mă, în ruptul capului».

între timp, destăinuirea piromanului a continuat. «Sînt în pragul divorţului cu soţia. Infidelitate, de asta-i vorba. După ce ea a spart serviciul de porţelan chinezesc, strigînd de a auzit tot blocul că mai bine îl face fărîme, decît să-l împart cu mine, eu am luat frumuşel tablourile şi pernuţele ornamentale, le-am dus în curtea blocului, într-un loc ferit şi le-am dat foc. Sîntem chit nevastă, am mai scos ceva din inventar. Să fie mai uşor la departajare. Cînd m-am întors aseară de la serviciu, ce credeţi că făcea scumpa mea nevestică ? Spărgea tacticos tot ce era cristal, lovind fiecare obiect de marginea chiuvetei, precum o gospodină care pregăteşte o omletă. Aşa că şi eu azi, după ce am tamponat maşina, m-am gîn- dit că nu mai are rost s-o dau la reparat. Mai bine îi dau foc, decît s-o împart cu consoarta». Exact ca în filmul cu Stan şi Bran. Proprietarul casei smulge pe rînd cîte o bucată din maşina celor doi prieteni, iar ei, la rîndul lor, distrug treptat, bucată cu bucată, cocheta căsuţă. Mai întîi geamurile, apoi uşa, mobilierul, pînă cînd atît «Fordul T» cît şi căsuţa sînt complet demolate. La scenă asista un poliţist care, imperturbabil, nota din cînd în cînd cîte ceva în carnetul său.

Am aflat ulterior că proprietarul Daciei e în evidenţă la un spital de boli nervoase. Bănuiam că ş

i«jumătatea» lui are o fişă la o instituţie medicală de acelaşi profil”.

Ce părere aveţi despre istorisirea prietenului nostru. Şi tot timpul dă din mîini, imită cînd pe unul, cînd pe altul. Ce mai ? Ca la teatru ! Şi cînd te gîn- deşti că povestea aceasta era adevărată

.ÎNAPOIEREA DE LA CABANĂ

...„Ce s-c întîmplat acolo, sus, la cabană, îşi exprimă opinia directorul întreprinderii, iese din sfera circulaţiei propriu-zise. Este mai degrabă o problemă de conştiinţă, de răspundere civică, de omenie. Iar tragicul sfîrşit plasează întîmplarea şi în domeniul legii.

E foarte adevărat că unitatea lor, formată în general din oameni tineri, harnici şi ambiţioşi, obţinuse în ’83 şi în primele luni ale lui ’84 rezultate remarcabile. Performanţa de a fi întrecut alte secţii cu mari tradiţii nu-i de colea şi cei trei prieteni au avut un însemnat rol. Cînd au plecat de aici, din municipiu, erau într-o stare euforică extraordinară. Se bucui ,u ca nişte copii. Aranjaseră o petrecere la munte. M-au invitat şi pe mine. I-am refuzat, nu pentru că nu mi-ar fi plăcut să respir puţin aer de munte şi să beau şi eu un pahar împreună cu ei, ci din pricina unor probleme care reclamau prezenţa mea la fabrică toată noaptea. Cînd m-au anunţat de la canton că maşina care a urcat ieri sus e căzută în pîrîu, la «Vizuina vulpii», şi e pe cale să fie dusă la vale de viitoarea apelor umflate, am rămas înmărmurit. Mă gîndeam că omul face vreo confuzie. «E chiar maşina inginerului Filip ?» «Asta-i bună, tovarăşe director ,parca eu n-o cunosc. Doar aproape în fiecare duminică inginerul vine cu copiii în pădure. E vişinie la culoare şi cu o dungă, albă la mijloc». «Dar oamenii care erau în ea, unde-s, moş Vasile ?» «Nu-mi dau seama. Prin apropiere nu-i nici ţipenie de om, iar pînă acolo nu pot ajunge, apa-i adîncă şi din maşină nu se mai vede decît acoperişul.

Neliniştit, am plecat într-un suflet la cabană. Bineînţeles, după ce am anunţat unde trebuie. între timp începuse să ningă, abia se vedea drumul. Am făcut mai bine de două ore. «Ce s-a întîmplat, moş Vasile, unde-s băieţii ?» «Au plecat azi noapte. Să tot fi fost două, trei. Eu le-am spus : «Rămîneţi oameni buni şi dormiţi aici. Unde vă duceţi în bezna asta, pe drumul ăsta greu ? Aveţi aici tot ce vă trebuie pentru dormit. Vă odihniţi ca lumea şi plecaţi dimineaţă. Mîine şi aşa-i duminică... Băuseră cam multişor»...

Pînă la urmă, continuă directorul, s-a dovedit că maşina s-a prăbuşit de pe drum în apă nu la «Vizuina vulpii», ci mai sus cu vreo cinci kilometri. Parapetul podului rupt şi urmele de cauciucuri în viraj spre dreapta arătau exact locul unde, probabil, şoferul scăpase maşina de sub control..."

...„înainte de plecare, între ei a fost un pic de sfadă, spune cabanierul, nu se înţelegeau care să conducă. Tovarăşul inginer, proprietarul maşinii, susţinea că nu e beat şi poate să conducă el, ceilalţi doi voiau să se urce ei la volan. Nu ştiu ce s-a mai întîmplat mai departe că maşina o lăsaseră jos, la şosea. Pînă aici au urcat pe scările de piatră, că nu-i’ drum de automobil. La plecare au luat-o pe scurtătura din pădurice. N-am avut cum să văd cine s-a urcat la volan. Mai tîrziu i-am găsit pe inginerul Filip şi p etehnicianul Coslin acasă la un pădurar, îşi uscau hainele[11].

...„Le-am spus colegilor că e firesc să conduc eu, a povestit Filip, deoarece e maşina mea şi în plus cunosc şi drumul foarte bine. Ne-am ciorovăit mult timp. Costin a renunţat la intenţia de a conduce. Ila- rie însă nu şi nu, că el ştie să conducă foarte bine, deşi n-are încă permis, că e cel mai treaz dintre noi, iar în ce priveşte drumul, să nu ne facem probleme că a mai fost el pe-aici. «Şi la urma urmei, ăsta e drum de pădure şi nu public», zicea. «Parcă pe un drum ca ăsta, nepublic, nu poţi să ne omori !» s-a băgat în vorbă Costin. Atît i-a trebuit ! «Dacă tăceai, filozof rămîneai !», i-am şoptit mai tîrziu. De aici a început scandalul. Ilarie s-a simţit profund jignit. Era irascibil el şi aşa, d-apoi după ce şi, mai ales, după cît băuse. L-am potolit cu greu. Fără să ţină seama de protestele noastre s-a instalat la volan. Aici am greşit noi profund. N-am avut tăria să-l împiedicăm să conducă maşina şi să ne întoarcem apoi toţi, la ca-bană. Nu-l mai văzusem niciodată la volan şi nici nu eram sigur dacă cunoaşte drumul. Al doilea moment de cumpănă, de fapt momentul hotărîtor, a fost atunci cînd eu şi Costin ne-am dat seama că maşina merge şerpuit, dintr-o margine în alta a şoselei. De cîteva ori era cît p-aci să ne bage în şanţ ori în copaci. Mă gîndeam că mai la vale, pe şosea, sînt mai multe pericole. Prăpăstii, ba în stînga, ba în dreapta, curbe în loc, şleauri. «Ce ne facem Costine ? îl întreb pe colegul meu aşezat în spate» «Eu nu mă bag, n-ai văzut ce mi-a făcut la plecare ?» «Cum adică nu mă bag, cînd îi vorba de viaţa lui şi a noastră ! ?» Maşina era a mea. Eu trebuia să acţionez. Mie mi-au lipsit cu-rajul şi forţa de a-l determina pe Ilarie să oprească
sub un motiv oarecare şi a nu-l mai lăsa apoi să se urce la volan. Am mai mers circa un kilometru. Cum n-a observat curba largă la stingă, nu mi-am dat seama, deşi acum, treaz şi lucid, îmi explic perfect ce s-a întîmplat. Maşina a perforat parapetul şi s-a prăbuşit de la şase metri în pîrîu. Contactul cu apa rece ca gheaţa, adîncă pînă la gît, şi bolovanii mari, a fost groaznic. M-am zbătut să ies din maşină. Cu mare greutate, zgîriindu-mă pe pietrele ascuţite, am ajuns la mal. Aici mi-am amintit de colegi. în jur, pe locul unde mă aflam, nu era nimeni. Mai tîrziu l-am zărit pe Costin. Ieşise din apă pe malul opus. Era cert că duşul rece nu-i făcuse nici lui mare plăcere. Dar unde-i Ilarie ? între timp maşina se deplasase destul de mult în aval. Apele vijelioase ale pîrîului, atît de cuminte vara, tindeau să acopere maşina. Fie ce-o fi, mă bag din nou în apă. Am ajuns la maşină. M-am luptat mult să deschid uşa care, îndoită, se încăpăţîna să reziste dar pînă la urmă a cedat. La volan, Ilarie, cu apa pînă la frunte, cu pieptul aplecat pe volan, nu dădea nici un semn de viaţă. Cu ajutorul cîtorva muncitori forestieri, veniţi în grabă, am reuşit să-l scot din autoturism. Medicii au constatat ulterior că omul murise prin înec.”

După Codul penal, totul e mai mult decît clar. Vinovată e victima. „Conducere în stare de ebrietate şi fără permis'[1]. Filip, posesorul Daciei vişinii, va răspunde pentru : „încredinţarea volanului unui ne- posesor de permis".

Dar după legile nescrise ale omeniei, ale solidarităţii oamenilor în bine şi pentru bine, autorii morali ai acestei nefericite întîmplări au fost toţi cei care puteau împiedica accesul la volan al lui Ilarie.

ÎN NICI ZECE MINUTE

Trecuseră şapte ore de cînd fuseseră aduse cele trei victime la spital şi pînă acum nimic, nimic. Ba da, există totuşi ceva, exageram cînd spuneam nimic. Aveam o informaţie, un zece, cifra pe care ne-a furnizat-o puştiul care se întorcea de la şcoală. „Nene – ne-a zis el cu sufletul la gură, după ce-a fugit cîteva sute de metri să ajungă la maşina noastră, cu giro- farul în funcţiune –, am crezut că n-o să vă mai prind, că vreţi să plecaţi, d-aia am fugit aşa. Eu... eu... am văzut tot”. „Mai trageţi sufletul puţin. Nu vezi că nu poţi vorbi ? Te ascultăm cu răbdare, nu plecăm". Băiatul, un tip de albino, păr aproape alb, sprîncene la fel, doar cu nasul înroşit de frig, începe, după o scurtă odihnă, să vorbească cursiv. „Eu mă întorceam de la şcoală, că învăţ după-masă. Drept din faţa mea venea maşina mică, cu farurile aprinse. Mergea cam aşa, şi arăta cu palma traseul sinuos al autoturismului. Colegii mei s-au ferit, au fugit de pe asfalt. Doi, care apucaseră să se îndepărteze de drum, au scăpat, pe Ovidiu însă l-a şters... Nu, nu l-a lovit în plin, l-a dat jos aşa, ca pe un popic. Cred că cu partea din spate a maşinii. Dacă a oprit ? Nu, nici vorbă. A stins luminile şi a plecat în viteză. Dacă am reţinut ceva ? Da, da, în coada numărului avea un

zece şi cred că era deschisă la culoare. Nu, nu pot să vă spun că era galbenă, albă, roz sau altfel. Doar atît, că nu era de-astea care noaptea toate sînt negre „.

„Bune şi datele astea, aur, nu altceva, Vlade. Avem ceva, cît de cît, un fir. Băieţii din grup nu ne-au putut spune nimic. Al lovit, cu coastele rupte, cosit pe la spate, a leşinat imediat, iar ceilalţi doi, deşi speriaţi la culme, au dat fuga spre băiatul ce gemea căzut la pămînt”.

Nu trec trei ore şi după căutări asidue este găsit un autoturism galben deschis, al

cărui număr se
termina cu zece. Puternic lovit în partea din faţă (urmele pomului pe care îl luase în „braţe” erau evidente), cu uşile deschise, murdar de noroi în partea de jos a caroseriei, cu fel de fel de înfundături şi zgîrieturi pe aripi şi pe capota portbagajului, zăcea pe o parte, părăsit de cel care îl condusese. Curios ! Respectivul a abandonat nu numai maşina, ci şi o serie de obiecte. O servietă din piele, nouă, nouţă, aproape plină cu fel de fel de obiecte de cosmetică, frumos împachetate parcă pentru a fi făcute cadou, o scurtă din piele, o pereche de mănuşi aproape nepurtate. „Hai să ne punem pe treabă, Nelule, avem de lucru nu glumă. întuneric, neîntuneric, zic, n-avem timp de aşteptat. Epava trebuie luată centimetru cu centimetru. Proiectoare, lupe, pensule, într-un cuvînt tot instrumentarul criminalistic a intrat în funcţiune. Pe volan, pe oglinda interioară, pe fotoliul din faţă urme de sînge, pe podea doi nasturi ce par a fi de la un palton şi o bucată cam de trei cm ^{2} de material textil gros. „Obiectele lăsate parcă deliberat în maşină, sîngele, nasturii rupţi vorbesc de o părăsire în grabă a maşinii. Ce zici Vlade ?” „Aşa s-ar părea. Dar mai ştii ?!”

Concomitent, o echipă discută cu proprietarul maşinii. „Da, maşina-i a mea. Eu am umblat cu ea aseară, îs vinovat, ce mai. Imprudenţa se plăteşte. După 100 000 de kilometri făcuţi cu maşina, parcă îmi crapă obrazul de ruşine. Să derapez şi să intru în pom exact ca un începător... Da, obiectele le-am lăsat eu pregătite pentru ziua lui naşu, eram atît de zăpăcit... înţelegeţi ! Cum adică vă surprinde că am pierdut controlul într-o curbă atît de largă ? Ce, dumneavoastră n-aţi întîlnit cazuri cînd asemenea lucruri se întîmplă chiar şi pe drum drept ? Dacă eram băut ? Asta o consider chiar jignire. întrebaţi pe oameni, la fabrică, pe vecini, pe nevastă-mea, dacă eu pun picătură de alcool în gură. în primul rînd că nu-mi place băutura şi în al doilea rînd că asta ar însemna pentru mine sinucidere, cu ulcerul meu. Despre urmele de bicicletă de pe maşina mea ? Habar n-am. O fi zgî- riată de vreun copil, că de cîte ori o las noaptea în faţa casei, a doua zi o găsesc zgîriată. De cine, nu ştiu. Vorba aia : «Hoţul cu un păcat şi păgubaşul cu două». Că sînt trei oameni răniţi în accidente, la spital ? Or fi. Ce, eu ţin evidenţa celor internaţi ? De unde să ştiu ?” Şi omul îşi continua istorisirea atît de convingător şi natural că-l şi puteai crede. Numai că...

Preda se mai ţine un timp tare, dar, în faţa probelor, n-are ce face, mărturiseşte.

...„După ieşirea de la uzină, am intrat colea, ştiţi, în colţ, la «Pîrîul Rece». N-am băut mult, cîte o sută de coniac de căciulă. M-am ridicat de la masă să plec. Coţofană a insistat: stai şi stai, că n-o fi foc dacă mai bem cîte-o sută. Nu, zic eu, mă aşteaptă nevasta cu masa. Cînd cobor din autobuz, în comună, de cine dau ? Finul cu nevastă-sa. N-am putut să-i refuz. Am ma\ băut cîte 200. Tot coniac. Acasă, nevasta supărată că fac ore întreg? de la serviciu pînă acasă, că nu rezolv nici o problemă pentru familie şi cîte şi mai cîte. îmi cere să-i aduc ceapa de la taică-său. Mă duc, Vetuţo, mă duc, numai slăbeşte-mă cu mitraliera ta de gură. Mă cam grăbeam, ce-i drept, să mai prind şi eu ceva din programul de seară la televizor. L-am lovit pe băiat, e adevărat. Mi-a fost frică să opresc. Mă linişteam singur, spunîndu-mi că nu poate fi grav. Doar l-am şters. E adevărat, am stins luminile şi am mărit viteza. M-am pomenit, pe stînga, cu femeia în faţă. N-am văzut-o. Noaptea, fără lumini,
ce să vezi ? Am auzit doar un ţipăt. Am aprins din nou luminile, că de nu, pînă acasă, îmi spuneam, mai cosesc vreo doi, trei. Cu biciclistiA e altă poveste. E de vină el. N-avea lumini, ce pretenţii să aibă. Cum adică, avea ochi de mîţă ? Pe dracu. Poate-i avea, dar erau plini de noroi. L-am agăţat la depăşire şi a căzut pe asfalt. Să se mai ferească şi ei. După lege au şi bicicliştii îndatoriri, nu numai noi, şoferii[1]'.

După isprăvile făcute, Preda întoarce maşina şi trece pe lîngă cele trei locuri unde a lovit băiatul, femeia şi biciclistul. Psihologia tipică a infractorului care, în 90% din cazuri, se întoarce la locul faptei. Să vadă ce a lăsat în urmă, ce spun curioşii, ce măsuri iau reprezentanţii autorităţilor etc. etc.

Şoferul nu opreşte, ci se strecoară hoţeşte, încet, fără zgomot, doar cu luminile de poziţie aprinse, pe lîngă mulţimea de oameni adunată. Ştie că riscă să i se observe avariile produse maşinii, parbrizul spart, înfundăturile, dar nu rezistă tentaţiei. Caută o soluţie să ascundă urmele celor trei coliziuni de pe maşină. „S-o repar, n-am unde la îndemînă şi pici timp. Să pun prelata pe ea şi să n-o folosesc câteva zile ? E o idee, dar se nasc întrebări. «Ce, măi, Predo, de ce nu foloseşti maşina ? E stricată, lovită ?» Aşa am găsit soluţia cu intratul în pom. Am derapat şi m-am auto- accidentat, asta o să spun. Asta explică şi zgîrieturile de pe mîini, de pe faţă, scurta ruptă. Am lăsat-o lîngă copac, cu gînd s-o transport la atelier a doua zi. Pînă atunci se duce şi efectul alcoolului, îmi spuneam".

La toate s-a gîndit Preda, mai puţin la cei loviţi şi lăsaţi în drum !

1„De ce să nu recunosc. îmi pare rău, dar... Cămaşa îi mai aproape decît haina, recunoaşteţi ? Să nu mă judecaţi greşit”.

Nu, Preda, te judecăm drept. Te judecăm aşa cum e normal, corect. Te judecăm ca pe un laş, ca pe unul grav vinovat în faţa oamenilor

.O POVESTE CU... TĂFJŢE

...„Cînd am pornit către locul accidentului, îşi amintea bunul nostru amic, căpitanul Dobre, în acea seară de vară fierbinte, nu aveam de unde bănui cîte noduri va trebui să dezleg pînă voi da de capătul acelui fir de aţă, de-a lungul căruia se înşiruiau, într-o ordine mai mult sau mai puţin cronologică, numeroasele şi diversele crîmpeie de viaţă, de fapte şi situaţii privind existenţa unor oameni. Fapte şi situaţii fără vreo legătură între ele, la prima vedere, dar care, în cele din urmă, s-au dovedit a fi într-o strînsă condiţionare reciprocă, devenind, pe rînd, cînd cauzele, cînd efectele întîmplărilor a căror logică trebuia s-o găsesc.

Dar să intru direct în poveste. După cum vă spuneam, ma îndreptam cu maşina de serviciu către locul accidentului despre care fusesem anunţat prin radio. Vestea nu-mi făcea plăcere din mai multe motive. Mă întorceam tot de la un accident. Ceea ce înseamna că acesta, către care mă îndreptam acum, era al doilea în decursul unei singure zile. Mă simţeam obosit după atîtea ore de căldură toridă şi, în plus, trăiam senzaţia neplăcută provocată de orice schimbare bruscă a proiectului propus. Abia aşteptam să ajung acasă şi să mă răcoresc sub şuvoaiele plăcute

ale duşului, cînd, poftim situaţie !, ia-o la dreapta, pe noua direcţie indicată.

Femeia fusese lovită de o maşină mică, după cum mi s-a spus la spital. Revenindu-şi destul de repede după şocul izbiturii, a fost în stare să-mi indice culoarea maşinii. Verde deschis. Afirmaţia femeii se corela perfect cu bucăţica de peliculă, de culoare verde, pe care am găsit-o la locul accidentului. Sărise, probabil, de pe caroserie, în zona de impact cu victima. Femeia mi-a mai spus că şoferul a oprit, s-a aplecat asupra ei şi, văzînd că nu mişcă, a plecat. Duhnea a băutură şi a fum de ţigară.

Am început căutările pentru descoperirea şoferului. Accidentul s-a produs pe un drum judeţean asfaltat, mai puţin circulat în ultimul timp, de cînd traseul către municipiul de reşedinţă al judeţului s-a mutat pe o şosea nouă, ce scurta distanţa cu cîţiva kilometri. încît de martori oculari nici vorbă ! Femeia mergea către casă, venind dintr-un sat apropiat, unde locuia o soră a ei, căreia îi dusese nişte medicamente cumpărate din oraş de un vecin. Maşina a ajuns-o din urmă şi tocmai cînd voia să se întoarcă cu faţa spre ea, ca să facă semn şoferului să o ia, nu a mai avut timp să-şi realizeze intenţia, fiind izbită şi trîntită în şanţ. Cam asta era tot !

în ce mă priveşte, continuă căpitanul Dobre, dispuneam de două elemente de ghidare pe spinosul drum al căutării autorului accidentului. Ştiam că este vorba despre un autoturism şi că acesta are culoarea verde. Am început, deci, cu... începutul. Adică : întocmirea listei maşinilor verzi. Au apărut cîteva sute. Dar dacă nu era din judeţul nostru ? îmi puneam, totodată, întrebarea. Putea fi un automobilist aflat în trecere pe la noi sau, cine ştie, un cetăţean străin,

continuam reflecţiile în timp ce trecusem la recunoaşterea primelor maşini verzi, făcînd vizite la domiciliul deţinătorilor lor. Nici în acest domeniu, lucrurile nu sînt uneori simple. O să fiu întrebat, în mod firesc, de ce ? în fond şi la urma urmei, te duci la adresa respectivă, suni la poartă, îţi declini calitatea, omul îţi arată maşina, tu o verifici, constaţi că nu are urme de accidente, mulţumeşti şi pleci. Treabă de rutină şi, bineînţeles, de răbdare. Dar eu vin şi întreb : ce faci dacă omul nu este acasă ? Afli, de exemplu, că toată familia a plecat cu o zi în urmă la mare, iar accidentul s-a comis cu două zile în urmă. Deci putea să fi fost comis cu această maşină ! Sau, într-un alt caz, deţinătorul este acasă, nu şi maşina ! A luat-o fiul său, cu cîteva ore în urmă, şi a plecat cu logodnica sa în vizită de prezentare la viitorii socri. Sau cine ştie ce alte istorii. Gama de variaţiuni pe această temă nici pe departe nu este epuizată. Maşina a fost vîndută, spre exemplu, fără să se întocmească actul de vînzare-cumpărare, şi a ajuns, acum, hăt !, la 400 de kilometri, la noul posesor. Ieri dacă veneai, o aflai încă în curte. Astăzi, însă, regrete ! Deţinătorul, cel puţin cel care figurează la noi, la circulaţie, în această calitate, nu are ce să-ţi arate. Nu cumva exagerez ? Nu cumva asemenea situaţii, şi eu nu prea sînt inspirat acum, sînt excepţii ? Cele mai multe maşini sînt uşor de găsit, aflîndu-se la deţinători. Aşa este. Dar cine îmi garantează mie că maşina cu care s-a săvîrşit accidentul nu este tocmai aceea pe care nu am găsit-o printre cele cinci sute treizeci şi opt ţinute în evidenţă ? Pînă una-alta, fiecare maşină negăsită

reprezintă pentru mine o necunoscută, o pată albă, precum apar pe hărţi zonele încă neexplorate

.A tr.eia zi după accident, femeia a murit. în după- amiaza aceleiaşi zile, un cetăţean se prezentă la mine, la birou :

— Să trăiţi, tovarăşe căpitan, începu el, cu o voce cam timidă. Pot să vă deranjez cu o problemă ?

— Poftiţi, luaţi loc şi spuneţi-mi despre ce este vorba.

— Ştiţi, nu prea mă pricep cum să vă explic, ca să nu mă înţelegeţi greşit.

L-am lăsat sa-şi capete singur curaj, fără să intervin eu. îl priveam cu atenţie, dar fără ostentaţie, dîn- du-i de înţeles că depinde numai de el modul cum să prezinte lucrurile. Folosesc, de regulă, această tactică, deoarece am observat că, aproape întotdeauna, oamenii dobîndesc încrederea în sine atunci cînd simt că li se acordă această încredere. Nu m-am înşelat nici de data asta !

— Mă numesc Moldovan Pătru, reluă vorba omul, şi sînt din Cireşari, de lîngă Băile Vulcan. Am 48 de ani, sînt căsătorit de-a doua oară, că prima nevastă mi s-a prăpădit de gută. Eu am venit la dumneavoastră ca să vă spun că acum trei zile, într-o seară, aud că cineva deschide poarta mare, ştiţi, pe unde intrăm cu căruţa. O întreb pe nevastă-mea: „Cine-o fi, Ve- tuţo, la ora asta?" Ea se uită pe geam şi-mi spuse: „E Vasile. Bagă maşina în curte". Vasile ăsta e merceolog la cooperativă şi stă nu departe de noi, pe o uliţă. Cînd plouă e cam greu de intrat la ei cu maşina. D-aia o mai lasă la noi, în curte, că noi locuim la şosea şi avem curtea pietruită. Nu prea mi-a plăcut mie, la început, că Vasile aduce maşina în curte, la mine, că mă încurca. El a vrut să-mi plătească şi chirie, dar eu nu am primit. Nu împart curtea şi casa cu nimeni ! L-am lăsat să o aducă, din cînd în cînd,
după ce ploua, că şi el mă mai serveşte cu cîte una, alta. De cîte ori aduce la cooperativă vreo marfă mai bună, mă anunţă primul pe mine.

După ce a lăsat maşina în curte, acum trei zile, a plecat. Pusese prelata pe ea şi a tras-o într-o parte în curte, aşa ca să nu-mi fie în cale. De-aia nici nu am prea băgat-o în seamă. Abia azi dimineaţă, negăsind un căţel, pe care l-am adus de puţin timp, şi cre- zînd că e sub maşină, am ridicat colţul prelatei din faţă şi am văzut că maşina are vopseaua sărită lîngă far şi tabla puţin îndoită. Nu am spus nimic neves- ti-mi, că astea nu-s lucruri pe care să le discuţi cu femeile, şi am venit la dumneavoastră. Dar, ştiţi, aş vrea să nu se afle că eu am fost aici şi v-am spus lucrurile aistea. Poate că Vasile nu e vinovat şi, apoi, nu vreau să-mi aprind paie pe cap...

— Ce culoare are maşina ? îl întrebai pe Moldovan Pătru.

— Verde, tovarăşe căpitan.

Nu trebuie să spun cum am tresărit la cele auzite. Abia aşteptam să trec la acţiune ! Oricum, însă, l-am liniştit pe omul meu că voi proceda în aşa fel, încît să nu aibă nici o neplăcere, după care l-am sfătuit să se întoarcă acasă.

Pentru ca lucrurile să aibă o desfăşurare firească, întîi m-am prezentat la domiciliul iui Vasile. Pe numele complet : Drăgan Vasile. L-am întrebat de maşină, spunîndu-i că efectuăm controlul tuturor autoturismelor din zonă, pentru a cunoaşte dacă au fost supuse verificării tehnice anuale şi care e calitatea acesteia. Mi-a spus cu dezinvoltură că a făcut verificarea respectivă în luna precedentă, iar acum maşina o are la Moldovan Pătru, căruia i-a împru-
mutat-o de cîteva zile ca să-şi aducă nişte tărîţe pentru porci. De-atunci nu a luat-o din curtea acestuia.

Drept să-ţi spun, la o asemenea întorsătură nu m-am aşteptat. îmi puneam întrebarea dacă, nu cumva, Moldovan Pătru este autorul unei înscenări ? Pentru a deruta cercetările, ieşind astfel basma curată şi scăpînd, totodată, de un ins pe care, era clar, nu-l simpatiza, dacă nu chiar îl ura din invidie. Dilema în care mă aflam se complică şi mai mult cînd, deplasîndu-mă împreună cu Drăgan Vasile la maşina sa, găsim în portbagajul acesteia doi saci cu tă- rîţă. Bineînţeles că Moldovan Pătru nici vorbă să recunoască împrumutarea maşinii şi, cu atît mai puţin, provenienţa tărîţei. Ceea ce, însă, a pus capac la toate, lăsîndu-mă perplex, a fost poziţia Vetuţei, nevasta lui Moldovan. Aceasta declară de la început că, într-adevăr, maşina a împrumutat-o bărbatul ei ca să aducă tărîţă. Susţinea că a mai împrumutat-o şi altă dată. Cît despre urmele de accident de pe autoturism, ea habar n-are !

Ce era să fac ? Maşina cu care s-a comis accidentul o descoperisem. Nu aveam nici un dubiu în această privinţă. Particula de vopsea, pe care o găsisem la locul accidentului, se potrivea perfect. Bara de protecţie avea o îndoitură deasupra roţii din faţă dreapta, exact la înălţimea ce corespundea cu lovitura provocată femeii în momentul impactului, pe piciorul stîng. Ştiam, de asemenea, că autorul trebuie să fie ori Drăgan. ori Moldovan. Şi, drept să-ţi spun, mă mai încolţea un gînd. Un gînd izvorît din obligaţia

etică ce o datoram faţă de profesiunea mea, şi anume de a nu emite certitudini fără probe indubitabile, şi nici să nu omit vreo ipoteză plauzibilă. Ca. de pildă, aceea că maşina a fost împrumutată sa
uîncredinţată cuiva de către Moldovan Pătru, caz în care autorul accidentului putea fi o terţă persoană. M-am gîndit şi la presupunerea că soţia lui Moldovan nu ar fi făcut afirmaţia pe care a făcut-o dacă ştia că pe maşină se găsesc urme de accident. Nu puteam ocoli un asemenea raţionament, deoarece o întrebasem despre ce ştie ea în legătură cu deplasarea autoturismului înainte de a ridica prelata.

Am pornit pe o altă cale, căutînd să depistez originea tărîţei. Nu mi-a fost greu să ajung în acest fel la moara din comuna situată la capătul drumului pe care s-a produs accidentul. Bineînţeles că gestionarul «nici ceapă n-a mîncat, nici gura nu-i mirosea». Am propus, totuşi, colegilor de la economic să efectueze urgent un control la moară. Am procedat inspirat ! S-a descoperit sustragerea unor cantităţi însemnate de tărîţe. Evident, şi de făină. Pînă aici toate erau clare. Chiar dacă nu am descoperit, deocamdată, autorul accidentului, cel puţin am contribuit ca să se pună capăt unei activităţi ilicite ce aducea serioase prejudicii unei unităţi socialiste.

în ceea ce privea cauza noastră, parcă era un făcut, nici o lumină în plus. Gestionarul infractor susţinea că vînduse din tărîţa sustrasă şi lui Moldovan şi lui Drăgan. Aşa că, din punctul meu de vedere, mă aflam ca şi la început. Tot cu doi bănuiţi !

Pe cînd mă frămîntam încotro s-o mai apuc, mi-am adus aminte de ceva. Cu acest gînd m-am deplasat deîndată la Cireşari şi l-am invitat pe Drăgan la postul de miliţie. A venit: A intrat calm, sigur de sine, rămînînd în picioare, într-o poziţie oarecum indiferentă.

— Ia loc, te rog, şi i-am arătat scaunul din faţa biroului

.S-a aşezat, după care şi-a îndreptat privirea spre mine, aşteptînd să-i pun întrebări. Era calm, zîmbi- tor, sigur pe sine.

— Fumezi ? I-am adresat întrebarea pe un ton oarecum familiar, pentru a-i da impresia că nu este vorba despre o discuţie foarte oficială.

— Da, tovarăşe căpitan, mi-a răspuns Drăgan.

— Cite ţigări pe zi ? .

— Cam un pachet. Uneori şi mai multe. Depinde de cîtă treabă am.

— Cînd bei, fumezi ?

— Sigur că da. Dumneavoastră nu ştiţi cum e la un pahar de vin, prinse curaj la răspuns Drăgan.

— Ştiu, cum să nu ştiu, îi dădui replica. Că şi eu sînt fumător. Dar Moldovan fumează ?

— Ăsta nici nu bea, nici nu fumează. E dintr’ăia care se abţin de la toate, adăugă cu subînţeles Drăgan.

— O fi, Drăgane. Dar accidentul nu el l-a comis. Sînt sigur acum, am atacat eu, dintr-o dată, frontal.

— Tot pe mine mă bănuiţi, tovarăşe Căpitan. Văd bine. Deşi nu aveţi nici o probă, răspunse, cu reproş, Drăgan.

— Deci nu e vorba că nu ai comis accidentul, ci de faptul că nu am probe, continuai cu fermitate. Sper că-ţi dai seama, Drăgane, că te-ai dat de gol.

— M-am exprimat greşit, căută Drăgan să dreagă busuiocul.

— Aşa să fie. Cel puţin deocamdată. Dar tărîţa cine a procurat-o ?

— Şi eu am cumpărat şi Moldovan, veni prompt, chiar prea prompt, răspunsul.

— De unde şti Drăgane ce a făcut Moldovan ? Ţi-a spus ei ?

— Nu, mi-a spus Moise, gestionarul de la moară. – Interesant. La miliţie nu a declarat aşa ceva.

■ – Nemernic a fost ăsta de-o viaţă, exclamă cu ciudă, printre dinţi, Drăgan. Vrea să mă bage la apă, pentru că nu i-am procurat un congelator.

— Să-ţi mai spun un lucru pe care nu-l ştii, dar care te va ajuta să-ţi dai seama că noi cunoaştem adevărul. Victima accidentului a apucat să dea o declaraţie înainte de a muri. Uite-o aici ! Ea arăta, printre altele, că şoferul care a lovit-o cu maşina duhnea a băutură şi a tutun. Reţine Drăgane, a tutun ! Or, Moldovan, după cum singur ai spus, nu a fumat niciodată. Şi asta nu e încă totul. Am mai aflat ceva. Ceva care spune mult. Pînă acum trei ani, Vetuţa a fost vînzătoare la cooperativa de consum din Cireşari. Nu era pe-atunci măritată cu Moldovan. Eraţi în relaţii foarte strînse. Nu mă refer la cele de serviciu, ca de la vînzătoare la gestionar. Mă refer la altele. La petrecerile pe care le-aţi organizat la ea acasă, la verificările pe care le-aţi făcut numai în doi, ca să vă puneţi de acord înainte de inventarele oficiale. Odată, cînd, după un inventar, ai ieşit

cu o lipsă destul de substanţială, Vetuţa te-a salvat de la înec, profitînd de slăbiciunile pentru femei ale contabilului de-atunci. A vrut şi acum să te scape de răspundere, Drăgane, dar nu i-a mers. A omis din calcul un amănunt deloc neglijabil : descoperirea la foarte scurt timp după accident a sustragerilor comise de Moise şi declaraţia lui că, a doua zi după accident, Vetuţa l-a rugat ca, în cazul cînd va fi întrebat cui a vîndut tărîţă în ziua respectivă, el să susţină că nu ţine minte, pentru că, în decursul timpului, vînduse şi lui Moldovan şi lui Drăgan. Afirmaţie care, de asemenea, nu a rezistat adevărului
.Pentru că la percheziţia domiciliară făcută lui Moise, s-a găsit ascuns carneţelul în care-şi notase cu mîna lui pe toţi cei cărora le-a vîndut făină sau tărîţe. Voia să-i aibă la mînă ! în acest carneţel, Drăgan Petru figurează de şapte ori, pe cînd Moldovan Pătru nici măcar o dată !”

AU PLĂTIT CU VIAŢA

Ce reacţii să mai ai, ce să mai vezi, să auzi, să simţi după un „tratament" intensiv cu alcool vreme de trei ore ? După accident, şoferul a declarat că nu-şi mai aminteşte nimic din ce s-a întîmplat la terminarea chefului. Ulterior, a început să-şi mai aducă aminte cîte ceva. Şi anume : partea lui a fost de patru litri de bere (nu patru sticle, ci patru litri), şi 250 g de coniac, pe care l-a băut în diferite locuri (adevăratul beţiv, care se „respectă", nu bea în acelaşi loc, lui îi plac schimbările de decor). Peste tot, „stă-pînul" uriaşului autovehicul a găsit din partea cunoştinţelor de la bufete, puncte de aprovizionare, magazine etc. cea mai mare receptivitate (deşi respectivii ştiau precis că el, Costel, e şofer) etc. etc. Situaţia era la un moment dat ca în cunoscuta glumă, unde e vorba de tipul care făcea comanda ospătarului şi îi spunea : „Noi sîntem trei, dar aduceţi numai două sticle, fiindcă el (al treilea care, de altfel, era beat turtă şi dormea sub masă) e şofer şi nu bea.

Pînă la urmă, omul reface, cu greutate, şi principalele secvenţe ale întîmplării. După ce a terminat lucrul, şi-a parcat „uzina", undeva, în afara drumului, alegînd, din întîmplare, un loc deosebit de pito-
resc, o poieniţă invadată de o iarbă bogată, de un verde crud, străjuită de nişte mesteceni. Trupurile albe ale acestora, pe fondul verde, pătat parcă de lilaul, indigoul, albastrul şi roşul florilor, formau un un veritabil tablou. Bineînţeles că pilotul mastodon-tului n-a urmărit.cromatica peisajului, ci era interesat să se debaraseze cît mai repede de gigantul pe roţi pe care, după spusele şoferului, „Chiar dacă cineva vrea să-l fure, trebuie să-l remorcheze cu tancul".

Spre sfîrşitul „programului" de vizitare a „instituţiilor" din reţeaua lui Bacchus, ajuns în stare de „nebunie voluntară", aşa cum numeşte Seneca beţia, lui Costică îi vine pofta de o plimbare pînă la oacheşa lui concubină, despre care îi ajunseseră la ureche nişte zvonuri tulburi, cum că ar avea în ultimul timp un comportament cam dubios. Cu ce mijloc să călătoreşti 10 kilometri ? Chiar dacă, să presupunem, ar fi vrut să-i parcurgă pe jos, aşa pentru a inhala aer proaspăt de munte după praful înghiţit pe şantier, tot nu putea s-o facă, pentru simplul motiv că picioarele nu-l mai ascultau. Lucru curios : fiecare membru inferior avea tendinţa să meargă pe alt traseu. Deveniseră de plumb, de lut, de gelatină, numai picioare bune de mers pe jos nu erau, cum nici cele ale celor doi amici (de beţie) nu erau apte de o asemenea performanţă.

„Mă, Gigele, dacă-i trădare, măcar s-o ştim şi noi, cum zicea unul care-i ştia pe scriitorii ăia pe dinafară. Habar n-are ea cătioi îi picăm, aşa, în vizită, pe neaşteptate, exact la ora cînd dragostea-i ca mierea". în timpul acestei convorbiri, „uzina mobilă" urma un traseu ciudat, imensele roţi trecînd ba pe acostamentul din stingă, ba pe cel din dreapta. Coste!
avea şi o concepţie originală despre deplasarea pe drumuri. „Dom’le, eu ştiu una şi bună : ăl mai mare, e mai tare. Cînd te vede, de la distanţă, să se dea la o parte, fie el „maşină mică”, motocicletă, motoretă, nu mai zic de bicicletă. Chiar astea cu mai puţini cai putere e cazul să se ferească, -cînd văd muntele meu de oţel alergînd pe asfalt[1]'.

Gicuţa a fost într-adevăr prinsă în flagrant delict şi, cînd l-a auzit pe Costel bătîndu-i la fereastră, a înlemnit. încercarea de a-şi evacua noua achiziţie pe „scara de incendiu" s-a soldat cu un eşec total. Nu din cauza circumstanţelor concrete, ci pur şi simplu pentru că flăcăul, un excavatorist înalt şi puternic, nu a vrut să se „replieze", rămînînd pe linia întîi. „Adică ce drepturi în plus are asupra ta faimosul ăsta de Costel, zurbagiul şantierului ? Te iubeşte el mai mult ca mine ? Draci ! Vine la tine cînd îşi aminteşte, o dată la două săptămîni. Eu, în schimb, am intenţii serioase". Ce-i drept, tăria forţelor

nu e condiţionată întotdeauna de numărul lor. Contează mult şi calitatea. „Lasă-i să intre", zice excavatoristul. Cei trei s-au lăsat prinşi în capcană. însoţitorilor a început să le scadă moralul. Măriseră distanţa faţă de „curajosul" Costel. „Cu colosul ăsta nu-i de joacă, Fănele, îi spuse în şoaptă celălalt „muşchetar" (al treilea). Să ne ţinem mai aproape de uşă, e mai sănătos". în cîteva secunde, Costel, în totală eclipsă de formă, pe care nu-l mai asculta nici măcar limba, s-a trezit în praful şoşelei. Ceilalţi doi avuseseră grijă să se replieze fără pierderi. În vădită inferioritate, cei trei s-au urcat în cabina uriaşei autobasculante şi şoferul a demarat pe drumul de înapoiere. La oboseala .după o zi de muncă şi cea provocată de rîul do lichide ingerate dc Costel, s-a adăugat efec
-tul devastator al finalului întîlnirii pugilistice dintre şofer şi excavatorist. „Las' că-l mai întîlnesc eu pe lunganul ăla", zice Costel. „O să strige ca acuma : luaţi-l de pe mine, că-l omor" şi cei doi, în ciuda nereuşitei „excursii", izbucnesc în rîs. „Rîdeţi ca nişte laşi. Numai s-a stropşit ăla puţin la voi şi aţi şi spălat putina". „După tine, lunganul trebuia să ne transforme în saci de antrenament ? N-ai văzut ce mîini avea ? Fii atent mai bine în faţă. Se zăresc nişte lumini". „N-au decît să se ferească. Nu ştii principiul meu *1"*
în cîteva secunde, Skodiţa, care rula din sens opus, este transformată într-un balot, parcă pregătit de presele speciale să fie dat la topit. Coliziunea faţă în faţă, ca urmare a dublării fără asigurare făcută de Costel, a fost năprasnică. Cine oare erau cei doi pasageri ai micului autoturism, care şi-au pierdut viaţa ? Inginerul şi şeful de coloană care, la şantierul cu pricina, aveau, printre altele, sarcina să se ocupe şi de instruirea şi controlul şoferilor. „Totul în viaţă se plăteşte !

"O GHILOTINA PE ŞOSEA

S-au scris tomuri întregi despre incompatibilitatea pilotării maşinii concomitent cu ocupaţii care distrag ori pot distrage atenţia şoferului de la actul de conducere a autovehiculului, care pretinde un grad atît de înalt de răspundere socială. Cea mai mică deviere de la conduita sobră, responsabilă a şoferului poate avea consecinţe grave. Accidente din cauza neatenţiei ori, mai corect, îndreptării atenţiei spre altceva decît conducerea propriu-zisă au fost, sînt şi vor mai fi. De dorit este ca aceste evenimente, care ocupă neinvidiatul loc doi în clasamentul cauzelor accidentelor de circulaţie, să se reducă cît mai mult posibil. A fi atent la volan este o problemă de educaţie, nu numai în sensul strict tehnic al cuvîntului, ci în înţelesul cel mai larg al noţiunii. Nu putem considera civilizat, educat un individ care, comportîn- du-se neglijent, uşuratic, superficial, cu această extrem de periculoasă „jucărie", abdică de la marile obligaţii pe care şi le-a asumat în postura de pilot, căci „jucăria" poate semăna moarte la fiecare pas. Cauzele pot fi multiple, dar nici una nu poate deveni scuză. Una dintre sursele neatenţiei este... veşnic tînărul şi veşnic nepotolitul Eros. .

Doctorul veterinar Ilie D. era cunoscut ca un cal breaz pentru modul în care se ocupa de partenerele pe care le avea în timpul călătoriilor. „Cum poţi să ţii în braţe ocupanta din dreapta ta şi în acelaşi timp să conduci, pentru mine e un mister, dragă Ilie. Parcă un radar, ascuns undeva în bord, te ghidează pc traiectoria corectă. Dar, la urma urmei, de ce nu-ţi desfăşori arta de cuceritor înainte ori după terminarea călătoriei ?" l-a interpelat un prieten. Ilie i-a răspuns cu un hohot de rîs care putea avea mai multe semnificaţii. Apoi, pentru ca să lămurească cît de cît chestiunea, Ilie a plasat răspunsul său clasic, nu o dată utilizat. „Voi nu vedeţi cum mă asaltează, cum vin fără să le chem ? Mare dreptate are Buzura în
Refugii cînd spune că aproape întotdeauna femeile încep. Numai după ce îs încredinţate că au cucerit se lasă şi ele cucerite[1]'. Textul, ca de obicei, era însoţit de o privire insinuantă, între şmecherie şi obrăznicie. El era sigur că-i stă foarte bine. „Lasă prostiile, Ilie, ce are una cu alta ? Doar nu cumva vrei să spui că tu arzi etapele intermediare în timp ce maşina goneşte cu 80 pe oră ?" Şi tot ca de obicei, Ilie a pus capăt discuţiei rîzînd gîlgîitor, excitant, îndreptîn- du-se spre maşină. înainte de a deschide portiera, şi-a întors capul spre amicul aflat la cîţiva metri şi, zîmbind şăgalnic, a ţinut să mai facă o remarcă. „În realitate, eu caut să mai schimb o vorbă, două cu cineva pînă acasă, să nu mă plictisesc. Dar în voi vorbeşte invidia şi gelozia". Prietenul n-a rămas dator şi i-a strigat : „Hai, Adonis, grăbeşte-te, nu vezi că însoţitoarea se tot foieşte în scaun ? Aşteaptă începerea «spectacolului»." Laboranta, o tînără şatenă, care încă de la prînz şi-a exprimat dorinţa de a-l însoţi pe medic, aruncă o privire care putea însemna : „Puţin mă interesează ce gîndiţi despre mine, mai bine v-aţi vedea de treburile voastre".

Ce s-a întîmplat mai departe aduce, pe undeva, cu secvenţa din O *viaţă* a lui Maupassant, cînd căruţa fără cai, în care se aflau cei doi îndrăgostiţi, este împinsă la vale şi se face praf o dată cu trupurile înlănţuite ale bărbatului şi femeii.

Cînd colegii doctorului, aflaţi în autobuz, au zărit în lumina farurilor Dacia galbenă, aşezată de-a curmezişul şoselei asfaltate, au realizat imediat că s-a întîmplat o nenorocire. „Opreşte, Steriane, e maşina doctorului. Aoleu, da boţită mai e, armonică, nu alta !" Sumara examinare exterioară, făcută în grabă de către cei coborîţi, n-a arătat mare lucru. O ma-
şină tamponată puternic în partea stingă faţă. Parcă aripa şi capota fuseseră tăiate cu o lamă. întunericul şi sticla de un fumuriu închis a geamurilor împiedicau să se vadă interiorul maşinii. Au intrat în funcţie levierele, căci uşile se încăpăţînau a nu se deschide. Oamenii mai sperau că pot salva ceva. Mai întîi l-au zărit pe Ilie. întins, cu capul spre fereastra din dreptul postului de pilotaj şi cu picioarele depăşind axul longitudinal al maşinii, medicul avea figura resemnată, neutră, liniştită, caracteristică morţilor. Două bucăţi de tablă, după ce-i străpunseseră gîtul şi pieptul, rămăseseră ca nişte suliţe înfipte în corpul lui fără de viaţă. Cînd oamenii au căutat să scoată din maşină trupul rece al femeii, au luat mîinile de pe cadavru şi s-au retras brusc. „Tovarăşe inginer, i-a uitaţi-vă." „Ce-i, ce să văd ? E clar că a murit şi ea A „Uitaţi-vă mai bine, femeia n-are cap". „Şi voi um- blaţi cu prostii. Era să vă zic şi eu ceva". „Nu-i timp de glume, tovarăşe inginer şef, uitaţi-vă bine". Inginerul se cutremură. Pe faţă i se putea citi oroarea amestecată cu un sentiment de spaimă. Dă şi el înapoi. într-adevăr, cadavrul e decapitat. Parcă acţionase o ghilotină. „A pătruns prin geam lama ascuţită a agregatului'[1], spuse cu o voce abia auzită, plină de tristeţe, cineva. Capul, acoperit de părul lung, şaten, se află pe bancheta din spate. Părea aşezat cu faţa spre fotoliul pe care, cu puţine minute înainte, îl ocupase, vie, pasagera. „Srrr, e groaznic. N-am văzut în viaţa mea aşa ceva", spuse un muncitor cu părul cărunt, scuturîndu-se.

„L-am văzut de la distanţă, să tot fi fost 200— 300 de metri, venind spre mine. Nu credeam că nu se ya redresa. Avea loc. Doar şoseaua era goală. Mer
-geam încet, cel mult cu 20 pe oră. Am oprit, după care a urmat buşitura. A pătruns cu faţa exact în lamele ascuţite ale agregatului. M-am cutremurat şi eu la fel ca dumneavoastră de ce am văzut. Nu-mi dau seama ce s-a petrecut cu şoferul !" Cei din grup presupuneau, însă, cu toţii ce se întîmplase. Cu capetele descoperite, tăceau. Nu-i omeneşte să-i vorbeşti de rău pe morţi.

DOAR MOARTEA I-A ÎMPĂCAT

După ce intrase cu forţa celor 100 de kilometri pe oră în pluta groasă, de nu o puteau cuprinde în braţe doi bărbaţi, maşina arăta ca un vinclu. „Şoferul a încercat o manevră de evitare a coliziunii, neizbutită însă. Astfel se explică lovirea pomului cu partea la-
terală a maşinii şi frîngerea ei aidoma unei trestii[1]', îşi dă cu părerea unul dintre bărbaţii sosiţi la locul accidentului, imediat după producerea lui. „Spectacolul e ieşit din comun nu prin felul în care arată epava, ci prin altceva. Priviţi îmbrăţişarea bărbatului aflat la volan, cu bustul întors spre femeia care îl strînge în braţe. Doar nu s-au apucat să se sărute în timpul mersului, şoferul lăsînd volanul în plata domnului ?". „Mai ştii, cîte nu se petrec şi în maşinile astea". Discuţia încetează. Cei doi bărbaţi, şo-
ferii unor autoturisme oprite, ca de obicei în asemenea situaţii, privesc îngînduraţi rămăşiţele maşinii şi cadavrele celor doi, aflaţi pe fotoliul din faţă. El, om cam de 30 de ani, cu trăsături aspre, cu faţa parcă sculptată în piatră, cu privirea ţintind parcă undeva spre vîrfurile munţilor, iar ea, o femeie tînără, nu mai mult de 25 de ani, dar cu o expresie de durere, de chin, pe faţa albă, încadrată de un păr bogat, ne
-gru, care se scurge pe spate în două cozi lungi, despletite.

Dinspre pîrîu, urcă şchiopătînd în direcţia şoselei un tînăr cu cămaşa albă, stropită din belşug de sînge şi cu zgârieturi pe faţă. Cu mîna stingă îşi tot freacă genunchiul, care se vede tumefiat, prin pantalonii rupţi. ,,Eu, se simte el dator să dea o explicaţie celor doi bărbaţi, am venit nu de mult din armată. N-a trecut nici o săptămînă. Mi-am cumpărat nişte haine civile, că alea cu care m-am încorporat mi-au rămas strimte. Am făcut semn şi şoferul a oprit. Mi-a deschis uşa din spate şi mi-a arătat, cu privirea, să stau în spatele lui. «Să nu-mi iei vizibilitatea în spatele maşinii». Doar atît mi-a spus. Apoi a pornit şi pînă la locul nenorocirii nu mi-au adresat nici un cuvînt, nici el, nici ea. A început ori a reînceput, nu-mi dau seama, cearta între şofer şi femeia din dreapta. Am înţeles că erau soţ şi soţie. Ţipau unul la altul. Din cînd în cînd, bărbatul se întorcea spre ea şi îi dădea cîte o palmă ori cîte un pumn. Maşina, în timpul ăsta, o lua spre

stînga. mult de tot. Ea nu riposta, ci plîngea, plîngea şi îl blestema printre sughiţuri. Mă simţeam extrem de prost. îmi era şi frică de devierile acelea care riscau să ne scoată din şosea. Asta face accident pînă la urmă, îmi ziceam. Stăteam şi priveam înmărmurit şi indignat, totodată, cum vîn- josul îi tot căra la pumni. Nu îndrăzneam să spun un cuvînt. Dacă intervin, îmi spuneam, ăsta se întoarce spre mine şi ştiu eu ce mai iese. Să mă bat cu el în timp ce maşina zbura cu aproape 100 la oră ? La un moment dat, n-am mai răbdat. L-am rugat să oprească, că vreau să cobor. Nu m-a auzit ori s-a făcut că nu m-aude, nu ştiu, că n-a oprit. Cearta s-a înteţit pe măsură, ce se scurgea timpul. Adusă la dis
-perare, femeia a încercat să riposteze, să-l zgîrie, să-l muşte, iar el o lovea tot mai puternic. Dacă femeia se agaţă cumva de volan, sîntem pierduţi, ne răstur- năm. Apoi s-au mai calmat. El se limita să-i strecoare, printre dinţii strînşi, sudălmi şi ameninţări, iar ea continua să plîngă în hohote. Am înţeles că mergeau la procesul lor de divorţ şi că aveau doi copii mici pe care şi-i revendicau fiecare. Fără să vreau, amă-
nuntele din viaţa lor îmi ajungeau la urechi. Ea îl acuza de beţii permanente, de brutalitate, de bătăile îndurate, iar el, de infidelitate. «Aşa cum l-ai înşelat pe fostul tău soţ cu mine, tot aşa m-ai înşelat şi pe mine cu Mitru şi cîţi or mai fi fost pe lîngă el». «Ai ceva concret, poţi să dovedeşti învinuirile pe care mi le aduci ?» întreabă ea. «Na, concret» şi bărbatul i-a dat una peste gură, de i-a spart buza de jos. Sîn- gele a început să-i curgă şi se prelingea de pe bărbie pe rochiţa albă de în. Atunci s-a petrecut momentul teribil de care îmi era cea mai mare frică... Femeia apucă de volan şi-l trage cu puterea spre ea. Bărbatul intuieşte pericolul şi trage la rîndul lui volanul în sens contrar. Mîinile puternice ale bărbatului contracarează tendinţa maşinii de a părăsi asfaltul. Şoferul, probabil, a smucit volanul prea tare şi Dacia a părăsit şoseaua intrînd în plută. Sfîrşitul îl aveţi în faţa ochilor. Eu m-am aplecat instinctiv spre dreapta, culcat pe canapea. Cioburile m-au găsit însă şi acolo, iar genunchiul mi l-am lovit, cînd fotoliul din faţă a lunecat spre mine. Cum au ajuns în poziţia asta, îmbrăţişaţi, nu-mi dau seama '„

Din poşeta tinerei a căzut în timpul accidentului o fotografie. A ridicat-o tînărul pasager – martor. Ne privesc două fetiţe, cu ochii ca mărgelele. Oacheşe, şi ele, aidoma părinţilor. Pe verso un scris mic, regulat, al mamei „Liliana şi Mirela cu ocazia excursiei la Tuşnad”.

Ulterior s-a aflat că cei doi tineri, el maistru la o uzină metalurgică, ea economistă la aceeaşi unitate, avînd toate condiţiile să-şi crească cele două fetiţe, au ajuns la acest deznodămînt tragic pornind, de fapt, de la nişte nimicuri, bănuieli şi neîncrederi nefondate, discuţii care au degenerat treptat în cer
-turi, în acte de violenţă. În etapa dinaintea fatalei călătorii, un rol nefast l-au avut excesul de alcool şi anturajul martorilor care l-au îndepărtat de familie. „Prietenii” familiei în loc să contribuie la reconciliere, la împăcarea celor doi tineri, s-au împărţit în două tabere facilitînd dezbinarea cuplului.

Ce vină aveţi voi, Liliana şi Mirela, că aţi rămas singure pe lume ?

Privim încă o dată trupurile îmbrăţişate strîns, din interiorul maşinii. „Parcă s-au împăcat după moarte”, rosteşte cineva

.DESPRE AMNEZII

Reproşuri urmate de un „plănuleţ”

— Au trecut cinci luni de cînd am ieşit din...,' greu mi-e să pronunţ cuvîntul ăsta, şi n-am realizat nimic concret, ceva aşa, mai ieşit din comun. Noi, numiţi „infractori grei", stăm şi ne pierdem timpul cu ciupeli mărunte, atît cît să ne ajungă de pe o zi pe alta. Am ajuns la nivelul cel mai de jos, al neca- lificaţilor, al borfaşilor de rînd...

— I-a mai tacă-ţi fleanca. Iţi arde de lovituri mari, ce să mai zic, ţi-e poftă iar de nişte ani de puşcărie. M-am luat după tine, un om de nimic, un gunoi, şi mi-am ratat tinereţea, chiar viaţa. Eu, om cu meserie mai mult decît bună, electronist, în loc să-mi văd de treaba mea, m-am înhăitat cu un borfaş. Tu n-ai nimic de pierdut, n-ai nici o meserie. Toată viaţa ta, cînd n-ai fost la răcoare, şi se pare că anii petrecuţi „afară" sînt mai puţini decît cei cînd ai fost „înăuntru", ai tăiat frunză la cîini. Pînă la 25 de ani, cînd am avut nenorocirea să te cunosc, am fost un om serios, respectat. Tu, piază rea, mi-ai distrus familia – căci din cauza ta m-a părăsit Mo- nica – şi m-am îndepărtat de munca mea, pe care am iubit-o atîta şi n-aş putea spune că nu mi-e dragă şi acuma...

Horaţiu ar fi spus încă multe, dar, făcînd un gest a lehamite, şi-a zis, probabil, că îşi pierde vremea, din moment ce interlocutorul său surîdea ironic, întins pe sofaua jegoasă din cămăruţa închiriată de amîndoi, care servea la toate : bucătărie, dormitor,

baie etc.

Faţa buhăită de nesomn şi de băutură a lui Ilarie avea o expresie care arăta, fără tăgadă, că nu dă doi bani pe spusele celui ce vorbea, stînd în picioare, cu mîinile în buzunare, uşor întors spre mica şi unica fereastră a încăperii.

— Neprihănitule, tu, sfintule, de meriţi să fi pus în ramă, bietul meu minor pe care eu l-am corupt. Cine a făcut pe hîrtie planul primei lovituri, pe care am dat-o împreună ? Cine a fost omul care avea totdeauna „idei” ? N-am fost eu capul bandei, ci un mărunt executant, de teapa lui „Sile-cartoafă” ori a lui „Peşte-gros", care ţi-am fost devotat şi m-am ales cu ce ? Cu resturile. Eu, ca prostul, am mîncat tot, am rămas acum, în plină iarnă, cu jerpeliturile astea pe care le am pe mine şi cu un amărît de cojoc.

— Ce-s eu de vină că eşti beţiv... ?

Tu, în schimb, ai pus bine toată aparatura electronică, în valoare de zeci de mii de lei, şi, la nevoie, nu-mi dai măcar un pol. Iar acum arunci totul pe mine, aşa cum ai făcut la cercetări şi la proces.

Ilarie, după ce i-a trîntit în faţă cuvinte usturătoare, schimbă placa şi începu să se vaite încercînd să inspire mila lui Horaţiu. De fapt, tactică folosită şi altă dată, cînd electronistul, pentru a-şi împăca oarecum partenerul, scotea din bogata lui colecţie o idee, amînînd intenţia de a se angaja chiar mîine.

— Hai, nu te mai tîngui ca un milog, poftim, ia pulovărul ăsta gros, că eu mai am unul. Stai ! Uit
eşi o sută de lei. Cum ai un ban, un lucru, cum îl dai pe băutură şi apoi te tot plîngi. Ia zi, mai bine, ce părere ai de figura asta, pe care o clocesc de cîteva luni ?...

Se dovedeşte că un uriaş încape în portbagaj

— Nu mi-am dat seama ce s-a întîmplat cu mine, unde mă găsesc. Am avut, la început, senzaţia că sînt transportat într-un cufăr. Fusesem aruncat în el ca un sac. Mîinile mi-erau libere, dar cînd am încercat să mi le dezmorţesc, mi-am dat seama că n-aveam decît puţin loc să le mişc, iar genunchii îmi ajungeau în dreptul gurii. Eram transportat într-o maşină, căci auzeam zgomotul caracteristic al cauciucurilor rulînd pe asfalt. întuneric beznă, dar, din cînd în cînd, în locul unde mă aflam, fulgerau luminile unor faruri. După zgomotul lor îmi dădeam seama că erau camioane grele care circulau din sens opus. Am început să pipăi în jurul meu. Erau fel de fel de obiecte care se găsesc de obicei în portbagajul maşinilor : coarbă, cric, roata de rezervă. Era clar, mă aflam băgat într-un portbagaj de maşină. Simţeam o durere, surdă la început, apoi ascuţită, care creştea mereu în zona stomacului. Instinctiv, mîna mi s-a îndreptat spre locul durerii. În drum spre stomac, degetele au întîlnit partea de jos a închisorii mele. Catifea. Aha, o maşină dichisită, deci ! Mi-am găsit repede rana. Ceva umed, uşor cleios, m-a dumirit că e vorba de sînge. Pipăind, dădeam de sînge, peste tot, pe pantaloni, pe haină. Podeaua se acoperise chiar cu o mică baltă. Am intrat în panică. Să-mi tamponez rana cît mai repede, să opresc scurgerea sîngclui
erau dorinţele ce mă stăpîneau cu înfrigurare. De băgat mîna în buzunar, nici vorbă nu putea să fie. îngustimea locului nu permitea o asemenea mişcare. Atunci, poate găsesc ceva în jurul meu. Pe roata de rezervă am dat peste ceva. Ce poate să fie ? Da, o piele de căprioară uscată şi moale. Am presat-o peste rană. Dar, ia stai, nu cumva e maşina mea ? Căptuşeala de catifea, pielea pusă la uscat pe roată, cutia de piese de rezervă din lemn lustruit, ordinea în care se aflau aranjate toate, exact ca în Dacia mea. Nu, nu poate să fie o coincidenţă. întrebarea : «cum am ajuns în închisoare ?» mi-am pus-o mai târziu. în primele momente mă frămînta altceva, să-mi salvez viaţa. Cînd în şoldul drept am descoperit al doilea «izvor» de sînge, mai mic însă, m-am înfiorat. N-aveam la îndemînă altceva decît primul obiect pe care, însă, îl presam puternic pe burtă. Simţeam sîn- gele cum se strecoară prin spaţiul dintre corpul meu şi pielea de căprioară. Şi o dată cu sîngele, se scurgea, parcă, viaţa din mine. Cum am ajuns în portbagajul maşinii mele ? Oare capacul e încuiat ? împing uşor zăvorul. Capota se deschide. Mă cuprinde o uşoară toropeală. Continui să fiu încă conştient. Rezistenţa neobişnuită şi voinţa mea au fost hotărî- toare. Mi-au trecut prin minte secvenţele din «Vraciul», unde profesorul nu-şi aminteşte cum a ajuns zvîrlit pe gunoaie. Aşa şi eu. Nu-mi aminteam nimic. Cînd, dorind să ocup o poziţie mai «bună», am atins cu ceafa roata de rezervă, o durere ascuţită m-a făcut să strîng din dinţi. între timp maşina opreşte. Aud voci. Nu desluşesc ce se discută, dar puţin mă interesează acum acest lucru. Cu un ultim efort împing capota în sus şi ies din capcană. Culmea, pot merge ! încerc chiar să fug. E mai mult un ţopăi

tcaraghios. Strig, strig puternic. Ajutor ! Ajutor ! Maşina nu mai e la locul unde am lăsat-o. îi disting luminile roşii de la spate. Or fi sesizat evadarea mea ? Dumnezeu ştie. Cad în braţele primilor doi oameni care aleargă spre mine...

— Apoi ! ? întreabă medicul.

— Apoi nu mai ştiu, m-am trezit aici, la spital.

Strădaniile medicilor nu rămîn fără folos

La spital se dădea o luptă înverşunată pentru salvarea vieţii lui Adrian. Deşi pierduse foarte mult, sînge, organismul lui robust, ieşit din comun, a fost adiatul cel mai de preţ al medicilor. Ce-i drept, nici loviturile aplicate cu cuţitul n-au atins organe vitale, deşi au trecut milimetric pe lîngă ele. Rănile s-au vindecat, dar omul nu putea să-şi amintească nicicum împrejurările în care a fost lovit şi introdus îr „cap- cana" întunecoasă. Un amănunt deloc lipsit de importanţă a fost descoperit la spital. Concomitent cu rana provocată în zona cefei de lovirea cu ceva asemănător unui lemn şi care se aprecia că determinase starea de amnezie în care se afla omul, doctorii constataseră că în jurul gîtului acesta avea un „colier" vînăt. „Probabil că răufăcătorii încercaseră să-l sugrume, dar n-au dispus de timpul necesar pentru a duce o asemenea „operaţie" pînă la sfîrşit. „E posibil că şi uriaşul a opus o dîrză rezistenţă", îşi dădu cu părerea unul dintre medici. „Te doare aici, Adrian ?", şi doctorul palpă uşor „şanţul" lăsat de obiectul necunoscut în jurul gîtului omului. „Foarte puţin 1" „îţi aminteşti cum tc-au «garnisit» cu un asemenea semn ? Dar încăierarea unde s-a produs ? Ce au vrut oamenii aceia de la tine, cum, de ce te-au lovit cu cuţitul ?" Omul răs-
punde negativ. Nu-şi amintea nimic, nici măcar motivul plecării de acasă cu maşina nu-l putea reface. Deapănă însă amintiri din copilărie, din perioada cînd era în armată, despre logodna lui cu Natalia, apoi povestea despre copii, despre fabrica unde lucra ca matriţer. Relata cum şi-a petrecut ziua cu pricina, totul pînă în jurul orei 14. cînd au prînzit cu toţii, Adrian, Natalia şi cei doi copii. Dădea amănunte chiar şi despre meniul din ziua respectivă. După care mintea i se întunecă. Aici, la ora prînzului, se termină duminica lui Adrian. Soţia povesteşte doctorului că omul a plecat spre seară cu maşina să-i aducă la ei pe socri. Ţinea^ mult să petreacă seara împreună la o partidă de remy. Faptul nu e confirmat însă de bărbat. „Cum adică, Adriane, nu-ţi aminteşti că te-am ajutat să dai husa jos de pe maşină, că te-am condus pînă la poartă, că ţi-am spus să nu zăboveşti prea mult ?", îl chestionează Natalia. Omul se uită lung. Parcă femeia i-ar vorbi în altă limbă.

Psihiatrul încerca întregul arsenal folosit în asemenea cazuri. Prin diferite asociaţii de idei, de fapte, de împrejurări, căuta să-l apropie pe Adrian de momentele premergătoare întîmplărilor prin care a trecut. S-a încercat reconstituirea întregului lanţ de fapte, dar cum să realizezi acest lucru cînd îţi lipsesc atîtea verigi ? „Nu-şi aminteşte nici măcar un singur crîmpei din momentele premergătoare plecării cu maşina. Normal ar fi ca amnezia să înceapă din momentul loviturii primite în cap. Interesant este totuşi că şi-a recunoscut cu uşurinţă portbagajul maşinii. Ne-a povestit cum a cumpărat maşina, alte detalii referitoare la reparaţiile făcute, modul cum a folosit-o, kilometrii pe care i-a parcurs, dar cînd ajunge la episodul plecării în cursă, stop, rămîne blocat. Tre-
buie să perseverăm, altă cale nu există". Pentru medicul care îl îngrijea pe Adrian şi care îşi împărtăşea în acest fel impresiile despre bolnâv, unui coleg, readucerea la ilOrmal a tînărului devenise o adevărată obsesie.

Dr. Vlaicu sconta pe o asociere între figurile celui sau celor care îl atacaseră pe Adrian, cu unele pe care acesta le vedea în spital în fiecare zi, dar nu credea că aceasta se va produce atît de curînd. Cînd pe culoar brunetul i-a cerut lui Adrian un chibrit, o rază a străfulgerat ochii celui care solicitase focul. Erau la fel cu ochii bărbatului care îl priviseră, îngroziţi de forţa lui, atunci cînd Adrian s-a opus din răsputeri atacatorilor ce urmăreau să-l sugrume. Ma- triţerul n-a mai oferit cutia de chibrituri. Şi-a retras iute mîna şi a luat-o la fugă spre cabinetul doctorului Vlaicu, de parcă brunetul ar fi fost lepros.

Intrarea precipitată a omului care abia mai respira, în cabinet a provocat nemulţumirea medicului. Acesta, în prima clipă, din cauza semiîntunericului, nu l-a recunoscut pe Adrian.

— De ce, Ana, nu veghezi cine intră ?

Fata era şi ea surprinsă. Nu ştia ce să răspundă.

— Domnule doctor, l-am văzut, l-am recunoscut, vorbi repezit bolnavul. El este, ăla cu ochii îngroziţi, ăla care voia să-mi ia viaţa, care mă strîngea de gît cu o sfoară subţire, dar tare !

— Revino-ţi, omule, în fire, stai aici pe scaun şi bea puţină apă. Aici eşti în siguranţă.

— Vă... vă rog numai să încuiaţi uşa !
— Asta şi fac, uite am întors cheia.
— Âştia îs capabili să mă omoare, domnule doctor, vedeţi dacă nu cumva s-au luat după mine, cereţi ajutoare.
Medicul formă un număr fictiv şi ceru autoritar doi oameni care să întărească paza.
— Bine, vă mulţumesc, domnule doctor, acum m-am mai liniştit. Să vă povestesc...
— Asta te şi rog, dragul meu !
— Mergeam cu maşina spre socrii, cînd doi tineri, amîndoi în jur de 30 de ani, mi-au făcut semn de oprire. Asta-i greşeala mea, că sînt om bun cu toată lumea. Nu pentru cîţiva zaci de lei pe care îi primesc pentru nişte curse. „Du-ne în cartierul «Barajul», uite 100 de lei. Bag banii în buzunar şi mă îndrept spre locul dorit de tineri. îmi cer să reduc viteza şi gîndesc că vor coborî. Dar nu, poruncesc să întorc şi să-i transport la „Izvorul Nou". „Oameni buni, dar pînă acolo sînt 20 de km şi eu mă grăbesc la socrii". Am redus viteza pentru a-i invita să coboare. Locul era întunecos. La nevoie, le vin de hac, mă gîndeam. Am fost doar în echipa de lupte. Tinerii arătau destul de prost. Slabi, pirpirii. Nici nu visam că mă vor doborî. Trebuie să recunosc că lovitura cu cuţitul a fost de profesionist. „Na, socri, să te saturi". Am simţit o durere ascuţită în burtă. Lama a scăpărat din nou. M-am ferit şi m-a nimerit în şold. Continuam să mă opun. Devenise clar pentru mine că doresc să mă înlături de la volan şi apoi să-mi fure maşina. Instantaneu, la fel ca şi loviturile cu cuţitul, a fost şi prinderea mea cu laţul de către cel care ocupa locul pe canapeaua din spate. Mi-l strîngea cu răutate şi încordare în jurul gîtului. Eram încă lucid. Mi-am dat seama că trec pe lîngă moarte. Dacă nu-mi arunc în luptă toate forţele de care dispun, sînt terminat, îmi ziceam. Strînsoarea, ca urmare a Rezistenţei mele, slăbea uşor. Eu însă simţeam că sînt la capătul puterilor. Căzînd cu piep
-tul pe volan, au crezut probabil că m-au omorît. Auzeam voci, înţelegeam perfect ce vorbesc. „Grea e namila asta", a rostit unul. îmi dădeam seama că nu mai pot opune o rezistenţă serioasă, cînd, în timp ce mă cărau, l-am lovit în faţă cu pumnul pe negricios. Individul a înjurat, cei doi continuînd „transportul". Am realizat că lovitura fusese slabă. Nu mai aveam forţă. Apoi a urmat fulgerul la ceafă şi m-am trezit în portbagaj. Din acest moment cunoaşteţi istoria". Lanţul caznelor prin care trecuse Adrian era reconstituit. Lipsea doar o singură verigă, care însă se deducea perfect : cea a introducerii lui în portbagaj. Doctorul Vlaicu era satisfăcut. încă un caz, nu simplu, fusese elucidat. Cealaltă parte a zalelor care mai lipseau, drumul infractorilor după ieşirea din portbagaj a lui Adrian, o va descifra probabil miliţia.

Lupii adulmecă prada, dar ezită s-o înhaţe

„Noroc de loviturile tale magistrale cu cuţitul, Horaţiule, căci altfel nu puteam birui namila asta. A încăput în portbagaj ca o valiză elegantă de voiaj. Cred că e mai bine să folosim judeţenele şi comunalele. Naţionalele îs prea bătătoare la ochi. Redu viteza !" Zări un cetăţean la marginea drumului şi se hotărî să-l întrebe : „Măi, nene, te văz fumător. Uite un pachet de «Snagov»". „Vă mulţumesc, tocmai n-aveam ţigări". „Nu te supăra, spre Valea cu Brazi, ăsta-i drumul, la dreapta ?" Omul, mulţumit de darul făcut, e mai mult decît amabil. „Da, domnule, o luaţi după aia la stînga şi apoi la cantonul cu ţiglă de lingă linia ferată, din nou la stînga. O ţineţi aşa pe lîngă drumul de fier cam şase-şapte kilometri şi viraţi la
dreapta. Drumul nu mai este asfaltat, dar e bun, n-are gropi. «Valea» e un cătun, de aici pînă la oraş nu-s decît doi paşi. E o scurtătură bună. Pe naţional ocoliţi mult". „Noroc bun şi mulţumesc". ,,în plus, evităm şi postul de control^, zise Ilarie pentru ai săi. „Dar să vedem care mai e starea coletului nostru. Pe aici e pustiu. Mai mergem un pic şi oprim". Horaţiu deschise capota. Nu mai putu rosti un cuvînt. Apoi, treptat, treptat, se dezmetici. «Coletul» s-a evaporat, Ilarie. Poţi să crezi aşa ceva ?" „Cum, mă, cu două lovituri în burtă şi un juvăţ de gît ? Păi ce, ăsta e Rasputin ?" „Sîntem în găleată dacă uriaşul a ieşit, bine mersi, din «coteţ». La ora asta miliţia e în temă cu toată tărăşenia. Şi noi care credeam că se va duce de-a berbeleacul exact pînă la «Izvorul Măcieşilor», cu 200 de metri mai jos de aici". Pînă la oraş, cale de 20 de kilometri, cei doi n-au mai schimbat o vorbă. Intr-un tîrziu, tot „omul cu idei" a deschis vorba. „Planul trebuie schimbat complet. Raidul de noapte nu mai ţine. în ultimii ani, pe ăştia, cînd e cîte o alarmă, îi găseşte la toate încrucişările. Te caută pînă şi în dinţi". „Poate să ne caute, noi avem numere cu SV, cele originale sînt de mult pe fundul

bălţii". „Tolomac ca totdeauna, aşa-i rămas. Păi avem acte pentru numărul ăsta, am eu permis ? în plus, pe balta de singe din portbagaj poate pluti o barcă". Cei doi intrară în oraş pe un drum lăturalnic, puţin circulat, plin de hîrtoape, folosit mai ales pentru transportul gunoaielor. în parcarea principală a oraşului sînt frumos aranjate sute de maşini ale locuitorilor din cartierul apropiat. La sutele de prelate se mai adaugă una. „Nimeni nu dă atenţie maşinilor cu prelată deasupra. Dacă ar fi nouă aş mai zice, dar a noastră e anonimă, arsă de soare, pare de vreo trei-patru an
ivechime. Presară şi tu, Ilarie, nişte praf pe numărul desenat de mine. Prea bate la ochi vopseaua albă proaspătă". „Ce număr îi dăduşi Horaţiule ?" „Păi, aşa, unul mai mare şi în nici un caz de Suceava". „Cum adică mai mare ?" „Păi, 3... 11579, cu iniţialele judeţului unde ne aflăm". „Şi nu mai facem raidul nostru ?" „Ilarie, tu te-ai ţicnit. Vrei să intrăm în gura lupului ? Luăm trenul ca nişte cetăţeni onorabili şi mergem acasă. Aşteptăm pînă se mai liniştesc lucrurile şi revenim la maşinuţă. Cei 5 000 pe care îi luarăm din haina uriaşului ne ajung cîteva zile, nu ?" Zis şi făcut. Băieţii ajung la baza de plecare, în cămăruţa lor mizeră, unde totuşi n-o duc rău deloc. Artileria dopurilor ce zboară unul după altul, şepticul care alungă plictiseala „ajută" ca zilele să treacă repede.

Ce se întîmplă la miliţie ? Aici se ştie cum s-au derulat lucrurile, secvenţele cu lupta din maşină, cu plasarea lui Adrian în portbagaj, cu „evadarea" acestuia etc. Portretul robot, elaborat pe baza descrierii amănunţite a feţei lui Ilarie de către Adrian, a condus mai departe la album, unde fotografia acestuia, omul cu 14 ani „afară" şi 16 ani „înăuntru", ocupa un loc de onoare în galeria tristelor figuri. „Da, ăsta e, îi recunosc perfect sprîncenele negre îmbinate, obrazul buhăit, privirea care..."
într-una din seri, pe cînd în cămăruţa sordidă „flăcăii" ajunseră mize foarte ridicate, la kilometri distanţă, în oraşul liniştit, cu aer ozonat, un puşti îl întreabă candid pe taică-său : „Tăticule, cam ce progrese am făcut noi pe linie de motorizare, cînd zic aceasta înţeleg oraşul nostru ?" („Ce întrebare d
eîncuietoare, şi ce mai exprimare ! ! Sînt dati dracului puştii ăştia. Cum îmi formulam eu întrebările pe care i le puneam tatălui meu, pe cînd aveam 12 ani, şi cum vorbeşte ăsta micul", îşi zise, vădit satisfăcut, inginerul). „Te-aş ruga să fii, totuşi, ceva mai precis, Radule !" „Adică, la ce număr de maşină am ajuns, aici, în urbea noastră ?" „Dacă aş lucra la circulaţie – compartimentul de evidentă auto –, ţi-aş putea spune, dar aşa... regret". „Bineînţeles nu pretind un răspuns exact, ci aşa... aproximativ..." „După cîte ştiu am ajuns la 3 cu patru cifre'[1], „Tată, nu te supăra, cred că nu eşti în temă. Eu am văzut azi un trei cu cinci cifre scris pe o prelată. Cu cinci din cîte ştiu sînt numere numai în Bucureşti". „Cred că ai fost tu distrat. Nu poate exista aşa ceva". „Binee, hai jos la parcare. Maşina e la doi paşi". „Zău, Radule, ai cîteo- dată nişte idei... Dar acum dacă m-am angajat în jocul tău aiurit, hai !" Intr-adevăr, pe prelata unei maşini e scris un număr cu vopsea albă, cu cifre mari. Se vede bine, la lumina becului cu vapori de sodiu, 3... 11579. „Ridică uşor prelata, Radule !" Privirea inginerului, şofer vechi, obişnuită cu detalii de tot felul, cu spirit ascuţit de observare, distinge repede că e vorba de ceva în neregulă. Numărul „original" e de Suceava, şuruburile strînse pe jumătate, ca şi cum cineva grăbit n-a avut timp să le fixeze bine, amprentele de culoare maro, arătînd a fi urme de degete, pe capota portbagajului şi aripa din dreapta...

Perspicacitatea lui Radu a reprezentat punctul forte în darea peste cap a planului lui Iloraţiu. Faptul că puştiul a sesizat inadvertenţa numărului, iar infractorii au scăpat acest amănunt, a grăbit decisiv deznodămîntul.

19 – Secunde şi vieţ

iA urmat „strîngerea laţului" în zona unde fuseseră semnalaţi infractorii. în 48 de ore, „afacerea" era încheiată. Răufăcătorii prinşi, maşina restituită, bunurile înapoiate păgubaşilor.

Doctorul Vlaicu a trecut şi ultimul său caz, al lui Adrian, în monografia sa cu o denumire sofisticată, care însă mai simplu şi mai pe înţelesul tuturor înseamnă „Despre amnezii"

.MAI DEPARTE, CE SĂ VĂ POVESTESC..;

Ori cită imaginaţie ar avea cineva, chiar dintre oamenii „specializaţi" în a inventa fapte, întîmplări, şi tot nu va putea, nici pe departe, egala episoadele, uneori de-a dreptul incredibile, pe care le scoate la iveală viaţa, realitatea. Şoseaua oferă şi ea, deseori, destule „aventuri", nebănuite enigme. Secvenţele se succed aci, pe drum, cu o iuţeală de necrezut. în urma lor se aşterne, nu o dată, tăcerea. Adeseori nu există nici un martor, nimeni care să dea cel mai mic indiciu, cea mai banală relaţie despre

modul cum s-au întîmplat lucrurile. Pînă la urmă însă, cel mai adesea, adevărul iese la suprafaţă ca untdelemnul.

Omul îmbrăcat cu o scurtă din piele, cu şapca trasă pe ochi, stătea aşezat, aidoma ca pe un scaun, pe crengile dese şi puternice ale arbuştilor de munte, ceva în genul jneapănului, privind cu ochii imobili undeva spre coamele înzăpezite ale munţilor, care se conturau în depărtare. Spatele îi era rezemat pe nişte ramuri mai înalte, care îndeplineau rolul unei speteze de scaun.

Cînd cei trei, omul între două vîrste, înalt, negricios, femeia micuţă şi bondoacă, cu nişte ochi ca de viezure, şi copilul, un puşti de vreo şapte ani, îmbrăcat într-un costum cadrilat, au coborît din Skodiţa
galbenă şi s-au îndreptat spre pilcul de molizi aflat la 15—20 m de şosea, un stol de ciori, deranjate atît de matinal, a pornit în zbor, exact peste boschetul cu pricina, începînd a se învîrti deasupra lui. Involuntar, privirea durduliei a urmărit traiectoria păsărilor, descoperind, deodată, pe omul cocoţat pe crengile boschetului. Să vezi un om, în asemenea poziţie, la ora 5 dimineaţa, într-un loc unde te aştepţi atît de puţin la un asemenea spectacol bizar, e într-adevăr prilej de zdravănă sperietură, mai ales pentru o femeie. Ţipătul puternic, ascuţit, al bondoacei, i-a oprit din drum pe bărbat şi pe copil, care s-au întors brusc spre femeia ce îi urma la distanţa de cîţiva paşi. „Ce-i mamă ? m-ai speriat !” Bărbatul, surprins şi el, nu zice nimic, dar priveşte mustrător spre „bulgărele de seu”. „Uite, Sandule, un om cocoţat pe boscheţi. Stă nemişcat parcă contemplind peisajul". Negriciosul se îndreptă cu paşi repezi spre locul unde arăta cu mîna femeia. „Da, l-am zărit", confirmă el.

Cei 50 de metri care îl mai despart de „obiectiv" îi parcurge aproape în fugă. Se opreşte în faţa omului impasibil, nemişcat, în ciudata lui poziţig. Apoi îngînă „bună dimineaţa", timid, la care omul nu numai că nu răspunde, dar nu-şi întoarce nici măcar capul.

Brunetul face, cu paşi rari, înconjurul boschetului pentru a examina ciudata arătare, din toate poziţiile. Făcîndu-şi curaj, atinge cu mîna dreaptă braţul stîng al omului. Acesta nu reacţionează, dar se înclină uşor spre dreapta, aidoma unui manechin, aflat în echilibru precar. Nevasta şi băiatul nu îndrăznesc să se apropie de locul cu pricina. Privesc mişcările tatălui, cam de la 10 metri. „Rodico, cred că e mort, dar cum de a ajuns aici ?” Abia acum, cînd bărbatul
examinează capul omului, observă rana adîncă din spatele urechii stingi, obrazul vînăt şi zgîriat al cadavrului. Apoi, privirea negriciosului coboară spre pulpana şi mîneca dreaptă a hainei, rupte şi pline de praf, pantalonii descusuţi, care lasă să se vadă un genunchi tumefiat.

„Să ajungem cit mai repede în prima comună. Trebuie anunţată miliţia. Hai, Ovidiule, nu te mai holba atîta. Nu-i spectacol, pentru copii'[1]. Băiatul se pune în mişcare în direcţia solicitată, însă cu capul mereu întors spre ciudatul cadavru.

„Ce să fac, n-am văzut niciodată un om mort stînd aşa... Singurul a fost bunicul, dar el era în sicriu şi avea ochii închişi[1]', ţine să precizeze puştiul.

„Rodico, dar cu camionul acela ce-o fi ? Cu uşa dinspre mijlocul drumului deschisă, cu farurile aprinse... auzi ? funcţionează şi motorul. Unde o fi şoferul ?”

în apropierea cabinei, pe drum, în neorînduială, tot felul de scule şi piese, chei, şurubelniţe, un cric, nişte bujii, o curea de ventilator. Mă rog, aspectul clasic al unei maşini rămase în pană, la care se lucrează.

După o oră, concluzia e clară. Şoferul autocamionului a fost acroşat de o maHă, tocmai cînd reuşise să-şi pună motorul în funcţiune şi îşi strîngea cala- balîcul întins pe jos. A fost tîrît pe asfalt. O spuneau rănile şi obrazul zdrobit. Apoi, făptaşul ori făptaşii au aşezat, în bătaie de joc, victima în poziţia caraghioasă găsită de familia lui Sandu.

„Cînd se întîmplă asemenea accidente, sînt anunţaţi întotdeauna responsabilii atelierelor unde s-ar putea adresa şoferii încă necunoscuţi, pentru repara-
rea maşinii. A fost şi la Service-ul meu un locotenent. îl cunoaştem bine cu toţi, băiat simpatic, glumeţ. îşi face reviziile la noi. Apreciază meşterii mei. Are o Dacia albastru-indigo. în calitate de responsabil, l-am încredinţat că îl vom anunţa deîndată dacă apare ceva suspect. La plecare, cînd mai avea 10 paşi pînă ia poartă, s-a răzgîndit parcă, întorcîndu-se din drum. «I-a să vedem împreună, Bănică, maşinile aflate în reparaţie. Le-aveţi înregistrate, sper ?» «Bineînţeles, tovarăşe locotenent», zic. Le trecem apoi în revistă. Eu fac prezentările. «Asta îi a celui care s-a răstrunat în curbă, aci la 3—4 kilometri. Skodiţa roşie, fără acoperiş, e cea care a intrat sub autotrenul al cărui şofer coborîse să-şi ia ţigări. Mare noroc au avut ocupanţii. Puteau să fie morţi cu toţii !» Tovarăşul locotenent se opreşte în faţa maşinii şi întreabă : «Tovarăşe Oprean, dacă nu mă înşel, asta-i maşina dumneavoastră ?» Oprean, tinichigiul, se face ca varul. «Da, n-aţi greşit, e a mea. O parchez întotdeauna în curte. Afară, pe drum, poate fi lovită». «Dar unde ai garnisit-o aşa frumos, nea Oprene ?‘‘ spune ofiţerul uşor surprins,

aplecîndu-se spre capota înfundată a maşinii. «Era noapte şi n-am sesizat o curbă mai strînsă, lîngă cabană... ştiţi... la Vadul Berbecului». Abia cînd Oprean al meu a început să se bîl- bîie, să se contrazică, să facă feţe, feţe, locotenentul a început să intre la bănuială. «Spuneai că ai şters parapetul cu partea dreaptă. Curios, pe maşină n-au rămas nici un fel de urme. Doar capota motorului şi bara de protecţie sînt înfundate, iar farul din dreapta spart. Ne vom clarifica însă mai bine, cînd vom vedea urmele rămase pe glisiera metalică, acolo lîngă Vadul Berbecului. Plecăm acolo. Vă rog să pof-tiţi în maşina noastră, tovarăşe Oprean 1». «N-are rost
să batem drumul de pomană, tovarăşe locotenent. Lucrurile s-au întîmplat altfel. O singură rugăminte am. Să nu afle cumva nevastă-mea». «Nu-i vom spune nimic !» «M-am lăsat îmbrobodit de Ciprian, cabanierul, spune Oprean. Pentru că i-am făcut o reparaţie fainâ, m-a invitat sîmbătă seara, la cabană. Mi-a spus că o să vină şi o fătucă care vrea, musai, să mă cunoască. Lucrează la „Filatură", 20 de ani. Colegă de schimb cu Vetuţa lui... Nevestei i-am spus că merg după materiale, la oraş, şi o să întîrzii. La înapoiere, în maşină eram toţi patru. Fata mă invitase să-i văd garsoniera.. Cînd l-am lovit pe om, Cornelia, «fătuea», tocmai îmi explica pe unde trebuie să merg, ca să ajung la blocul unde stă ea. Cînd ne-am apropiat de el, şoferul nu mai sufla. Dacă mai avea vreo şansă, îl duceam la spital, nu-l lăsam eu pe drum, în nici un caz». «Dar cum a ajuns cocoţat pe boscheţi ?» «Cabanierul şi cu concubina lui erau făcuţi bine. Nu prea i-a impresionat ce se întâmplase. Au zis să-l aşezăm aşa, frumos, pe tufe. Să mai *vadă* şi el pentru ultima oară plaiurile noastre atît de faine. Cornelia s-a opus. Ceilalţi doi se veseleau. Tot îi dădeau : «morţii cu morţii, viii cu viii». Ba, cabanierul a desfundat chiar o sticlă cu vin din portbagaj. Am băut şi eu din sticlă, de ce să nu re-cunosc ! – am lăsat apoi pe cei trei în oraş, iar eu am dus maşina la atelier. Acasă nu puteam s-o garez, căci trebuia să-i explic nevestei unde am lovit-o. Şi aşa am avut discuţii»... Mai departe, ce să vă povestesc ?! Omul a relatat ce scandal i-a făcut ne-vasta, de parcă asta era important. Cam asta este istoria. Am fost martor la declaraţia vinovatului şi, nu ştiu de ce, parcă mă simţeam şi eu responsabil.

"CRUŢAŢI-MI VIAŢA MEA TÎNĂRĂ !

Atmosferă specifică sfîrşitului de an şcolar : destindere, relaxare, gînduri de vacanţă, pentru unii, eforturi suplimentare cu scopul de a „repara[14] ce se mai poate la un obiect sau altul, pentru alţii, şi mai ales obsesia „treptelor[44], remarcată, ce-i drept, mai mult la unii părinţi, decît la unele odrasle. înţesate de copii, invadate de voioşia lor, pline de verdeaţă şi flori, parcă mai multe în acest an ca niciodată, bulevardele au întinerit peste noapte. Dispoziţia noastră se modifică şi **ea,** instantaneu, la impactul cu defilarea masivă de tinereţe. Fără voie ne amintim de copilărie, uităm, măcar pentru cîteva clipe, de preocupări, de griji, **ne** bucurăm sau ne cuprinde nostalgia.

Drumul spre ca.-â ,ă Marinei suferea o modificare de cîte ori întovâra ea o colegă avînd un picior cu malformaţii de pe urma unei poliomielite. Pe faţa cu trăsături atît de fine **a** Marianei se citea umbra de tristeţe, de amărăciune caracteristică oamenilor in-firmi.

„Cîte faci pentru mine, scumpa mea Marina ! Uite, a trecut un an de cînd m-am mutat la şcoala asta. Mi-ai fost mai mult decît. o soră. M-ai încurajat în clipele dificile, m-ai ajutat la lecţii, m-ai apărat de

răutăţile unor colege şi ţi-ai raai găsit chiar timp să mergem împreună la teatru, la cinema. Cum să-ţi fiu recunoscătoare ? Să şti că m-am bucurat din suflet că ai ieşit prima din clasă". „Ce vorbe sînt astea, Mariana ? în prietenia noastră noi pornim de pe poziţii egale. Greutăţile acestui an crezi că le-aş fi de
-păşit fără sprijinul şi generozitatea ta ? îţi aminteşti cartea din care ne-a citit tovarăşa dirigintă cuvintele acelea frumoase despre prietenie ? «Cel mai mare dintre toate bunurile, tot atît de necesar vieţii ca apa, focul şi aerul ; ea este pentru om ceea ce este soarele pentru natură». Şi acum, la revedere scumpa mea Mariana, pe mîine. Uite, am ajuns la tine. Pa !”

Cu gîndul la suferinţele ascunse, nemărturisite ale Marianei, Marina coboară de pe trotuar cu intenţia de a traversa strada. Se împiedică, însă, de o piatră dislocată din pavaj şi cade în genunchi pe porţiunea dintre liniile de tramvai. Fata încearcă să se ridice, dar ezită pentru cîteva secunde. Pe faţă i se citeşte suferinţa. Probabil o rană serioasă, o luxaţie. în acel moment, tramvaiul s-a pus în mişcare din staţia ce se afla la mică distanţă : şapte, opt metri. Aude fîşîitul specific mersului tramvaielor silenţioase

şi brusc îşi îndreaptă capul spre vagonul ce se apropia de ea. Nu mai are timp să se ferească. Parcă hipnotizată, ridică doar mîinile în semn de apărare. Pe faţă i se citeşte groaza amestecată cu implorarea. „Cruţaţi-mi viaţa mea tînără !”, pare a spune Marina. S.O.S.-ul fetei rămîne un semnal fără răspuns. Vagonul masiv o izbeşte în plin. Se aude doar un ţipăt curmat brusc, urmat de zgomotul înfundat al roţilor care trec peste corpul fetei şi îşi continuă mersul, pînă cînd, mai departe, la vreo 15—20 metri tramvaiul se opreşte.

Cei din jur, aşa cum se întîmplă întotdeauna cînd un eveniment stradal se consumă în cîteva secunde, rămîn pentru cîteva clipe înmărmuriţi. Femeile îşi duc mîinile la ochi, altele la gură. Chiar bărbaţii, mai tari, mai rezistenţi în asemenea situaţii, privesc în-groziţi, strîngînd din dinţi. Apoi, după stupoare, în

-cepe harababura tipică unor asemenea întîmplări, cînd toată lumea vorbeşte deodată, ţipete, păreri, opinii contradictorii, oferte de a depune mărturie. „Eu am văzut tot”. „Ba eu, că eram mai aproape !”

Isprava aparţine unui „instructor" care, paradoxal, învaţă pe alţii ceea ce nu ştie el. în locul vatmanului coborît din tramvai, din pricina unei necesităţi fiziologice, a trecut din proprie iniţiativă „profesorul". „Nu ne putem permite să facem lumea s-aştepte. Am pornit tramvaiul urmînd să-l iau pe vatman la turul următor. Da, am văzut fata. Eram sigur că se va ridica". După întrebarea : „De ce n-aţi frî- nat, sau mai bine să fi renunţat la pornire pînă ce linia era liberă ?”, urmează o pauză prelungită, penibilă. Adevărul e că „profesorul" s-a încurcat printre comenzi, s-a pierdut şi a trecut cu tramvaiul ca un tăvălug peste corpul fetei. „Cine să-şi fi închipuit că tînăra nu se va ridica ?” Din nou aceeaşi concepţie nocivă a conducerii agresive, nu preventive, sin-tetizată în expresii ca : „Am sperat, am crezut, mi-am imaginat că celălalt mă va observa, mă va ocoli, mă va evita, va elibera drumul, va frîna, va accelera, va opri etc."

...„Parcă o vedem umblînd prin casă, ori la masa ei de lucru, rîzînd, cîntînd, risipind în jur căldura fiinţei ei, bunătatea, generozitatea", ne spunea mama Marinei. Ce sens mai are pentru mine şi tatăl ei viaţa, fără copilul nostru iubit ?”

O regretă toţi : colegele, profesoarele, copiii din cartier

.

MĂRIA SA... SECUNDA !

Definit ca unitate de măsură pentru lungime, metrul constituie totodată unitatea de măsură a vitezei de deplasare a vehiculelor. înmulţit de o mie de ori şi raportat la o cantitate anume de timp, indică numărul de kilometri parcurşi într-o oră. Vreme înde-lungată omenirea a fost pasionată de kilometrii-oră şi mulţi ani unul din principalele criterii referitoare la performanţele automobilelor l-a constituit kilometrii- oră ce puteau fi atinşi. Douăzeci de kilometri pe oră ! Cincizeci de kilometri pe oră ! O sută de kilometri pe oră ! Două sute de kilometri pe oră ! Trei sute de kilometri pe oră ! Erau valorile care au jalonat etapele de dezvoltare a autovehiculului. Căci, pe măsură ce atingeau viteze mereu mai ridicate, automobilele sufereau o serie de modificări constructive, ce le măreau rezistenţa, stabilitatea, căpătînd, concomitent, şi o linie aerodinamică tot mai pronunţată.

A fost o evoluţie ascendentă, rapidă, care a atins culmi nebănuite la început. Dar, iată, în sfîrşit, s-a observat că, în febra goanei după noi kilometri-oră, a fost omis un factor. Cel mai important. Factorul om ! Nu s-a ţinut seama de faptul că omul nu-şi poate perfecţiona reflexele, capacitatea de observare

şi acţionare în ritmul în care este capabil să sporească viteza de deplasare a autovehiculelor. Şi chiar dacă maşina ..zboară[11] cu 300 pe oră, omului aflat la volan îi trebuie circa o secundă de cînd observă un obstacol şi pînă mută piciorul de pe acceleraţie pe trînă. Circa p secundă care, la viteze tot mai mari, înseamnă parcurgerea unei distanţe de asemenea tot mai mari. Nu e de mirare, dacă avem în vedere că la modesta viteză de 40 km/h, într-o secundă, maşina parcurge peste 11 metri ! Banal ! Adevăr elementar, dar care trebuie des... reamintit ! Şi în timp ce într-o serie de ramuri ale sportului, ca : atletismul, înotul, canotajul etc. secunda a devenit o unitate de măsură total nesatisfăcătoare, recurgîndu-se, pentru departajarea concurenţilor, la diviziunile ei, respectiv la zecimile şi sutimile de secundă, în con-ducerea autovehiculelor s-a ajuns treptat la constatarea înţeleaptă că valoarea vitezei se cere preţuită nu atît în kilometri-oră, cît, mai ales, în metri-se- cundă. Pentru că trebuie ţinut seama nu numai în cît timp se ajunge la destinaţie, ci şi cu cîtă siguranţă se efectuează deplasarea. Paradoxal, dar tocmai secolul vitezei ne învaţă, în cele din urmă, cît de importantă este dozarea judicioasă a vitezei autovehiculelor şi cît de dăunătoare, distructivă chiar, este viteza fără măsură. Dacă între viteza de 40 km/h şi 50 km/h diferenţa de 10 km/h nu este cine ştie ce mare, aceeaşi cifră 10 (zece)

exprimată în metri, în cazul cînd reprezintă distanţa ce separă producerea de evitarea unei coliziuni dintre două maşini, devine nu importantă, ci vitală !

Mai există şi o altă faţetă a lucrurilor. Banalul metru, în ipostaza sa de kilometri pe oră, reprezintă nu numai viteză, adică raportul timp-spaţiu al unu

iobiect în mişcare, ci şi forţă. Respectiv kilograme' -forţă. La viteza X, în cazul unei tamponări a unui autovehicul de un obstacol, se degajă o forţă de izbire Y ; cu cît este mai ridicată valoarea lui X, adică a vitezei, cu atît se ,,acumulează" mai multă energie în stare să lovească năprasnic maşina de tot ce i-a ieşit instantaneu în cale şi îi opune rezistenţă.

Există unităţi precise pentru măsurarea vitezei, distanţei, forţei. Nu întotdeauna, însă, pentru aprecierea răspunderii omului de la volan. Pentru preţuirea, la valoarea reală, a şoferului care, timp de treizeci de ani, nu a comis nici un accident, sau a celui care a reuşit să evite lovirea unui pieton angajat imprudent în traversare. Nici pentru a ne da seama exact cîtă trufie, cîtă sfidare ori, pur şi simplu, cîtă uşurinţă sălăşluieşte în partenerul nostru de drum care, înfruntînd riscurile, nu pregetă să depăşească o întreagă coloană de maşini, formată pe şosea din cauza aglomeraţiei de sîmbătă după-amiaza, numai să fie el în faţă. în asemenea cazuri, pozitive şi negative, conduita la volan se măsoară cu „metrul" conştiinţei civice, a responsabilităţii etice şi politeţii.

...Şi iată cum, pe cînd visăm la viteza luminii, convertim în viaţa curentă a circulaţiei rutiere principiile ce decurg dintr-o altă unitate : „metrii-secundă !

”FRĂMÂNTĂRILE UNUI BUNIC

...„Nu de mult am fost «mosafirui» Capitalei sau, mai bine-zis, al copiilor mei, doi, care domiciliază pe şoseaua Colentina, în două blocuri alăturate, la numerele 60 şi 62. Clădirile sînt aşezate în apropierea staţiilor de autobuze şi tramvai, care se numeau odinioară «Râul Colentina» sau «Podul Colentina». în mijlocul şoselei se află construite două refugii pentru pietonii sau pentru cei ce călătoresc cu tramvaiele 1, 4, 21 şi 36. Viteza cu care circulă maşinile, în ambele sensuri, este ameţitoare şi prezintă un foarte mare pericol pentru cetăţenii care aşteaptă pe ele, dar şi pentru pietonii care, pe „zebră”, traversează strada. Pentru a ajunge la «refugii» (dacă acesta se poate numi refugiu) sau să treci dincolo, pe celălalt trotuar, este necesar să-ţi iei «inima în dinţi» şi chiar adio de la viaţă, căci nu se ştie dacă nu cumva vreun şofer grăbit din cale-afară ori chiar beat nu te ia în botul maşinii şi te trimite pe lumea cealaltă. Deşi legile noastre asigură integritatea corporală a pietonilor care, în mod corect, folosesc „zebra”, zănaticii ăştia de la volan nu ţin seama de nimic. Ba, vă rog să mă credeţi, parcă o fac intenţionat.

Vai de capul oamenilor care merg pe jos, că «zebrele» se află într-un fel la vale, iar maşinile co

-

boară de pe dealurile din apropiere. Cînd am fost eu în vizită în Bucureşti, la copii, pe ambele trotuare, lîngă -«zebre», se aflau nişte table, ce-i drept nu prea vizibile, dar nu se poate ca şoferii de bună credinţă să nu-şi dea seama că în apropiere e un loc de trecere pentru pietoni. Acestea fiind zise, se pare că în acest loc, mai mult decît periculos, pietonilor le este «dăruită» viaţa doar de şoferii care conduc cu mare grijă şi să-i vedeţi pe oameni făcînd un fel de «echilibristică», să ajungă pe refugii sau pe celălalt trotuar.

Şoferii care respectă dreptul pietonilor la această zebră sînt foarte puţini. Toţi trec în zbor, de parcă ar fi la curse sau ca şi cum le-ar fi frică că-i ajunge «dracu’ din urmă».

Pericolul de accidente grave este aici foarte mare şi din păcate au fost destule pînă acum în această zonă.

Faptul că vă scriu dumneavoastră are următoarea cauză :

După cum v-am spus înainte, am doi copii şi fiecare are două fetiţe. Acestea sînt : Ioana, de 7 ani şi două luni, Andreea, 6 ani şi 7 luni, Irina, 3 ani şi 10 luni, şi Adriana, 2 ani şi 4 luni. Toate sînt drăgălaşe, îmi sînt tare dragi şi tremur gîndindu-mă la viaţa lor. Vreau să le ştiu mereu sănătoase şi să aibă un viitor cît mai fericit !

Aflînd vîrsta fetiţelor, aţi constatat că deja prima dintre ele este şcolăriţă, în clasa I. Ea învaţă la şcoala de peste drum de locuinţa părinţilor. Şi toate fetele vor învăţa primii ani tot la această şcoală. Dar, pentru a ajunge acolo şi apoi din nou acasă, nepoatele mele, la fel ca şi alţi mulţi copii de vîrsta lor, îşi pun viaţa în pericol cel puţin de două ori pe zi. Şi de cîte ori pe săptămînă, pe lună, pe an şi... ani ? Oare pentru ele şi pentru ceilalţi copii, primejdia asta nu poate fi înlăturată ? Oare nu puteţi face nimic ? Vă rog să înţelegeţi un om în vîrsta, pentru care viaţa nepoatelor lui este lucrul cel mai important"...

Prin cîte coşmaruri o fi trecut bunicul înainte de a ne scrie aceste rînduri ? în tren, înapoindu-se la Roman, unde locuieşte, întrerupîndu-şi brusc lectura ori în faţa televizorului, aflat la cumpărături sau chiar în toiul unor discuţii cu un prieten sau un

cunoscut, gîndul pensionarului nu a zburat de atîte
a**ori spre** „zebra" din Colentina ? Sunetul telefonului nu a făcut, oare, uneori, să tresară inima bunicului la gîndul aflării unei veşti proaste ? Locul acela aflat, după cum descrie pensionarul, ca într-un fund de covată, spre care maşinile se îndreaptă vijelios cobo- rînd de pe dealuri, a ajuns o obsesie pentru omul cu părul alb, care locuieşte într-un oraş cu oameni mai puţin grăbiţi decît cei din marele oraş.

Sînt convins că în frămîntările lui, omul a ajuns şi la un alt raţionament, întrebîndu-se : „Oare printre cei care fug mîncînd pămîntul peste «zebra» cu pricina, băgînd frica în pietonii mici şi mari, nu sînt şi oameni ai căror copii ori nepoţi traversează şi ei drumul, nu neapărat în Colentina, ci pe Olteniţei, pe Giurgiului, pe Griviţa, în Braşov, Cluj-Napoca, Iaşi şi în alte oraşe ? Cînd văd copilaşii speriaţi, înspăi- mîntaţi de goana maşinilor, neavînd curajul să se angajeze în traversare, sau opriţi, ca şi cum ar fi hipnotizaţi, în mijlocul străzii, nu le zboară gîndul spre odraslele lor aflate, poate, în aceeaşi situaţie ?"

Copiii sînt sarea pămîntului, cum atît de nobil şi de înţelept îi numea un mare umanist ! Să ne gîndim la ei, la viaţa şi la sănătatea lor, mereu, inclusiv cînd ne aflăm la volan.

Cel mai corect şi mai nobil răspuns dat pensionarului de la Roman, un bunic, precum atîţia alţii din zecile de mii de bunici, ar fi nu numai nişte măsuri tehnice ce se pot lua în zona respectivă, ci transpunerea în fapt real de conştiinţă, pentru toţi conducătorii auto, a semnificaţiei indicatorului „Atenţie copii !”

.DUPĂ O NOAPTE AGITATĂ..;

în adresa primită la miliţie, se arăta că Anghelina Florea a murit în condiţii suspecte şi se cerea să se stabilească cauzele şi împrejurările decesului bărbatului de 55 de ani care fusese internat 14 zile şi murise în spital.

— Cu alte cuvinte, prinde orbul, scoate-i ochii ori luaţi pisica în braţe şi descurcaţi-vă. Nici tu cercetări la faţa locului, nici date care să arunce cît de cît lumină asupra cazului, nimic, nimic... Şi... am înţeles tovarăşe căpitan că îmi încredinţaţi mie cazul ăsta simpatic, nu ?

— Exact, nu eşti tu, Pirule, cel mai tînăr, mai simpatic şi cel mai capabil „detectiv" din oraş, ba chiar din judeţ ?

— Vă mulţumesc foarte, pentru aprecierea dumneavoastră elogioasă Apoi, după o scurtă tăcere, reluă : Episodul ăsta seamănă, tovarăşe căpitan, cu o secvenţă consumată acasă, în copilărie, cînd aveam doar 12 ani. Şti fi că am un frate mai mare cu 5 ani ca mine ? E inginer petrolist. Pe vremea aceea, obişnuia să mă confunde destul de des cu sacul de box, la care se antrena. Cum revendicam ceva, ori mă arătam nemulţumit de purtarea lui faţă, de mine, mă pomeneam cu serii mai lungi sau mai scurte de pumni,

în funcţie de gravitatea problemei. Mă plîngeam bietei noastre mame, să-i fie ţărîna uşoară, care mă consola : ..Tu nu vezi că frate-tău îi un nebun, tu eşti un copil înţelept, blînd”. Cu lacrimi în ochi, plin de vînătăi, strîngeam pumnii, gata să-mi apăr onoa-rea. ,,Da, mamă, şuieram printre dinţi... sînt blîîînd, foarte blîînd. Lasă-mă să-i arăt brutei ăsteia cît sînt de blîncl”. Ea mă ţinea însă deoparte. „învaţă-te să nu-ţi pui mintea cu nebunii". Acum s-a potolit. îi om serios, are patru copii. Aşa şi în cazul de faţă, da, recunosc, sînt capabil, foarte capabil. „Dacă-i ordin, cu plăcere".

Şi Piru părăsi biroul comandantului lui.

7h„Am trecut cu hotărîre la treabă. Investigaţiile m-au condus la două vătmăniţe, Roxana şi Ruxandra. Prima cu nume persan şi a doua cu nume derivat tot din persană, cum ne explica dăunăzi academicianul Graur. Prietene bune. Lucrau după un regulament propriu, original. Nu se schimbau la capăt de linie, ci unde stabileau în prealabil. Dacă, să zicem, Roxana mergea la coafor, prelua tramvaiul de la Ruxandra lîngă atelierul respectiv. A doua zi, Roxana preda trenul electric prietenei, în faţa pieţei, aşa cum se înţeleseseră din vreme. Cîteodată, timpul de staţionare mărindu-se în aşteptarea întîrziatei, fetele se alegeau din partea unor pasageri cu aprecieri care nu pot fi reproduse din motive lesne de înţeles. Mi-au trecut prin mînă – povestea mai departe Piru – sute, mii de «foi de parcurs», am audiat literalmente toţi vatmanii, pînă am dat de cele două originale vătmăniţe. N-aveam nici o bănuială temeinică asupra lor, dar m-a frapat înţelegerea dintre ele survenită într-o zi de a se schimba cu 2 ore mai de

-vreme de încheierea schimbului în apropierea locuinţei Ruxandrei, care avea, cum mi-a zis ea mai tîrziu, «o ciocnire». Naiv, am întrebat ce-i aia ? «Asta în limbajul nostru înseamnă întîlnire», am fost lămurit, adăugîndu-se şi zîmbetul de rigoare. încerc să

reproduc discuţia :

«Rezultă din documente că te-ai retras imediat la depou, după ce v-aţi schimbat, cum s-ar zice, dir. mers». «De ce m-am retras ? Păi, de emoţie !» «Cum adică, dacă toţi, după fiecare emoţie, s-ar adăposti la garaj, în cîteva minute, în reţea n-ar mai rămîne nici un tramvai». «Nu-i chiar aşa, tovarăşe locotenent. în ziua aceea, din cauza unui beţiv, m-au trecut transpiraţiile. Închipuiţi-vă, dezechilibrîndu-se, era cît p-aci să-mi intre sub roţi. Tocmai preluasem conducerea tramvaiului. Colega mea, care coborîso, l-a observat şi l-a transportat cu o maşină mică la. spital. A rămas doar cîteva zile acolo. Se zgîriase zdravăn la faţă căzînd pe refugiu. Nu, nu, de tramvai nu s-a lovit. Dar eu, apoi, n-am mai fost bună de nimic şi m-am retras la depou». Ruxandra mi-a confirmat mai tîrziu că într-adevăr toate s-au în- tîmplat chiar aşa.

Nu-şi mai amintea de numele omului. Curios, versiunea Ruxandrei a fost însuşită la spital. «Fata ne-a adus un om rănit, povestea doctorul. Ne-a spus că e beat, şi că l-a găsit căzut pe refugiu, zgîrieturile de pe faţă şi le-a provocat probabil în cădere. Deci n-avem treabă cu circulaţia».

Studiind raportul de autopsie mi-am dat seama că omul n-a murit din cauza zgîrieturilor, ci din cauza strivirii lui puternice între două planuri dure, cxprimîndu-mă în limbajul de specialitate al legiş- tilor. Ca urmare am din nou o convorbire cu omu lîn halat alb. «Nu vă supărăţi, ce-i drept, eu nu sînt doctor, zic, dar mi se pare că e vorba de nişte contradicţii. Cum adică, omul cade jos, se zgîrie şi apoi moare din cauză că oasele îi erau făcute praf ?» «La prima vedere nu s-a constatat acest lucru». «Dar mai tîrziu, radiografiile ? Atunci trebuia să ne anunţaţi, nu ?» încercarea medicului de a se disculpa şi întreaga lui peroraţie nu m-au convins deloc.

Episodul care a urmat după cîteva zile a însemnat parcă completarea cu o verigă, deloc lipsită de importanţă, a lanţului investigaţiilor mele.

îmi cade în rnînă plîngerea unui cetăţean. «Călătorind în vagonul numărul... am fost rănit grav la obraz şi la ochi de cioburile geamului din faţă care s-a spart din cauza tamponării tramvaiului în care mă aflam cu cel dinaintea lui. Cer despăgubire şi trimiterea în judecată a vătmăniţei neatente, deoarece am stat în spital 80 de zile şi nu se ştie dacă nu-mi voi pierde vederea la un ochi».

Firesc, provoc un nou dialog cu mai vechea mea cunoştinţă. «Roxana, cum e cu spargerea geamului şi cu mutilarea pasagerului ?» «Eram tare emoţionată de întîmplarea cu beţivul care avusese loc cu cîteva m:- nute mai înainte. Mă gîndeam tocmai la ce puteam să păţesc şi am observat tîrziu vagonul din faţă al cărui vatman a frînat brusc. L-am tamponat cu batista mea pe rănit. N-avea mai nimic, ce-i nebun să vină acum cu pretenţii ? A, mai mult, a fost şi obraznic, spunîndu-mi să vin acasă să-l tratez în continuare. S-a spart un geam, mare lucru, întîmplări din astea sînt ia noi cu sutele. N-am anunţat decît pe şeful de tură, fiindcă am considerat cele petrecute un fleac»..

.în realitate, lucrurile s-au petrecut altfel. Roxana era în întîrziere, după o noapte şi o dimineaţă agitate, în care s-a certat de trei ori şi s-a împăcat tot de atîtea ori cu prietenul ei. Obosită şi marcată de emoţiile nopţii, primul lucru pe care-l face cînd se urcă la cîrma tramvaiului e să înceapă a-i face Ru- xandrei o sinteză a celor întîmplate în ultimele 2 4 de ore. Deodată, aude lumea strigînd : «Opreşte ! Opreşte !» Nu realizează că a pornit vagonul, iar beţivul, nereuşind să se urce în tramvai, a căzut între vagon şi refugiu, suferind numeroase leziuni interne?. Ruxandra a sărit repede din tramvai, a îmbarcat pe cel rănit într-un autoturism şi l-a dus la spital. Mai departe, povestea se cunoaşte. Din punct de vedere juridic, răspunde Roxana. Omor şi rănire gravă din culpă (pentru cel rănit la faţă), aşa se numesc faptele ei. Autorii morali sînt însă mai mulţi : prietena ei, Ruxandra, factorii de îndrumare şi control de la întreprinderea de transport î~ comun, medicul de gardă de la spitalul cu pricina...

CU CELE MAI BUNE INTENŢII

Pe drept cuvînt, locuitorii oraşelor-staţiuni, numeroase pe cuprinsul ţării, sînt invidiaţi. Să respiri în permanenţă aerul pur, ozonat, să munceşti, să te odihneşti, să te distrezi într-o atmosferă de concediu perpetuu, într-o localitate înconjurată de păduri, inundată de flori, ferită de zgomot excesiv, de praf, de tot felul de noxe, un mare privilegiu de a cărui valoare deosebită, culmea, unii nu sînt pe deplin conştienţi. De, aşa-i cînd te obişnuieşti cu binele ■

Veniţi de la ţară, dintr-o comună ialomiţeană, chinuită vara de arşiţa nemiloasă a soarelui şi iarna de vînturile şi gerurile neîndurătoare, celor doi copii, Dănuţ, de nouă ani, şi surioarei lui, Cornelia, de trei, nu le venea a crede că mai există şi locuri unde te poţi juca liniştit, la umbra brazilor, unde nu e praf, zăpuşeală şi, în plus, unde de dimineaţă pînă seara poţi asculta, parcă după un program bine aranjat, cele mai

frumoase concerte ale păsărilor cu pene viu colorate.

De cînd le veniseră în vacanţă cei doi nepoţi, Amalia şi soţul ci, Valentin, oameni ce îşi doreau din suflet copii, care întîrziau să vină, erau parcă în al noulea ucr. Dar.,.

„Bucuriile ce le încercăm acum, în aceste zile, se vor sfîrşi curîrid, Valentine. Clipele fericite trec de obicei repede. Copiii se vor întoarce la părinţii lor, iar noi vom rămîne din nou singuri. Avem un apartament frumos, maşină, mobilă «stil», mă rog, avem de toate, nici nu visam noi în copilăria noastră săracă o asemenea situaţie. Poţi să-mi spui, însă, ce bucurii, ce satisfacţii ne aduc nouă, pentru că anii trec repede, toate astea ? Pentru ce trăim în fond ?" Amalia avea dreptate şi Valentin n-o putea contrazice. Păreri de rău, amărăciuni amestecate cu nelinişte. Contrastul dintre viaţa lor săracă şi anostă de pînă atunci şi cea plină, veselă, animată de prezenţa copiilor era evident. Şi totul se apropia de sfîrşit. „Ce ne facem cînd or pleca ăştia mici ?"

Valentin încercase un demers pe lîngă fratele său. Cînd i-a telefonat, inima îi bătea să-i spargă pieptul. „Dinule, tare ne-am obişnuit cu copiii. N-ai vrea să-i mai laşi la noi cîtva timp ? Vorba aia, tu mai ai patru, pe cînd noi sîntem singuri cuc. Ştii cît ne dorim copii, dar, uite, că toate sînt în van. Tratamente din cele mai sofisticate, medicamente de tot soiul şi nici un rezultat". „Cum, adică, Valentine, băiatul trebuie să înceapă şcoala ! Eu sînt învăţător, mă ocup de el. Şi... la urma urmelor, cum or să poată trăi fără familia lor, fără noi ?" „O să-i puteţi vedea oricînd. Mai venim noi acolo, mai ne vizitaţi voi..." Dinu nu s-a lăsat convins. A încheiat convorbirea iritat. „Nu ştiu cum vă pot veni asemenea idei !"

Cei doi soţi făceau totul pentru a sădi în copii dorinţa de a rămîne la ei. Nu renunţaseră la ideea înfierii. „Uşor de zis, dar greu de realizat, reflecta Amalia. Familia lui Dinu, în ciuda numărului mare de copii, e, cum se zice, beton armat". „Nu-i auzi p
eăştia mici cum scîncesc seara, după ce toată ziua o petrec jucîndu-se ? Plîng după frăţiorii şi surioarele lor, după mama lor. Azi noapte, Camelia s-a trezit din somn ca să mă roage, ce crezi ? «Să vină şi mama aici, să vadă ce frumos e. Să ne jucăm amândouă», spunea ea buimăcită de somn. Chiar dacă Dănuţa şi Dinu vor fi de acord, procesul ăsta de adaptare aici va fi extrem de greu pentru cei doi copii. Va trebui să dovedim mult tact şi, de ce nu, diplomaţie. Dar ce prostii mai vorbesc şi eu. Vînd, cum s-ar zice, pielea ursului din pădure „.

Ce n-au făcut nefericiţii soţi pentru cei doi copii? Excursii prin cele mai minunate locuri, jocuri inventate, jucării scumpe cumpărate, preocupare permanentă spre a împiedica chiar şi pentru o oră instalarea plictiselii. La întrebarea : „Dănuţ, e bine la noi, îţi place, n-ai vrea să înveţi aici, să fii mereu împreună cu Amalia, cu nenea Valentin ?" Dănuţ, pus puţin în încurcătură, a răspuns, la început, evaziv, pentru ca apoi să biruiască francheţea copilărească : „E bine, tanti Amalia, e frumos aici, dar ne va fi tare greu fără cei de acasă. De-aţi şti cît mi-e de dor de surioarele şi frăţiorii mei, de mama, de tata. Camelia e mică, ea nu-şi dă încă seama !" Cei doi soţi au realizat că a discuta, e fără sens. Au tăcut amîndoi.

Se înserează. A doua zi copiii vor pleca acasă. „Unchiule. îmi daţi voie să mă plimb puţin cu bicicleta dumneavoastră ?" „Urcă, Dănuţ !" Plimbarea cu bicicleta e una din marile plăceri ale puştiului, deşi e vădit incomodat de înălţimea ghidonului şi cadrului. Dar se descurcă. Fetiţa, văzînd demarajul frăţiorului, începe să scîncească. Vrea şi ea la plimbare

pe bicicletă. „Hai să nu le stricăm bucuria de a fi împreună, acum, în ajunul plecării". „De. acord, Amalia. Dănuţ, urc-o pe cadru şi pe surioara ta". Băiatului nu-i prea convine. Plimbarea de unul singur ar fi fost mai plăcută. Se întoarse, însă, în dreptul porţii şi Camelia îşi ocupă satisfăcută locul preferat. „Echipajul" se pune în mişcare. Pe stradă, mai bine-zis o potecă ceva mai largă, unde, de regulă, nu circulă decît rar cîte o bicicletă, se apropie din sens contrar o căruţă. Bicicleta ajunge în apropierea ei tocmai la punctul unde uliţa se îngustează. Vor avea loc să treacă unul pe lîngă celălalt, cele două vehicule ? Amalia se alarmează, strigă spre băiat : „Dănuţ, ai grijă !" Copilul întoarce capul şi, aidoma unui şofer neatent, pierde controlul asupra ghidonului. Bicicleta, care tocmai trece peste un dîmb uşor, s
erăstoarnă. Băiatul cade în dreapta, iar Camelia e proiectată spre copitele calului. Animalul, surprins, sforăie nelinştit, dar fereşte copilul. E lucru ştiut, nici un cal n-a lovit vreodată un om căzut la pămînt. întotdeauna a trecut peste corpul său fără să-l vă- tăme. Atelajul îşi continuă însă mersul. Căruţaşul, şi el surprins, căci totul s-a consumat în cîteva clipe, nu poate opri. Roţile căruţei, încărcate cu saci grei, ating trupul firav al Cameliei.

Drama se găseşte la începutul ei. Şi totul a durat o secundă ! în jur numai dragoste şi

bune intenţii

!UN GHIDON SI DOUĂ ROŢI LA-NDEMÎNĂ PENTRU... TOŢI

1973 a însemnat anul renaşterii bicicletei, anul redescoperirii ei după ce, mult timp, vehiculul cu două roţi fusese **dat** uitării. înainte **de declanşarea** într-un mod atît de crud, atît de brutal, **a** crizei energiei, bicicleta era considerată un fel de Cenuşăreasă a drumurilor, un fel de paria în rîndul vehiculelor, în comparaţie **cu un** Porche, un Mercedes, **un** Ford Mustang sau **chiar cu un** Volkswagen, mult prea modesta bicicletă nici nu conta. Pînă şi un Trabant o umilea. Era enumerată în rîndul vehiculelor chiar după atelaje, şi asta pentru că ocupa şi ea un loc în spaţiul... rutier.

Pe vremea cînd dezvoltarea automobilelor atingea apogeul, bicicleta era nu rareori ţinta numeroaselor articole care cereau, nici mai mult, nici mai puţin, excluderea ei de pe căile rutiere, ca fiind prea periculoasă ! Culmea, primejdioasă ea !, deţinătoare a nici măcar un cal putere, în comparaţie cu cei peste 500 ai unor bolizi, gonind sfidător cu 300 de kilometri pe oră, putînd face praf, în caz de ciocnire, nu o bicicletă, ci o sută de asemenea pirpirii vehicule.

După Începutul veacului al XVIII-lea, cînd fusese inventată de fraţii Pierre şi Ernest Michaux, vehiculul cu două roţi cunoscuse o epocă înfloritoare. Ca şi

automobilul, bicicleta şi bicicliştii au fost luaţi la început în decidere, ridiculizaţi, mai ales că, în mod firesc, în etapa ce a urmat imediat după „naştere", bicicleta, trebuie să recunoaştem, nu prea era arătoasă. Era chiar caraghioasă cu imensa ei roată în faţă şi cea mică în spate ; cu biciclistul arătînd a clovn. Mai tîrziu, după ce lumea a început să se mai obişnuiască cît de cît cu ea, bicicleta a devenit un fel de hobby pentru un cerc relativ restrîns de oameni.

Treptat, celor „două roţi" încep să li se descopere calităţi. Şi iată-le ajunse un vehicul de folosinţă cu

-rentă pentru deplasările la locul de muncă, dar şi pentru divertisment şi sport. El devine pentru toţi, indiferent de vîrstă, începînd cu puştiul de 3 ani şi terminînd cu octogenarul care îşi menţine condiţia fizică, cel mai îndrăgit mijloc de circulaţie. Promenada devine de neconceput fără bicicletă.

Expoziţia mondială din 1900, de la Paris, prezintă bicicleta în sute de variante, modele, culori, o dată cu primele exemplare ale surioarei ei mai mici, dar mai moderne, bicicleta cu motor, şi „verişoarei" acesteia, motocicleta. Cine bănuia atunci că sub aerul nevinovat, paşnic, al primei motociclete, care nu dezvolta mai mult de 20 km pe oră, se ascunde un potenţial „inamic" fioros al circulaţiei autostrăzilor, şi nu numai al lor, care costă azi cît două autoturisme de preţ mediu, iar pe drum poate fi ajuns cu greu, chiar de bolizi cunoscuţi şi recunoscuţi pentru performanţele lor în materie de viteză.

Azi, există în lume ţări unde numărul vehiculelor cu două roţi este aproape egal cu cel al locuitorilor, după cum au apărut pe mapamond oraşe în care cu greu poţi găsi un locuitor neposesor de bicicletă, aşa cum e cazul Aradului, unde „ghidonul cu două roţi" face de mult parte organică din peisajul atît de pitoresc al urbei. Cu toate că cetatea de pe Mureş s-a motorizat mult, că autoturismele îi împînzesc cu miile arterele de la un capăt la altul, totuşi, arădenii nu renunţă la bicicletă, nici cînd sînt posesorii celor mai cochete Dacii.

În perioada crizei energetice, „celor două roţi" au început să li se redescopere calităţi, de fapt descoperite cu mult înainte. Subiecte ca : „bicicleta şi sănă- tatea", „bicicleta şi energia", „bicicleta şi turismul"

,„bicicleta şi copii", „bicicleta şi natura[11] au devenit la modă.

Reîncepea utilizarea în masă a bicicletei. De aici economisirea unor mari cantităţi de preţioase hidrocarburi şi susţinerea unui alt tonus. Vehiculul cu două roţi a alungat, alungă şi va continua să alunge încă mulţi ani plictiseala, blazarea şi, mai ales, sedentarismul. Mame, taţi şi copii, conducîndu-şi modernele lor biciclete, ajung acum în colţuri tainice ale naturii, unde zeul automobil nici nu visa să calce. Refrenul : „mai departe e o cărare, ne stricăm maşina, hai să ne întoarcem" a devenit desuet. Cine s-ar fi gîndit că modernul autoturism va fi pus în umilitoarea situaţie de a căra bicicleta ? Da, azi a devenit o realitate să-ţi încarci cele două roţi în maşină, pentru ca, acolo unde ajungi, să-ţi continui excursia, tu şi familia ta, pe bicicletă.

Nu e de mirare că ecologi de pe toate meridianele globului votează pentru victoria vehiculului cu două roţi. Nu, tu, fum, nu, tu, pete de ulei, benzină ori motorină, nu, tu, ramuri, iarbă şi flori strivite sub cauciucurile maşinilor, nu, tu, miros înecăcios de fum ori de bioxid de carbon, nu, tu, ceartă, scandal, într-un cuvînt nervi, nu, tu, drama căutării locurilor de parcare.

Şi bicicleta a renăscut precum pasărea Phoenix, din propria ei cenuşă. în acelaşi timp

ingeniozitatea, fantezia oamenilor şi-au spus din nou cuvîntul. Au apărut fel de fel de inovaţii : bicicleta cu pînze, cu aripi, cu panouri solare, cu motoraşe folosind bioga- zul ori alte surse de energie, hibrizi care, deocamdată, stîrnesc zîmbete, dar care cine ştie dacă nu vor reprezenta, în viitorul nu chiar îndepărtat, forme eficiente, ieftine, plăcute, confortabile de mijloace d
etransport individual, la îndemîna oricui. Nu cumva viteza mărită de deplasare în comparaţie cu cea a bicicletei clasice şi confortul sporit vor fi într-un mod mai fericit reunite ? Şi atunci ?

Nimeni nu-şi face o problemă din reacţia spectatorilor. Ei au rîs de automobil, au făcut haz pe seama bicicletei, vor rîde şi de aceşti hibrizi. Rîsul celor de astăzi e parcă mai inteligent, mai „constructiv". Rîzînd, omul are în minte, ca un laitmotiv, spectrul energetic al viitorului. Mai plastic exprimîndu-ne, el rîde de nereuşita temporară a formei vehiculului, pro- punîndu-şi totodată perfecţionarea lui. Rîsul lui nu mai e naiv, ca acum 100 de ani, cînd vedea pentru prima oară trenul, automobilul, motocicleta, ci este un rîs „în cunoştinţă de cauză", un fel de „rîs autocritic".

„Bicicleta, aşa cum spunea în mod inteligent realizatorul unui film despre „două roţi", e singurul vehicul pe care învăţăm să-l conducem aproape simultan cu învăţarea mersului, e un mijloc de deplasare util şi comod, aflat practic la îndemîna oricui, necon- diţionat aparent de aptitudini, permis de circulaţie sau chiar de vîrstă. Bicicleta rămîne apanajul tuturor celor dornici de independenţă rutieră, de mişcare şi efort fizic făcute, se înţelege, în egală măsură de plăcere sau de nevoie".

Are dreptate comentatorul, aşa este ! Bicicleta este, fără îndoială, cel mai popular vehicul. Se ridică însă o problemă : cea a interdependenţei dintre bicicletă şi celelalte mijloace de transport. Pe vremea bunicilor şi străbunicilor noştri, învăţarea mersului cu bicicleta se rezuma, în esenţă, la menţinerea echilibrului. Toate veneau apoi cu uşurinţă de la sine. Mersul în linie dreaptă, virajele, frînarca ctc. nu re
-prezentau nimic deosebit. în epoca noastră, prezenţa biciclistului în aglomeratul trafic rutier a devenit o problemă complexă. Practic, biciclistul, în afară de îndemînare în conducerea vehiculului, trebuie să stăpînească aproape la fel de bine regulile de circu- laţie, precum automobilistul. A nu cunoaşte cînd şi unde trebuie să acorzi prioritate înseamnă să intri sub roţile primului automobil, a nu semnala virajul (mai cu seamă la stînga) şi, mâi ales, a nu te asigura, nu reprezintă altceva decît tot sinucidere. Deşi cu gabarit redus, intrarea pe o stradă, contra sensului, poate, de asemenea, atrage întîlniri neplăcute, chiar fatale cu bolizi care rulează „avînd dreptatea de partea lor".

Că alcoolul e duşmanul numărul 1 al circulaţiei ştiu azi şi copiii. Pentru automobilist, datorită ravagiilor pe care le pot face sutele de cai nestruniţi de un pilot, victima băuturii, pentru un biciclist, datorită echilibrului şi aşa precar, darmite cînd cele două roţi sînt „ pilotate „ sinuos şi derutant pentru partenerii mai tari, mai blindaţi, mai rapizi.

Că sînt şi ei, bicicliştii, la rîndul lor capabili de ravagii inimaginabile şi asta e absolut adevărat. Un viraj la stînga, fără asigurare, făcut de un tînăr biciclist care, gîndindu-se la balul de sîmbătă seara şi la bruneta care-l va însoţi, a provocat un veritabil ca- rambol. Bilanţul : 20 de autoturisme antrenate într-o ciocnire în lanţ şi 15 răniţi, din fericire, uşor. De fapt, mersul a două coloane de autoturisme, una din spatele biciclistului şi alta care rula în sens contrar, a fost „scurt-circuitat" de manevra-surpriză a îndrăgostitului pe două roţi. Acest caz la scară micro spune mult ; dar şi mai mult, la scară macro, vorbeşte cifr
ade 20 000 de biciclişti care mor anual în accidente de circulaţie.

Pentru ca bicicleta să fie o delectare, un mijloc plăcut de odihnă şi în acelaşi timp util de deplasare, pentru ca acest minunat produs al geniului uman să servească omenirii, integrîndu-se armonios şi sigur în traficul rutier modern, biciclistul, la fel ca partenerii lui mai tari, mai rapizi, şoferii ori, chiar mai fragili ca dînsul, pietonii, trebuie să se înscrie pe coordonatele aceluiaşi ideal de „coexistenţă'[4], de respectare civilizată a legilor şi regulilor circulaţiei rutiere.

...Şi, totuşi, trebuie să ne credeţi. Staţionam într-un loc de parcare, amenajat cu gust, bucurîndu-ne de o clipă de răgaz. Odihna era binemeritată şi binevenită. Tăceam şi, cu ochii închişi, fiecare urmărea să „smulgă" cît mai mult profit din aceste clipe de relaxare. La un moment dat s-a auzit o voce. Cuvintele erau din ce în ce mai clare şi am putut recepţiona integral un mesaj. în jurul nostru nu era nimeni. în preajmă nu aterizase nici un O.Z.N. Vocea însă era o realitate. La o nouă privire, ceva mai atent, am descoperit că lîngă banca din capul celălalt al parcării se afla o bicicletă. De acolo

venea glasul ? ! Nu mai era nici un dubiu. După ce am depăşit momentul de emoţie ne-am apucat să notăm. Deci...

„încerc un sentiment de mare satisfacţie, de bucurie, cînd îi aud pe oameni lăudîndu-ne, vorbind elogios despre noi. «Da, frăţioare, spunea stăpînul meu mai dăunăzi, adresîndu-se unui prieten. Bicicleta nu mai e maşina săracului, cum era numită cu cîţiva ani în urmă, ci, aş putea zice, cel mai la modă, mai căutat şi mai apreciat vehicul. Ca să te ajute, să-ţi fie de folos oricînd, trebuie însă să te şi îngrijeşti de ea, s-o întreţii, s-o cureţi, s-o gresezi, exact aşa cum şoferul se ocupă de maşina sa, ori cum îţi îngrijeşti calul, pe care îl ţesali, îl potcoveşti, îl cureţi... Singura deosebire e că bicicleta n-are nevoie să fie hrănită, adăpată şi să-i dai din cînd în cînd cîte o bucăţică de zahăr, aşa cum îl răsfeţi pe frumosul şi devotatul patruped». Avea dreptate stăpînul meu. Mai adăuga el : «acest vehicul cu două roţi este un fel de oglindă a proprietarului. Dacă omul e neglijent, murdar, în mod obligatoriu şi bicicleta va arăta ca vai de ea : lovită, cu spiţe lipsă, fără far, cu ochiul de mîţă spart, cu roţile descentrate». Cît le compătimesc pe suratele mele, care au parte de asemenea stăpîni! Cunosc pe una care era frumuşică foc, roşie la culoare, echipată perfect ca o fată îmbrăcată cu gust, după ultimul jurnal. De cînd a încăput însă pe mîi- nile noului stăpîn, unul cu plete lungi şi încurcate, cu nişte pantaloni slinoşi, of, of, cum suportă pămîn- tul asemenea specimene ?, arată groaznic. El zice că face cascadorie, dar de fapt o maltratează. Sare din mers de pe vehicul. Acesta nimereşte în ziduri, cade pe asfalt ori se agaţă de pomi, de tufe etc. Cînd o repune în circulaţie observi imediat noile răni căpătate : zgîrieturi, vopseaua sărită, ghidonul îndoit, farul crăpat şi alte contuzii şi echimoze. Biata mea surioară n-a mai văzut unsoare de cînd a ieşit din fabrică ! Rugina o cuprinde încetul cu încetul, devenind, din roşie, maro închis.

Noi, marea familie a bicicletel*or, sîntem la curent cu toate tipurile pe „două roţi” pe care le scot fabricile, cu perfecţionările care ni le aduc oamenii ,într-un cuvînt, cu tot ce se face pentru ca tot oamenilor să le fim cît mai folositoare.

Cu copiii avem relaţii excepţionale. Ne iubesc nespus, noi fiind distracţia lor preferată. La rîndul nostru, sîntem nespus de mulţumite şi bucuroase în preajma lor. Sîntem, de fapt, prietenele tuturor oamenilor, de la puştiul de trei ani, care se plimbă fericit pe tricicleta lui, cea mai mică dintre surioarele noastre, şi pînă la tataia de 80 de ani, care îşi continuă antrenamentul, tot pe bicicletă.

Clipele noastre de autentic extaz sînt cele cînd participăm la concursuri. Atunci avem posibilitatea să vedem cele mai sofisticate modele, la care, sincer vorbind, noi, bicicletele de rînd, privim cu invidie. Ne imaginăm ce sentimente de fericire încearcă colegele noastre, sportivele, cînd reuşesc să-şi ajute stăpînii să intre în posesia tricourilor galbene, a medaliilor, a premiilor.

Există un domeniu unde deseori rămînem cu braţele încrucişate, neputînd interveni cu nimic : cel al conduitei pe drum, pe stradă, a stăpînilor noştri. La cîte cazuri triste asistăm !

Eram parcată grijuliu, la un rastel cochet, de Vir- gil, tînărul şi bunul meu stăpîn. îl aşteptam din moment în moment, să plecăm la liceu, cînd aud o discuţie care m-a uimit şi m-a durut în acelaşi timp. Strigă unul altuia. «Ce-i mă, Dinule, ţi s-a îmbătat bicicleta, că o văd mergînd pe două cărări ?» Cel interpelat începe să rîdă şi-i dă un răspuns la fel de «spiritual». «Da, am băut fiecare cîte 250 de coniac, aci în colţ, la bufet. Nu împart eu cu ea şi bucuriile şi necazurile ?» Adică, auzi dumneata, bicicletă care să bea. Aţi mai pomenit asa ceva ? Realitatea e că uni istăpîni, răi, inconştienţi, beau pînă nu se mai ţin pe picioare şi noi suferim apoi.

Acum cîteva zile, nea Stelică a plecat de la fabrică, din schimbul doi, spre casă, făcînd o haltă la bufet. Cherchelit bine, nu mai putea să ţină drumul drept. L-a lovit din spate o basculantă. El, cu nu ştiu cîte coaste şi alte oase frînte, e expediat la spital, iar surata mea „la cimitir", la fiare vechi. Cu ce a greşit ea, mă rog ? Ah, dacă am fi înzestrate cu nişte aparate, dispozitive, ceva, să dăm măcar alarma cînd stăpînii noştri sînt pe cale să greşească punînd în pericol vieţile lor, dar şi pe ale noastre. O colegă îmi povestea o întîmplare despre micul ei stăpîn, un băiat, aşa, de vreo 12 ani, de altfeL cuminte, harnic, ascultător. Mîndru de bicicleta lui, şi ea, la rîndul, ei mîndră de el. Venea de la şcoală spre casă. De regulă, circula corect, cînd, de astă dată, ce i-o fi dat prin cap să vireze la stînga, pentru a intra pe poarta casei, exact, pe sub „nasul[11] unui autoturism care bine că nu mergea prea repede. Claudiu, că aşa-l chema pe băieţaş, a zburat ca un cascador pe nişte tufe. A avut mare noroc că s-a ales doar cu cîteva vînătăi şi zgî- rieturi. Bicicleta, săraca, cu roţile transformate în opturi, a trebuit internată în „spital", la cooperativă, pentru reparaţii serioase. Cred că va fi necesar să-i facă şi ceva transplanturi de piese noi.

Longevitatea noastră depinde, bineînţeles, de modul în care ne întreţin stăpînii noştri. Sînt biciclete care au ajuns la venerabila vîrstă de 30 de ani, pentru că au fost îngrijite, după cum altele, vai !, îşi dau duhul, uneori, împreună cu stăpînii lor, după numai cîteva săptămîni de la naştere. Mereu aud la radio : Faceţi bicicletele să fie cît mai vizibile, în felul ăsta vă apăraţi viaţa ! Asta aşa-i. Pe mine, Vir
-gil m-a garnisit cu ochi de pisică peste tot. Noaptea, mă observă toţi de la sute de metri. Am ochi de miţă alb în faţă, pe aripă, altul mare, roşu, pe cea din spate şi, în plus, alte două, portocalii, la fiecare roată, agăţate de spiţe, să fiu văzută bine şi din părţi. Cîte surate de-ale noastre nu s-au stins din viaţă pentru că, îndeosebi noaptea, pe ceaţă, pe ploaie, nu le-a putut observa nimeni şi au fost lovite. Mă bucură, totuşi, că oamenii ne tratează cu din ce în ce mai mult respect şi seriozitate, ne echipează cum trebuie, nu se aventurează aşa, ca înainte, în viraje riscante, iar numărul celor care ne conduc după ce s-au ,,mag- netizat" e din ce în ce mai redus. Cum adică ? Nu poţi merge ca lumea pe jos, şi ai pretenţia ca, făcut praf, să-ţi menţii echilibrul pe două roţi ? Sîntem în ţară cîteva milioane de biciclete ; nu cerem nici benzină, nici ulei, nici măcar ovăz, ci, din cînd în cînd, cîte un pic de vaselină. Sîntem oamenilor utile, le aducem sănătate, bună dispoziţie. Avem şi noi, însă, doar două dorinţe : să fim îngrijite şi să fim conduse corect. Mai ales că asta e şi în folosul stăpînilor noştri. „

Apoi se făcu iar linişte. Oare chiar a vorbit bicicleta ? Păi, dacă-i aşa, în curînd vor vorbi şi automobilele. Şi atunci..

.DE TOATE PENTRU TOTI SAU ATENŢIE LA „FAPTUL DiVERS" !

„Cazuri", spun unii, „accidente inerente", zic alţii, „ghinioane", se mai bagă-n vorbă cine ştie cine, „lecţii", accentuează moralizator anumite voci. în fond, despre ce este vorba în toate aceste situaţii ? Despre sticle sparte şi aruncate pe drum, ce, n-aţi văzut ?, despre maşini din care curg var, ulei, din care sar sau cad tot felul de materii poluante şi nu credem că nu v-aţi întîlnit cu asemenea „scene", despre gesturi teribiliste şi şansa care „deturnează" un accident ce se anunţa grav într-o serioasă spaimă. Şi cîte altele ! Fapte diverse. De toate pentru toţi, cum s-ar spune.

Dar dacă încerci să refaci măcar un fragment din spectacolul circulaţiei rutiere de fiecare zi, descoperi că tot felul de asemenea „nimicuri" intră în desfăşu- rarea-i cotidiană. Şi nu sîntem doar spectatori, ci participanţi. Atunci ! ? Avea dreptate cel care ne-a propus subtitlul „Atenţie la «faptul divers» !"

La intrarea într-un bloc, cuiva i-a scăpat din mînă o sticlă. Cioburile ascuţite, dar mai ales partea groasă de la bază, cea mai agresivă, stau ca nişte suliţe din- tr-o capcană de pădure, aşteptîndu-şi victima. „Ce oameni, domnule, nu se gîndesc că cineva ar putea

luneca pe gheaţă drept în cioburile astea", remarcă un bărbat între două vîrste. Ar fi putut să le împingă uşor cu vîrlul pantofului în rigola trotuarului, dar nu a făcut acest lucru. Nu a încercat să îndepărteze primejdia. Nu trec nici cinci minute şi un grup de copii se precipită spre curtea blocului, unde locatarii au instalat cîteva leagăne pentru cei mici. O fetiţă cam de cinci anişori, care se pare că nu vrea să piardă un loc la leagăn, o i-a la fugă să-i ajungă pe ceilalţi, dar nu-şi poate menţine echilibrul pe ghe- ţuşul de la intrare şi cade peste rămăşiţele sticlei. Mînuţele şi obrazul sîngerează puternic. Speriată la culme de sîngele care-i curge de peste tot, începe să plîngă, să ţipe. O femeie aflată în apropiere reuşeşte să o potolească cît de cît şi cu ajutorul batistei să

oprească singerarea puternică de la baza degetului mare. A fost nevoie de transportarea copilului la spital, de intervenţia chirurgului, pentru a-i coase rana, şi de cea a oftalmologului, pentru scoaterea unor particule de sticlă din ochi.

O autobasculantă transportă var. Lipsa de etan- şietate a cutiei din spatele cabinei permite scurgerea pe asfalt a pastei albe. „Smîntîna" căzută pe carosabil formează o dîră continuă. Traseul urmat de maşină poate fi recunoscut cu uşurinţă.

Cei patru şoferi amatori, care s-au trezit cu maşinile în pomi, în garduri, pe trotuare, după nedoritele piruete făcute ca urmare a derapajului pe pasta alunecoasă de var stins, rămîn pentru moment per- plecşi. Apoi, revoltaţi de modul cum au ajuns să-şi vadă autoturismele în postură de bidoane turtite, merg pe urma albă şi ajung la originea dîrei. Se răstesc la şeful de şantier şi cer să li se plătească daunele. „Şi de unde ştiţi, mă rog, că varul a căzut de la o autobasculantă de-a mea ?". Unul dintre şoferii amatori îl ia de mînă pe inginer şi încearcă să-l tîrîie după el. „Veniţi să vedeţi urmele care duc exact în curtea dumneavoastră". „Vă rog să nu mă bruscaţi, ce-s metodele astea ?" se împotriveşte inginerul vădit contrariat. Stă apoi un pic în

cumpănă : „să merg, să nu merg ?” îşi dă seama că nu poate pleda pentru o cauză pierdută. „Da, e de la mine. Şi ce vreţi să fac acuma ?” Discuţii aprinse, reproşuri, cuvinte aspre rostite de păgubaşi. Se aminteşte despre răspundere, despre controlul deficitar al maşinilor şi al conducătorilor auto, se ameninţă. Tensiune în creştere. Şoferul autobasculantei spune candid : „Eu ce-s vinovat ? Ce-mi dă şantierul, eu aia con
-duc !” Dîndu-şi seama că n-o vor scoate la capăt, păgubaşii pleacă cu chipurile mohorîte spre sucursala de asigurări.

La cîţiva kilometri de intrarea în oraş un automobilist, a cărui maşină chinuită, murdară, cu urme de avarii prost retuşate, „ah, cît de multe ar spune această maşină, dacă ar ştii vorbi", lasă după ea o adevărată baltă de ulei. Efect, probabil, al spargerii băii de ulei. Lichidul vîscos, închis la culoare, e insesizabil noaptea. Puţinii şoferi (din fericire) care circulă la ora aceea tîrzie de noapte în zona respectivă nu scapă cu maşinile neşifonate. Sînt şase la număr. Doi, intraţi în derapaj, au ieşit, cum se spune, în decor, ajungînd pe cîmp, iar ceilalţi patru au provocat un „modest" carambolaj, formînd pe şosea un fel de schemă, gen „carul mic” astronomic. Vinovatul e ajuns, în sfîrşit, din urmă. „Uită-te în spatele dumi- tale, să vezi ce ravagii ai făcut !” „Aoleu, maică, ce-am păţit ! Mi s-a spart baia. Te pomeneşti c-am gripat motorul. Treabă de 15—20 00 de lei”. „Da maşinile buşite nu le vedeţi ?” „Mie mi s-a spart baia, şi dumneata îmi tot spui de maşini lovite. D-aia îmi arde mie acum ? !”

Poluarea străzilor se face prin zeci de mijloace, ea fiind de mai multe feluri.

Un şofer zbura, nu altceva, pe caldarîmul din piatră cubică, cu un camion mare, plin de tărîţe. De regulă, pentru a împiedica risipirea unei asemenea încărcături, peste ea se fixează o prelată, ceea ce însă şoferul nu a făcut. Cu batistele la ochi, încer- cînd să-şi cureţe hainele, trecătorii se străduiau să distingă de unde vine „bombardamentul" cu minus-
culele particule. în urma colosului strada se colora în bej. La destinaţie, caroseria era pe jumătate goală. „Dacă tărîţele erau ale dumitalc, probabil că le protejai mai bine”, îl apostrofează cineva. Şoferul lasă capul în jos, tace şi într-un tîrziu răspunde: „Mă grăbeam, iar cel cu prelatele era plecat".

Edilii unor oraşe au avut utila iniţiativă de a instala în intersecţii plăcuţe vizibile, îngrijit confecţionate, pe care se poate citi numele străzii respective. Măsura se înscrie pe coordonatele ridicării nivelului de civilizaţie al oraşelor noastre, căci a informa pe cetăţeni, în chip modern, clar, fără echivoc, asupra locului unde se află şi cum pot ajunge acolo unde doresc, este fără îndoială un act de respect. Amplasarea indicatoarelor de străzi la o înălţime ceva mai mare s-a făcut pentru a fi vizibile de la distanţă. Şi totuşi... Se găseşte cîte unul mai înalt care să ajungă cu braţele la plăcuţele amintite. întreba indignat, mai zilele trecute, un bătrîn : „Ce rău ţi-au făcut, tinere, tăbliţele astea, de le loveşti ? Nu ţi-e ruşine chiar deloc ?” Vlăjganul împinge mai departe cu o prăjină în tăbliţă, pentru a-i schimba direcţia, apoi mulţumit de ispravă răspunde cu nonşalanţă : „Dar nu vă daţi seama ce haios e să încurci indicatoarele?" „Dar dacă ai fi provincial şi tăbliţa ţi-ar indica aiurea strada dorită, ţi-ai’ conveni ?” „Lasă-te, dom’le, de morală, eu îs bucureştean get-beget. N-au decît să întrebe aşa cum s-a făcut din moşi-strămoşi. Ha ! Ha ! Ha !” Şi tînărul pleacă liniştit.

Şoferii unor autovehicule grele, de mare gabarit, acroşează şi ei deseori tăbliţele cu numele străzilor. Le rup, le îndoaie, le modifică direcţia. Văd isprav
afăcută, dar nici nu se sinchisesc. Pleacă mai departe. „Las că le înlocuiesc ei, le repară, doar d-aia e o unitate specializată la Consiliul Popular”.

Mie nu mi se poate întîmpla nimic. Viteza mea e la limita legii. La viraje îmi place să aud un scrîş- net serios, maşina poate să se plece uşor din spate. Cu atît mai bine. Eu îmi repar singur maşina. îi cunosc fiecare respiraţie şi ea mi se supune. Nu contează vremea, şoseaua, ci... talentul. Iată numai cîteva dintre textele celui de la volan, care, ce-i drept, e drept, era un şofer foarte bun !

...Dimineaţa,la prima oră, îşi propusese un scurt voiaj cu soţia şi copilul în comuna părinţilor săi, aflată la 40 kilometri distanţă. Programul era ca în jur de ora 8 să fie înapoi, startul luîndu-l pe la ora 6,30. Chiar dacă condiţiile atmosferice sînt total de-favorabile, ceaţă densă şi polei bine format impunînd o deplasare precaută, o astfel de cursă tur-retur este, desigur, o joacă de copil pentru eroul nostru. Mai ales că, pînă să se abată de pe drumul principal, maşina îl ascultă docilă, în pofida vitezei ridicate cu care rulează.

Dar, înţeleaptă vorbă din popor : „Nu spune hop, pînă n-ai sărit gardul" îşi demonstrează adevărul.

Nu mai sînt nici 2 kilometri pînă acasă, cînd, pe drumul acela secundar, dintr-o dată,

ca ieşit din pă- mînt, apare din ceaţă, exact în faţa Daciei, un mastodont, ce staţiona în mijlocul carosabilului datorită unei coliziuni anterioare. .
Frîna e declanşată prompt, dar maşina, de data aceasta, devine neascultătoare, recepţionînd exact invers comanda. Autoturismul ajunge un bob autentic intrind frontal, în ciuda mişcărilor disperate di
nvolan, ale şoferului cuprins de panică, în coliziune cu gigantul. Dacia se transformă într-un conglomerat nedefinit de tablă, iar pasagerii ei nu contenesc de a mulţumi, totuşi, şoferului maşinii mari pentru fericita inspiraţie de a aşeza imensa roată de rezervă în spate atenuînd astfel considerabil tăria şocului. Această aventură a „asului" nu s-a soldat, pînă la urmă, cu nici un fel de rănire, chiar dacă spaima trăită a fost demnă de o mare catastrofă.
„Cazuri", spun unii, „accidente inerente", zic alţii, „ghinioane", se mai bagă-n vorbă cine ştie cine, „lecţii", accentuează moralizator anumite voci. Fapte diverse ?

!CARE E ADEVĂRATUL CURAJ ?

Aşteptăm un an întreg reîntîlnirea cu marea, cu muntele, însă trebuie să recunoaştem că ultima săp- tămînă înainte de plecarea în concediu este o pe- ricadă de maximă surescitare pentru toţi compo- nenţii echipajului pregătiţi pentru drum, dar mai ales pentru copii, cărora fiecare zi din „numărătoarea inversă" li se pare un veac.

Familiile, de regulă, se unesc două cîte două pentru a evita riscul singurătăţii, al plictiselii. Oamenii se simt mai bine împreună. O discuţie despre un film, despre o carte, un joc pe plajă se pot organiza mai plăcut cînd sînt mai mulţi.

Spre aceasta au tins şi cele două familii despre care e vorba în povestirea noastră.

Ajunul plecării a fost pentru Vladimir o zi de intensă frămîntare. în iarnă, făcuse o pareză facială, nu însă într-o formă gravă. Scăpase de ea destul de repede, dar urmările se mai făceau parcă uneori simţite. De atunci, de la boala care îl speriase cumplit pe el şi pe cei apropiaţi, soţia şi fetiţa de 15 ani, era urmărit continuu de gînduri negre, îngrijorătoare. „Dacă mai revine, dacă mă trezesc din nou cu falca înţepenită, ca atunci ?" Ce-l îngri-
jora pe Vladimir erau acele clipe cînd uita de tot şi de toate. Nu durau mult, cîteva secunde, dar dacă cineva îl întreba ce s-a petrecut în răstimpul respectiv nu putea da nici un răspuns. Nicoleta îi povestea deunăzi o întîmplare de la serviciu. Pe la mijlocul povestirii, bărbatul se uita la buzele femeii care se mişcau, era clar că vorbea, dar el o vedea ca prin ceaţă şi nu auzea cuvintele rostite. Pierduse firul ideii şi parcă se afla undeva departe, în afara lumii reale. Cînd şi-a revenit şi a revăzut din nou imaginea soţiei, instalată în fotoliu, la doi paşi de el, curios, Vladimir nu şi-a mai amintit nimic din istorisirea Nicoletei. Urmărea mai departe spusele femeii, dar nu desluşea despre ce-i vorba.

— Nu ştiu ce tot spui, draga mea, nu înţeleg nimic.

— Cum, Vladimire, doar m-ai urmărit cu atenţie ? Ai avut, e adevărat, şi cîteva momente, cînd parcă priveai prin mine, cînd ochii tăi şi-au pierdut strălucirea, deveniseră absenţi, dar ţi-ai revenit. Mă gîndeam la oboseală, la eforturile mari pe care le-ai făcut în ultima vreme. Starea ta de la un timp încoace nu-mi place. Trebuie să mergi la medic.

— Hai, povesteşte de la început cum a fost la nunta Luminiţei ? Cît despre doctor... o să mai văd.

Vladimir o asculta pe Nicoleta reluîndu-şi povestea, dar se gîndea tot la ale lui. „Parcă momentele astea, cînd mă rup de realitate, sînt ceva mai dese în aceste luni. Deunăzi, în biroul inginerului şef, mi s-a făcut aceeaşi remarcă : „Ce-i mă, Vladimire, cu tine ? Noi vorbim şi tu te gîndeşti aiurea. Unui cibernetician nu-i stă bine în asemenea ipostază. Doar nu eşti poet. Parcă vii dintr-o călătorie selenară şi acum ai sosit din nou pe Terra"
.Apoi se simţi invadat de alte nelinişti. „Plec la drum lung. În plus, îmi iau răspunderea a încă patru suflete. Dacă am un moment de pierdere a cunoştinţei în plin mers ? De fapt, nici nu ştiu dacă e vorba de aşa ceva. Doar nu cad jos ca alţii. Mişc în continuare mîinile, picioarele, beau cafeaua, mănînc. Toate însă le fac ca un automat. Nu, e vorba de altceva : cu fizicul sînt aici, pe pămînt, dar cu mintea, nu ! Parcă mă rup de tot ce e în jurul meu, iar apoi nu mai ştiu ce-a fost, uit totul". Vladimir punea în balanţă argumentele pro şi contra plecării sale în călătoria de vacanţă. „Dacă renunţ, le stric şi alor mei şi cumnatului cu familia sa tot rostul ; n-are cine conduce. Ce-or să zică ? Bolnav, aşa din senin. La 36 de ani, cu statură de atlet şi, aparent, cu sănătate de fier ? în afara Nicoletei, nimeni nu ştie de ultimele crize. Am dreptul să mă joc cu viaţa lor ? Cît despre experienţă, ce să zic ? 20 000 de kilometri ai mei nu înseamnă mare lucru, mai ales cînd rulajul acesta e întins pe parcursul a patru ani. Unii zic că te împlineşti ca

şofer abia la patruzeci de mii, alţii, la şaizeci...".
La teribila frămîntare a ciberneticianului se adăuga o întîmplare larg comentată în uzină : moartea unui eminent inginer, într-un stupid accident de circulaţie. Veneau de la mare. Soţia, care s-a salvat, zicea că ar fi adormit la volan. Parcurseseră 600 de kilometri într-o zi. Era duminică, a doua zi trebuiau să fie amîndoi la serviciu. „Depinde mult cum ştii să recepţionezi o veste proastă, spun specialiştii. Adică omul trebuie să înveţe, zic ei, cum să reacţioneze la stimuli. Fără dramatizare, fără panică, echilibrat, moderat. Uşor de zis, dar cînd afli că omul minunat, lingă care ţi-ai petrecut, în zbateri ,în dispute, în muncă încordată, ani şi ani de zile, nu mai e, poţi să rămîi rece ? E posibil aşa ceva ? Şi mai ales cînd ştii că Emil lasă fără tată două fetiţe şi un băieţel, toţi la fel de reuşiţi ?”

Discuţia lui Vladimir cu Lorin, cumnatul său, a avut accente dramatice.

— Cum adică, Vladimire, te simţi prost ? Mie de ce nu mi-ai spus nimic ?

— Uite, îţi destăinui, ca unui frate, starea mea de spirit înaintea călătoriei.

Şi i-a povestit în detaliu prin ce trecuse în ultimul timp.

— Hai să procedăm aşa : mergem la doctor, apreciază exact starea ta, îţi recomandă un tratament forte, aşa, pe picioare, că vorba aia, ai fost şi eşti atlet. Şi-apoi, la drum. De renunţat nu putem. Prea mult am investit în proiectul ăsta. Nu-i vorba numai de banii pierduţi, dar le năruim toate planurile.

— Bine, Lorin, plecăm, dar fără nici un consult. Ăştia-s prăpăstioşi. Dacă te iei după dînşii... după doctori !

Viaţa trasase deja căile celor două grupuri, maşina cu familiile sale şi mănunchiul de muncitori. Stabilise chiar şi punctul de intersectare a celor două drumuri spre apropiatul deznodămînt : poieniţa de lîngă şosea, acolo unde natura adunase cele mai frumoase elemente ale peisajului de munte. Numită simplu, din bătrîni, „Poieniţa de lîngă drum”, locul te uimea pur şi simplu prin pitorescul lui. Toate felurile de flori de munte (dacă ar fi existat vreo stîncă mai abruptă, precis s-ar fi găsit şi „Floare de colţ”), brăduleţi pitici, deşi, de un verde de te dureau ochii, un pîrîiaş cu apă cristalină, mă rog o
sinteză parcă a frumuseţilor zonei muntoase a judeţului. Aproape că nu exista maşină care să nu oprească la poieniţă. Călătorii se minunau, respirau aerul ozonat, luau în termos apă direct din pîrîiaşul care sclipea ca o diademă cu diamante şi plecau oftînd : „Ce păcat că nu putem sta mai mult !”

La marginea poieniţei, cam la 10 metri dincolo de ea, un grup de muncitori forestieri lucra la defrişarea unei zone unde se găseau arbori bătrîni, uscaţi. Era ora prînzului. Fiecare şi-a scos d-ale mîncării din raniţă. S-au aşezat bucatele pe ştergarele albe ca neaua. Unul destupă o sticlă de pălincă şi o trecu pe rînd celorlalţi. „Mai cu milă, Văsălie, să ajungă ceva şi proprietarului[1]*, se adresă hîtru posesorul licoarei unui bărbat înalt, voinic, predispus să uite că în glajă trebuie să mai rămînă ceva.
Un miros puternic de brad proaspăt tăiat, de pă- mînt negru-roşcat de pădure, de năduşeală se făcu simţit în micul pătrat de pădure. Retrăgîndu-se din porţiunea unde soarele de munte începu să dogorească din ce în ce mai puternic, forestierii îşi aranjară cîte un culcuş, aşezîndu-şi tacticos raniţele sub cap pentru a trage un pui de somn.
„O jumătate de oră, fraţilor, nu mai mult. Mai avem destul de lucru. Nu uitaţi că au rămas cei mai groşi copaci”. „Nu-ţi face griji, Ilie, le venim noi de hac pînă se înserează**. Şi oamenii adorm ca la comandă, de cum pun capetele pe pernele lor improvizate. Doi din echipă au renunţat la siestă, discutînd între ei cu voci aproape şoptite, pentru a respecta odihna celorlalţi. „N-am făcu rău deloc că am schimbat parcelele cu cei de la «Plaiul Foii». Sîntem mai aproape de comune şi noi, dar şi ei. Altfel am fi făcut seară de seară cîte zece kilometri pînă acasă
.Aşa, n-avem de mers mai mult de jumătate de ceas, pe scurtătură[1']-. „Ai dreptate, Patrule, dar mai e ceva. Lucrul aici e parcă mai uşor. Acolo pădurea-i plină de bolovani ascunşi sub pămînt. Pînă scoţi o rădăcină îţi ies ochii, nu alta[11].

Întîmplarea i-a adus astfel pe cei şapte oameni în apropierea şoselei. Peste puţin timp, pe acest drum va rula maşina condusă de Vladimir, în care se mai aflau soţia sa, pe locul din dreapta, şi cumnatul, cumnata şi cei doi copii, fetiţa sa şi băieţelul cumnatului. Supraîncărcat, căci în afară de ocu- panţi, în interior şi pe deasupra se găseau numeroase bagaje, autoturismul, cu partea din faţă ridicată şi cu portbagajul atingînd asfaltul, se asemăna cu un avion pe cale de decolare. Parcă echipajul pleca într-o călătorie îndepărtată de luni de zile şi nu pentru un scurt sejur de o săptămînă la Mangalia.

...La marginea pădurii, se auzea torcînd înfundat motorul maşinii care, la treapta a doua de viteză, urcă rampa accentuată a serpentinelor. „Sînt nouă bucle în total, le ştiu ca pe propriul meu buzunar. Doar le-am urcat de atîtea ori. N-am eu prea mulţi kilometri rulaţi, dar prin apropierea oraşului am tot fost”, ţinea Vladimir să explice topografia locurilor, cumnaţilor, mai puţin familiarizaţi cu împrejurimile pitoreşti ale municipiului. Pe feţele tuturor se citea satisfacţia plecării în vacanţă. Bucuria copiilor se manifesta însă cel mai zgomotos. Se discuta precipitat, se făceau planuri. Cumnatul şi cumnata priveau tăcuţi spre pădure, parcă vrăjiţi de farmecul ei, apoi în direcţia marelui oraş, care se dezvăluia privirilor prin ceaţa uşoară de amiază ce învăluia ca o perdea fină de mătase contururile ur
-bei. Nicoleta se cufundase în examinarea unui model de faţă de masă pe care intenţiona s-o croşeteze.

Cînd maşina a început zigzagul ei haotic, nimeni nu era atent la şofer. Autoturismul a luat-o brusc la dreapta, apoi puternic la stînga, după aceea iar la dreapta şi a pătruns în terenul desţelenit, dar nivelat de forestieri. Cei doi muncitori care vorbeau între ei şi auziseră zgomotul maşinii în urcare au observat momentul cînd Dacia, părăsind porţiunea dreaptă de şosea, a intrat în pădure. „Mă, fraţilor, mă, ăsta-i bolund, ăsta ne omoară. Sculaţi băieţi, că vine peste voi”. Avertismentul lui Ilie a fost tardiv. Nici măcar n-a reuşit să-i trezească din somn. Peste trupurile a trei dintre ei a trecut fără milă maşina scăpată de sub control, sfărîmîndu-le oasele. Apoi pilotul a „înnodat” volanul, determinînd răsturnarea laterală a maşinii. în procesul acestui tonou, cum se spune în aviaţie răsucirii aparatului de zbor în jurul axei sale longitudinale, maşina s-a lăsat cu toată greutatea peste trupul lui Ionuţ, un tînăr care tocmai venise din armată. Se pregătea de însurătoare băiatul. Erau toate aranjate : verighetele, invitaţiile, fusese plătit pînă şi localul. Ceilalţi trei au fost grav răniţi : Ion, a cărui fată reuşise la facultate. „Neam de neamul meu n-a călcat prin asemenea şcoli înalte. Lenuţa e prima din familie care ne va reprezenta la Universitate” ; Nicolae, a cărui nevastă, de numai 22 de ani, îi făcuse de curînd doi gemeni, băieţi, de care era mîndru nevoie mare, şi Gheorghiţă, om de 45 de ani, îmbătrînit înainte de vreme, tată a cinci feciori. Un mort şi trei oameni între viaţă şi moarte.

...„Noroc că a oprit un şofer, un om, aşa. cam de 30 de ani, şi l-a urcat în maşină pe Vladimir
,că altfel nu se ştie ce ieşea din tărăşenia asta. Oamenii adunaţi de la loturile vecine erau tare porniţi. Cînd i-am văzut pe cei cinci ieşiţi din maşină, buimăciţi, mai ales pe cei doi copii plîngînd cu hohote, ni s-a făcut milă. De... aşa sîntem noi, cei de prin partea locului[1]', povestea unul dintre cei scăpaţi.

— Am avut cîteva clipe cînd n-am mai ştiut ce-i cu mine. De fapt, nici nu-mi amintesc cum maşina a intrat în pădure. Da, e posibil să fi apăsat pe acceleraţie, în loc de frînă.

— Bine, dar parcurgeaţi o porţiune dreaptă, de aliniament, cum i se spune. Ieşirea dumneavoastră de pe asfalt pare inexplicabilă !

— Nu ştiu, nu-mi dau seama ce s-a întîmplat !

— Dacă nu schimbam parcelele, Ilie, acum toţi oamenii noştri erau în viaţă. Dacă ştiau ei ce-i aştepta, ar fi mers pe jos în fiecare zi nu zece, ci treizeci de kilometri.

— Şi voi îi tot daţi zor cu dacă asta, dacă aşa, dacă pe dincolo, răspunde Ilie. Să ne sfătuim mai bine cum să ducem veştile astea groaznice în sat...

Patru oameni prinşi într-un tragic accident. Un al cincilea, care va purta toată viaţa povara conştiinţei încărcate, indiferent de pedeapsă şi daune.

Pînă la urmă totul e o problemă de curaj, spunea cineva. Nu putem numi însă curaj plecarea într-o cursă de sinucidere sau mai bine zis de ucidere. Adevăratul curaj era renunţarea la această aventură

.TRECERE DE PIETONI !

Avem în ţară oraşe destul de mari unde, în decursul unui an, nu se înregistrează nici un accident grav de circulaţie în care să fie angajat vreun pieton. Dar, iată, există şi orăşele ori aşezări rurale unde, în 365 de zile, au loc numeroase şi dramatice evenimente rutiere comise din culpa aceluiaşi participant la trafic : pietonul.

Realitatea este probată de cifre, de statistici, de procese verbale. Care să fie oare cauzele ? Una, şi nu ultima ca importanţă, ţine exclusiv de gradul de educaţie a acestuia.

Or, în acest domeniu, oricît s-ar face nu este încă suficient. Nobilă şi importantă misiune au toţi cei care sînt cuprinşi în complexul sistem de factori ce trebuie să concure în opera de educare a celei mai numeroase părţi din participanţii la traficul

rutier : pietonii.

Da, cea mai numeroasă, dar, în acelaşi timp, cea mai slabă, cea mai vulnerabilă, pentru că, în coliziunea dintre oţelul maşinii şi pieton, învins este întotdeauna cel de-al doilea.

De fapt, toţi avem statut de pietoni, cu precizarea că unii sînt, cum s-ar spune, „pietoni de pro
-fesie", iar altii suferă temporar metamorfoza pie- ton-şofer-pieton, pieton-biciclist-pieton etc.

E adevărat, sînt şi cazuri cînd „peştele cel mic înghite pe cel mare" (dar asta din pură întîmplare), situaţie, de pildă, atunci cînd, încercînd să ferească un pieton năbădăios, căruia îi plac slalomurile şi surprizele, automobilistul nimereşte într-un obstacol şi se face praf, iar trecătorul evitat o ia la fugă, pentru a se pierde cît mai repede în anonimat.

Dramatismul întîlnirilor deloc dorite dintre automobil şi pieton este teribil prin frecvenţa mare a acestor cazuri, prin urmările lor mult mai grave în comparaţie cu al „îmbrăţişărilor" dintre maşini şi, mai ales, prin intrarea lor rapidă în rîndul celor mai banale întîmplări, dovadă fiind modul cum sînt deseori apreciate asemenea evenimente stradale. De exemplu, cînd cineva întreabă : „Ce-i acolo ? Ce s-a întîmplat ? Ştiţi cumva ?", i se răspunde : „O maşină a lovit un pieton". Şi oamenii îşi văd grăbiţi mai departe de treburile lor. Totul reintră în normal, pentru că nici nu se poate altfel. Viaţa merge înainte. Cu alte cuvinte, bizar, dar accidentul a ajuns să fie acceptat ca un fenomen firesc al ritmurilor moderne ale vieţii !

începuseră cursurile şcolilor chiar în ziua aceea călduţă şi calmă de septembrie. O fetiţă iese din curtea casei, ţîşneşte spre locuinţa de vizavi a prietenei sale cele mai bune. Ea intra în a noua, iar Ro- dica, mai mică cu un an, în a opta. Dorea să-i arate manualele proaspăt primite, să-i explice despre noile materii, să-i povestească impresiile primei zile de şcoală.

Şoferul n-a mai avut ce face. Mihaela s-a izbit cu capul de partea posterioară a caroseriei, fiind antrenată apoi sub roţile din spate. Au trecut doi ani, mama, cu părul complet alb, pensionată medical la nici 40 de ani, nu poate să-şi revină, după această cumplită întîmplare. Cu puţin înainte, familia pierduse, tot într-un accident de circulaţie, pe fratele Mihaelei. „în acest an, Ovidiu trebuia să-şi dea bacalaureatul. Stăm numai prin spitale, cînd eu, cînd soţul meu. Ne tîrim prin viaţă ca doi infirmi ,cum de fapt şi sîntem", se destăinuia unor foste colege nefericita mamă.

Cea mai eterogenă masă este cea a pietonilor. De la copilul de grădiniţă, la bătrânul care abia îşi mişcă picioarele şubrede, de la elevul sau studentul „cascador", care se strecoară cu agilitate printre şirurile de maşini, pînă la omul cu faţa răvăşită de băutură care, nerealizînd pericolul, se îndreaptă clă- tinîndu-se caraghios spre un obiectiv ce poate însemna orice : casa, un prieten, alt local ori... nicăieri.

Femei, bărbaţi, oameni de cele mai diverse ocupaţii. Oameni fericiţi sau necăjiţi. Oameni îngrijoraţi sau doar neatenţi. Oameni nervoşi sau calmi, bolnavi sau sănătoşi, grăbiţi sau conduşi doar de nevoia plimbării. Pietonul ! Oameni... oameni... oameni ! Toţi se deplasează pe drum, pe stradă, puţind apărea oricînd, oriunde, deseori în cel mai neasteptat mod, la cîţiva paşi în faţa autovehiculului. Uneori acesta poate întreprinde ceva să-l ferească pe trecător, alteori nu. Depinde de abilitatea, de pri-ceperea celui de la volan, de atenţia lui, de experienţa lui, de starea în care se află (obosit, bolnav, băut ori perfect valid) şi, nu în ultimul rînd, de gradul său de educaţie, de bunul său simţ, de răspunderea pe care o manifestă în calitate de purtător al permisului de conducere.

Constructorii de maşini s-au străduit să modeleze partea din faţă a automobilelor, să evite orice fel de proeminenţe, să „îndulcească" colţurile agresive, în aşa fel, încît, în cazul vreunui impact, maşina să vătăme cît mai puţin corpul nenorocosului trecător, transformat, fără să vrea, în cascador. Efor-
turile specialiştilor de a modela, de a „îmblînzi" bolizii se conjugă cu acelea ale societăţii, preocupată, şi ea, să modeleze caracterul stăpînilor cailor putere acumulaţi în motorul unei maşini.

O fracţiune de secundă poate fi uneori fatală. Secunda care presupune atenţie, grijă, precauţie, gîndire preventivă, reflex format, atitudine civilizată. Secunda prin care cei doi : şofer şi pieton îşi dezvăluie, la „întîlnirea" lor, gradul de educaţie.

Atenţie, pietoni !

Şi cum trecătorii n-au „carnet de pietoni" şi nici nu se întrevăd perspective în acest sens, rămîne ca aceia cu permise de conducere să-şi asume o răspundere în plus.

Atenţie ! „Trecere de pietoni !”

Nimic însă nu absolvă de obligaţii pietonul. O anume condiţie privilegiată, statutul de „partener protejat", îl obligă moral – pentru sine şi pentru cei din jur – să respecte legile şi normele coexistenţei civilizate în circulaţie. Altfel..

.ATENŢIE, COPII I !

Anual, în lume, îşi pierd viaţa în accidente de circulaţie aproape 50 000 de copii, iar alţi 120 000 sînt transformaţi în infirmi. Copiii, „florile vieţii pă- mîntului”, cum îi numeşte, atît de fericit, un scriitor, copiii, „cei mai mici şi mai adorabili mincinoşi şi în acelaşi timp cei mai cinstiţi şi mai sinceri din lume", cum îi defineşte altul, plătesc un dramatic tribut circulaţiei rutiere. Cumplit, teribil acest măcel de fiinţe nevinovate.

Se fac multe pentru protejarea copiilor la noi în ţară. Un întreg angrenaj este pus în mişcare pentru a reduce la minimum numărul copiilor accidentaţi. Organizaţiile de tineret, de pionieri şi Şoimii patriei, care aduc o inestimabilă contribuţie la această operă atît de nobilă, de umană, părinţii, şcolile îşi conjugă eforturile pentru a preveni accidentarea de orice_fel_a celor mici. Nici nu s-ar putea să nu fie aşa, într-o ţară unde ţelul suprem, valoarea primordială este omul. În ultimii şase ani, la noi, numărul accidentelor în care sînt angajaţi copiii este în continuă scădere. Este meritul egal al tuturor factorilor, este rezultatul firesc al preocupărilor societăţii noastre

.Sînt încă, din păcate, multe cazuri cînd disperarea îşi face loc, cînd părinţii, profesorii, copiii privesc împietriţi trupurile inerte ale micilor fiinţe pe care le-au adorat şi pentru care s-au sacrificat atîta. Păcatul e că regretele sînt tardive.

Liliana, de 6 anişori, vedea des, exact în faţa casei ei, situată în apropierea unei şosele extrem de circulate, oameni care făceau cu mîna semne la maşini. Uneori cei semnalizaţi opreau, alteori nu. în fiecare dimineaţă, cînd părinţii erau plecaţi la cîmp, ea urmărea cu atenţie „fenomenul” şi chiar socotea în gînd (copil precoce, ştia la cinci ani tabla înmulţirii) cîţi dintre şoferi opreau să-i îmbarce pe autostopişti. Seara, îi istorisea mamei : „Azi au oprit 20 din 65, ieri din 100 numai 9, alaltăieri a fost o zi mai norocoasă, probabil că ploua şi şoferilor le-a fost milă de cei care arătau ca nişte curci plouate. Din 40 au oprit 35. Mulţi dintre «ocazionali», cum le zice tata, erau copii. Nu-i aşa, mamă, că oamenii iubesc copiii ?” „Da, scumpa mamei, toţi oamenii adevăraţi iubesc pe cei mici”.

Dorinţa de a fi cît mai aproape de acest spectacol o atrăgea către şosea. Să-i vadă ea mai bine pe cei ce vor să meargă la oraş, ori în satul vecin, cu maşina. Să urmărească „la faţa locului" cum opresc şoferii, cum se face îmbarcarea. Seara povestea părinţilor ce se întîmplă pe şosea, cum conduc şoferii, tractoriştii, cum trag caii ori măgăruşii cei simpatici la ham. Relata tot zbuciumul drumului, cu bunele şi relele lui. Straşnic observator al vieţii în mişcare, Liliana ! într-o zi, pe seară, se hotărăşte să fie şi ea... autostopistă. Probabil, gîndea ea, „la semnalul meu o să oprească maşina !”

.

Se apropie de asfalt şi începe energic să semnalizeze. Greu de văzut un copil de-o şchioapă, mai ales cînd înserarea, acest cumplit duşman al circulaţiei, transformă totul în cenuşiu. Copilul, care face doar un pas imprudent pe asfalt, e şters de roata din faţă a automobilului şi împins cu forţa spre cea din spate care trece peste corpul ei. Drama ireversibilă a avut loc într-o zecime de secundă

.Luminiţa, de trei anişori, locuieşte cu părinţii ei într-un nou cartier al Capitalei. îi place să se joace mai mult singură. Nu suportă ţipetele, zgomotul provocat de ceilalţi copii, gesturile bruşte ale acestora, faptul că o trag de codiţe, că o împing. Nu, ea preferă singurătatea, liniştea. „Familia" ei preferată sînt păpuşile.

Soarele lui iunie, parcă voind să se revanşeze pentru lipsa lui de „eficienţă"' în lunile anterioare, străluceşte cu putere. Fetiţa caută un pic de umbră. Nici tufele de lămîiţă, nici cele de tuia nu-i oferă condiţiile prielnice pentru amenajarea apartamentului păpuşilor. Nu este spaţiu suficient, nici umbră destulă pentru a desfăşura mobilierul miniatural. Găseşte, pînă la urmă, un loc. Unde ? Sub un enorm autotren. Asfalt perfect, curat, umbră deplină, spaţiu mai mult decît suficient. Fetiţa îşi amenajează cu migală cele trei camere ale apartamentului, cu mobilier, modern, nu lustruit, ci mat, aşa cum se poartă, bucătăria, cu toate ustensilele, vasele, aragazul etc. Cîte o păpuşică în fiecare cameră, iar pe mama lor o instalează la bucătărie. Un apartament fără flori e fără farmec, plicticos, fad. Luminiţa o zbugheşte printre roţile maşinii spre stratul cu albăstrele. A luat cu ea minuscula vază. Ce minunat se vor armoniza florile cu culoarea mobilei apartamentului ! Tocmai atunci autotrenul porneşte. Un ţipăt stins,

pe care abia îl aud trecătorii. Şoferul opreşte puţin mai departe. Spectacolul e groaznic, Sînt chemaţi părinţii de la fabricile unde lucrează. Prea tîrziu !

Maidanele (din ce în ce mai puţine la număr), toloacele (moldovenism şi el pe cale de dispariţie

idin vocabular, cauza fiind una şi aceeaşi, folosirea intensivă a pământurilor pentru agricultură) sînt mici terenuri care, alături de fîşiile verzi de lîngă şosele, sînt utilizate temporar de micii fotbalişti ai satelor pentru a demonstra că şi din rîndurile lor poate apărea un Ştefănescu, Cămătaru, Ţălnar ori Hagi.

Sorin, care juca cu predilecţie pe postul de libero, era în mare formă. Teren uscat, gazonul de lîngă şosea era numai bun pentru demonstraţii de mare virtuozitate, favorizînd calitatea jocului. De trei ori mingea de fotbal, autentică, nu de cîrpă, ca pe vremuri, intrase în spaţiul marcat de două cărămizi al porţii, pe care o apără Ion, cel mai redutabil portar din comună. Clasele a şaptea, toate : A, B şi C, asistau cu sufletul la gură la meciul „secolului[11] dintre cele două şcoli din „Dealul cu Flori". Ar fi o aberaţie să crezi că un meci, desfăşurat chiar pe marginea şoselei, poate să împiedice pe jucători să depăşească linia marcată cu var, reprezentînd limitele terenului. Libero-ul Sorin se pregătea tocmai să repună de la tuşă mingea, în dreptul porţii. Aruncă atît de puternic încît o extremă dibace putea să preia balonul şi să-l expedieze în poartă. Nu s-a întîm- plat aşa. Un autotren, condus de un şofer neatent, l-a cosit pe portar, proiectîndu-l cu violenţă... A murit după cîteva ore.

De cîte ori n-a visat, cu ochii deschişi, imaginea aceea atît de dragă, în care el, Dănuţ, se plimbă cu bicicleta. Nu cu orice bicicletă. Că de plimbări cu bicicleta vărului său are parte oricînd vrea. Paul e nu numai un văr, ci, înainte de toate, un prieten în adevăratul sens al cuvîntului. Nici o problemă să-

1lase pe Dănuţ cu bicicleta. Dar Dănuţ visa ziua cea mare, cînd, în sfîrşit, va avea bicicleta sa. Acum, după ce a terminat cu note bune clasa a şasea, părinţii i-au făcut plăcerea, cumpărîndu-i un Pegas. Ultimul cuvînt al tehnicii !

Băiat ascultător, Dănuţ circula cu bicicleta numai pe străzile liniştite din jurul casei, aşa cum i-au permis părinţii săi. A rezistat tuturor tentaţiilor de a rula pe marele bulevard din apropiere, inclusiv invitaţiilor făcute de colegii săi, şi ei biciclişti, care nu se sfiau să se aventureze pe artera centrală a cartierului.

Marea plăcere a lui Dănuţ era mersul pe bicicletă fără să ţină mîinile pe ghidon. Ajunsese nu numai să se menţină pe direcţia înainte, ci chiar să descrie bucle, valsînd de la o margine la alta a străzii. O stradă liniştită, puţin circulată. într-o zi frumoasă de vară, maşina a apărut deodată, de după colţ, tocmai în momentul în care copilul se deplasa pe partea stîngă a străzii. Nu a mai avut timp să se ferească din calea ei...

Sania zbura ca racheta pe pîrtia de zăpadă de pe versantul dealului, ce închidea ocrotitor marginea satului. Joaca nu prezenta pericol, deoarece pîrtia dădea într-un islaz care, acum, iarna, era acoperit cu o pătură groasă de nea. Nu departe, se afla un ciot, rămas după doborîrea unui copac cu mulţi ani în urmă. Nici un copil nu putea însă ajunge cu sania pînă acolo. Lui Ionuţ îi veni o idee : să ude cu apă suprafaţa pîrtiei, făcînd-o astfel mai lunecoasă. Zis şi făcut ! Cîteva găleţi cu apă şi gerul puternic d epeste noapte, a transformat pîrtia într-un veritabil topogan. Prima încercare pentru a cunoaşte ce viteză prinde sania a fost şi ultima coborîre a lui Ionuţ. Nemaiputîndu-se opri, s-a izbit în plin de ciotul singuratic...

Anual..

.HAINELE AU DEVENIT INUTILE

Este de necontestat că pilotajul autovehiculului reprezintă una dintre cele mai răspîndite activităţi umane. Bineînţeles că poţi fi constructor amator, strungar amator, după cum şi alte zeci de profesii pot fi practicate în egală măsură atît de profesionişti cît şi de amatori, cîteodată performanţele amatorilor depăşindu-le chiar pe cele ale profesioniştilor. Nici unde însă amatorii nu sînt atît de larg reprezentaţi ca în automobilism, tot aşa cum în nici o altă activitate umană, poate cu excepţia aviaţiei, amatorismul nu se practică cu atîtea riscuri. Strungarul amator poate doar să rebuteze nişte piese, constructorul să zidească defectuos un zid, ca apoi, învăţînd din experienţă, să-l refacă, după cum, pescarul amator, neinspirat, ori slab cunoscător al particularităţilor apelor unde aruncă undiţa, al sculelor, al hranei preferate de peşti ori al tehnicii pescuitului, riscă doar să regrete timpul pierdut şi, eventual, banii cheltuiţi cu transportul. Şoferul amator...

La fel ca în celelalte domenii ale vieţii, şi în circulaţie hotărîtoare rămîne experienţa, despre care atîţia învăţaţi şi-au spus gîndurile : „începutul înţelepciunii”, „originea

tuturor cunoştinţelor”, „hrana oricărei certitudini”, „meşter straniu” ori, poate mai plastic, „primul judecător al tuturor acţiunilor noastre, primul stăpîn al spiritelor noastre, şcoala deschisă tuturor ; unde puţini intră cu capacitatea de a se instrui şi de unde cei fără judecată nu scot nici o învăţătură. Piatră de încercare a tuturor teoriilor. „

E logic şi omenesc să vorbim de experienţă cu atît mai mult cu cît sînt destui care o ignoră. Riscînd o comparaţie, evident forţată şi insolită, reală doar prin conexiunea de bază, putem spune că la fel ca un chirurg, care numai după sute, mii de operaţii, ori un internist, după tot atîtea diagnostice, se pot numi medici cu experienţă, tot aşa şi şoferul învaţă pe distanţa multor zeci de mii de kilometri parcurşi, din situa[1] ţiile, păţaniile, din bunele şi relele ivite pe parcurs. Dacă învaţă, are şanse să devină un pilot experimentat. Şi cînd te gîndeşti că pentru unii nu sînt de învăţătură nici propriile lor accidente (cînd au marea şansă să supravieţuiască).

„Ştiu să manipulez comenzile, să pornesc, să frî- nez, să virez, înseamnă că ştiu totul despre conducerea maşinii şi pot pleca la drum oriunde, oricînd şi în orice situaţie”. O concepţie nocivă, primitivă, implantată din păcate în mintea multora. Se omit mulţi factori, dar mai cu seamă unul deosebit de important, antrenamentul, obişnuinţa de a conduce timp îndelungat, rezistenţa. După cum, în drumeţie, pentru a nu capota la prima ascensiune mai dificilă pe munte, aidoma şi în pilotaj, trebuie să-ţi antrenezi organismul ca acesta să reziste. Nu e vorba numai de picioare şi plămîni, ca în excursii, ci de lucruri infinit mai sensibile, mai de fineţe, cum ar fi : atenţia, aprecierea distanţelor, corelarea mişcărilor. Pare curios, dar trebuie să te obişnuieşti să-ţi menţii treaz

ăatenţia. Cel mai adesea se consideră acumulare de experienţă simpla scurgere a timpului. „N-am probleme, am permis din ’60”. Dar el, în 25 de ani, n-a condus decît 2 000 de kilometri ! Şi pe drum e mai periculos chiar decît un începător, pentru simplul motiv că, spre deosebire de cel cu portocala pe parbriz, care îşi dă seama că e la început, insul nostru nu e conştient de limitele şi neştiinţa sa. Nu anii care au trecut contează, ci experienţa concretă pe care ai acumulat-o de-a lungul lor. Numărul de kilometri reali parcurşi.

De regulă, cei care îşi unesc destinele, pregătin- du-se pentru lupta care înseamnă viaţă, sînt înconjuraţi de simpatie, de tandreţe, sînt ajutaţi şi încurajaţi. E firesc, omenesc să se întîmple aşa. Aşa şi în povestea...

Mama băiatului s-a adresat lui Cezărică, pentru a-i transporta în comuna natală pe tinerii ce urmau să se căsătorească peste puţin timp.

— Tu ai fost totdeauna drăguţ şi săritor, ajută-i pe copii. Sînt multe de cărat şi ei se descurcă greu !

— Cu plăcere, tanti Adriana. Dar şti, probabil, că n-am încă carnet. Mi-e ruşine să spun de faţă cu alţii, dar mă chinui de doi ani să-l obţin.

— Principalul e că ai învăţat să conduci, doar n-oi fi aşa ghinionist, să te întîlneşti cu vreun control.

— Nu mă leg la cap, fără să mă doară. O să-l rog pe Codruţ să preia volanul, deşi (aici tînărul face o pauză şi afişează o mină ekprimînd îndoială) el conduce destul de rar.

— Minunat, ştiam eu că o să găseşti pînă la urmă o soluţie. O să-l îndemnăm să meargă cu grijă

.

Omul, inhibat din pricina nesiguranţei, apăsat de lipsa de experienţă la volan, cu faţa uşor crispată, asemenea celor aflaţi în clipe de mare tensiune, încearcă să-şi ascundă teama de ce se va întîmpla, rî- zînd, glumind ostentativ. Aparenţa de destindere as- cunde în realitate, încordarea, frica de necunoscut. Puţin mai tîrziu, după ce au ieşit din orăşelul de munte, Codruţ a introdus în „luptă” o altă armă : bravada, menită să stîrnească admiraţia celor din maşină ! Atenţia tuturor : a proprietarului maşinii, ghinionist după trei tentative de a deveni şofer, a tinerilor logodnici, care se ţin de mînă, îmbujoraţi la faţă, a mamei băiatului, organizatoarea cursei, bucuroasă pentru copii, pentru reuşita călătorie, este în

-dreptată spre şofer. Pe o porţiune dreaptă de şosea, maşina parcă e gata să-şi ia zborul. Codruţ conduce cu nonşalanţă, ţinînd volanul doar cu o mină. Supraveghind sporadic şoseaua, îşi îndreaptă atenţia cu deosebire către efectul glumelor sale. Rîde mai mult şi mai puternic decît toţi pasagerii. Depăşeşte un camion, revine scurt pe dreapta, pentru a evita coliziunea cu cel din sens opus, şi intră apoi într-un balans

periculos şi derutant chiar pentru un şofer cu experienţă. Se pierde, maşina părăseşte şoseaua, dar şi contactul cu solul. Preţ de două secunde autoturismul zboară şi se răsuceşte în aer, după care, aidoma unui proiectil, se înfige în talazul înalt din dreapta şoselei.

Bucăţi din motor, valiza desfăcută, coşuri cu alimente risipite pe o arie de cîţiva zeci de metri. Rochia de mireasă şi hainele viitorului mire intacte, fără o pată măcar, ca o ironie a soartei, se agaţă de ghimpii unei tufe de măcieş.

Cei doi logodnici nu mai au nevoie de ele

.CINE ERAU CĂLĂREŢII ?

— Deci acolo lucrurile se întîmplă cam aşa : primul eşalon face să dispară Fiaturi, Lăncii, Alfa-Ro- meo, de toate tipurile şi mai ales din cele născute în ultimii 2 ani, sofisticate în cel mai înalt grad. Se lucrează cu o operativitate fantastică, după principiul mondial, clasic şi arhicunoscut : «iuţeala de mînă şi nebăgarea de seamă». Ai coborît din maşină, să zicem să-ţi cumperi un ziar, şi, cînd să te urci în abia cumpărata limuzină, ia-o de unde nu-i. Sarcina «specialiştilor» e mult uşurată de firile înclinate spre poezie, visare, care lasă cu dezinvoltură cheile în contact. Magicienii din al doilea eşalon preiau ca la ştafetă, din mers, cochetul şi ultramodernul «Fiat Mira- fiorii», ultimul tip, de la «colegii» din linia întîi, îl introduc pe o străduţă izolată sau chiar pe un maidan, îi înlocuiesc rapid numărul şi îl conduc cu 120—140 pe oră spre locul unde maşina se va naşte a doua oară, devenind din albastru metalizat albă, portocalie sau chiar lila, şi unde toate seriile (motor, caroserie etc.) vor suferi o totală metamorfoză. Urmează al treilea eşalon de mafioţi, care se îndeletnicesc cu plasarea nou-nouţelor limuzine la cei care s-au înscris din vreme pe listele de-solicitanţi, păstrînd bineînţeles toată discreţia cerută de asemenea operaţiune deli
-cată. înscrierile se fac prin intermediul băieţilor care' lucrează cu rafinament, ştiind să selecţioneze numai clienţi serioşi şi, mai ales, care ştiu să tacă. Sînt preferaţi străinii. Nu e bine să se trezească prin vreo gafă ori mai ştiu eu cum curiozitatea poliţiei de specialitate. Eşalonul plasatorilor se ocupă şi cu partea legată de documente, acte de proprietate, de asigurări, la nevoie chiar permise de conducere. Mă urmăreşti ?

Documentata relatare îi aparţine lui Sorin şi are drept scop să-i lărgească orizontul «colegului» său. Fane.

— Te ascult foarte atent. Dar noi ?

— Noi nu ne propunem să realizăm o asemenea «industrie». E greu. E foarte greu ! Modestia e aurul oamenilor. Strategia noastră «micro» e simplă însă nu lipsită de eficienţă. Avem o listă de comenzi din ce în ce mai bogată. Eşecuri pînă acum n-am avut, să batem în lemn. Uzina lucrează bine. Nimeni n-a reclamat calitatea proastă a camerelor. După ce ne mai punem pe picioare trecem şi la anvelope. Să nu ne îăcomim. Acţionăm pe puterile noastre. 15—20 de comenzi pe zi nu e rău. Asta înseamnă 1 500— 2 000 de lei.

— Aşa-i Sorine – încuviinţă Fane – trebuie însă să lucrăm numai cu oameni siguri, nu cu lău- dăroşi, nu cu palavragii. întotdeauna plata înainte. De la principiul ăsta să nu abdicăm niciodată.

Nici nu termină Fane fraza şi încep să aterizeze lîngă ei camerele aruncate peste gard, din fabrică. Una, două, trei, patru... 20.

— Ne-au dat în plus faţă de înţelegere cinci bucăţi. Ne socotim noi mai tîrziu cu băieţii

.în cîteva minute, după ce s-au asigurat că nici un ochi indiscret nu-i îndreptat asupra lor, cei doi încarcă cu repeziciune „marfa" în portbagaj şi demarează pe drumul de pămînt.

— Pe aicea sînt numai stîne, oi, capre şi ciobani, pe care nu-i preocupă maşina noastră, comentează, stăpîn pe sine, Sorin.

Merg ei vreo jumătate de kilometru şi se pomenesc strigaţi de o femeie între două vîrste, la trecerea prin faţa unui ţarc. Opresc. N-au încotro.

— Nu mă duceţi pînă la complexul din cartier ? Am nişte brînză pentru piaţă. Vă servesc şi pe dumneavoastră, asta în afară de bani.

— Te-am lua, dar noi avem alt drum.

Femeia începe să rîdă.

— Cum adică, drumu-i unu spre oraş, ăsta pe care mergeţi, doar dacă vreţi să vă învîrtiţi pe cîmp aşa, hai-hui.

Refuzul îi pare curios femeii. Dă din umeri nedumerită, în timp ce maşina demarează şi pleacă zvîcnind.

N-avea rost să ne legăm la cap cu bagajele ei. Mai face cineva vreun control şi dă

de alea în portbagaj. Unde dai şi unde crapă. Pentru ce ? Pentru doi poli şi cîteva kilograme de caş ?

— Vine cineva din faţă, Sorine. Maşina-i vopsită în două culori.

— Ştiu la ce te gîndeşti, la alb-albastru. Te obsedează culorile astea ? Tu nu vezi, mă, că n-are gi- rofaruri ?

— Aşa-i, mi-ai luat o piatră de pe inimă. E vopsită alb-verde. Aici, în cîmp deschis, nici n-ai unde să te fereşti, nu tu străzi, nu parcuri, orice ai face, eşti
ca un animal hăituit care pînă la urmă întîlneşte linia de tragere a vînătorilor.

Din spatele maşinii se apropie în trap întins doi călăreţi. Denivelările pronunţate ale drumului de cîmp împiedică însă autoturismul să ruleze prea repede. Distanţa dintre maşină şi oamenii călare se micşorează văzînd cu ochii.

— Dacă-s de la uzină şi i-au dibuit pe băieţi, ce ne facem, Sorine ?

— Venim de la stînă, nu ne-am împăcat la preţ, ăsta-i răspunsul nostru.

— Nu ţine ! Şi dacă l-au chestionat pe baci : Aia cu maşina vin de la dumneavoastră ?

— Oricum, nu-i lăsăm să umble în portbagaj.

— Numai să putem. Uite la ei ce vlăjgani sînt ! Iar noi nu prea aducem nici cu Joe Louis şi nici cu Max Schmelling.

Pămîntul bătut a devenit neted precum asfaltul.

— Ia apasă tu pe acceleraţie. Fuga îi ruşinoasă, dar... Altă surpriză, uite în faţă semibarierele sînt închise, ce facem ? Dacă oprim, ne ajung !

— Doar nu crezi, dragă Fane, că am uitat să fac slalom ? Preocupaţi să evite întîlnirile nedorite, inhibaţi, cei doi bărbaţi, privind numai înainte şi în spate, nu observă trenul care apare din păduricea aflată în stînga, cam la 150—200 metri de trecerea peste calea ferată. Mecanicul sună prelung, cu disperare parcă, de cîteva ori. Inevitabilul se produce. Dacia verde este izbită lateral şi tîrîtă aproape jumătate de kilometru. După vreo două luni s-a putut discuta cu Fane, la spital. El ne-a relatat întreaga istorie.
Fusese atras la furturi din uzină, cu vreo 6 lun
iîn urmă, de către colegul său de atelier, cel care şi-a pierdut viaţa în accident.

Călăreţii „urmăritori" s-au dovedit a fi doi tineri care se duceau în comuna vecină, la un bal !

— Am rămas încremenit, povestea unul dintre ei, cînd am văzut maşina, fără nici o şansă de a evita coliziunea cu trenul. Nu credeam că cineva din autoturismul prefăcut în fărîme va supravieţui.

— Se mai întîmplă şi „minuni", remarcă celălalt băiat

.GÎNDURI DESPRE AUTOMOBIL, AUTOMOBILISM ŞI... AUTOMOBILIST

Reprezentînd în ţările dezvoltate trei sferturi din populaţia adultă, în altele jumătate şi chiar în ţările în curs de dezvoltare nu mai puţin de 10—25%, şoferii, această imensă armată a timpurilor moderne, care îşi sporeşte efectivele cu noi contingente, parcă mai asiduu acum, la sfîrşit de secol, dau un exemplu demn de urmat în ceea ce priveşte convieţuirea paşnică şi solidaritatea umană.

Frumoasă, nobilă, această solidaritate a oamenilor volanului de pe întreg globul. Nu există în mod cert vreo profesie, vreo ocupaţie care să atingă o cifră atît de impresionantă ca aceea a şoferilor amatori. Dacă avem în vedere conducătorii auto ca sportivi (conducerea maşinii este, cum bine se ştie, şi un sport), atunci, din punct de vedere numeric, ei întrec de departe pe reprezentanţii tuturor genurilor de sporturi. Nu includem aici piloţii de formula I, pe cei de raliuri ori alţi şoferi sportivi profesionişti.
Nu există profesie sau ocupaţie care să nu fie reprezentată în marea familie a şoferilor.
Au încetat să mai opereze prejudecăţile faţă de „natura" pilotului. Pe şoselele Franţei, de exemplu, şi nu numai pe acestea, măicuţele la volanul micilor Renault-uri, dau dovada unei impresionante virtuozităţi zburîn
dprin cele mai dificile serpentine. Şi cîte asemenea dovezi nu se mai pot evoca. Dreptul la volan s-a democratizat.

în pofida caracterului mai mult decît eterogen, armata piloţilor auto, oameni de toate vîrstele, profesiile, rasele, reprezentanţi ai tuturor straturilor societăţii, oameni cu grad de instruire şi cultură extrem de diferit, bărbaţi, femei, tineri şi chiar copii (mîndri conducători de karturi), se întrunesc periodic, direct ori prin aleşii lor, în cadrul organizaţiilor, asociaţiilor, uniunilor, cluburilor auto, sfătuindu-se, căutînd să dea răspuns la cele mai esenţiale şi de actualitate probleme care frămîntă lumea automobi- liştilor şi, indirect, societatea umană, cum să reducă sau măcar să estompeze teribilul flagel al accidentelor rutiere, cum să formeze şi să perfecţioneze

mai eficient omul de la volan pentru a răspunde condi
-ţiilor din ce în ce mai dificile de circulaţie, cum să facă să funcţioneze mai bine, mai organizat întrajutorarea între ei ori între asociaţiile lor. Pe agenda de lucru a acestor organizaţii figurează deseori şi alte probleme care nu-l pot lăsa indiferent pe omul de la volan : perfecţionarea maşinii, ca ea să fie cît mai sigură şi să consume cît mai puţin aur negru, a panglicilor de asfalt, ca ele să ofere cît mai mult confort şi siguranţă, a sistemelor de prim ajutor, ca ele să fie cît mai prompte şi eficiente.

Frumoasă, nobilă, umană această solidaritate a stăpînilor volanului de pe întreg globul.

Populaţia planetei, dacă nu în totalitatea ei, cel puţin în marea ei majoritate, recunoaşte meritele automobilului, utilitatea lui. O trăsătură caracteristică, deloc de neglijat, este optimismul care domină în rîndul oamenilor de la volan. „ Nu vom putea folosi hidrocarburi, vom folosi electricitatea, biogazul sau, de ce nu, energia nucleară. Vor avea grijă sa- vanţii să găsească alţi combustibili care să întrunească cele trei condiţii de bază : ieftin, eficient şi în cantităţi suficiente”.

Educaţia şi instrucţia, în general, trebuie puse, desigur, şi în legătură cu cultura rutieră a omului de la volan. Relaţia este bilaterală, existînd o influenţare reciprocă. Stilul de conducere, modul de conduită a şoferului în valurile oceanului motorizat sînt întotdeauna marcate de gradul lui de cultură şi educaţie, de mediul în care trăieşte şi îşi desfăşoară activitatea. Dar şi şcoala, nu o dată aspră, a circulaţiei rutiere contribuie la formarea caracterelor.

Un slogan, arhicunoscut peste tot, spune : ,.Omul, cum trăieşte, aşa conduce”, deşi bădărănia este, n
ude puţine ori, reprezentată pe şosele (şi nu numai pe ele) şi de inşi care nu au doar o singură diplomă, ci chiar mai multe, dar cărora le lipseşte o calitate pe cit de simplă, pe atîta de fundamentală, o diplomă de mare valoare, cea a bunului simţ.

Dar mai e o altă latură a problemei şi psihologii o pot dezvolta amplu. Volanul e ca o oglindă. Nu te poţi cunoaşte complet pînă nu te aşezi în faţa lui. El dezvăluie valenţe necunoscute ale personalităţii umane, ale caracterului şi temperamentului. Omul care e modest, retras, căruia îi place să nu fie băgat în seamă, tăcut şi timid, devine uneori cel mai agresiv exemplar la volanul maşinii.

Satisfacţia multor automobilişti la finele unei călătorii o reprezintă, în zilele noastre, nu media cît mai ridicată a vitezei realizate pe itinerarul parcurs, ci mulţumirea că pe drumul respectiv au putut ajuta într-un fel oarecare pe un confrate de „breaslă" aflat în dificultate. Acest lucru are o mare valoare morală, educativă, marcînd un început de schimbare a unor concepţii. Dar numai un început.

Relaţia cultură – civilizaţie – conducere auto nu trebuie şi nu poate fi privită, spuneam, numai în- tr-un singur sens. Maşina, instructorul, tehnicianul au adus imense, nebănuite servicii pe planul instruirii tehnice a populaţiei, ceea ce nu înseamnă că nu există şi acum reprezentante ale sexului frumos (şi nu numai ele) care nu ştiu şi nici nu doresc să ştie ce înseamnă o bujie ori un carburator. Mai deunăzi, cînd soţul se lamenta că a rămas fără ulei,' consoarta i-a replicat candidă : „Dar ăsta de bucătărie n-o fi bun ? Că tot avem o sticlă în portbagaj". Lăsînd gluma la o parte, trebuie să recunoaştem rolul pilo-
tajului auto în emanciparea tehnică a populaţiei. Şi nu e vorba, de fapt, numai de tehnică. Oameni cu profesii situate destul de departe de tehnică sînt acum, în calitate de şoferi amatori, în stare să realizeze depanarea celor mai sofisticate dispozitive.

Conducerea auto joacă un rol imens în educarea atenţiei, răbdării, răspunderii, spiritului de întrajutorare, rezistenţei la tentaţii. Binevoiţi numai să nu fiţi atenţi, la chiar 80 de kilometri pe oră, la ce se întîmplă în faţa maşinii dumneavoastră, şi nu numai înainte, dar şi în părţile laterale, în spate. Amintim aceste lucruri arhicunoscute, pentru unii poate banale, care se pot găsi în toate manualele de specialitate, pentru a sublinia rolul bunului cîştigat în procesul conducerii auto : educarea atenţiei „totale” şi susţinute în procesul unei călătorii care durează cîteva zile întregi, atenţie necesară ca aerul omului de la volan, deoarece nu există domeniu de viaţă unde să nu-i fie necesară această teribil de importantă însuşire.

Anticiparea, şi ea foarte însemnată în toate sectoarele de activitate umană, mai ales în frămîntata viaţă modernă, îşi găseşte un fertil teren de afirmare în procesul pilotării maşinii care, la rîndul ei, dezvoltă această însuşire, indispensabilă omului contemporan în rezolvarea numeroaselor probleme cu care acesta este confruntat. „Gîndeşte-te la mişcarea (ori la mişcările) următoare", este o cerinţă valabilă nu numai în şah, ci şi în conducerea automobilului. Dacă noile şi mai vechile contingente de şoferi s-ar strădui în număr cît mai mare să înveţe ori să se perfecţioneze în domeniul jocului de şah,

sîntem convinşi că această simbioză ar avea efect
epozitive în traficul rutier. Anticiparea şi-ar spune cuvîntul !

Educarea răbdării, „capacitatea firească de a suporta greutăţi fizice sau morale" sau, în alt înţeles, „perseverentă, tenacitate, stăruinţă", aşa cum le defineşte *Dicţionarul explicativ al limbii române,* reprezintă un alt cîştig moral-psihologic ce decurge din actul conducerii maşinii. Metamorfoza e impresionantă. Oamenii devin de nerecunoscut. Inşi care n-aveau răbdare să fumeze o ţigară pînă la capăt devin capabili să studieze o zi întreagă activitatea laborioasă a mecanicului care operează în măruntaiele motorului, să ruleze zeci de kilometri într-o coloană care se mişcă cu viteza melcului ori să aştepte cu stoicism în spatele unui mastodont (care îl „delectează" în plus şi cu un jet constant de fum înecă- cios) minute în şir momentul favorabil al depăşirii.

Sînt oameni a căror activitate presupune în mod obligatoriu răbdarea, calmul şi perseverenţa. Numai un asemenea cercetător depăşeşte greutăţile şi insuccesele inerente şi se poate bucura deplin de roadele eforturilor sale. Cu un minimum de abilitate şi cu- noscîndu-şi motorul, acesta nu va avea probleme atunci cînd va fi silit de împrejurări să demonteze un carburator care se încăpăţînează şi nu funcţionează şi apoi să-l readucă în starea iniţială.

Sînt oameni care îşi prelungesc trăsăturile temperamentale şi de caracter şi în condiţia lor de conducători auto. Sînt ! Şi nu puţini ! După cum asistăm şi la incredibile transformări. Experienţa ne oferă imaginea unora care prin natura profesiei trebuie să manifeste permanent răbdare şi calm, ceea ce se şi dovedeşte în munca lor, dar pe care vola
-nul, cu puterea lui magică de a „metamorfoza" natura umană, îi schimbă subit în cei mai pripiţi şi ne- chibzuiţi indivizi.

Trebuie să admitem că pilotajul auto are încă necunoscute, că şi aici, în calea procesului cunoaşterii, sînt încă destule obstacole.

Cît priveşte tentaţiile şoferului, de regulă, se judecă cam aşa : atîţia şi atîţia au fost găsiţi con- ducînd deşi gradul de alcolemie în sînge este dincolo de cel admis de lege. în ansamblu, nu sînt chiar atît de mulţi, în ciuda diverselor păreri. Da, e adevărat, e vorba de un pericol şi încă nu de unul mic. De fapt, primejdia mare rezidă din aceea că numeroşi sînt cei care nu cunosc măsura. Dar se impune şi o altă judecată : ce a făcut pilotajul pentru educarea omului spre a rezista tentaţiei alcoolului, pentru o viaţă cumpătată în general ? A făcut enorm. De ce nu numărăm, de ce nu cuprindem în statistici şi miile, zecile, sutele de mii de oameni care rezistă cu stoicism tentaţiei alcoolului ? Nu neapărat şi nu în primul rînd de frica legii, ci din conştiinţă, din respect pentru demnitatea lor şi răspundere asumată faţă de cei din jur, care îşi aduc o uriaşă contribuţie la întărirea sentimentului de siguranţă civică pe şosele.

Din păcate, pentru a stabili exact o asemenea participare nu avem încă mijloace precise, unităţi de măsură, însă studiile efectuate de specialişti atestă progresele realizate pe drumul conştientizării oamenilor în acest spinos domeniu.

Atît timp cît pe şosele există inconştienţi în al căror cap aburii alcoolului întunecă raţiunea, ani- hilînd simţurile şi reflexele, trebuie ca noi, cei car
erulăm alături de ei şi care în orice moment putem să le fim victime sigure, să ne luăm contramăsurile necesare.

Curios, oare de ce unii consideră testele o umilire ? Ele reprezintă, în fond, o formă excelentă de atenţionare, de avertizare, de prevenire, de eliminare din trafic a unora care, parafrazîndu-l pe To- pîrceanu, „...te fac una cu pămîntul". Cît timp există încă beţivi pe şosele, trebuie să fie şi teste. în primul rînd pentru apărarea noastră.

Aceasta e numai o latură a problemei, căci mai sînt şi altele. E vorba, în fond, de tot ce contribuie la condiţia fizică şi psihică a omului de la volan. Abţinerea de la consumarea unor medicamente contraindicate şofatului ori, invers, folosirea unora care să-l pregătească mai bine pe pilot pentru drum. Luciditatea, realismul în realizarea unei alimentaţii recomandate şoferilor, a odihnei necesare, planificarea corectă a călătoriilor etc. nu reprezintă oare o contribuţie, fie ea cît de modestă, dar autentică în realizarea nobilului deziderat care se numeşte viaţa raţională, sănătatea omenirii ?

Omul modern, civilizat, este, prin excelenţă, un bun cunoscător al celor mai uzuale norme juridice, de conduită, reguli scrise şi nescrise, care guvernează societatea în care trăieşte.

Normele rutiere se înscriu şi ele, în ultimă instanţă, acestora. în afara unor cerinţe ce rezultă nemijlocit din aspectele tehnice ale „convieţuirii" civilizate în cadrul circulaţiei

rutiere, multe componente se conectează sistemului de valori morale pe care societatea le promovează şi le apără

.în zilele noastre, colectivitatea umană de pe întregul mapamond depune eforturi uriaşe pentru a face să triumfe spiritul convieţuirii, conştientă fiind că altă alternativă nu există. în esenţă, acestea sînt datele problemei şi în cazul traficului rutier, micro-univers în care regăsim componente ale marilor probleme ale lumii.

Pe acest spaţiu atît de îngust, numit drum, şosea sau stradă, fiecare trebuie să ne găsim locul fără să-l stînjenim pe cel aflat alături de noi. Este esenţa reglementărilor juridice ce stabilesc normele de deplasare rutieră, fondul conduitei civilizate, politicoase. Societatea nu poate admite abateri de la aceste norme din raţiunile obiective ale protejării membrilor ei de pericolele ce decurg de pe urma vreunor încălcări. Iar îmno<riva celor care sfidează rigo-

rile, societatea este nevoită să se impună prin forţa autorităţii. *Sed lex, dura lex !* Chiar o prevedere legală, mai tehnică, să zicem aşa, care interzice ca bolidul la al cărui volan te afli să producă zgomot, gaze ori fum în exces, constituie, în definitiv, o treabă de bun simţ şi nu numai. Parcă şoferului în ipostaza de pieton îi place să se trezească cu un jet de fum în nas ori ca zgomotele asurzitoare produse de maşina din faţă din părţi ori din spate să-i bombardeze timpanele pînă la limita durerii ?

Mulţi, în special tineri, comit accidente şi pentru că nu realizează deloc ori în prea mică măsură implicaţiile imprudenţelor lor. Implicaţii de ordin moral, juridic, social. În general, se gîndeşte cam aşa : „Întrucît mie nu mi se poate întîmplă nimic (toate relele şi toate sfaturile sînt destinate altora), n-are rost să-mi bat capul cu însuşirea unor reguli şi să-mi fac griji cu nişte eventuale consecinţe care nu mă vizează".

Raţionamentul acesta operează cu precădere în lumea celor tineri. Şi atunci nu mai poate mira pe nimeni rezultatul frust şi brutal al statisticilor : primul loc în producerea unor grave evenimente rutiere aparţine celor pînă la 30 de ani !

în fond, gîndurile formulate pînă acum se hrănesc nemijlocit din faptele de viaţă „reproiectate" aici ca şi aiurea, în alte zeci, sute, mii de pagini. Şi se constituie convingerea – cu valoare generalizatoare – : conducerea maşinii ţine în cea mai mare măsură de educaţie.

Un imens rol îl au cei din jur, oameni deseori serioşi, maturi, care ocupă fotoliile de pasageri.

Cît de mult puteau face patru adulţţ oameni cu pregătire superioară, cu o conduită exemplară în viaţă,
toţi cu familii, pentru a împiedica o începătoare (care primise permisul cu o zi înainte) să plece într-o călătorie de 500 de kilometri în care ei au luat parte în calitate de pasageri. O călătorie terminată după numai... 50 de kilometri, în care doi dintre ei, împreună cu şoferiţa, au plătit cu viaţa.

Alt mister : cum poate această maşină, frumoasă, dar periculoasă jucărie (mai primejdioasă de multe ori decît o armă) să transforme oameni cu părul alb (asta nu spune de multe ori totul) şi cu atîtea calităţi în copii fără minte ?
în mod cu totul greşit, maşina e găsită vinovată pentru hecatombele de cadavre înscrise cu atîta precizie în statistici. Poate fi făcut vinovat de acest masacru şoferul ? Doar în 1% din cazuri, defecţiunile maşinii duc la accident şi doar 1% dintre şoferi circulă incorect. Problema e acel 1%, care constituie spaima şoselelor. Calculul e simplu. Din cei aproape 600 de milioane de şoferi existenţi pe glob, procentul menţionat reprezintă 6 milioane ! Din fercire, nu fiecare din aceştia ajung la accident, deşi, mai devreme ori mai tîrziu, deznodămîntul e acelaşi. Nu, nu e vorba de criminali care ucid cu premeditare (deşi în filme şi, din păcate, nu numai pe pelicule, pot fi întîlniţi şi dintre aceştia), ci de ucigaşi inconştienţi. De marii vinovaţi. Unii dintre ei nu doresc, e drept, să ajungă la un asemenea final, dar iată, sînt şi dintre aceia care acceptă... accidentul, ceea ce e aproape la fel de grav. Creşterea efectivului de şoferi într-o asemenea proporţie (viitorul promiţînd un spor tot mai viguros) a pus în mişcare şi chiar în stare de alarmă medicina. Totul se reduce, propriu-zis, la întrebarea : Ce trebuie făcut pentru ca dorinţa fiecăruia de a ajung
epilot să nu devină obligatoriu, în toate cazurile, un deziderat realizat ? Nu din pricina capriciilor medicilor sau psihologilor, ci pentru că sînt şi destui oameni care n-au ceea ce se numeşte „chemare pentru volan" cărora volanul le este contraindicat, pentru ei şi pentru alţii. Această sită a haremurilor medicale, stabilite pentru admiterea în rîndul candidaţilor la şoferie, devine din ce în ce mai deasă. Ce manifestare de noblete sufletească, de realism, de umanism, de tărie de caracter este cuprinsă, sintetizată, în

expresia : ,,M-am convins că nu sînt bun de şofer. De ce să-i încurc, de ce să-i pun chiar în pericol pe cei din jur ?” Or, cînd vîrsta foarte înaintată sau vreo boală deosebită, îl face pe vigurosul şofer de ieri inapt astăzi să conducă, cît curaj, amestecat cu o tristă, dar frumoasă resemnare, conţine expresia simplă, dar profund omenească a acestuia : „n-am altă cale, trebuie să renunţ la conducere".

În antiteză, ne vine în minte un caz, pe cît de banal în aparenţă, pe atît de semnificativ. Omul, cam de 40 de ani, instalat la volanul unei Dacii vişinii, ia cu asalt cîteva intersecţii fără să ia în seamă semnul de forma octogonului cu înscrisul „STOP" şi se opreşte, la strigătele trecătorilor, cu roţile din faţă căţărate pe bordura unui refugiu. Femei cu copii de mînă, elevi de liceu abia ieşiţi de la cursuri se retrag speriaţi la extremitatea opusă a proeminenţei de asfalt. Strigăte, destule invective, referiri la „orbul găinilor". Se constată, în final, că omul nu aflase, pur şi simplu nu aflase încă (!), că are nevoie de ochelari de distanţă !

Societatea ne cere să cunoaştem tot mai precis care e starea sănătăţii omului de la volan. El, şoferul, reprezintă sau nu, din acest punct de vedere .un pericol pentru sine, pentru ai săi şi pentru ceilalţi de pe stradă ? Maşinile sînt din ce în ce mai sofisticate, iar omul tot mai stresat, mai grăbit, mai apăsat de gînduri şi probleme. Teoretic, soluţia e cunoscută şi simplă : faceţi aşa şi pe dincolo. Dar practic, această doar aparent simplă problemă socială nu-i chiar aşa uşor de rezolvat. Vrînd, nevrînd, ajungem tot la educaţie şi la răspundere.

„Omul cît trăieşte, învaţă”. Originea acestei maxime se pierde în negura vremurilor. A fost, este şi va fi încă actuală. Acest adevăr invită la meditaţie şi în lumea traficului rutier. Chiar după deloc neglijabila cifră de două—trei sute de mii de kilometri rulaţi, şoferul se poate pomeni într-o situaţie limită neplăcută şi total inedită.

Da, la volan învăţăm ! învăţăm din patimile altora, destul de des şi din ale noastre. Devenim, implicit, mai înţelepţi, mai prudenţi, mai concesivi, într-un cuvînt mai omenoşi, mai buni, în antiteză cu groaznica, teribila, nociva (s-ar mai găsi şi alte adjective perfect valabile) concepţie a unora, care n-au parcurs nici 5 000 de kilometri şi sînt fermi convinşi că pilotajul auto nu mai are nici un secret pentru ei. Nu ar mai avea deci ce învăţa !!

Cît de grav se înşală ! Cît de grave sînt consecinţele unor asemenea raţionamente. Spunea un înţelept al antichităţii : „Cu cît ştiu mai mult, cu atît îmi dau seama cît de puţin ştiu”. Cît de actual este un atare adevăr şi pentru „teribilii" şoselelor noastre !

Nu am dorit să ne punem în postura unor avocaţi ai virtuţilor pilotajului auto. Nici nu este nevoie de aşa ceva. Nu ne-am propus nici să ţinem lecţii. Utilitatea conducerii maşinii s-a impus atît de profund

într-un timp istoriceşte atît de scurt, încît balanţa în care s-ar pune toate relele pe care, totuşi, le-au creat, direct sau indirect, omenirii : sedentarismul, consumul nu întotdeauna eficient al preţioaselor hidrocarburi, numeroasele jertfe umane şi considerabilele pagube materiale, dar şi imensele servicii aduse în emanciparea, dezvoltarea şi progresul omenirii, s-ar apleca în favoarea lui, tînăr zeu al vieţii moderne : automobilul

.STRATAGEMA A EŞUAT

„Beţivul satului", aşa i se spunea. Ce-i drept, în seara aceea, Mitroi nu băuse mult. Mergea destul de cuminte pe marginea şoselei. Îl văzuseră mulţi oameni de la Combinat. Cînd sesiza farurile cîte unei maşini, se replia pe dreapta, ferindu-se prudent. Pe la 2 noaptea, un sătean din Comişani l-a găsit pe drum, parcă dormind, cu o mină severă, dar cu ochii deschişi. Lui nu-i mai păsa de nimeni şi de nimic. Murise.

Curios însă, profan în ale legii, omul l-a întors pe toate feţele. Vroia el s-o facă pe medicul legist. N-a descoperit decît o gaură adîncă în tîmpla dreaptă. Nici specialistul în medicină legală, informat de cercetătorul amator, nu s-a putut pronunţa exact. „Cert e că a căzut, dar nu pot spune dacă l-a doborît vreo maşină sau dacă s-a împiedicat şi a ajuns pe asfalt lovindu-se mortal".

Ofiţerul, şef al echipei de cercetare, sosit după puţin timp la faţa locului, s-a pomenit în mare dilemă. Cu toate acestea, trebuia să raporteze şefului miliţiei judeţene situaţia echivocă în care se afla. „Tovarăşe colonel, lucrurile sînt confuze. Nu putem totuşi elimina ipoteza unui accident cu părăsirea locului faptei. Pînă acum nu e nimic limpede. Declan

-şăm investigaţiile pe toate planurile. Gravitatea leziunii la cap nu poate fi urmarea unei simple căderi. Nu trebuie să fii mare specialist să ajungi la asemenea concluzie. Decît să muncim mai tîrziu luni de zile, mai bine facem acum cîteva nopţi albe”. „Bine, Voicule. Treceţi la treabă !”

A doua zi apar primele „raze de soare” în investigaţiile maiorului Voicu. Şoferul de camion relatează că a ajuns la locul întîmplării la două, trei minute în urma Daciei care l-a depăşit. Şoferul autoturismului, un om de 50—55 de ani, era aplecat deasupra cadavrului. Emoţionat la culme, omul abia putea vorbi. „L-am găsit culcat pe şosea, e mort, mă duc la miliţie să anunţ accidentul. Să nu cumva să credeţi că am vreun amestec, ferească sfîntul !‘‘ Omul de la volanul camionului, de bună-credinţă, nu pune nici o clipă la îndoială sinceritatea primului sosit la locul accidentului. „Dumneavoastră ajungeţi mai repede, sînteţi cu turismul. Desigur, mergeţi la miliţie. Dacă aveţi nevoie de mine, mă găsiţi la autobaza doi”.

Cînd s-a pomenit invitat la miliţie a rămas perplex. „Cum adică, şoferul de pe turism nu v-a anunţat nimic ? Doar a spus’ că se duce să vă anunţe despre accident. Asta-i culmea ! Ce număr avea la maşină ? Bineînţeles că nu ştiu. Părea om cinstit. Nici o clipă nu mi-a trecut prin minte că el ar putea fi autorul. Da, de putut, pot să vă descriu cum arată. Un om aşa, cam de 50—55 de ani. însă solid, bine clădit. Lîngă el se smiorcăia o fată, aşa, cam de 20— 25 de ani. Părea fiica ori nora lui. Se ascundea privirilor mele. M-am mirat de ce ? Din sens contrar n-am întîlnit nici o maşină. Ba nu, mint. M-am încrucişa

tcu un autobuz. Dar ăsta în nici un caz nu putea doborî omul. L-am întîlnit la vreo 20 de minute după ce ne-am oprit în apropierea mortului. Da, aveţi dreptate să-l bănuiţi pe şoferul de autoturism, mai cu seamă că nu v-a anunţat de accident. Puteţi să mă suspectaţi şi pe mine, dar de partea mea am delegaţii din cabină, care au văzut totul şi au asistat la discuţia mea cu şoferul autoturismului".

...„De la «Hanul morilor» n-a plecat spre municipiu decît Dacia portocalie. Nu vă supăraţi, eu sînt ca un fel de C.E.C., n-am voie să spun cine şi cît depune, ne relatează responsabilul. Dar, fiindcă e vorba de un om omorît, nu pot să vă mint...

• Ştiam istoria acestei legături extraconjugale, care dăinuia de peste doi ani. S-a pornit de la ... Mama Marianei locuieşte la ţară şi avea nevoie de materiale de construcţie şi de mînă de lucru pentru a-şi renova casa. Fiind văduvă şi suferindă, nu putea rezolva aceste probleme, ajunse într-o fază destul de acută datorită stării avansate de degradare a casei.

Ovidiu, consătean cu văduva, aflase de la neamuri necazul acesteia. Cum el lucra în construcţii, s-a oferit să-i dea o mînă de ajutor. Miza, în acest fel, să o cucerească pe Mariana. Femeie frumoasă, ce-i drept, făcută parcă anume să sucească capul bărbaţilor. Iar Ovidiu ofta mai de mult după asemenea mîndreţe de fată.

Cunosc că Mariana n-a cedat uşor. Dar nici Ovidiu nu era omul care să renunţe. A trecut repede la renovarea casei şi treptat a intrat în viaţa familiei şi în viaţa femeii. Aşa au început întîlnirile lor în localul nostru. Pe parcurs a intervenit o împrejurare, într-un fel spus, favorabilă menţinerii relaţiilor lor

.Soţul Marianei, un tip cam închis, se purta destul de urît cu femeia. Certurile şi supărările începuseră înainte de «apariţia» lui Ovidiu. Or, acesta a ştiut să profite de starea de spirit a Marianei. Intr-un cuvînt, a reuşit să-şi atingă scopul. Şi cum în relaţiile cu femeile nu avea scrupule, legătura lor s-a adîncit tot mai mult, depăşind nivelul unei aventuri trecătoare.

Intr-un tîrziu a vorbit şi Ovidiu :

...„Mariana era lîngă mine. Eram tulburat. Mi-era teamă pentru povestea noastră. Mi-a fost tot timpul teamă că Mariana mă va părăsi. Acum şi lumea era împotriva noastră. Nimeni nu ştie ce e în viaţa ei şi ce simt eu, bărbat singur, cu doi copii mari, îndră* gostit de o femeie de vîrsta fetii mele mari. Eram nervos. L-am văzut tîrziu. Era îmbrăcat în negru. Da, trebuia să reduc viteza, dar am ales manevra ocolirii lui prin dreapta. Tocmai atunci s-a răsturnat, căzînd cu capul pe antena de radio. A murit pe loc. Apoi a apărut camionul. Cunoaşteţi ce s-a întîmplat mai departe. Mariana era revoltată. Orice este între noi, nu-i mai scump decît viaţa unui om. Nu putem lăsa lucrurile «în coadă de peşte». Am părăsit-o abătută în apropierea blocului unde locuieşte. Soţul ei lucra în schimbul trei. A doua zi mi-a dat telefon. «Ovidiu, du-te şi declară tot, de nu, mă duc eu !» Mi-a fost frică, nu m-am dus. Ea a fost mai tare ca mine. De la început, cînd aţi întrebat-o, v-a spus tot"

.CÎND VINE PRIMĂVARA...

Aşadar, primăvara a venit ! Nu mai există nici un dubiu în această privinţă. îi vestesc prezenţa gingaşii ghiocei, sfioasele albăstrele, cocorii sosiţi în formaţie clasică şi automobilele. O prezenţă dinamică a vieţii noastre cotidiene. Adevărul este că ne

place să mergem cu automobilul în orice postură ne-am găsi în el : la volan sau ca pasageri.

în nici un alt anotimp decît primăvara, o deplasare cu autoturismul nu ne încîntă mai mult. De ,,vină" e, probabil, natura sau, mai sigur, întîlnirea pe care maşina ne-o înlesneşte cu ea. în această perioadă de trecere de la iarnă la vară, o adevărată desfătare oferă străbaterea oricărei zone a ţării noastre : de la şes şi pînă la munte. Ce-i drept, deocamdată, nu ne putem aşeza pe iarbă, dar sîntem compensaţi de priveliştile ce apar limpezi dincolo de parbriz, de imaginile ce se succed în ritmul proiecţiei unui film, de aerul curat şi tot mai călduţ sub razele încă timide ale soarelui şi, mai ales, de perspectiva certă că „va fi bine şi cald".

Fiind la volan, nu avem voie să ne lăsăm pradă stărilor euforice. Trebuie să rămînem lucizi, să conducem atent. Pînă una, alta, şoseaua, strada oferă încă destule surprize neplăcute. Sub cele mai dife-

25 – Secunde şi vieţ

irite şi mai perfide capcane. Cum ar fi copilul care, în patima jocului, apare înaintea automobilului nostru, răsărind pe neaşteptate din şirul de maşini aliniate lîngă trotuarul de pe aleea dintre blocuri, obligîndu-ne să acţionăm cît se poate de rapid pentru a-l feri de pericol. Ne pîndeşte pelicula alunecoasă de carosabil abia perceptibilă, formată de burniţa din zorii zilei sub efectul temperaturii de zero grade, suprafaţă care, dacă este situată într-o curbă luată în scurt, ne poate crea cele mai neplăcute urmări, transformîndu-ne, de la o secundă la alta, din deţinătorul unei maşini elegante, confortabile, aducătoare de bună dispoziţie, în posesorul unui mor-man de tablă mototolită, precum o coală de hîrtie strînsă în palmă înainte de a fi aruncată la coş.

După o iarnă deloc uşoară, cu zăpezi şi geruri din belşug, automobilele noastre s-au resimţit, mai mult sau mai puţin, în funcţie de locul şi modul în care au fost ţinute. Oricum, înainte de parcurgerea primilor kilometri, o revizie serioasă şi calificată este absolut necesară. Fierul ruginește, cauciucul crapă, plasticul se deteriorează. Nu totdeauna în mod vizibil. Dar nici să nu aşteptăm pînă cînd degradările se văd... de la distanţă. Că sînt în stare să provoace neplăceri exact cînd ne este lumea mai dragă. Iar părerile de rău ulterioare nu ajută la nimic.

Primăvara este anotimpul (re)apariţiei bicicletelor. Vehiculul pe două roţi rămîne mijlocul preferat de deplasare pentru toate vîrstele. Dovadă peremtorie : zecile, sutele de mii de femei, bărbaţi tineri şi vîrstnici, călare pe şa – nu şi pe cal – pedalează vîrtos pe şosele şi străzi, în toate zilele săptămînii, inclusiv duminică. Bicicleta poate coexista foarte bin

ecu autovehiculul pe aceeaşi fîşie numită cale rutieră, în măsura în care cei care le conduc înţeleg nu să se tolereze, ci să se protejeze, să se respecte reciproc. Deziderat pe deplin posibil de înfăptuit, după cum o confirmă comportarea imensei majorităţi a şoferilor şi bicicliştilor.

în aceste zile soarele arată mai frumos printre arborii ce străjuiesc şoselele. Poate pentru că a început mai tîrziu ca în alţi ani să ne prezinte chipul său optimist de primăvară. Dar şi pentru faptul că oamenii care circulă pe şosele creează un climat de încredere în conduita civilizată, prevenitoare a partenerului de drum

.

SFÎRŞITUL TRIST AL UNEI AVENTURI

Cocoţat în cabina giganticului autotren. Remus, şoferul, recapitula în gînd traseul pe care avea să-l urmeze. Făcuse drumul acesta de atîtea ori, încît îl ştia pe din afară. Fiecare curbă, fiecare rîu şi chiar pîrîu îi erau cunoscute. Avea în imagine pînă şi casele care se înşirau de-o parte şi de alta a şoselei. îi spunea adesea ajutorului său, uite, după curba asta întîlnim cutare sau cutare statuie, monument etc. Memorase pînă şi inscripţiile de pe acestea. Era curios să cunoască orice lucru nou, din orice domeniu, îi plăcea să ştie cît mai multe. Adesea îl puteai vedea pe şofer oprit în apropierea unei case memoriale ori a unui monument, documentîndu-se asupra acestora cu pasiunea unui cercetător sau, în tot cazul, cu setea turistului pornit în călătorii de explorare, de a afla aspecte inedite.

îi plăcea să asculte istoria tulburătoare chiar şi a unor evenimente şi fapte de importanţă locală. Reţinea, cu bucuria proprie copiilor, povestirile, legendele, descrierile despre obiceiuri şi fapte de vitejie petrecute de demult cu savoarea pe care le-o dă trecerea timpului. Abia cînd ajutorul său îi amintea de posibi-

litatea întîrzierii, Remus îşi lua rămas bun, eu părere de rău, de la interlocutorii ale

căror povestiri îl fascinau.

Acum era frămîntat de altceva. Parcă îi spunea inima că se va întîmpla ceva. Dar ce ? Mai putea oare drumul acesta, într-o noapte de februarie, să-i ofere surprize ? Liana, tînăra lui soţie, obişnuia să-şi asemene bărbatul cu luna lui Făurar. „Şi tu şi ea sîn- teţi la fel de schimbători şi cu toane, aşa că ai grijă şi de... neprevăzut ! Mi-e teamă de drumul ăsta”, i-a spus. „Nu uita că «vărsătorii» au multe calităţi. Sînt ei visători, lirici, dar, în acelaşi timp, sînt şi oameni practici, inventivi, răzbătători, aşa că mă descurc eu, n-ai grijă. O să fie bine !“

Ce l-a tentat în primul rînd ? Desigur perspectiva de a cîştiga într-o noapte 4 000 de lei ! în timp ce soţia îl dăscălea ce să facă şi cum să dreagă, să se îmbrace gros, să nu uite cutare ori cutare lucru etc., Remus se gîndea numai şi numai la aranjamentul cu maistrul care fabrica „covoare fermecate”. „De ce le spui aşa ?” îl întrebase pe omul negricios, atunci cînd încheiase afacerea şi se obligase să-i transporte cei 100 de metri de mochetă de la oraş pînă la izolata comună, unde locuia. „Le spun «fermecate» pentru simplul motiv că, aranjată, dichisită de mine cu franjuri şi alte podoabe, mocheta decupată în bucăţi îşi înzeceşte valoarea... Materialul mă costă cam 100 de lei, şi eu vînd covoraşele în comună cu aproape 1 000 per bucată”. I-a pus în mînă 2 000 de lei cu nonşalanţă. La fel cum Remus îi dă băieţaşului său 10 lei să vadă un film. „La sosire îţi dau restul de 2 000, plus o damigeana de pălincă !”

Gîndurile au continuat să-l chinuiască pe „vărsător" în timp ce rula la volanul gigantului. „Sigur că afacerea nu e curată şi că maistrul ăsta este un mare hoţoman. Dar cine se îngrijora de el ? Banii ăştia sînt aur acum în nevoile cu casa şi copilul". Dădu din mînă de parcă ar fi vrut să înlăture un gînd rău. „Cum o fi drumul de la şoseaua naţională pînă în comună ? O fi desfundat, nu ? Cred că este. Doar zilnic merg zeci de maşini la fabrica de mobilă. Totuşi e un drum de munte, greu, cu serpentine, pante. Ştia el, «brunetul» de ce mi-a dat atîţia bani. Cine mai e prostul să bată atîta drum, în plină iarnă, pentru a-i aduce materialul la nas ?”

A predat marfa. Noroc că forestierii curăţaseră drumul. A călătorit tot timpul cu frică. După ce a lăsat imensul sul oacheşului meşter, i s-a luat o piatră de pe inimă. „No, hai, bea şi mata o pălincă, mă- nîncă, uite ce bunătăţi. Aşa slană, pită şi ceapă nu găseşti la oraş. Hai, dormi la noi, că n-o fi foc. Oi pleca dimineaţă, odihnit". în definitiv, de drept, trebuia să plece abia la 7 dimineaţa. Totuşi refuzase tot : băutură, mîncare, odihnă, numai să iasă cît de repede la drumul principal.

S-a odihnit apoi două ore la un hotel în primul orăşel întîlnit, şi din nou la drum. Visase urît. Se făcea că măgăoaia lui se răstoarnă într-o prăpastie. Zgomotul ca de butoi care se rostogoleşte pe un drum de piatră nu era altceva decît eşapamentul unui „TIR" al cărui motor era încălzit de şofer, exact sub fereastra camerei. „Hai, Gligor, e două". A fost greu pînă l-a trezit pe tînărul ajutor, tocmai cînd somnul îi era mai dulce. „Nu ştiu cum se face că sînt mai obosit decît înainte de a mă culca", se destăinuia Remus ajutorului, care continua să doarmă în picioare, îndreptîn- du-se spre spaţioasa cabină.

Mijeau zorile cînd puternicul autovehicul rula pe o porţiune dreaptă, în imediata apropiere a marelui oraş, ultima haltă înainte de a ajunge la destinaţie.

— În fond, meştere, de ce ne grăbim aşa ? Avem un avans de aproape 10 ore. Trebuia să ajungem la finiş abia diseară, iar la încărcat tocmai mîine dimineaţă.

— Din două motive, prîsleo ! Primul, asemenea treburi nu se fac decît noaptea, cînd sînt mai puţini ochi deschişi ; al doilea : trebuie să încărcăm ceva „special” pentru „Codiţă”, îl ştii doar, vecinul nostru de apartament. Nu l-am putut refuza. Sîntem prieteni de-o viaţă. Cum pentru asta este nevoie să facem în plus vreo 40 de kilometri, îţi dai seama care e rostul sosirii noastre în devans la destinaţie.

— Ahaa, acum am priceput, răspunde Gligor.

Trecu o vreme. Se auzea doar motorul. în cabina era cald.

— Meştere, le cam aţipeşti la volan, fii atent !

— Cum, cum, ce zici ? întrebă speriat Remus.

...,,în momentul cînd se apropia de taximetrul rămas în pană, am zărit, preţ de o secundă, capul şoferului de la autotren căzîndu-i pe piept. Stăteam la rînd la ziare. Am văzut tot, povestea tînărul muncitor abia ieşit din schimb. I-a acroşat, trîntindu-i la pă- mint. N-au mai apucat, săracii, nici să strige. Şoferu ltaximetrului tocmai scotea roata cu pană de cauciuc, iar pasagerul privea cum se desfăşoară depanarea[1]'.

Cînd la telefon, soţiei taximetristului i s-a spus cu o voce ciudată, tristă, care voia să menajeze : „soţul dumneavoastră la spital, a avut un accident, da, grav, foarte grav", femeia a rămas blocată. Primul care a priceput crudul adevăr a fost băiatul, un puşti de 10 ani. ,,Nu-i adevărat, ne minte ! Tata a murit !” a strigat el. Apoi încă o dată, mai puternic, şi s-a precipitat spre scări. „Tata a murit... a murit tata..."

.SĂRMANELE MIOARE...

ARO-ul a fost găsit abia după două zile. Culoarea lui, care se confunda cu verdele crud al tufelor de zmeură presărate pe povîrnişurile abrupte ale căldării, împiedicase observarea maşinii de sus, de pe şosea. Abia cînd copiii, cu caprele lor, s-au apropiat de crenguţele încărcate cu fructe roşii şi parfumate, au observat autoturismul care luase forma unui balot. Mîna stingă a omului chircit deasupra volanului stătea ridicată în sus, arătînd parcă spre un obiect aflat pe bolta cerească. în rostogolirea ei haotică printre stîn- cile mari, ascuţite, înconjurate de grohotişuri, maşina îşi pierduse roţile şi semănase pe traseul parcurs tot felul de obiecte : boccele de lină, ceaune, linguri de lemn, străchini, putini care indicau un inventar de stînă.

Tufele de zmeură împiedicaseră rostogolirea mai departe a maşinii spre fundul prăpastiei, de fapt, un fel de defileu, unde se zărea apa cristalină a unui pîrîiaş ce sclipea sub razele generoase ale soarelui de iulie.

Copiii au anunţat despre maşină un pădurar pe care l-au întîlnit îndată ce au ajuns pe drumul forestier.

Acum, după ce coborîse pînă în zona tufelor, omul se îndrepta, sărind din piatră în piatră, către epava care începuse să se observe din ce în ce mai clar. Sudoarea îi curgea şiroaie pe faţa congestionată. De fapt, trecea printr-o spaimă cumplită. Un ARO verde avea şi zurbagiul de frate-său. Cînd se convinse că era vorba de altă maşină s-a mai liniştit. Aşezat pe o piatră perfect plată, parcă tăiată cu briciul, îşi ştergea năduşeala cu o batistă albă, mare cît un ştergar. „E Vlad, ciobanul cu cele mai multe oi din comună. Cum o fi ajuns el aici, să mă tai dacă înţeleg”. Omul vorbea copiilor, dar se uita spre traseul parcurs de maşină de la şosea pînă la zmeuriş. Apoi, privirea pădurarului s-a îndreptat spre dreapta, către poalele muntelui Grinduri, unde se conturau siluetele a doi bărbaţi, coborînd greu printre pietrele care li se rostogoleau sub picioare. Intenţia celor doi se clarifica. Se îndreptau spre pădurar.

— Bună, nea Vlaicule ! îl salută pe pădurar unul dintre cei doi bărbaţi, un om încă tînăr, cu o privire ageră, ars de soare, mic de statură. Se vedea după îmbrăcăminte şi pantofii cu talpă subţire că e străin de munte şi acum, numai forţat de împrejurări, a ajuns în locurile astea sălbatice. Dacă nu era dumnealui să mă ţină de braţ, mă găseaţi cu gîtul frînt, colea jos, în apa Brusturelului.

— Păi, văz după haine că aţi mers din cînd în cînd de-a buşilea. Dacă pentru mine, pădurar, cobo- rîrea a fost grea, îmi închipui cum a fost pentru dumneavoastră.

— Cred că umblaţi după fratele dumneavoastră, nu ?

— Da, nea Vlaicule, îl caut de două zile. Am auzit că e căzută o maşină pe-aici, prin apropiere.

— Păi, nu trebuie să mergeţi mult pîn-la ea. ARO-ul e aici, uitaţi-vă, se vede. Şi la volan, mort, mi-e greu să vă spun, dar e Vlad, fratele dumneavoastră.

Bărbatul cel scund, abia acum observă resturile maşinii. Se făcu alb ca varul, apropiindu-se cu paşi şovăielnici de epavă.

— El e, nea Vlaicule. Apoi, continuă cu glas aproape şoptit. Mort la nici 35 de ani, şi cînd to gîndeşti, dintr-o prostie.

— Cum adică, tovarăşe Petruş, dintr-o prostie ?

— Să-ţi povestesc cum a fost, nea Vlaicule. Aţi auzit propabil în comună de oile prăpădite zilele trecute. Nouă nu ne-a venit a crede. Cum adică, zice frate-miu, să pierdem 50 de oi. De cînd sînt pe meleagurile astea n-au mîncat urşii atîtea oi şi, ţine seamă, numai de la o singură stînă ! «Hai, Dane, să lo căutăm !», a zis el către mine. Mă durea şi pe mine de pagubă, că doar le-aveam parte cu Vlad. Am umblat prin pădure, am scotocit toate văgăunile, am ajuns pînă aproape de «Plaiul lui Pătru». Trăiam amîndoi cu speranţa că oile or fi rătăcite. Ne depărtasem mult de stîna noastră, cînd eu, frînt de oboseală, cu pantofii făcuţi ferfeniţă, neobişnuit cu atîta mers pe jos, i-am spus lui Vlad : «Cred că nu le mai găsim, hai spre cabană. Peste o oră e întuneric». El nu zice nimic şi merge în continuare. Parcă nici nu mă auzise. Mata îl cunoşti, nea Vlaicule, cît era de în- dîrjit mai cu seamă la supărare. N-am mai mers decît 10 minute şi am găsit oile sfîşiate. Erau în total vreo 20. Vlad se uita cu ochii întunecaţi la

cadavrele animalelor. Mare pagubă ne-au făcut afurisiţii de urşi. Stătea ca o statuie şi se uita lung la mioarele înşirate aşa, cam pe 100 de metri. «Hai, Vlade, tot nu mai putem schimba nimic. Asta-i situaţia, ce să-i faci !» Ajunşi la cabană, am mîncat ceva şi ne-am pregătit de întoarcere, cînd Vlad a cerut băutură
.Aveau nişte coniac. Eu n-am băut nimic. Ştiam că voi conduce la înapoiere. De fapt, eu, în general, nu prea beau. Darmite cînd ştiam ce înseamnă să faci 30 de kilometri pe un drum de pădure, plin la tot pasul de pericole. După ce a dat gata un litru de coniac, Vlad a început să mă ocărască, să dea vina pe mine pentru paguba suferită. Că eu vin la munte numai să-mi iau banii, că pe el cade tot greul, că el munceşte pe rupte. «Boii ară şi caii mănîncă» şi-a sfîrşit el şirul de ocări. Eu ştiam cum e Vlad la mînie şi-i răspundeam calm. I-am spus că o să-l despăgubesc cu cît crede el, dincolo de partea mea la pagubă. Mă gîn- deam că mai bine ar fi să dormim la cabană. I-am făcut propunerea. «Nu, zice el, dă-mi cheile, eu plec cu maşina, tu rămîi aici ! Bine, dar dacă nu vrei să dormi la cabană, conduc eu. Ce să cauţi tu la volan l-am întrebat ? N-ai permis şi, pe deasupra, ai şi băut». Atîta mi-a trebuit. Probabil că nu mi-am ales bine cuvintele. Trebuia să-l iau mai cu binişorul. Mi-a smuls cheile din mînă şi a pornit spre maşină. Eu am luat-o pe cărare, cu gîndul să-i ies înainte, să-l împiedic să plece. Am reuşit doar să deschid portbagajul şi să-i iau sculele. Am strigat după el, dar degeaba. A pornit ca din puşcă. Prost mai sînt, mi-am zis eu. în loc să-i dezumflu roţile, măcar două, una, eu i-am luat sculele ! Cu ARO-ul cabanierului am ajuns pe la 2 noaptea în sat. Am aşteptat pînă la 6, apoi am plecat să-l caut. Am umblat toată ziua, dar nu l-am găsit. A doua zi am pornit din nou. Am cercetat drumul metru cu metru. Nimic, nimic. De-abia azi s-a auzit despre ARO-ul prăbuşit în prăpastie. Aşa am ajuns aici. Cum o să-i dau Anişoarei această teribilă veste ? Dar celor doi băieţi, unul de cinci şi celă-
lalt de şapte ? Ce-i folosesc lui Vlad, acum, atîţia bani pe care i-a adunat ? În ultimul timp nu mai ştia altceva nimic decît un singur lucru, cum să strîngă cît mai mulţi bani. Dar nu-i frumos să-i vorbeşti de rău pe morţi".

Cît timp a vorbit, omul nu s-a mişcat din locul acela. Stătea parcă fixat de piatra. Apoi, într-un tîrziu, şi păşind cu teamă se îndreptă spre maşina cea verde pierdută în zmeuriş

.S-A NĂSCUT DE PATRU ORI

întâmplările rutiere ale străzii aşază omul, mai mult şi mai des decît ne-am aştepta, în situaţii limită. Un banal viraj, efectuat de şoferul care evită în ultima fracţiune de secundă acroşarea pietonului distrat, putea foarte bine să nu fie salvator, ci să reprezinte cea din urmă clipă a vieţii trecătorului neatent.

Ne povestea nu de mult un prieten : „Eu m-am născut de patru ori şi nu-i deloc exclus, mai ştii, dacă am noroc, să mă mai nasc de cîteva ori. La 7 ani disputam un meci de fotbal exact în zona de curbă a unei uliţe nu prea circulate. Tocmai cînd mă pregăteam să ţîşnesc spre poartă, printre doi apărători, m-am simţit agăţat de tricou şi trîntit la pămînt. Intrigat la culme de un asemenea fault grosolan, m-am întors spre apărătorii adverşi care, culmea, dispăruseră din faţa porţii o dată cu portarul. Eram nedumerit, revoltat de laşitatea lor şi de neintervenţia arbitrului, pînă cînd mi-am dat seama că «apărătorul agresiv» nu era altul decît un şofer de autocamion care reuşise să mă «dribleze« printr-o fentă de ultim moment, salvîndu-mi viaţa. Ruşinat, n-am ezitat să-mi cer iertare de la omul cu părul ca zăpada care, mai speriat decît mine, se pregătea tocmai să mă urecheze, dar renunţase cînd a văzut atitudinea
mea smerită şi lacrimile ce mă podidiseră. M-am ales doar cu o mustrare şi cu tricoul rupt. A doua oară, s-a petrecut pe cînd mă aflam la vîrsta majoratului. Erau la modă motocicletele. Eu aveam o lawă – tip California – şi mă dădeam mare în faţa unei colege – o brunetă ochioasă –, făcînd viraje exact ca la curse. Stîrneam admiraţia Corinei – care, apropo, cînd au apărut autoturismele în număr mai mare, mi-a întors spatele în favoarea unui tînăr şofer – şi invidia colegilor, posesori doar de modeste biciclete. încă nu sesizasem ce inamici perfizi sînt piatra cubică, stropită de ploaie, şi lucioasele şine de tramvai, mai ales pentru atît de puţin stabilele vehicule cu două roţi, încercînd să fac o întoarcere ac de păr, cum se spune, în faţa unor fete care stăteau la o şuetă în faţa porţii liceului, m-am pomenit catapultat pe un strat de flori
după ce motocicleta făcuse cunoştinţă cu bordura. Pe atunci nu se purta cască. Dar chiar dacă o aveam bine înfiptă pe scăfîrlia mea, cu nu prea multă minte, tot aş fi făcut-o ţăndări dacă m-aş fi ciocnit cu stejarul gros lîngă care, din fericire, am aterizat doar la cîţiva centimetri distanţă. Cu pantalonii şi pulovărul ferfeniţă, m-am îndreptat spre epava lawei, defilînd ruşinat prin faţa pilcului de colegi şi colege care făceau un haz nemaipomenit de figura mea de cascador ratat. Atunci, la 18 ani şi trei luni, m-am mai născut o dată, hotărît să nu mai fiu atît de puţin grijuliu faţă de firul subţire de

care atîrna tînăra mea viaţă. La 40 de ani, tată a doi copii, mă uit din cînd în cînd la semnele de bună purtare, rămase pe mîna şi piciorul drept, sub forma unor cicatrice lungi şi paralele. Mă gîndesc la păcatele tinereţii, parcă mai hotărît să fiu cu ochii în patru, în postura de pilot al Daciei mele de culoare azurie. Spicele de păr alb m-au învăţat nu numai să nu fiu agresiv, ci şi să mă feresc cit pot mai bine de alţii, ce fac parte din categoria deloc puţin numeroasă a inconştienţilor : beţivi, vanitoşi, orgolioşi, nepricepuţi, care mai beneficiază, deocamdată, de statutul atît de invidiat al piloţilor rutieri. Vă declar cu mîna pe inimă că în cazul pe care vi-l relatez nu puteam întreprinde nimic pentru salvarea mea. Rulam pe banda de lîngă trotuar, cînd un tip cu şapte dioptrii, confundînd probabil semnul octogo- nal STOP cu cel rombic de prioritate, a intrat în cocheta mea limuzină, frîngîndu-i mijlocul ca unei trestii. Rămăşiţele uşii au ajuns pînă la nivelul antebraţului meu drept, provocîndu-mi două urme adînci peste amprentele rezultate din aventura mea anterioară cu lawa tip California, atunci cînd mă pregă-
team de bacalaureat. Dacă Mioara mea ar fi ocupat locul de lîngă mine, ca de obicei, ce s-ar fi ales din biata de ea, în plus şi gravidă în luna a 7-a ? Numai o puternică ameţeală o reţinuse acasă în dimineaţa aceea. Deci eu m-am născut a patra oară, iar Mioara a doua.

Cînd cineva este salvat de la înec, cînd, alunecînd de pe o stîncă, cade de la cîţiva metri înălţime pe iarba grasă ori pe nişte tufe care joacă rol de amortizor, şi cînd se petrec alte asemenea evenimente, se vorbeşte un an întreg. Comentează eroii respectivi, familiile, prietenii, martorii. Dacă, în schimb, treci la cîţiva milimetri pe lîngă cel care, depăşind agresiv, era gata-gata să te distrugă, faptul trece aproape ne-observat. Se comentează cîteva minute şi apoi se schimbă subiectul. Şi cînd te gîndeşti...

Ne-am obişnuit, oare, într-atîta cu această sursă generatoare permanentă de pericol care se numeşte circulaţia, cu bolizi care ascund în ei herghelii întregi ?

N-ar fi deloc lipsit de interes ca alături de statistica celor care au căzut victime circulaţiei, să existe şi una a celor care s-au născut a doua, a treia ori mai ştiu eu a cîta oară. Dificultatea în întocmirea unor asemenea socoteli e însă alta. Multora nu le face plăcere să-şi reamintească că au trăit asemenea clipe".

Prietenul nostru îşi avea dreptatea lui. Măcar teoretic

.PICIULUI NU-I VENEA SĂ CREADĂ

Sezonul sporturilor albe. Pe pîrtie, pe oglinda gheţii patinoarelor întîlneşti oameni de toate vîrstele, de la cei cu părul acoperit de nea pînă' la ţînci de cîţiva anişori, care cunosc pentru prima oară bucuriile iernii. Cu cît gheţuşul e mai neted şi zăpada mai înaltă, cu atît plăcerea amatorilor e mai mare. Singurii pe care alunecuşul nu-i încîntă din motive arhicunoscute sînt şoferii şi pietonii care nu sînt înarmaţi cu încălţăminte antiderapantă.

Pe orice timp, regulile conducerii auto recomandă şoferilor să „măture" cu privirea nu numai zona din faţa maşinii, ci şi pe cele laterale. Iarna, cînd pe pîrti- ile formate ad-hoc, copiii cu săniuţele ajung uneori pînă în imediata apropiere a trotuarelor, fără a exista garanţia că vreun concurent mai năzdrăvan nu va pătrunde pe asfaltul rezervat maşinilor, observarea părţilor laterale capătă pentru piloţi o însemnătate cu totul aparte. Cîteodată însă...

...Un puşti de 7 ani se întorcea de la şcoală. Cum a luat sfîrşit ultima oră, el a şi zbughit-o pe poartă, înaintea celorlalţi copii. Direcţia : pădurícea de aluni ce se întindea pe cîteva sute de metri, în drumul său spre casă. Cu o seară în urmă îşi pitise săniuţa într-o
tufă, după o partidă de săniuş făcută de unul singur pe o pîrtie croită chiar de el. Dealul destul de înalt, panta pronunţată şi fără gropi imprimaseră săniuţei o viteză ameţitoare.

Nerăbdător să reînceapă jocul, puştiul o ia la fugă. „Oare sania o fi la locul ei ?" Răsuflă uşurat cînd o găseşte, bine camuflată de crengi, dar mai ales de zăpada căzută în timpul nopţii. Tot în pas alergător parcurge şi porţiunea pînă la „startul" pîr- tiei, deocamdată numai de el cunoscută. „Ce-ar fi să mă urc mai sus ? Lungesc şi distanţa, măresc şi viteza. Ce surpriză pentru băieţi, cînd îi voi aduce aci. pe seară. Pînă atunci, am grijă să fac pîrtia cît mai bună". Ninsoarea din cursul nopţii a aşternut o nouă mantie de nea peste zăpada îngheţată în urma gerului puternic din ajun. Crusta de la suprafaţă şi înclinarea puternică din partea de sus a dealului fac săniuţa să zboare, nu alta. Puştiul e în culmea fericirii. Se aude doar fîşîitul tălpicilor săniei alunecînd pe neaua îngheţată. Cursa se apropie de sfîrşit. „Dar ce se întîmplă ? Ieri m-am oprit la distanţă mare de şosea, iar acum pînă la drum mai sînt doar cîţiva paşi. N-o mai pot opri, orice aş face". Din dreapta micului sportiv, pe şosea, se apropie un cogeamite

autocamion. Sania sare peste şanţul şoselei, propulsată puternic de pe un mic dîmb, aflat în apropiere, aidoma unui schior cînd părăseşte trambulina. Apoi îşi continuă drumul pătrunzînd pe şoseaua plină de gheaţă, exact pe sub autotrenul care coboară încet, cu prudenţă, panta şoselei.

„Am observat săniuţa, relata ulterior şoferul. Se apropia repede şi ameninţător de autocamion, încît mi-am spus : «Nu mai e nimic de făcut ! Copilul ni-

mereşte în faţa maşinii, ori se izbeşte de vreo roată». Am oprit. Mă aşteptam să văd săniuţa ţăndări şi copilul mort sau rănit grav, pe şosea. M-am dat jos cu spaimă în suflet. M-am uitat cu atenţie de jur împrejurul autotrenului şi nu am observat nimic deosebit. Unde o fi băiatul ? 11 zăresc la 15—20 de metri de şo
-sea, pe partea dreaptă afundat pînă la genunchi în zăpadă. îşi ştergea cu mînuţele ochişorii roşii înlăcrimaţi. Teribil de speriat, copilul nu realiza exact ce s-a întîmplat. Stătea nemişcat şi nu rostea nici un cuvînt, uitîndu-se cu frică la mine. într-un tîrziu, printre sughiţuri, vorbind încet, aproape în şoaptă, mi-a zis : „Nene, nene eu n-am vrut să fac nici un rău. Credeam că mă opresc, ca ieri, pîn’n şosea. Să nu mă bateţi ! Mi-au dat lacrimile şi mie, om bătrîn, vorba aia. Am doar nepoţei de vîrsta lui. «Mă, tu ai în tine nu o viaţă, ci şapte». M-am apropiat de el, l-am mîngîiat pe creştet pînă şi-a mai revenit. Cred că păţania asta o s-o ţină minte toată viaţa.”

Viteza foarte redusă a autovehiculului şi cea relativ mare a săniuţei, care a traversat drumul pe sub autocamion, au făcut ca deznodămîntul întîmplării să nu fie tragic.

O întîmplare. Un sfîrşit fericit. Dar cîte nenorociri nu aduc jocurile de iarnă ? Cîte ? ! Cîte ? !

A iubi copiii înseamnă şi a-i îndruma, a-i supraveghea, a-i feri de pericole. Iată un adevăr aparent banal, dar pe care e bine să nu-l uite nici părinţii şi nici şcoala

.O URMĂRIRE PRIN MLAŞTINĂ 9

Şedinţa se anunţa scurtă, dar la cea mai înaltă tensiune. Comandantul era profund afectat.

— Au trecut 30 de zile. Mult, mult de tot pentru nişte adevăraţi profesionişti, cum sînteţi voi, cărora nu le-a scăpat nici un infractor pînă acum. în maximum 7—10 zile i-aţi pus cu botul pe labe. E clar că e aceeaşi mînă sau, mai corect, sînt aceleaşi mîini peste tot. S-au strîns atîtea date. Informaţiile sînt bune, avem amprente, urme de cauciucuri Dacia, de TV-uri şi chiar de camion, ceea ce înseamnă că în toate cazurile au operat cu maşini, şi noi batem pasul pe loc. Iar infractorii, domnii Oprescu, Vasile – „Faţă-lată” şi Ion – „Bujor de munte”, ne dau cu tifla. Cînd îl aud pe ofiţerul de serviciu raportîndu-mi evenimentele, dimineaţa, mi se face rău, nu alta. Ba o spargere de maşină la Curmătura, ba un furt la o locuinţă în valoare de zeci de mii de lei. Culmea, dacă la început mai ciupeau, ba dintr-un chioşc, ba dintr-o maşină, acum au devenit insolenţi, pur şi simplu golesc magazinele, tâlhăresc oamenii, comit violuri în grup. La Curmătura au operat cu un DAC, camion de nu ştiu cîte tone. Mai adineauri mi-au adus expertizele, cei de la criminalistic. Se văd clar, sînt urme de auto
-vehicul greu. Pe scurt, nu mai putem tolera în continuare ca infractorii să-şi bată joc de noi !”

— Tovarăşe comandant, dumneavoastră ne cunoaşteţi, ştiţi ce eforturi depunem, a luat cuvîntul, în numele celor trei ofiţeri chemaţi la şef, locotenentul major Ruşetescu, un tînăr brunet, înalt, cu o mustăcioară ă la Clark Gabie. Lucrăm zi şi noapte, nu precupeţim nimic, sîntem după ei, pe urmele lor. Deunăzi, la Valea cu Plopi, pur şi simplu am picat după ei la cîteva minute. Se simţea, în magazinul golit de cele mai scumpe mărfuri, mirosul lor de cojoace, de ne- spălaţi cu săptămînile... Avem ghinion, dar vă asigur că îi prindem. Şi încă foarte repede. E şi o problemă de ambiţie, de... probitate profesioanlă.

— Măi, băieţi, l-a întrerupt comandantul, eu nu vreau să spun că nu munciţi şi că nu sînteţi pri- cepuţi, să nu mă înţelegeţi greşit, dar trebuie să fim şi eficienţi, mai ales că ştim şi cine sînt. Uitaţi-vă şi voi la amprentele de la spargerile cele mai mari, sînt absolut aceleaşi.

Cei trei privesc cu amărăciune fotografiile şi dau din cap a pagubă.

— Le ştim, tovarăşe comandant, le visăm în fiecare noapte, spuse acelaşi Ruşetescu.

— Gata ! Fiecare ştie ce are de făcut. Aştept veşti bune. în acţiune e angrenat

aproape întreg efectivul judeţului : judiciar,' circulaţie, posturi, sectorişti. Nu sînteţi singuri. Am încredere în voi. Şi acum, cu curaj şi pricepere, la treabă. Vă doresc succes !

De la convorbirea comandantului cu cei trei tineri ofiţeri au trecut cinci zile. Zile de nesomn, de muncă încordată, de întărire a filtrelor, de amplificare a pîndelor, a patrulărilor, a investigaţiilor. Parcă er
aînsă un făcut. Au început să se îndesească semnalările despre prezenţa celor trei infractori în mai multe localităţi, ba chiar despre predilecţia lor de a vizita în orele de noapte o localitate izolată, situată în apropierea unei imense păduri de stejar. Simţind, probabil, că cercul se strînge, Vasile—„Faţă-latăˮ şi ciracii lui au încetat brusc orice activitate. Se părea că au intrat în pămînt. Era şi asta o tactică. Acalmia a durat însă numai două zile. Doar atît, două zile. Imediat după această pauză au început să opereze din nou în cele trei judeţe vecine. Nu departe, s-a găsit un tractor făcut scrum. Doar scheletul metalic calcinat risipea orice îndoială asupra tipului de vehicul incendiat. încolo, nimic. Nu, tu, tăbliţe de înmatriculare, nu, tu, inscripţie care să indice deţinătorul, nimic ! Criminaliştii şi lucrătorii de circulaţie au reuşit, totuşi, după un crîmpei de serie de motor să stabilească proprietarul : S.M.A. Poenarii Vechi. Şi au mai aflat că în ajun fusese furat din faţa unui magazin universal sătesc, unde tractoristul neglijent îl lăsase cu motorul în funcţiune. „Nu prea-i bună bateria, d-aia l-am lăsat mergînd. Nu credeam că avem în comună asemenea pramatii", se lamenta omul brazdelor, de parcă pramatiile nu pot veni şi din altă parte.

Nu s-a terminat bine cercetarea la tractorul calcinat, că dintr-un alt judeţ limitrof a venit ştirea despre o Dacie 1300 transformată într-o grămadă de fier de pe care arsese pînă şi vopseaua. „Ajunserăm la impas, băieţi ! Dacă ne întreabă cineva, nu putem spune nici măcar ce culoare a avut maşina". Cercetarea a durat cîteva ore, doar-doar or găsi ceva, o urmă cît de mică care să-i conducă spre deţinător, „în evidenţă figurează mai multe maşini Dacia fu
-rate. Roşii, galbene, albe. Dar probează tu, Nelule, că asta-i una din ele. A ars pînă şi tăbliţa cu seria motorului, a ars tot, unele piese s-au şi topit. Ultima noastră speranţă sînt roţile". „Le-am cercetat, spune un ofiţer din echipă, nu-i nimic pe ele”. „Hai să le mai luăm o dată la mînă. în munca noastră, fără răbdare şi perseverenţă nu faci nimic". Două din jenţi se topiseră parţial, celelalte două erau „valide". „Se văd clar urmele de ciocan. Pînă şi la asta s-au gîndit oamenii lui «Faţă-latăˮ. Pe asta însă n-au lucrat cu atîta răbdare şi acurateţe. Uitaţi-vă, băieţi, indicativul judeţului vecin şi cifrele numărului de înmatriculare ! Ne-a ajutat conştiinciozitatea proprietarului maşinii care şi-a poansonat roţile". S-a stabilit identitatea deţinătorului şi faptul că Dacia roşie fusese furată în urma cu două zile dintr-un orăşel situat în alt judeţ. Maşina a fost folosită la transportul mărfurilor dintr-un magazin sătesc, devalizat. Apărea ipoteza că infractorii au folosit mai departe, după incendierea maşinii, un alt vehicul. Ipoteză confirmată, deoarece la scurt timp s-a găsit abandonată o autodubă. Pe o placă interioară din lemn lustruit s-au găsit urmele „lăbuţelor" lui „Faţă-latăˮ. Depăşise de mult stadiul în care opera cu mănuşi, cu precauţie. Acum îşi lăsa fără frică urmele peste tot.

în singura odaie pe care o folosea moş Dinicu pe timpul lunilor friguroase s-au adunat, într-o grămadă impresionantă, fel de fel de lucruri : costume de haine, simple cojoace ţărăneşti, scurte elegante îmblănite, perdele, cartuşe de Kent, radiocasetofoane de cele mai diverse mărimi şi mărci, lucruri scumpe, obiecte de lux şi unele comune, ieftine. Pe scurt, obiectele strînse în camera lui Dinicu, pînă aproap
ede plafon, au format ceva asemănător cu o claie de fin. Moşului îi rămăsese un spaţiu restrîns în care se afla plita cu lemne, o măsuţă pe care mînca, o găleată cu apă şi un pătuţ ca pentru un copil, căci Di- nicu avea o statură nu mai mare decît a unui puşti de 10 ani. Veghea zi şi noapte ca nu cumva ceva din „claia” de obiecte să nu ia foc.

Cînd vreun sătean, cunoscut ori prieten, se îndrepta spre uşa veşnic încuiată pe dinăuntru, moş Dinicu sărea ca ars şi ieşea afară în întîmpinarea musafirului pe care îl îndepărta împingîndu-l uşor spre poarta curţii. „Am venit să stăm puţin de vorbă, Dinicule, doar n-o să mă ţii în curte pe frigul ăsta”. „Iartă-mă, Vasile, dar în odaie toate sînt cu josul în sus, văruiesc. N-ai nici unde te aşeza”. „Păi, acum te-ai găsit tu să spoieşti, iarna ?” „Ce să-i faci, se mai întîmplă şi aşa”. Văruitul se tot prelungea, iar sătenii, care înainte se bucurau de deplina ospitalitate a moşului, îl priveau acum bănuitor. De ce, oare, continua să nu-i invite în casă ? „Ce-i cu Dinicu ăsta, care înainte era totdeauna aşa de vesel şi vorbăreţ ? S-o fi sonat, o fi bolnav ? Parcă mereu îi ninge şi îi plouă. Nu te mai primeşte în casă şi ţi-o retează scurt, trimiţîndu-te parcă la

plimbare”, discutau între ei sătenii.
La ora aceea tîrzie de noapte, cînd moş Dinicu, stînd la pîndă, a zărit cele trei siluete cunoscute cu valizele în mînă, a tresărit cu frică şi s-a repezit să-i introducă pe tineri în mica cămăruţă. „Intraţi repede şi nu faceţi zgomot”. Apoi, fără a aprinde lampa, a început să-i mustre. „Iar mi-aţi adus lucruri. Nu vedeţi că n-am unde să le mai pun ? Stau cu frică ziua şi noaptea. Sătenii au început să intre la bănuială că nu-i chem în casă. Mă fac nebun, zgîrcit, c
ănu le dau un pahar de vin ca înainte. Intr-un cuvînt m-am săturat pînă-n gît. Şi la urma urmei, ce avantaje am eu din chestia asta ? Mi-aţi promis că o să începeţi să vindeţi şi o să-mi daţi jumătate din bani. Să vă luaţi chiar acum toate lucrurile şi să plecaţi ! Nici nu vreau să mai aud de voi”. „Stai un pic, moş Dinicu, nu te oţărî aşa la noi. Doar ţi-am explicat că trebuie să mai ai puţină răbdare. E periculos să începem să vindem din lucruri chiar acum, cînd, cum se zice, treburile sînt calde, dacă nu chiar fierbinţi. Ai zis să le luăm şi să plecăm. Bine, noi le luăm. Dar sînt nişte lucruri pe care te rugăm să le înţelegi. Mai întîi pentru asta ne trebuie un camion. Nu vezi ce-i aici ? Cu toate obiectele astea se poate deschide un magazin universal. Noi am venit cu o maşină mică. Putem să ducem lucrurile şi cu asta. Dar îţi convine să ne foim încoace şi încolo toată noaptea ? Nu intră vecinii la idei ? Ce-i cu ăştia care intră şi ies de la moş Dinicu ? se vor întreba ei. Vor face apoi legătura cu atitudinea matale ciudată, şi de aici, pînă să ne prindă, nu-i decît un pas. Şi mai e ceva : unde să le ducem ? Că n-avem nici un loc pregătit". Apoi „Faţă- lată” trecu pe nesimţite la ameninţări : „E adevărat, dumneata ne ajuţi enorm, îţi mulţumim din inimă. în curînd vom începe să-ţi punem miarele în mînă. O să culegi roadele ajutorului ce ni-l dai, dar nu uita că şi dumneata eşti vîrît pînă-n gît în afacere. Ce faci matale se cheamă, după Codul penal, tăinuire de bunuri, iar fapta se pedepseşte cu ani grei de închisoare, mai ales dacă avem în vedere amploarea afacerii. Ai vreun interes să fim prinşi ?" „Aoleu în ce m-aţi băgat. De vină e numai bunătatea mea de care aţi abuzat. Eu, om cinstit, corect, toată viaţa, să ajung de rîsul satului ? Bine, scoateţi lucrurile din valize şi puneţi-le pe unde mai e loc. Apoi plecaţi fără zgomot şi feriţi-vă să nu vă vadă cineva. Nu aprindeţi luminile decît după ce vă depărtaţi de casă. înainte de a ieşi să-mi spuneţi, însă, cînd începeţi să luaţi din lucruri şi, mai ales, cînd îmi aduceţi primii bani ?" „Moş Dinicule, văd că am început să ne înţelegem. Bravo ! Vom înceta să lucrăm şi peste două—trei zile venim după lucruri. Imediat vei avea şi banii. Dacă ai răbdare şi eşti cuminte vei avea numai de cîştigat”.

Moşul a ascultat cu atenţie zgomotul maşinii care se îndepărta şi s-a băgat în pat. S-a perpelit toată noaptea. Cîntărea avantajul şi dezavantajul afacerii. „După cîte au calculat ei, gîndea Dinică, vor ieşi cam două—trei sute de mii. Ce, îmi strică 100 de mii de lei şi asta cel puţin. Dacă ma trag pe sfoară nu le dau lucrurile. După ce termină de vîndut claia asta de boarfe, nu-i mai primesc. Dar dacă sînt prinşi şi pînă la urmă nu poate să nu-i prindă, cît de lacomi sînt ? îmi termin zilele în puşcărie, căci va trebui... să spună cine i-a tăinuit. Ce-mi trebuie mie o încurcătură ca asta ? Mare prost am fost”. Se lumina de ziuă cînd moş Dinicu a căzut într-un somn greu, tulburat de coşmaruri.

Cînd la uşa postului de control a apărut şoferul înspăimîntat, căruia îi tremurau buzele, neputînd să îngîne decît frînturi de cuvinte din care nu se înţelegea mai nimic, cei doi miliţieni şi-au scos pistoalele din tocuri şi au introdus cartuşele pe ţeavă. Presim- ţeau că îi aşteaptă o intervenţie imediată. „Calmea- zä-te, omule, spune despre ce-i vorba”. Şoferul, cu statură de baschetbalist, şi-a revenit repede. „Aici, nu departe, lîngă pod, am redus viteza. Mergeam c
uautotrenul în spatele unei căruţe şi nu puteam depăşi din cauza şirului de maşini din sens opus. Apoi am depăşit şi am mărit viteza. Mai merg un kilometru, doi şi un bărbat cu cojoc îmi face semne disperate să opresc. în cabină nu mai aveam loc pentru încă un pasager. Mai aveam doi. l-am făcut semn că nu pot să-l iau. El însă înaintează spre mijlocul şoselei şi continuă să-mi facă semne de oprire. Doar nu eram să dau peste el. Am oprit. «Ce-i, omule, nu vezi că nu mai am loc ?» «Nu de-asta-i vorba, zice el. Vezi că unul s-a urcat în maşină şi ţi-a aruncat din camion vreo trei, patru baloturi de stofă. Apoi a sărit nu departe de aici, a cules, el şi încă doi, marfa şi au băgat-o într-o Dacie galbenă. Nu puteam să mai fac nimic. Pînă întorc eu gigantul ăsta e îndoielnic că îi pot ajunge ; între timp ei percurg mulţi kilometri. Mi-am zis că e mai bine să vă anunţ pe dumneavoastră, mai ales că zidurile postului se observau deja din maşină»-.

În cîteva secunde maşina alb-albastra a demarat puternic. 90, 100, 120, 130 arăta acul vitezometrului. „La pod redu viteza, Mişule, e curba foarte strînsă”. ,,Nu-ţi fă griji. Ştii doar că am concurat la curse de viteză. Fii calm. Sînt sigur că-i grupul lui „Faţă-

lată”. „Şi eu cred la fel, Virgile”.
Zărind maşina cu farurile şi lumnile albastre în funcţiune, Dacia galbenă a mărit mult viteza. Zbura, nu altceva. „Conduce probabil «Bujor de munte». Pot să jur că el ţine volanul şi asta ştie şoferie, nu glumă[11]. în spatele unui tractor pe care nu puteau să-l depăşească din cauza circulaţiei din sens invers, infractorii reduc viteza şi sar din maşină, luînd-o la fugă pe cîmp. Zona e mlăştinoasă şi picioarele li se înfundă uneori pînă la genunchi. Calm, Virgil îi so
-mează de la 20—30 de metri. „Staţi că tragem !” Nimic, infractorii, luptîndu-se cu noroiul, se îndepărtează văzînd cu ochii. „Nu tragem decît în caz de pericol, Mişule, ne-am înţeles ? Aştia trebuie să spună multe. N-are rost să tragem acum, cînd îi avem în mînă”. Şi astfel, începu urmărirea prin mlaştină. în curînd toţi sînt plini de noroi şi urmăritorii şi urmă- riţii. Li se văd doar ochii. Din cînd în cînd unul sau altul scuipă „sosul negru" care le pătrunde în gură, între urmăriţi şi urmăritori mai sînt doar 2—3 metri. Instantaneu, infractorii se opresc şi se întorc spre cei doi plutonieri. Lamele cuţitelor se văd strălucind în razele soarelui. „Aruncaţi cuţitele că tragem !”. Infractorii nu dau curs avertismentului. Cu o rapiditate de necrezut, cei trei sînt tăcuţi inofensivi. Cu o lovitură fulgerătoare în mărul lui Adam, e aruncat

icu burta în mlaştină, mai întîi Ion. Apoi cu cîte o lovitură de karate sînt dezarmaţi ceilalţi doi. Parcă nu le vine să creadă că nu mai au cuţitele în mîini. Urmează cătuşele. Ion se ridică cu greu din mlaştină. „Copăcel, mamă, copăcel îi zice Mişu, şi întinde, tu, mînuţele, să-ţi pună băiatul nişte brăţări strălu- citoare”.
Tovarăşe comandant, vă raportăm că banda lui Faţă-lată e aici, la postul de control.
Nici o grijă, sînt în siguranţă. Tremură pe lîngă sobă. Nici nouă nu ne e prea cald.
Aşteptăm maşina. Vă mulţumim, tovarăşe comandant, pentru felicitări. Servim Patria".
Vorbise locotenentul major Ruşetescu

.MIRAJUL SINGURĂTĂŢII PE SOSEA 5 9

Este de necontestat existenţa unor comportamente specifice începătorului, şoferului care a trecut în „anul al II-lea'£ de conducere, pietonului, celui ce pilotează un autotren etc. Bineînţeles că a ţine seamă de aceste „psihologii" reprezintă o dovadă de înţelepciune din partea celui care utilizează strada, drumul.
în lunile cînd neaua, poleiul, mîzga, ploile, lapo- viţa au pus stăpînire pe drumuri şi cînd doar temerarii se încumetau să urce la volan, s-a conturat „psihologia[14] şoferului care se deplasează pe şosele pustii. Circulînd pe căi rutiere unde rar întâlnea un partener de trafic, la pilotul, fie el amator sau profesionist, s-a creat, încetul cu încetul, falsa impresie că fiind singur pe şosea el a devenit automat şi stă- pînul ei. Cum se concretizează această „psihologie[44]? Deşi pilotul respectiv nu a sorbit nici măcar un gram de licoare, începe să fie dominat de o teribilă stare euforică. Măreşte subit viteza autovehiculului, „taie[44] curbele, circulă pe mijlocul sau pe stînga şoselei, renunţă la folosirea luminilor de drum etc. „Cu cine o să mă întîlnesc, cu cine o să mă ciocnesc, de cine să-mi fie frică ? De nimeni[44]. Dar pietonul ? „De trei zile n-am văzut nici ţipenie de maşină, cine să de
apeste mine ?” în consecinţă, renunţă la precauţiile din lunile cînd automobilele formau pe şosea coloane nesfîrşite. El abordează panglica de asfalt destinată „zeului", aidoma unui banal trotuar. Merge pe mijlocul şoselei, în zigzag (cînd a mai băut un pahar în plus) şi chiar îşi face culcuş pe drum (cînd prea multe licori sorbite îi atacă „frontal" membrele inferioare).

O componentă a „psihologiei" celor care se consideră stăpîni atotputernici ai şoselelor libere o reprezintă „satisfacţia" de a păcăli pe cineva, indiferent pe cine : pe cei însărcinaţi cu controlul, gheaţa, mîz- ga, poleiul.

Un autoturism goneşte pe o şosea din judeţul Cluj. „Au trecut două ore şi din sens contrar n-a apărut nimic. Nici o maşină. Culmea ! Nici pietoni prin comune n-am văzut. Stau oamenii în casă. Pe frigul ăsta, vorba aia, să nu dai nici cîinele afară, „zice şoferul". Dar nici nu ne-a depăşit nimeni, îi răspunde partenerul. Apoi continuă : măi tu nu ai impresia că mergi prea repede ? Goală, goală şoseaua, dar nu uita porţiunile de gheaţă pe care le întâlnim rar, dar totuşi le întîlnim". „în aliniament trec în zbor peste ele, cauciucurile nici nu le simt". „Dar dacă te trezeşti cu un petic de gheaţă înaintea unei curbe ori chiar în viraj ?" „Am eu grijă". Celălalt tace şi reflectă în sinea lui : „Are volanul în mînă, ştie el ce face, nu-mi propun să-i fiu profesor. Colegului meu nu-i place să fie dădăcit. Mai ales că el conduce de 20 de ani şi eu abia de doi". Adevărul că

şoseaua goală te îmbie la viteză.
...„Hai, repede, repede, să ajungi cît mai curînd la ţintă, nu te împiedică nimeni, depinde numai de tine, de măiestria ta, de talentul tău să reduci timpul
,
să înghiţi distanţele'". Vai, cîţi s-au lăsat înşelaţi de aceste tentaţii ! Cîţi au plătit cu viaţa lor, a celor apropiaţi lor sau a altora total nevinovaţi ! Precum automobilistul mai sus-amintit. „Grija" lui s-a dovedit în cele din urmă falimentară într-o curbă, pe care, cu nonşalanţă, a tăiat-o. Singurul loc unde, tocmai atunci, venea o maşină din sens opus. Impactul a fost violent şi necruţător, secerînd viaţa omului de la volan într-un moment cînd nimic nu părea să
pericliteze buna desfăşurare a călătoriei sale şi a prietenului care-l însoţea.

Tocmai din nordul Ardealului a venit la nunta unui prieten, în sudul Olteniei, o familie. El, maistru, ea, muncitoare la o fabrică de confecţii, şi un bebeluş. Pe drum a mai urcat un pasager ocazional. Călătoresc spre casă. S-au odihnit bine, pilotul e în formă, schimbă impresii despre tinerii proaspăt căsătoriţi, despre musafiri, despre organizarea nunţii, despre, despre...

Micuţul băieţel, pe care îl necăjesc dinţişorii ce-i sparg gingiile, dă semne de nervozitate.

— Şoseaua-i goală, putem ajunge mai repede acasă, maşina-i pusă la punct, eu odihnit. Avem, cum s-ar spune, condiţii optime de călătorie.

— După 100 000 kilometri pe care i-ai făcut la volan, eu sînt deplin liniştită. Să ajungem acasă. Mai ales că Marcel, e cam neliniştit, îi spune soţia, care-şi căuta o poziţie cît mai comodă, fiind însărcinată în luna a şaptea.

— Tu odihneşte-te că într-o clipă... ajungem !

Şoseaua bună, uscată. înaintea pilotului, pe cel puţin 10 kilometri nu se vede ţipenie de om sau maşină. Parcă fără să-şi dea seama, piciorul apasă tot mai mult pe acceleraţie. Nici o problemă, totul se desfăşoară normal. Departe se vede cursul unui pîrîu. Curînd, pilotul observă şi podul, un pod de lemn, nu prea lung.
Maşina se apropie de pod. Viteza cam de 60— 70 km pe oră. Prea mare pentru porţiunea de şosea acoperită cu gheaţă, tocmai cînd drumul face o curbă la dreapta. Şoferul apasă pe pedala de frînă pentru a micşora viteza. Maşina nu-l ascultă. la cu asalt para
-petul podului care nu rezistă. Dacia 1300 se prăbuşeşte în apa îngheţată a pîrîului. Se înfige în mîlul de pe fundul apei, nu mai adîncă de un metru şi jumătate. Curios, nici pilotul şi nici soţia nu reuşesc să se salveze. Se îneacă şi băieţelul. Pasagerul ocazional, un tînăr de 20 de ani, se salvează. El ne-a povestit teribila dramă.

AVENTURILE LUI APOLODOR

Are un prenume ce aminteşte de o celebră personalitate din lumea antică, APOLODOR. Ce-i drept nu din Damasc, ci din Valea cu Plopi. Deşi n-are decît 22 de ani, viaţa sa prezintă destule sinuozităţi. De fapt el nu este ceea ce numim obişnuit un tînăr cu comportament deviant. Nu. Lucrează bine, este apreciat de colegi, de şefi. La serviciu nu i se poate reproşa nimic. O bucată de vreme îşi vede de treabă, pînă cînd face cîte o boacănă de se duce vestea. For- ţînd puţin nota, am putea vorbi de un fel de crize ci-clice. La şcoală a fost cuminte, bun la învăţătură, pînă cînd, într-a opta, împreună cu trei colegi, comite un viol. Urmează măsurile de rigoare, mulţi ani la rînd despre tînăr nu se aud decît lucruri bune, pînă cînd intervine o nouă criză în viaţa lui Apolodor. Tocmai începuse să ia primele lecţii de box şi antrenorul îi lăuda, poate prematur, forţa pumnului. Fiind la restaurant (extrem de rar frecventa asemenea localuri), i s-a părut că un tînăr, de la masa vecină, a făcut o aluzie la talia de silfidă a fetei care îl însoţea. Rezultatul : 1. Apolodor a dovedit că are un pumn de ,,supergreu” veritabil. 2. A fost nevoit să-şi schimbe domiciliul timp de şase luni

.Au urmat iar o serie de ani buni, fără ca măcar vreun nouraş cît de mic să umbrească seninul vieţii tânărului. Se părea că drumul lui Apoiodor, care între timp devenise maistru, deşi plin de asperităţi, va fi numai drept şi în continuă urcare. Corina, apărută de vreun an în viaţa tînărului, autentic factor de echilibru, de ghidare spre bine şi frumos, e mai mult decît mulţumită de viitorul ei soţ. Pînă cînd, într-o zi întunecată, ceţoasă, umedă, care încruntă parcă automat frunţile şi determină oamenii să-şi mărească pasul spre a scurta contactul cu rigorile sfîr- şitului de iarnă, un fapt vine să confirme din nou caracterul ciclic al crizelor din viaţa lui Apoiodor. Privită aşa, ca fapt divers (pînă la un punct), întîm- plarea pare caraghioasă. Imaginaţi-vă un tînăr curat şi chiar îmbrăcat cu o notă de eleganţă, lipsit de chica slinoasă şi încîlcită pe care

unii o consideră dătătoare de originalitate şi spirit, se apropie de un autoturism şi se aşază pe locul pilotului cu atîta naturaleţe şi firesc, încît nimănui din apropiere nici măcar nu-i dă prin cap că junele, cu scurtă de stofă bej din păr de cămilă, cu cămaşă albă şi cravată asortată, ar putea fi un hoţ. Se apleacă şi meştereşte ceva sub volan. Apoi, afişînd un zîmbet candid, cuceritor, roagă politicos cîţiva tineri aflaţi în preajmă să-l ajute să pornească. Băieţilor parcă le face plăcere să-şi demonstreze forţa. împing cu sîrg şi maşina porneşte. ..Merge trăsnet, nu alta", le spune el celor doi pasageri ocazionali, care l-au solicitat să-i ducă pînă în cartierul apropiat. îmbarcarea s-a făcut simplu, firesc. „Vă rog, suiţi, nu vă faceţi probleme. Cîţi lei ? De bani nici să n-aud. Pentru cinci kilometri ? Se poate aşa ceva ?'! Viteza autoturismului creşte. Nu reuşeşte să ocolească denivelările. Pasa-
gerii sînt expediaţi cu capetele în plafon. întoarce stîngaci volanul şi parcă în contratimp cu gropile care apar pe neaşteptate. Un mic cortegiu format din mire, mireasă, părinţii fetei şi ai băiatul şi, probabil, martorii viitorilor soţi, căci sînt la fel de tineri ca şi ei, se îndreaptă de pe trotuar spre refugiul staţiei de tramvai. Apolodor îi vede cam de la 200 de metri. Devine livid şi pune o mînă la ochi. încearcă o fandare spre dreapta. Partea din urmă a grupului se opreşte în dreptul bordurii. Tinerii îşi continuă mersul. Se uită unul la altul, şoptindu-şi probabil cuvinte dragi. Nu-i interesează ce e în jur. Oamenii protejează pe cei aflaţi în asemenea momente. Şi sînt la doi paşi de refugiu. Maşina nu reuşeşte să-i ferească pe tineri. Tînărul este „luat" pe capotă, apoi proiectat într-un stîlp de susţinere a reţelei electrice.
Mireasa este lovită cu partea laterală a maşinii şi' aruncată într-un parapet metalic. Rochia, odinioară de un alb imaculat, devine gri de la noroiul combinat cu petele negre ale reziduurilor de păcură, motorină. Trei pete mari, roşii, de pe rochie, arată exact locurile cele mai vătămate ale corpului, acolo unde s-au produs cele mai mari scurgeri de sînge. Tînărul moare pe loc, iar fata în drum spre spital. El 25, ea 23 de ani. înainte de plecarea spre oficiul stării civile îşi împărtăşeau unul altuia părerile în legătură cu amenajarea apartamentului, cu viitoarea lor viaţă în doi. „Aş vrea două fetiţe gemene. Fetele îs mai gingaşe, mai delicate şi se cresc parcă mai uşor", se destăinuia mireasa, care, din acel moment, avea să mai trăiască doar 20 de minute.

De jur-împrejurul maşinii intrate în gardul de beton, lume multă. Comentarii : „Şoferul e de vină." „Aştia sînt nişte criminali !" „Din asta, maşină nu se mai face !" „N-au mai rămas întregi din ea decît capota portbagajului şi cauciucurile din spate". „I-a ras exact ca bila la popice". Alţii, pe drept indignaţi : „Cine ţi-a dat, mă, carnet, să omori oamenii pe drum ?"

Tînărul se bîlbîie, se lamentează, se schimbă la faţă, devine întîi livid, apoi roşu, galben ca ceara. „Păi... eu n-am, dom'le, carnet".
Lămureşte în curînd şi cum a învăţat să „conducă". „Am făcut de cîteva ori ture prin curtea blocului. Pe stradă, la viteză mare pe care o avea maşina, n-am ştiut ce să mai fac, cum s-o opresc. Am încercat, în disperarea care m-a cuprins, să fac spre dreapta, dar n-am reuşit să-i feresc. Aţi văzut..." Tînărul n-a păţit nimic, doar o mică ruptură la pantaloni, în dreptul genunchiului. Pasagerii au rupt-
ola fugă. „Un accident. Eram în maşină. Asta ne mai trebuie, să ne pună şi martori !", se adresează cel mai în vîrstă unei femei, care îi întreabă curioasă : ,,ce s-a întîmplat de s-a strîns atîta lume ?"
Cum de l-a apucat aşa, deodată, pe Apolodor, pofta de a conduce maşina ? Care-i misterul acestui gest neaşteptat ? Predispoziţia de a lua decizii fără a avea în vedere urmările acestora ? Supraaprecierea posibilităţilor proprii ? Momente de inconştienţă ? Euforia provocată de licorile sorbite cu puţin timp înaintea comiterii actului său nesăbuit? Asta urma să se stabilească

!UN O.Z.N. ?

Roata ieşită din lăcaşul ei ţîşneşte ca un glonţ din puşcă. Merge un timp paralel cu imensul autocamion, care nu dă, pentru moment, semne de suferinţă. Apoi colosul începe să se aplece, puţin, cîte puţin, pînă axa ajunge în contact cu asfaltul. în secundele următoare se aude un huruit teribil, traiectoria devine un fel de slalom neregulat, după care, în virtutea legilor fizice, gigantul face o piruetă şi se aşază într-o rină pe axa vitregită de roată, ca un om beteag de-un picior. Aventura roţii continuă şi va stîrni multe emoţii pentru cei care au ghinionul să se afle pe traiectoria ei. Primii care o zăresc zburînd pe drum, ca o nălucă, rămîn ,,ca la dentist'[1], nevenindu-le să creadă că o roată imensă poate da dovadă de atîta sprinteneală, întrecînd în viteză chiar pe cei mai celebri alergători la 100 metri plat. Un băiat, care se pregătea să

şuteze de pe acostamentul şoselei spre poartă, în realitate o portiţă de intrare a unei gospodării, este şters şi proiectat într-un şanţ, aflat la 5—6 metri. Se ridică în picioare din apa proaspătă, acumulată ca urmare a ploii din ajun şi, uitîndu-se jur-împrejur, caută cu ochii pe cel, ori pe cei care au făcut cu el o glumă atît de proastă. Nu realizează ce s-a întîmplat şi începe să plîngă cu sughiţuri, freeîndu-şi uşor părţile corpului vătămate

.între timp, roata a ajuns departe. După ce a intrat într-un cîrd de gîşte şi a lăsat cîteva victime pe „cîmpul de lupte", stîrnind un nor uriaş de praf amestecat cu pene, „obiectul" îşi schimbă uşor unghiul de mers îndreptîndu-se spre trotuarul asfaltat, paralel cu gardurile gospodăriilor. Trei căţelandri sar speriaţi din faţa monstrului, schelălăind şi fugind care încotro. Au reuşit să evite o ciocnire care le-ar fi fost fatală. Imensul cauciuc călătoreşte mai departe ca vrăjitoarea pe mătură, pătrunzînd, în secvenţa următoare, printr-un gard de scînduri subţiri, pe care le frînge aidoma unor chibrituri, apoi într-o grădină de legume, prin care lasă o dîră asemănătoare pistei de pe cosmodromul extratereştrilor din Peru. Un moş, care udă răsadurile de ardei, sare ca ars cînd zăreşte imensa roată trecînd în zbor pe lîngă el. „Ah ce sperietură am tras ! Adu-mi, babo. o pilulă că simt cum mi se taie picioarele". Obiectul îşi continuă cursa traversînd în diagonală ograda bătrînilor. Chiar şi cîinele legat cu lanţ, fioros de obicei, intră tulburat în cuşcă, după ce reuşeşte să evite cu o inspirată săritură laterală coliziunea cu ciudatul obiect. După ce face cu uşurinţă o spărtură în. gardul din fundul curţii, pătrunde în via vecinului. Aici, roata, parcă obosită după atîtea isprăvi, rulează cu viteză ceva mai redusă, făcînd slalom printre butucii încărcaţi de ciorchini verzi. Parcă e Ţigana în finala din Euro’84, driblînd jucătorii adverşi. Şi el era puţin cam obosit după atîtea meciuri şi tot atîtea emoţii. în final, unde credeţi că s-a oprit zănatica ? Unde-i sade bine unei roţi : într-un garaj, cel ăl proprietarului viei. S-a aşezat jos, frumuşel, obosită dar şi mulţumită că n-a omorît ori rănit pe nimeni. Curat O.Z.N. !.

INCREDIBIL, DAR AŞA A FOST...

Nu se ştie cum, în interiorul maşinii a pătruns o muscă mare şi profund antipatică. Prin Moldova i se spune bîzoi. Curioasă şi netemătoare de ocupanţi, îşi face pur şi simplu de cap. Se aşază pe pachetele cu mîncare, pe bagaje, pe lîngă nasul micuţului Tomiţă, care abia a adormit în braţele mamei lui. Copilul se trezeşte şi începe să scîncească. Plictisindu-se, probabil, de compania pasagerului din spate, a trecut în „sfera de influenţă'[1] a pilotului. începe să-l sîcîie. Se opreşte ostentativ pe parbriz, acolo unde se fixează, de regulă, semnul de începător, uitîndu-se cu impertinenţă la şofer. Apoi, începe o serie de rotaţii în jurul capului pilotului – exact ca un satelit în jurul Terrei –, sfîrşind prin a i se aşeza pe chelie. Arsenalul de batiste, prosoape, baticuri etc. cu care se încearcă vînarea inoportunei insecte se dovedeşte total ineficient. Musca îşi vede de ale ei, „continuă să facă exact ce doreşte". Acum e din nou printre cei doi copii care, împreună cu mama lor, ocupă bancheta din spate. Pe cel mai mare, Vlăduţ, îl amuză vînătoarea pe care o coordonează mama, pentru a reduce musca la tăcere sau cel puţin a o evacua din maşină. Cel mic e pur şi simplu speriat de incursiu-

nile tot mai îndrăzneţe ale insectei, literalmente pe lîngă nasul, ochii şi gura lui. Intrigat, pilotul întoarce tot mai des capul spre fotoliul din spate ,,I-a daţi-mi mie prosopul, să-i vin eu de hac”. Se pare că zilele urîcioasei insecte sînt numărate. Şoferul pîndeşte clipa cînd musca sa face o nouă pauză. Exact ca şi vînatul, care e mult mai uşor de lovit la sol, nemişcat, decît în aer sau cînd fuge. Ce şansă ! Aterizează exact pe bordul maşinii

,în dreapta, între ceie două aparate, termometrul şi indicatorul de presiune a uleiului. „Eşti o victimă sigură, doamnă muscă, obraznico !”, zise cu umor pilotul, lovind în aceeaşi clipă fulgerător cu prosopul umed, o armă redutabila, exact în zona cu pricina. A ⁿ'ʳᵃᵉJ^’⁰- Musca zace acum la podea, ca un boxer cai e începe să fie numărat. Nu e moartă, dar e ameţită zdravăn. ,,Ahaa... acum îţi vin eu de hac !” Şoferul ia repede piciorul de pe acceleraţie şi aplică o lovitură cu talpa pe corpul insectei care le-a făcut atîta mizerie. Ridică apoi piciorul şi îşi îndreaptă privirea în direcţia covoraşului de cauciuc spre a se convinge de efectul năprasnicei lovituri. ,,într-adevăr, am lucrat cu eficienţă”, se adresează şoferul ocu- panţilor din spate, arborînd un aer victorios. Toate aceste secvenţe s-au consumat nu în unităţi de timp de ordinul minutelor, ci în cîteva clipe, suficiente ca maşina să fie scăpată de sub control şi să părăsească drumul, intrînd într-o plută. Viteza relativ redusă a Daciei vişinii şi coliziunea oarecum tan-

genţială cu pomul au atenuat considerabil urmările accidentului. Maşina a rămas doar fără uşile din partea stingă, iar cei trei ocupanţi şi şoferul s-au ales fiecare cu spaime şi mici lovituri.

Fiatul cel mic, de 600, era chiar pe timpurile lui glorioase denumit, cîteodată în derîdere, „cutia de conserve". Absolut neîntemeiată această subapreciere, argumentul forte, nu singurul, fiind acela că maşina, după mai mult de 25 de ani de la naşterea ei, poate fi văzută, bine mersi, viguroasă şi sprintenă, alături de suratele sale mai moderne, mai tinere, făcîndu-şi serviciul ca şi cum ar fi apărut pe lume nu în 1960, ci de un an, doi. Aceasta, bineînţeles, dacă stăpînu
ls-a îngrijit de ea cum se cuvine. Căci, de... şi cea mai cochetă maşină, nou-nouţă, poate fi transformată într-o ruină, într-un hîrb, în nici măcar un an, ori chiar într-o zi, atunci cînd unica preocupare a proprietarului e s-o hingherească.

în cazul de faţă, micuţul Fiat a tolerat multe tînă- rului său stăpîn. Chiar şi ameninţările că-l abandonează, că-l dă la fiare vechi sau, în cel mai bun caz, pe nimic ! Le-a îndurat stoic. Răbda şi îl asculta ca un cîine credincios pe capriciosul şi ingratul său stăpîn. Chiar cînd tînărul şofer se aventura în cîte o depăşire pe muchie de cuţit, miniautoturismul, avantajat de gabaritul său redus, găsea rezerve pentru a-l scoate pe „viteaz" cu obrazul curat din autenticele numere de circ în care se aventura. Există maşini ultrarapide, ultramoderne, ultrasofisticate care manifestă o teribilă intoleranţă faţă de cea mai mică greşeală a pilotului, după cum, cele mai lente, greşit catalogate mai leneşe, mai înghit cîte o manevră nu chiar atît de corectă, exact aşa cum avionul de şcoală, ce dezvoltă o viteză mai redusă, tolerează bobocului cîte o gafă. La urma urmei, constructorul chiar asta urmăreşte, ca avionul destinat începătorului să-l mai şi scoată cîteodată din încurcătură. Perfect valabil şi pentru orice şofer. Toate însă pînă la un punct. Toate au o limită. Cum adică ? Cum ?

Pilotul să stea cu spatele la volan, la drum, şi maşina să-l ducă acasă pe şofer, precum calul cel înţelept şi cuminte care îl conduce la domiciliu pe căruţaşul bine îmbătat, tolănit pe fînul moale şi parfumat ? Această pretenţie e de-a dreptul revoltătoare, absurdă. Căruţa merge cu 5 la oră, iar maşina cu cel puţin 50. Motorul, oricît o fi el de motor, nu poat
e
fi atît de deştept, precum un cal care, în afară de simţ de orientare, cunoaşte şi slăbiciunile stăpînului.

Povestind mai departe păţania lui, Fiatul ajunge la episodul cheie.

„Cei doi din spate, prietenii stăpînului meu, au propus la un moment dat să facă un 101. «Doar n-aţi căpiat ? Cum o să jucăm cărţi în maşină ?» «Uite aşa, bine, şi Daniel ‘împarte cărţile. Tu n-ai decît să întorci capul, îi zice el şoferului, cînd îţi vine rîndul, spre bancheta din spate şi să iei ori să dai cărţi». Am înghiţit-o şi pe asta, continuă miniturismul
,pînă cînd stăpînul meu a trebuit să facă un calcul care a durat ceva mai mult. Atunci, el, concentrat asupra aşilor şi decarilor lui, a uitat de mine, iar eu am mers unde am crezut că-i mai puţin periculos, adică pe cîmp. M-am răsturnat pe lanul de trifoi care i-a ajutat pe tinerii zănatici să ajungă doar la... spital. Sînt împreună în acelaşi salon, joacă şeptic, cică 101 e prea ghinionist. Pînă la urmă, stăpînul meu tot pe mine m-a găsit vinovat. «Te-ai sclerozat complet. Ia exemplul calculatorului care face totul fără prea multă dădăceală. Te repar şi te vînd pe te miri ce, numai să scap de tine». Poate dau şi eu în felul ăsta de un pilot mai cu scaun la cap. Cei cărora nu le vine să creadă că sînt unii care joacă cărţi în maşină cu participarea pilotului, le recomand să se intereseze la circulaţie

Şi Fiatul 600, supărat că mirarea de pe figurile noastre exprima neîncredere, şi-a închis uşile, a dat la cheie şi a plecat pe drumul lui spre un şofer civilizat.

'UN CHILIPIII SCUMP

Cutele parcă mai accentuate de pe frunte şi obraji, ochii trişti, colţurile lăsate ale buzelor arătau că omul care apăruse la uşa magazinului trecea printr-un necaz. Mîinile, bluza de lucru şi pantalonii plini de ulei completau tabloul celui aflat într-o situaţie dificilă.

— Aici, la nici doi paşi de dumneavoastră, mi s-au spart şi baia de ulei şi rezervorul de benzină. Că nu era suficientă o singură supărare. Gata, s-a terminat cu ea. E o autoutilitară cam veche, obosită. Uleiul nu-l mai pot recupera, dar de benzină îi păcat să se piardă. Nu vreţi să v-o dau dumneavoastră ? Vă ştiu cu maşină".

Era atîta firesc în atitudinea omului, încît responsabila magazinului se declară pe loc

de acord să cumpere benzina oferită de şofer.

— Turnaţi-o în maşina mea. E aici în faţa magazinului.

— Păi... autoutilitara e dusă la garajul unităţii unde lucrez. La doi paşi. Nu puteam lăsa benzina şi uleiul să curgă pe stradă. La garaj am pus o cutie de tablă sub maşină, să recuperez carburantul. N-aveţi grijă, e curată, nu riscaţi să înfundaţi carburatorul

.Femeia dă cheile, certificatul de înmatriculare şi 200 de lei unui vînzător.

— Mergi cu domnul şi băgaţi benzina în rezervor.

Cei doi ajung în faţa unităţii.

— îmi cer scuze, dar nu puteţi intra înăuntru, la noi sînt reguli foarte stricte. Dar nu durează mult.

În cîteva minute sînt exact în locul ăsta, cu plinul făcut. O să fie ceva mai mult de 20 de litri. Cam 30, doar nu-s zgîrcit. Diferenţa va fi cadoul meu pentru tovarăşa gestionară, care e aşa drăguţă.

— Bine, vă aştept.

Şoferul ia cheile, banii, documentul urcă în maşină şi pleacă. Trec zece minute, douăzeci, o oră şi omul nu apare. Vînzătorul începe să se impacienteze. îşi spune în gînd „Precis, şefa crede că mă plimb cu maşina ei, pe benzina ei. O să-mi reproşeze, în plus, la întoarcere, că am lăsat-o singură, cu toate pe cap. Uite aşa se întîmplă cînd eşti cumsecade. Mai bine nu mă duceam ! Dar şi aşa mă alegeam cu reproşuri. «Cum adică, nu vrei să-mi faci un serviciu aşa mărunt ?» Ori cum o dai, tot prost iese".

Pierzîndu-şi răbdarea, vînzătorul se duce la portar şi-l întreabă unde îl poate găsi pe şoferul care a intrat în curtea întreprinderii la volanul Daciei verzi.

— Cînd a intrat ?

— Păi, acum vreo oră.

— Eu n-am văzut pe nimeni intrînd înăuntru, tinere.

Vînzătorul rămîne perplex. îl descrie pe şofer cum arăta, statura, că avea părul într-o parte, ochi căprui, dă detalii peste detalii.

— Bine, dar cum îl cheamă pe şoferul cu pricina ?

— Asta, ce-i drept, nu mai ştiu.

— Şi dumneavoastră daţi maşina, acte, chei unui om pe care nici nu ştiţi cum îl cheamă ? Parcă autoturismul n-ar costa peste 70 de mii, ci ar fi un lucru de trei parale.

— Aşa e, zice vînzătorul, vădit încurcat. Apoi, parcă trezindu-se la realitate, o ia la fugă spre magazin.

— Cum adică n-a mai apărut cu maşina ? întreabă revoltată gestionara. Dar tu n-ai stat lîngă el ?

Cei doi îşi dau seama că au fost victima unei înşelătorii. Ajung într-un suflet la Miliţie, povestesc totul cu lux de amănunte. Maşina e dată în urmărire. După cîteva ore Dacia 1310 e reperată. Şoferul refuză să oprească la semnalul făcut. Mai parcurge 5—6 km şi e blocat într-o intersecţie. Se stabileşte că tot prin- tr-un asemenea procedeu a mai subtilizat două maşini.

„Arma mea de bază e credulitatea clienţilor mei. Ce-i drept, îmi învăţ şi rolul cît mai bine. Caut să par cît mai firesc, să inspir încredere. Este exact ca la teatru. Nimic nu trebuie să pară fals, forţat. Nu mă emoţionez, nu-mi tremură vocea. Ce contează că-mi stric o pereche de pantaloni şi o cămaşă, mînjindu-le cu ulei. în loc de colonie, după bărbierit, mă dau pe faţă cu puţină vaselină. Astea-s cum s-ar zice cheltuielile mele de producţie. Pierd 2—3 sute de lei şi cîştig 70 000. E o sumă, nu glumă. Dacă am intrat în curte ? Am studiat mai întîi pe însoţitorul meu. Mi-am dat seama că are deplină încredere în mine şi că-i puţin cam distrat. Aşa că i-am recomandat să se uite puţin într-o revistă cu ilustraţii, ca să nu se plictisească. În timp ce el se uita cu atenţie la poze, eu am virat spre intrarea în unitate, dar am ocolit poarta uşor şi am cotit-o pe prima stradă la dreapta. Ce s-a întîmplat ulterior, ştiţi. Dacă lucrez undeva ? Asta mi se în- tîmplă mai rar. La cifra mea de afaceri, cum se zice, mai am eu nevoie de serviciu ? în ultimii ani, am cam avut ghinioane. «Afară» am stat destul de puţin. Nu trec o lună, două şi iar nimeresc în acelaşi loc care ştiţi dumneavoastră cum se cheamă"

.Toate acestea le-a spus calm, zîmbind ironic. Părea deprins cu cele petrecute. Era limpede că nu-şi făcea nici un scrupul, dimpotrivă, povestea îl distra şi el se lăuda. Ceva realizase însă chiar şi el. Pricepuse că drumurile lui, clădite pe furt şi înşelăciuni, nu pot duce decît într-un singur loc

.ÎNCĂ O CURSĂ

Vremea este tot mai rea şi în aer ,,miroase" a viscol. Şi tocmai acum lovan se găsi să-l roage pe Mihai, şeful de coloană, să-i dea voie să facă o anume cursă. Tocmai

acum !

— Noi ne-am înţeles bine totdeauna, lovane. Eu ţi-am făcut multe înlesniri, iar tu, ce-i drept, nu m-ai făcut de ruşine. Acum situaţia s-a schimbat. Una e să faci 40 de kilometri vara şi alta e să-i parcurgi pe vremea asta haină, cu pericole la tot pasul. Dacă peste noapte ne pomenim cu un nou viscol şi te împotmoleşti ? Oamenii care aşteaptă la capul de linie să-i duci la oraş ce vor zice ? Pe drept cuvînt se vor întreba de ce autobuzul nu-i acolo ? Iar eu, ce voi spune şefilor ? Că ţi-am dat voie să faci în plus 80 de kilometri ? în primul rînd n-am dreptul să dau asemenea aprobări şi, apoi, ce motiv serios să invoc ?

— Don' şef, de bună seamă că dumneavoastră aveţi dreptate. Bine, îl duc la capul de linie, peste noapte motorina se face ca gemul şi în loc de 5 o să plec la 9, iar toţi oamenii vor întîrzia la muncă. Aşa, fac eu ceva kilometri în plus, dar peste noapte pornesc maşina din oră în oră, să nu îngheţe, şi ajung la timp cu pasagerii la destinaţie.

~ – Bine, fă aşa cum spui, dar să ştii, dacă se în- tîmplă ceva, eu n-am ştiut nimic. Tu, de capul tău, ai plecat acasă cu maşina.

— Am înţeles, don' şef, iau toată răspunderea asupra mea. Vă promit că totul o să iasă bine.

— Totuşi, lovane, nu înţeleg un lucru. De ce nu dormi tu cîteva zile la frate-tu, care locuieşte la doi paşi de capul de linie ? Măcar cît durează viforniţa asta.

— Tovarăşe şef, ştiţi dumneavoastră prea bine, fiecare cu necazurile lui. Stau grămadă cinci suflete într-o cameră, unde să mai dorm şi eu ?

Mihai ridică din umeri şi nu mai spune nimic, îşi zice, probabil : „N-am de gînd să mă bag în treburile voastre de familie".

lovan începe să-şi dea seama de proporţiile riscurilor pe care şi le-a asumat. La volanul autobuzului, îndreptîndu-se spre casă, priveşte cu îngrijorare norii plumburii care stau parcă agăţaţi deasupra bătrînilor stejari. „Dacă mă înzăpezesc, cine mă scoate din pustietatea asta ? Cel mai apropiat S.M.A. e la 15 kilometri. Le trebuie o zi pînă să dea de mine. «Mort- copt trebuie să te duci la capul de linie, nu cu autobuzul acasă.» Ce răspund la o asemenea întrebare ? Bun ! Scap de capcana zăpezii şi fac o pană. Altă belea. «Ce căutai cu autobuzul pe drumul spre Valea Stejarilor ?»„.

Pe zăpada bătătorită maşina urcă frumos. Nici un fel de derapaj. „Cum va fi însă drumul dimineaţă ? e o altă întrebare. Dacă o topire uşoară îl transformă într-o pîrtie de gheaţă şi sînt nevoit să merg cu 10 kilometri pe oră ? Nu trebuia să mă angajez în aventura asta !"

Toată noaptea lovan şi-a petrecut-o mai mult în curte. Pornea motorul, se uita la cer, apoi îşi scotea cojocul şi se trîntea îmbrăcat pe divanul din bucătărie. Aţipea preţ de cîteva minute şi apoi se trezea brusc, sărea în picioare şi se îndrepta spre autobuz. Satisfăcut de motorul ascultător, care pornea „la prima cheie", examina apoi suprafaţa drumului din apropierea curţii. „Oare nu s-o fi format gheaţă, polei ? Cade ceva de sus ?" O uşoară fulguială care a început pe la 2 noaptea l-a speriat de-a binelea. „Dacă se transformă într-o ninsoare în toată regula, ce mă fac ?"

înainte de patru lovan o porneşte spre comuna cap de linie. Drumul încă bun nu pune probleme, iar şoferul, care de 15 ani circula prin meleagurile acelea, îl cunoaşte ca pe buzunarul său. La 5 fără 20 de minute, lovan mai are de mers încă jumătate din distanţă. „Cu mai mult de 30 pe oră nu pot merge, întîrzii precis !"

Pe la 5 şi un sfert, lovan intra pe locul de parcare de la capul liniei.

— Unde întîrziaşi, lovane ?, întreabă un coleg de serviciu.

— După ce vă încălzesc maşina să nu dîrdîiţi în ea, mă luaţi tot voi la rost ?

— Lasă, nu te supăra. Am glumit !

Pînă s-au urcat oamenii, pînă şi-au aranjat bagajele, întîrzierea ajunge la 30 de minute. Abia în momentul plecării şoferul şi-a dat seama cît e de obosit. O noapte nedormită, emoţiile ultimelor ore, plus frigul, îşi spun treptat cuvîntul. Doar dorinţa de a nu mări întîrzierea îl ţinea încă treaz. „Mai am 56 de kilometri pînă la oraş. Nu-i simplu să-i parcurgi pe timpul ăsta"

. — Dacă o să te tîrîi tot aşa ca pînă acum şi n-o să-i dai bice, întîrziem cu toţii la fabrică, tovarăşe şofer ! Vocea nu i se pare cunoscută. lovan, de obicei calm, paşnic, se înroşeşte de mînie.

— Care faci, mă, pe deşteptul acolo. Ce vrei să ajungem în prăpastie, nu vezi cum e drumul ?

— După ce ai întîrziat plecarea, acum se dovedeşte că nici nu te pricepi să conduci.

lovan trage maşina pe dreapta, opreşte şi se îndreaptă, fierbînd de mînie, spre bărbatul care îl tot apostrofase.

— Dacă eu nu mă pricep, atunci, poftim, condu dumneata !

— Da’ ce, eu îs şofer ?

— Atunci de unde ştii că-s şofer prost ?

Vorbe, gesturi, nervozitate în creştere. Intervin pasagerii, care de ani de zile merg cu autobuzul condus delovan.

— Vezi-ţi, dom’le, de treabă şi lasă omul în pace. Ştie el ce face. Ne faci să pierdem timpul. Cel admonestat tace chitic. Şoferul trece la postul său şi porneşte maşina. Pe scaunul de alături se aşază o femeie, impiegată la autogara din oraş.

— Nu te supăra, lovane, parcă nu ştii cît de mare e „pădurea" ? Oameni de nimic.

Şoferul se mai îmbunează, începe să-i răspundă femeii la întrebări. Se vede că impiegata vrea să-i abată gîndurile de la întîmplarea neplăcută din autobuz.

Cineva din spatele şoferului rosteşte speriat, dar cu o voce puternică :

— Atenţie, dai peste oameni

!Prea tîrziu, însă. Cei doi oameni care merg în spatele săniei sînt trîntiţi la pămînt şi tîrîţi mai mult de treizeci de metri.

... – E adevărat, tovarăşe căpitan, mergeam cam repede, eram în întîrziere. Pe oameni nu i-am observat, m-am pomenit cu ei în faţă, la cîţiva metri. Sania nu avea nici lumini...

— Ne duceam cu sania să aducem nişte fîn de la deal. Ca să ne mai încălzim, mergeam în spatele săniei. Cînd am văzut luminile, l-am tras pe Despin spre mine. Dar a fost prea tîrziu. Ne-am trezit sub maşină. Eu m-am ales numai cu mîna fracturată. Bietul Despin este însă într-o stare mai gravă. Şi n-are nici 24 de ani. Tocmai i-a născut nevasta a patra fetiţă.

lovan, şofer cu 30 de ani experienţă la volan, tată a trei feciori şi două fete, toţi la casa lor, bunic cu opt nepoţi, e la prima greşeală. în circulaţie nu-i nevoie de mai mult

.CINE A FOST DE VINĂ ?

La volanul unei Dacii azurii, Lucian M., cadru didactic într-o instituţie de învăţămînt superior medical, se apropia de comună, 15, 14, 13, 12..., pietrele kilometrice marcau constant reducerea distanţei pînă la obiectivul final al călătoriei. Şi bărbatul, om cam la 45 de ani, şi soţia, o femeie distinsă, cu trăsături puţin cam dure, urme lăsate pe faţa ei de încercările vieţii, căreia îi dădeai nu mai mult de 40 de ani, încercau emoţii ce creşteau o dată cu micşorarea distanţei pînă la localitatea situată în defileul dintre munţi, ale căror contururi cu coamele înzăpezite se distingeau la orizont. Trecuseră patru ani de cînd n-au mai fost în comuna de munte, cu case dichisite, adevărate bijuterii de artă populară, unde îşi făcuseră ucenicia, el, medic, la început de drum, ea, tînără profesoară de matematică. Veneau în vizită la oamenii care îi primiseră atunci cu sufletul deschis, cu dragoste, fără nici un fel de rezerve. Proaspeţii căsătoriţi au fost găzduiţi din prima zi într-o cameră curată, îngrijită, bine rostuită, oamenii restrîngîn-du-se, împreună cu cei doi copii, în cele două încăperi care mai rămăseseră : o cameră şi bucătăria. S-au îngrijit ca tinerii să se simtă cît mai bine. în zile libere, gazdele îşi plimbau oaspeţii, le arătau frumuse

-ţile munţilor din apropiere cu poieniţele acoperite de flori. „Comuna voastră, dragă Patrule, merită să fie supranumită *gură de rai...,* aşa cum zice poezia'', le-a spus doctorul cu prilejul uneia dintre primele excursii făcute de cele două familii. Deşi cam de aceeaşi vîrstă, alde Pătru şi soţia lui se purtau cu o atenţie părintească, grijulii ca noii veniţi să aibă de toate şi să se simtă cît se poate de bine. între ei se statorniciră trainice legături de prietenie. în casă domnea veselia, buna dispoziţie, proiectele unora deveneau imediat obiectivul tuturor. Copiii se lipiseră de cei doi, incit parcă erau o familie.

S-au ajutat întotdeauna între ei. Cei din sat aveau un adevărat cult pentru doctor şi profesoară, oameni de altfel puţin pretenţioşi, şi ei tot fii de ţărani. Nu le lipsea nimic. La rîndul lor, „chiriaşii" se integraseră perfect satului şi familiei-gazdă. Ioana, profesoara, se îngrijea de învăţătura copiilor şi făcuse din cele două fetiţe inteligente participante frecvente la olimpiadele judeţene de matematică. Tînărul doctor inter-venea ori de cîte ori sănătatea celor din jur avea nevoie de sprijinul său. Cel mai dramatic moment din viaţa celor două familii a fost însă atunci cînd Silvia, nevasta lui Pătru, l-a adus pe lume pe Radu. A fost o naştere foarte dificilă. Toţi de la spital îşi pierduseră speranţele că mama şi fătul vor supravieţui. Numai Lucian, în ciuda puţinei sale experienţe, a crezut. A crezut şi a luptat pentru viaţa mamei şi a viitorului copil. Cinci zile şi tot atîtea nopţi a stat la spital, cerînd ajutorul foştilor lui profesori şi

asistenţi. „Trebuie să salvăm şi mama şi copilul. Sînt nişte oameni minunaţi. E păcat să rămînă infirmă o familie atît de deosebită". „Te înţelegem, Luciane. Ai impresia c
ănu facem tot ce putem, să-i salvăm ?” Şi i-au salvat. Spre fericirea tuturor, dar mai ales a lui Pătru, a cărui familie s-a mărit cu ce-şi dorea mai mult, un fecior. Apoi au intervenit necazurile cu lipsa de calciu. Copilul nu se dezvolta normal. Cîte drumuri n-au făcut părinţii, împreună cu Lucian, la spitalul din capitala de judeţ sau la Bucureşti ? Cu cele două fete rămînea acasă, de fiecare dată, Ioana. Devenise pentru ele o adevărată mamă. Fetele i se adresau pe nume, iar ea nu se supăra. „îa felul ăsta mă simt şi eu mai tînără şi mai aproape de ele”, obişnuia să spună.

Anii au trecut şi a venit inevitabilul moment al despărţirii. Ei plecau definitiv la municipiu. A fost tristeţe mare. S-au vărsat lacrimi, s-au făcut promisiuni. De altfel, în timp ce ei îşi dădeau examenele, prietenii din sat au luat parte la toate emoţiile lor. Pătru le-a spus : „Ne bucurăm pentru voi, bunii noştri prieteni, dar ne şi întristează, ne lasă un gol în suflet plecarea voastră". „Nu fi tristă, Silvio, că doar nu sîntem departe. Cît e pînă la municipiu ? 35 de kilometri. O aruncătură de băţ”.

La început, cele două familii au continuat să se viziteze. Nu treceau două săptămîni şi ei se întîlneau. Ori doctorul cu soţia veneau la ţară, să-şi vadă prietenii, ori Pătru, cu ai lui, îşi vizitau foştii lor „chiriaşi" care, între timp, se înmulţiseră. Ioana născuse doi băieţi gemeni. „Cît te invidiam, Silvio, cînd te vedeam înconjurată de copii. Sufeream. îmi doream şi eu. Plîngsam noaptea pe înfundate, fără să-l trezesc, cumva, pe Lucian. Acum sînt fericită".

...Cînd doctorul şi soţia s-au mutat, într-un mare centru universitar, el devenind cadru universitar, iar **ea,** directoare de liceu, legătura dintre bunii prieteni

ia continuat. Insă, din cauza distanţei şi a lipsei de timp, comunicarea era prin scrisori, felicitări cu prilejul zilelor de naştere sau convorbiri telefonice.

„Cum or fi ară tind, oare, Silvia, Pătru, fetiţele, Răducu, cel cu care ne-am chinuit atît să-l punem pe picioare ? Tare-s curioasă, Luciane. Păcat că n-am putut lua cu noi şi copiii. S-ar fi bucurat mult să-i vadă. Or să ne certe că nu i-am adus cu noi. Dar, apropo. Şi-au făcut casă nouă. Trebuie să-ntrebăm pe unde-i...” „Puteam să-i întrebăm şi noi, la telefon, dar aici îi mai simplu de găsit. Nu-s alei, blocuri, complexe, scări de A-uri, X-uri şi alte chestii de-astea sofisticate. Uite, lumea se înnoieşte”, şi doctorul arată spre un gard frumos, cu o poartă sculptată, specifică regiunii. încă se lucra la montarea lui. în timp ce doctorul încerca să-i delimiteze mai precis soţiei livada de pruni nou îngrădită. Un copil, cam de 5—6 anişori, ţîşni dintr-o curte, lansîndu-se spre poarta sculptată, lîngă care meşterea un om între două virste, înalt, voinic, cu spice albe în păr. Un scrîşnet teribil de frîne. Un ţipăt de femeie. Maşina părăsise drumul şi lovise gardul. O secundă parcă timpul fusese oprit în loc. Lucian nici nu-şi putea descleşta mîinile de pe volan. în maşină, Ioana gemea uşor. Şocul a fost puternic, o durea tot trupul, dar era sănătoasă. „Copilul ! ?” Lucian a sărit afară. Copilul era chiar Răducu. Cu ani în urmă se luptase pentru viaţa lut „Unde-i ?” se pare că strigase. Oamenii adunaţi i-au făcut loc. Răducu era la pămînt. S-a apropiat îngrozit. Trăia. Trebuia salvat. „Loc ! Loc pentru doctor ! Loc 1”

„Eu îs vinovat, Luciane, eu l-am strigat de peste drum, de acasă de la noi, să vina să mă ajute la adunat de pe jos cuiele vechi", se auzi vocea lui Pătru.

Nimeni nu-l asculta. Cei care văzuseră scena au realizat manevrele disperate ale şoferului pentru a evita accidentul

în dispensarul medical. Lucian, ajutat de doctorul satului, apărau cu înverşunare firul de viaţă al copilului.

În faţa uşii, două femei se sprijineau, tremurînd, plîngînd încet, şi un bărbat, Pătru, albit dintr-o dată, împietrit

.Dincolo de gard se adunase satul. Ştirea a circulat cu viteza luminii.

Treptat, treptat începu uşor să se întunece. Tăcerea era absolută. Rar, ici-colo, o şoaptă, o foială. Cînd s-a deschis uşa şi a apărut în prag Lucian, nu puteai pricepe ce s-a întîmplat. încordarea, oboseala, îngrijorarea, tot dramatismul ultimelor ore se amestecaseră pe obrazul lui. Abia cînd un uşor zîmbet căpătă contur în colţul gurii, lumea a respirat uşurată. Lucian le făcu semn celor două femei să intre, el îndreptîndu-se către Patru.

„Eu îs de vină, Luciane ! Eu ! N-am să mi-o iert !” Pătru vorbea ca pentru el şi n-avea putere să se urnească. „Lasă Pătrule, cred că am reuşit. Va scăpa. Nici eu nu mi-aş fi iertat. Şi eu am fost de vină. Dacă mergeam mai încet. Dacă eram mai atent. Dacă... Dacă... Nu mi-aş fi iertat ! Este doar ca şi copilul meu. Haide, Pătrule, vreau să stau pe un scaun. Cred că am îmbătrînit cu zece ani. Nu prea mă mai ţin picioarele".

Cei doi bărbaţi o porniră spre casă, printre sătenii care le făceau loc. Dar oamenii nu

plecau. Aşteptau. De altfel, toată noaptea satul n-a dormit. Toţi au aşteptat...

UNUL DINTRE EI A FOST NEVINOVAT

Stăteam de vorbă la o cafeluţă, în veranda căsuţei lui. Din una în alta am ajuns şi la istorii din nesfîr- şita carte nescrisă „d-ale circulaţiei[1]'. Marin este nu numai un lucrător deosebit, vechi agent de circulaţie, dar şi un teribil povestitor.

...„Nici nu vă daţi seama de cîtă inventivitate este capabil omul cînd se află la strîmtoare şi vrea să scape de necaz", reflecta prietenul nostru. Ceea ce vreau să vă istorisesc vă v-a convinge, sper, de adevărul spuselor mele.

într-o seară de iarnă mă îndreptam către casă venind de la sediul miliţiei. Se făcuse destul de tîrziu. Pe stradă nici ţipenie de om. Singurul zgomot ce mă însoţea era scîrţîitul ritmic al paşilor mei pe zăpada îngheţată. încolo, linişte desăvîrşită !

La un moment dat, observ din sens opus luminile unei maşini. Venea lent. Om prudent, mi-am zis. Cînd a ajuns în dreptul meu, maşina opri. «Să trăiţi, tovarăşe plutonier-major, mi se adresă cel aflat la volan, după ce se întinse şi coborî geamul portierei din dreapta. Nu vreţi să vă duc acasă ?, continuă el pe un ton îmbietor. Pe gerul ăsta, ar fi păcat să vă las să mergeţi pe jos».

La început nu mi-am dat seama cine îmi face invitaţia şi, drept să vă spun, nu prea îmi plac astfel d
einvitatii. Dar în seara aceea, pe un frig cît cuprinde – vorba Sandei Marin, în cartea ei de bucate – propunerea era o tentaţie la care rezistai greu. Şi n-am rezistat. Mai ales că, între timp, am recunoscut şoferul : era Ghiţă, tinichigiul de la garajul de autobuze. Hai să mergem, i-am spus, după ce trăsesem portiera şi m-am cufundat în fotoliul comod, ce-mi oferea ospitalitatea unui loc plăcut.

Abia după ce ne-am pus în mişcare, mi-am dat seama că Ghiţă întoarce maşina pe sens opus. Nu ştiu de ce, dar manevra şoferului nu mi-a căzut bine. Cu toate că, de fapt, puteam să-mi dau seama de la început că, pentru a mă duce acasă, maşina va trebui să ia cale întoarsă. îmi trecu, fugar, prin gînd, ideea că prea multă amabilitate nu miroase a bine, dar, în final, mă birui sentimentul satisfacţiei de a fi scăpat de gerul nemilos.

Se pare că nici unul dintre noi nu aveam chef de vorbă. După ce mă aşezai şi o porniram, se aşternu o tăcere deplină de parcă nu ne cunoşteam. Adevărul e că eram ostenit, după o zi lungă de muncă, şi n-aveam nici o chemare să leg o discuţie. Dar nici el, la început atît de amabil, nu scotea o vorbă.

Ajunserăm către marginea oraşului. Că eu locuiesc, cum vedeţi, la socri, într-o căsuţă ca în basmul cu Scufiţa Roşie, într-o curte cu multă verdeaţă, vara, dar departe de centru. Să nu spuneţi că nu e frumos la mine ! M-am obişnuit, de-a lungul timpului, cu parcurgerea pe jos a acestei distanţe. Dar pe frigul ăla !

Cum vă spuneam, mă apropiam de casă. Eram încă pe şoseaua ce tranzitează oraşul. Deodată, şoferul opreşte brusc : «Tovarăşe plutonier-major, un om
în şanţ !» Eu nu-l observasem. Nici parbrizul nu era prea curat pe partea mea.

Ne dăm jos precipitaţi şi, într-adevăr, un om zăcea în adîncitura ce despărţea drumul de trotuar. Era mort. Hainele terfelite erau acoperite mai peste tot cu zăpadă. în jurul gurii şi pe obraji pielea îi era mînjită cu sînge.

— Tu rămîi aici, i-am spus lui Ghiţă, mai mult pe un ton de ordin, iar eu fug pînă acasă să dau telefon la miliţie !

— Nici o grijă, tovarăşe plutonier-major, nu mă mişc de-aici, mă asigură el în timp ce o şi luai la fugă.

La scurt timp sosi echipa operativă. începură cercetările. Ghiţă, martor la cele constatate, îndeplini cu multă amabilitate şi rolul de martor asistent. Execută cu zel tot ceea ce i se cerea de către echipa operativă : confirmarea dimensiunii urmelor măsurate, iluminarea zonei cu farurile maşinii şi, cînd era necesar, acţiona o lanternă pe cîte-o porţiune de loc mai depărtată. Se mişca cu multă agilitate. E iute băiatul, îmi ziceam în sine. Îl.mînă frigul.

Nu ne-au trebuit multe cercetări ca să constatăm că ne găseam în faţa, unui accident mortal de circulaţie cu fugă de la locul faptei, după Vum este denumit Un asemenea eveniment în termenii noştri con- sacraţi. Fapt important, mult mai important decît pare la prima vedere, deoarece înlătură o serie de prezumţii ce se pot naşte în asemenea împrejurări, ca, de exemplu, ascunderea unei crinşe de omor pr în simularea unui accident rutier.

Nu găseam autorul accidentului, deşi trecuseră două săptămîni. Evenimentul emoţionă tot oraşul. Ma
i
cu seamă pentru faptul că victima era cunoscută localnicilor. Fusese mulţi ani agent

veterinar. Priceput în meserie, modest, ajutase adeseori oamenii să scape de necaz, lecuindu-le vitele, porcii, păsările. Ceea ee nu era puţin. Cu atît mai mult, cu cît nu era hrăpăreţ. în ultimul timp însă, pierzîndu-şi unicul fiu într-un accident – culmea !, tot de circulaţie –, după ce îl văzuse ajuns inginer zootehnist, bătrînul căzu în patima beţiei. în Seara aceea, care avea să-i fie ultima, plecase de la braserie bine făcut, după cum spuneau ce-i care l-au văzut în local. Avea obiceiul să se retragă la o masă şi să bea de unul singur pînă se mahmurea de-a binelea. Niciodată n-a făcut scandal. După ce îşi termina porţia, o lua din loc, traversînd salonul fără să observe pe nimeni. Nu răspundea nici la salu

tSe pare că atunci depăşise serios măsura. Puterile nu l-au ţinut pînă acasă. L-au părăsit pe drum. După ce a parcurs vreo jumătate de kilometru, s-a culcat pe marginea şoselei. Cam cu jumătate din corp pe carosabil. Cel care l-a lovit, de fapt care a trecut peste el cu maşina, probabil nu l-a observat. Revoltător a fost însă gestul său ulterior. în loc să-l transporte la spital, la tîrît de braţe pînă în şanţ şi acolo l-a lăsat. Medicul legist opinia că dacă ar fi beneficiat la timp de asistenţă medicală, ar fi avut şanse să rămînă în viaţă.

Cercetările stagnau. Intr-o zi, trecuseră vreo trei săptămîni de la accident, veni la mine, la birou, un mecanic auto care lucra la garajul de autobuze. «Stă- pîne, că aşa se adresa oricui îi vorbea, să vă spun ceva care s-ar putea să vă intereseze. Azi dimineaţă, mă rugă inginerul de la dispecerat să mă uit puţin la carburatorul de la maşina lui, că, după toate probabilităţile, are jiglerul de relantiu înfundat. Şi în timp ce meşteream la motor, mi s-a părut că scutul de sub motor, ştiţi, tabla aceea prinsă cu şuruburi de şasiu, avea îndoituri. Mă uitai pe dedesubt şi văzui pe ea ştersături de vopsea şi vreo două adîncituri destul de serioase. Ce să zic, pot fi urme lăsate de vreun bolovan sau de alte ridicături. Dar dacă sînt de la accident ? Deşi, nu l-aş crede în. stare pe inginer de aşa ceva. Oricum, mi-am zis, e bine să ştiţi şi dumneavoastră».

Cele spuse de mecanicul auto m-au pus serios pe gînduri. Inginerul e un om serios, cu familie, respectat de toată lumea. Să fie el autor al unui accident mortal de circulaţie şi, pe deasupra, un laş de ultima
speţă ! Nu-mi venea a crede. Dar nici nu puteam ignora informaţia. Trebuia în primul rînd să văd maşina, mi-am zis. Dar nu la atelier, că nu e bine, nici pentru mecanic şi nici pentru inginer. Mă voi duce acasă la el împreună cu un coleg, şi-l voi ruga să-mi dea voie să-i verific maşina, deoarece .este de culoare verde şi din datele pe care le deţinem, autovehiculul cu care s-a comis accidentul avea aceeaşi culoare. Inginerul nu s-a împotrivit, Dimpotrivă, foarte îndatoritor, ne-a condus îndată la garaj. Am luat-o pe îndelete, ca să nu creadă că ştiu ceva, şi cînd am ajuns cu verificarea la părţile de dedesubt ale maşinii, drept să vă spun, m-am emoţionat şi eu. Că de inginer, ce să vă spun : albise cînd i-am arătat cum era blindajul motorului. De speriat ce era, nu putea scoate o vorbă. îl apucase tremuratul.

După un timp se linişti. Puturăm să legăm un început de dialog.

t— Ce puteţi să-mi spuneţi de aceste urme ? •

:— Nimic, tovarăşe plutonier-major, pur şi simplu nimic. Nu ştiu cînd şi cum s-au produs.

— Atunci de ce v-aţi speriat aşa de tare ? .Vă simţiţi vinovat cu ceva ?

— Nu, dar ştiu că sînteţi în căutarea autorului acelui ’ accident şi că, după cum îmi spuneaţi, el a fost comis cu o maşină... ca a mea. Mai ştiu, din auzite, că peste victimă s-a trecut cu autovehiculul. îmi dau seama că pentru dumneavoastră am devenit suspect. Cu atît mai mult, cu cît urmele de pe blindaj pot fi într-adevăr lăsate datorită compresării unui om de un automobil. Vă rog, însă, să mă credeţi că nu am nici o tangenţă cu acest nefericit şi regretabil eveniment

.Cercetarea criminalistică a autoturismului ingi- nei ului a condus la descoperirea cîtorva pete de sînge. Relevat^ sîngele s-a dovedit a fi de aceeaşi grupă cu cel al victimei. Nu mai încăpea nici un dubiu că accidentul fusese comis cu această maşină. Cu toate acestea, inginerul susţinea cu tărie că este nevinovat. Spre şansa lui, l-a salvat propria memorie. Şi-a adus aminte că în ziua accidentului îl rugase pe tinichigiul atelierului să-i repare ceva la sistemul de încălzire, că avea, undeva, pe conductă, o defecţiune. I-a lăsat şi cheile maşinii. La prînz, Ghiţă, căci despre el era vorba, i-a spus că nu a reuşit încă să remedieze defecţiunea. A doua zi, a fost reparată şi de-a- tunci o foloseşte neîntrerupt.

Aşa am ajuns din nou la Ghiţă. Zic din nou, pentru că doar cu «ajutorul» lui am dat peste accident. La început nici nu vroia să audă. «Eu, tovarăşe şef ?, se arăta ofensat.

Doar ştiţi bine că am fost cu dumneavoastră. Cum credeţi că puteam face aşa ceva alături de dumneavoastră ?, căuta Ghiţă să insinueze. Vă rog să vă aduceţi aminte că eram cu maşina mea, de fapt a lui tata. Dar nu cu a inginerului. Ce vrea, adică, dumnealui ? Să mă bage pe mine la apă, ca să scape el ? Se face că uită că i-am dat cheile maşinii în aceeaşi zi ? Şi apoi, tovarăşe şef, aveam eu curajul să rămîn acolo, să vă ajut, dacă aş fi comis accidentul ?», comentă Ghiţă.

Adevărul era că, în lipsă de probe, de martori, nu aveam cu ce dovedi vinovăţia lui Ghiţă. Nici măcar soţia inginerului nu putuse preciza dacă în ziua respectivă soţul ei venise acasă cu maşina sau nu. Ne găseam, prin urmare, într-un cerc vicios : inginerul declara că a lăsat cheile maşinii lui Ghiţă şi maşina l
agarajul întreprinderii, iar Ghiţă susţinea câ a făcut reparaţia în aceeaşi zi şi a restituit inginerului cheile.

Am încercat să reconstitui în minte cum a decurs tîrîrea victimei şi aşa am ajuns să-mi pun întrebarea dacă, în timp ce era trasă pe jos, nu cumva capul acesteia s-a atins de pantalonii autorului accidentului. Raţionamentul s-a dovedit logic. Pe pantalonul lui Ghiţă s-au găsit impregnate cîteva urme de sînge. De aceeaşi grupă cu a victimei. Neavînd încotro, Ghiţă a recunoscut că luase maşina pentru a face o deplasare într-o comună învecinată. Comiţînd accidentul, a dus-o înapoi, apoi a luat autoturismul său şi a pornit-o spre centru, înscenînd, în continuare, pentru a deruta cercetările, tot ce v-am povestit".

Cafelele se răciseră. Bine mai povesteşte Marin şi ce tristă este o asemenea istorie

.UNU, DOI, TREI...

sau GHICI CINE VINE ?

Momentul întîi

— Hai, Marine, în casă. Am o tărie cum n-ai gustat niciodată

— Nu pot, Ioane. Trebuie să duc maşina la garaj şi n-am chef ca tocmai acum, la sfîrşit de săptămînă, să cad pe bec.

— Cazi pe dracu ! Laşi camionul la noi că şi-aşa luni dimineaţă, tot împreună avem treabă. N-are nici un rost să-l duci la garaj, ca să ai ce lua de-acolo poimîine. Eu îţi confirm, în calitate de delegat din partea beneficiarului, că ai lucrat pînă seara tîrziu şi ai parcat la întreprindere, iar tu, bine mersi, pleci acasă după ce dăm pe gît cîteva păhărele.

Degustarea licorii n-a durat cine ştie cît. Şoferul a mulţumit pentru cinste, după care şi-a văzut de drum. Nu înainte de a băga camionul în curtea spaţioasă a delegatului-Lucrau împreună **de** multişor. Avea toată încrederea în el. Încît nu a avut nici **a** ezitare să lase cheia în contact şi documentele maşinii în cabină.

Momentul al doilea

— Ioane, ce bine ar fi să ducem lui tata plăcile alea de prefabricate pe care le-ai cumpărat. Stau aici de-astă toamnă, de o jumătate de an, că se şi degradează, iar bătrînul le tot aşteaptă.

— Te-a găsit şi pe tine grija de tat-tu, tocmai acum. Cu ce să transport plăcile ? Cu roaba ?

— Ai camionul în curte şi mă-ntrebi cu ce să mergi la tata ! De parcă n-ai condus atîţia ani pe vremea cînd erai tractorist. Doar tu mi-ai spus că, uneori, mai conduceai şi camionul C.A.P.-ului.

— Nu mă băga în păcate, femeie ! Omul a avut încredere să lase maşina la noi, convins că nu se va întîmpla nimic. în plus, n-am carnet decît pentru turism. Ce, vrei să mă prindă, să ajung pe sălile tribunalului ?

— Dacă era vorba de-ai tăi, nu mai făceai atîta morală. Te suiai şi gata. Dar pentru bietul tata, rămas singur şi fără ajutor, nu vrei să mişti un deget. Că şi plăcile astea, pînă le-ai luat... Ce mare lucru, satul e colea, la zece kilometri. Poţi să mergi pe drumul ăla de cîmp, pe care nu circulă nimeni. Mai ales mîine, că e duminică. Iar în sat, la tata, mai ai de făcut cîteva sute de metri. Nimica toată.

«— Nu merg. Nu-mi bag pielea la saramură.

'— Bine. Las' că mă descurc eu şl fără tine. Dar să nu-mi faci, pe urmă, scene de gelozie. Să nu mă-n- trebi cum l-am plătit pe şoferul care va face cursa asta pentru mine. Că de-asta eşti bun : de ce ?, pentru ce ?, cu cine ? Da' să faci o treabă, nimic. Bărbat eşti tu ?

!**Momentul al treilea**

Duminică dimineaţă, Ion s-a pus la drum. S-a căznit puţin, pînă a reuşit să pună în

mişcare camionul. Mai ales treptele de viteză nu prea le nimerea, pe cînd întorcea prin curte. Dar pe măsură ce se apropia de satul vecin, rulînd pe drumul de cîmp, prinse curaj. „Ce prost şi eu. Mare lucru să conduci o maşină ca asta, monologa satisfăcut, în sinea lui. Cît pe-aici să-i fac jocul Lenuţei. Că atîta îi trebuia'. Un pretext. O şi vedeam în cabină cu Vasile, şoferul. Sînt sigur că la nemernicul ăsta ar fi apelat. Că e în stare de orice, cît pare el, blînd ca un mieluţ nou- născut. Ehei, ştiu eu ce-i ascunde pielea de crai, afurisitul naibi !”

La o cotitură îl trecură năduşelile, de cînd simţi cum camionul începu să o ia razna şi pînă reuşi să-l redreseze. „Ce mă fac pe şosea ? Aici nu-i drum public, dar acolo ? Dacă sînt oprit pentru control ?

”;,De ce-ţi este frică, nu scapi”, spune un vechi proverb. Cu toate că nu peste control a dat Ion. Ci peste ceea ce nici nu se aştepta. O căruţă i-a tăiat, deodată, calea, traversînd şoseaua în fuga cailor dintr-o parte în alta. Ion se pierdu. Conducerea unui autovehicul nu se rezumă la a şti să-l porneşti şi să-l menţii pe direcţie pe un drum oarecare. Un moment critic poate apărea oriunde şi înaintea oricărui şofer. Ieşirea cu bine dintr-o asemenea situaţie ţine de experienţă, de reflexe, de stăpînirea de sine şi de pricepere. Scăpat de sub control, mastodontul s-a repezit cu toată forţa cailor săi putere în prima casă ce i-a ieşit în cale, trecînd prin zid ca printr-o coală de hîrtie.

Spre marele lui noroc nimeni nu-l aştepta pe Ion în camera în care a pătruns pe cît de nepoftit, pe atît de insolit !

IUN GHEM DE CONTRADICŢII

9

La 35 de ani, Cornel D. era considerat, cu deplin temei, unul dintre cei mai competenţi ingineri din uzină. Bărbat înalt, zvelt, cu trăsături regulate, poate puţin cam aspre, impunea prin originalitatea cu care rezolva cele mai spinoase probleme. Era harnic, perseverent, priceput, dar retras.

Nu-i plăcea să-şi destăinuiască frămîntările, necazurile şi cu atît mai puţin să se lamenteze. Ieşea tocmai din clădirea unde directorul îşi avea biroul, cînd un coleg, inginer şi el, tovarăş de promoţie, repartizat cu zece ani în urmă la uzina unde lucrau şi acum, l-a oprit.

— Aşa, deci, dragă, nu mai vedem oamenii de cînd cu zvonurile astea despre avansare, frumos, n-am ce zice !

— Iartă-mă, lorgule, mă gîndeam şi eu la ale mele, fiecare cu necazurile lui.

— Ce necazuri, Cornele, avansat urmează să fii, nevastă-ta, frumoasa de ea, ţi-a cîştigat o maşină cu numai 5 000 şi ţie parcă ţi s-ar fi înecat corăbiile.

— Parcă numai asta contează în viaţă, mai sînt şi altele, lorgule, ce ştii tu ?”.

O undă de tristeţe apăru la auzul ultimelor cuvinte pe faţa prietenului care regretă pe loc tonul discuţiei.

— Le cunosc, CorneL Scuză-mă pentru vorbăria asta fără noimă. Dar, ce să-i faci, capul sus, înainte, îţi aminteşti cum ne încurajam în facultate şi, mai apoi, cînd dădeam de greutăţi, aci în uzină ?

Cornel **a** schiţat un zîmbet, mulţumind parcă pen**tru** încurajare. Apoi cei doi şi-au dat mîna şi s-au despărţit.

„Am făcut o gafă cît mine de mare, îşi zice lorgu; omul probabil are iar necazuri cu copilul, iar eu îi tot dau cu gura vrute şi nevrute".

într-adevăr Cornel şi soţia lui nu se puteau numi oameni fericiţi, chiar dacă aveau de toate. Niciodată feţele lor frumoase nu erau luminate de **adevărata** satisfacţie. Totdeauna, chiar **cînd rîdeau, ochii lor** păstrau tristeţe, amărăciune. Aproape în permanenţă,' gîndurile lor se îndreptau spre Mihaela, blonda lor -, fetiţă de şapte ani, cu cei mai frumoşi ochi albaştri din lume, care suferea de **o** boală incurabilă **a** sîngelui. Cu regularitate, copilului trebuia să i se facă transfuzii. O paloare ca ceara îi acoperea chipuL Momentele cele mai teribile erau atunci cînd Mihaela îşi încuraja ea părinţii. „O să mă fac bine, mi-a spus şi tovarăşa la şcoală. Doar nu mă doare nimic. Nu ştiu de ce vă faceţi voi atîtea probleme". Cei doi soţi nu ştiau cum să-şi ascundă lacrimile şi îşi făceau de lucru în alte încăperi. ‘ ■

„Puteam oare, Cornele, să fim pedepsiţi mai crunt ca aşa ?”. Soţul se străduia să-i ridice moralul Nadiei, iar ea, cînd îl vedea abătut, încerca să facă la fel. Paleative, căci totul era întunecat în viaţa lor. Doa
rmunca pasionată la uzină îl făcea sâ mai uite de acest mare necaz al vieţii lor. Fabrica era pentru el o oază.

Cînd s-a auzit de rănirea gravă, în accident de maşină, a lui Cornel, multora nu le-a venit a crede. „În primul rînd inginerul nu avea permis de conducere ; n-au trecut decît

două săptămîni de cînd Nadia cîştîgase maşina, cum oare să plece ?”. „Mai ştia el ceva conducere, doar l-am văzut eu exersînd pe platoul **de** lîngă fabrică", „Nu era, el, omul să plece la 300 **de** kilometri şi încă băut, cum se zice". „O fi fost **el** bun **la** fabrică, dar în rest. Parcă poţi să ştii ce are fiecare în capul lui”. Asemenea opinii, neutre, în favoarea ori în defavoarea inginerului, puteau fi auzite frecvent în zilele de după accident

Contradictorie a fost conduita lui Cornel. El, om sobru, calculat, întruchiparea corectitudinii, a raţiu-

nii, a logicii, se comportase exact ca un puşti. S-a urcat la volan, după ce a băut pe nerăsuflate 200 de vodcă şi a plecat spre oraşul situat la peste 300 de kilometri, unde domiciliau părinţii lui şi cei ai soţiei. Nadiei nu l-a destăinuit adevăratul ţel al călătoriei, îi spuse doar că vrea să facă două, trei ore exerciţii la poligon.

Ce l-a determinat pe inginer să se angajeze aşa, netam-nesam, într-o asemenea aventură, nimeni nu-şi putea explica.

— Eu îl cunosc bine pe Cornel, a spus un coleg al său. Se adunaseră multe, prea multe, boala nevindecabilă a singurului lor copil, avertismentul dat de medic că un al doilea copil născut de Nadia va suferi de aceeaşi boală ca şi primul, îmbolnăvirea gravă de nervi a soţiei. Şi, colac peste pupăză, cum se zice, decizia de a pune pe altul în locul pe care, să fim drepţi, Cornel îl merita din toate punctele de vedere.

— Şi aşa, cu multiple fracturi şi după starea de şoc tare îşi mai poate ajuta familia, ce să zic î, fu replica interlocutorului.

Cornel a stat multă vreme prin spitale. În tot acest timp soţia, prietenii, colegii care îl vizitau i-au susţinut moralul. La un moment dat a încercat o justificare : „Unii zic că am vrut să mă sinucid. Nu-i adevărat. Nici eu nu-mi explic cum am putut pleca, aşa prosteşte. Poate c-am simţit, după ghemul de necazuri care se adunaseră, nevoia unei evadări. Să nu mai văd şi să nu mai aud de nimeni. în viaţa mea n-am făcut nici o faptă nesăbuită. Şi uite, una singură, dar cu ce preţ !

”VINOVATA NECHIBZUINŢA

Dacă s-ar pune problema unui moto pentru ceea ce urmează, credem că foarte potrivite ar fi cuvintele lui H.L. Spiegel : „Nechibzuinţa este primul izvor al oricărei nenorociri care ne ameninţă". Căci cum am putea defini altfel plecarea la un drum de 500 de kilometri, la volanul maşinii, a medicului I.L., imediat după terminarea întîlnirii cu examinatorii şi instructorii, în cadrul căreia doctorul a primit permisul de conducere ? Cum am putea socoti altminteri demarajul vijelios efectuat de tînărul Adrian C., student, a doua zi după ce a intrat în posesia carnetului roz, şi după ce a sărbătorit evenimentul pînă la două noaptea, călătoria avînd puncte de plecare Marea Neagră şi obiectiv final staţiunea bihoreană Stîna de Vale ? !

Primului i s-a găsit cadavrul într-o prăpastie, după două zile de căutări prin zăpada de doi metri grosime. Parcursese 75 de kilometri. Trupurile fără viaţă al celui de-al doilea imprudent şi al logodnicei sale n-au fost căutate prea mult. La cinci minute după impactul cu un arbore, accidentul a fost constatat de şoferul maşinii depăşită în trombă de pilotul Daciei 1100 de culoarea untului. Tînărul student apucase să conducă 110 kilometri.

Din lunga listă a inconştienţei, definită ca ^renaştere a unor stări sufleteşti primitive şi antisociale, provocate de o oboseală nervoasă şi aducînd ca urmare o dezactualizare a conştiinţei", la volan (definiţia fiind perfect valabilă şi celor care **o** manifestă în această postură), am ales un caz ce ni se pare ceva mai ieşit din comun.

Femeia avea 30 de ani. Muncea în ture, desfăşu- rînd o activitate extrem de importantă de laborator. Soţul, suferind de o boală gravă, pensionat, şi cei doi copii, erau îngrijiţi în orele libere, care picau o dată dimineaţa, o dată după-amiaza, alteori seara după cum era programul

Soţia, care pe lingă soţul suferind, **e** nevoită să îngrijească şi de bătrînii bolnavi, găseşte totuşi voinţa şi energia să facă şi cursurile unei şcoli auto. Nu aşa, din snobism, ci din nevoia de a rezolva unele din multele probleme ale casei şi ale situaţiei oarecum deosebită în care se afla familia, al cărui creier, motor este ea, Luciana.

Printre picături, pe „furate", după ore întregi de stres şi oboseală, **e** greu să înveţi ca lumea conducerea auto. Dă examen de trei ori. Cu o tenacitate neobişnuită, femeia o ia mereu de la capăt Pînă la urmă reuşeşte să intre în posesia mult rîvnitului permis de conducere. Bucurie măre în casa cu atîtea probleme şi griji a Lucianei. Ziua cînd laboranta **a** intrat în casă, într-o stare euforică greu de definit, ţinînd deasupra capului, cu amândouă mîinile, carnetul roz, strigînd extaziată : „Am reuşit, am reuşit", **a** fost

pentru toată familia o mare sărbătoare. Pînă şi Daniela, prîslea familiei, de doi anişori, a înţeles cauza veseliei. „Mama, Daniela ,tuu, tuu.ᴍ” şi, pentru a s
eface înţeleasă mai bine, a început să facă „ture" prin odaie, avînd în mînuţe un autoturism în miniatură.

Evenimentul se pare că i-a insuflat şi soţului mai multă tărie să suporte suferinţele. Ba mai mult, după trei zile, Vlad s-a ridicat din pat şi a început să facă scurte plimbări prin cameră. „Reuşita 4a parcă mi-a dat viaţă. Luciano ! Mă pregătesc să te însoţesc' în cîteva deplasări mai scurte. Am condus doar zi de zi, timp de zece ani. Poate reuşesc şi eu să te mai învăţ ceva. O amintire în plus pentru tine, după moartea mea care presimt că se apropie". „Nu mai vorbi aşa, Vlade. Sînt convinsă că după tratamentul ăsta o să te faci bine”.

De la discuţia între cei doi soţi şi pînă la anunţa^ rea hotărîrii laborantei de a pleca într-o călătorie de cîteva sute da kilometri nu au trecut decît 5 zile 1 între timp, Luciana reuşise să facă zilnic cîteva ore de antrenament, vegheată de soţ.

„Nici nu mă gîndesc să fiu de acord cu o asemenea imprudenţă, Luciana dragă ; tu nu-ţi dai seama ce presupune o asemenea călătorie. Timpul e capricios, pe drumul de munte poţi întîlni chiar şi zăpadă. Apoi e o problemă de rezistenţă. A conduce, chiar cu pauze, 400 de kilometri, nu e simplu pentru o începătoare". Au intervenit rudele, unii vecini, dar femeia nu părea dispusă să-şi schimbe hotărîrea. Poate dacă nu apărea grupul de concilianţi format din sora laborantei, Marieta, şi cîteva rude mai îndepărtate, raportul de forţe se modifica în favoarea celor care o îndemnau la raţiune. Dar n-a fost aşa. Luciana s-a urcat la volan, a aşezat-o pe frumoasa ei soră, care abia trecuse de vîrsta majoratului, în dreapta, iar în spate l-a instalat pe cei doi copii: Daniela, de do
iani, şi Călin, de cinci, şi... la drum. Disputa cu soţul, cu tabăra care pleda pentru renunţarea la o asemenea imprudenţă o indispusese pe Luciana. Imaginea soţului bolnav, sensibil, care, resemnat, s-a întors în camera lui fără să spună un cuvînt, stăruia în mintea Lucianei. ,

Copiii, în inconştienţa lor, erau cei mai veseli. Doar Călin, mai „vîrstnic”, realizînd că mama nu prea era în apele ei, a întrebat-o într-un tîrziu, afişînd o mutriţă serioasă : „Mamă, de ce eşti tu supărată ? Pentru că nu tc-am pupat la plecare ?” Pe Luciana

au podidit-o lacrimile. Nevinovăţia copilului care nu-şi dădea seama de situaţie, aventura care o începuse pur şi simplu din ambiţie şi încăpăţînare, faptul că-l supărase pe soţul bolnav. începuse să devină neîncrezătoare pînă şi în bruma de experienţă şi cunoştinţe pe care o avea. Aici a început sfîrşituL A mai rulat doar 20 de kilometri, după care, în linie dreaptă, fără să fie stînjenită de cineva, de ceva, a intrat în plin într-un pom. Luciana şi sora ei şi-au pierdut viaţa. Cei care i-au scos din maşină pe copii, care nu păţiseră nimic, cu excepţia unor zgîrieturi, au fost surprinşi. Cei mici stăteau trişti, nemişcaţi, pe bancheta din spate. Ei nu puteau realiza că mama şi tînăra lor mătuşă muriseră. Ei erau doar speriaţi..

.CUPRINS

CUVÎNT ÎNAINTE 5
1. **OAMENI ŞI ..OAMENI.....; . 9**
Două zile de coşmar 10
Permisul.....25
Şoferiţa 33
Monolog.....38
Bietul Iulian 47
Cu gîndul la mămica.....51
Abia ieşit de la „pension „.....53
I-a salvat Cristian.....57
Unde dai şi unde..... 61
Dirijorul.....65
Vătmăniţa de ocazie.....70
Fuga.....75
Kilometrul 95 plus 275 metri.....79
Ţi-ai pus întrebarea, Ioane ?.....84
Nimic nu a descurajat-o! 1 88
Mama nu poate fi înlocuită.....94
Nu doar rafalele au fost de vină.....99
Ceea ce nu ştia nevasta.....104
O armă neaşteptată.....110

L-a răpus Bacchus.....121
„Roşioara".....126
Dură lex sed lex.....131
2. **GESTURI ŞI „.GESTURI ....:; . 135**
Spectatori în propria noastră piesă 136
Avea opt ani , , ...140
Jocul nebun al fulgilor de zăpadă ! ! : : ! 143
Dacă aş fi ştiut ?.....150
Lacrimile omeniei.....154
Lumina speranţei.....159
Nea Marcu.....163
E oare posibil ?.....170
La ce folosesc caieţelele ?.....175
Un final absurd.....180
La cîţiva metri de şosea.....184
Luate prin surprindere.....190
Primul ajutor.....194
3. **AGRESIVITATEA LA VOLAN** 199
Cum am putut ?.....200
Un şofer şi şase pasageri.....205
Trei familii distruse.....209
Un slalom curmat la timp.....213
De ce ? 218
„Nene, dă-te jos din corcoduş !”.....222
Într-e noapte de martie.....224
Explicaţia era plauzibilă.....229
O „zestre" de nici 500 kilometri şi dreptul la dublare 234
Piromanul.....239
înapoierea de la cabană.....244
în nici zece minute.....248
O poveste cu... tărîţe.....254
A plătit cu viaţa.....264
O ghilotină pe şosea.....268
Doar moartea i-a împăcat.....273
Despre amnezii . 278
Mai departe, ce să vă povestesc.....291
Cruţaţi-mi viaţa mea tânără.....296
4. **SEMNE- REGULI „.ATITUDINI... .....** 301
Măria sa —secunda !..... . . 1 302
Frămîntările unui bunic.....305
După **o** noapte agitată.....309
Cu cele mai bune intenţii 314
Un ghidon şi două roţi la-ndemînă pentru ...toţi . 319
De toate pentru toţi sau atenţie la „faptul divers" 1 . 330
Care e adevăratul curaj ? > > i t t j j .33
7Trecere de pietoni];;;;;;;;; 345
Atenţie, copii ! ! 330
Hainele au devenit inutile357
Cine erau călăreţii ?..... 362
Gînduri despre automobil, automobilism şi... automobilist 367
Stratagema a eşuat.....381
Cînd vine primăvara.....385
5. **AVENTURI ! . ...** 389
Sfîrşitul trist al unei aventuri.....390
Sarmanele mioare—.....396
S-a născut de patru ori.....401
Piciului nu-l venea să creadă.....405
O urmărire prin mlaştină 409
Mirajul singurătăţii pe şosea.....419
Aventurile lui Apolodor 424
Un O.Z.N. ?.....429
Incredibil, dar aşa a fost.....431
Un chilipir scump.....437
încă o cursă.....442
Cine a fost de vină ?.....447
Unul dintre ei a fost nevinovat.....453
Unu, doi, trei... sau ghici cine vine ?461
Un ghem de contradicţii.....465
Vinovata nechibzuinţă 46

Redactor : ARIE MATACHE Tehnoredactor : MIHAU CÂRCIOG
***Bun de tipar* : 15.07.1985.**
Coli de tipar : ÎS.
Comanda nr. 50 299
Combinatul poligrafic „Casa Scîntell” Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti, Republica Socialistă România